Bir popüler kültür efsanesi: DAVID LYNCH'DEN "İKİZ TEPELER"

sinema

AĞUSTOS 2004 SAYI: 8 5.000.000 TL.

MERKEZ ISSN 1304-5695

The Chronicles of Riddick

Sylvia

Çılgın yönetmen
Takashi Miike

Tembel KEDİ
Garfield sinemalarda

FİLMLERDEN
73
UNUTULMAZ AN

9 771304 569005 08

K.K.T.C. FİYATI: 6.000.000 TL.

Yeşil devin maceraları sürüyor
SHREK 2

Koç

Allianz

"Uçmak"

11. Koç Allianz Fotoğraf Yarışması

Uçmak sadece kanat çırpmak mıdır? O zaman sevinçten, mutluluktan uçmanın fotoğrafı olur muydu? Gökyüzünün mavi derinliği sadece kuşların mıdır? O zaman uçakları, helikopterleri, paraşütle süzülenleri, uçurtmaları, rüzgarın havalandırdığı yaprakları nasıl fotoğraflardık? 11. Fotoğraf Yarışmamızın konusunu "uçmak" diye belirledik. İstedik ki gökyüzünde ve yeryüzünde "uçmak" nasıl olur, fotoğraflarla gösterelim...

Konu
Koç Allianz Sigorta A.Ş. ve Koç Allianz Hayat ve Emeklilik A.Ş. tarafından on birincisi düzenlenen "Uçmak" konulu yarışmaya tüm fotoğrafseverleri bekliyoruz.

Yarışma Kategorileri
Yarışma "siyah beyaz" ve "renkli" olmak üzere iki ayrı dalda yapılacaktır ve her dal için ayrı ödül verilecektir. Ayrıca her aday, iki ayrı dalda yarışma hakkına sahiptir.

Jüri Üyeleri
Prof. Dr. Ahmet Öner Gezgin (Mimar Sinan Üniversitesi Öğretim Üyesi)
Ani Çelik Arevyan (Fotoğraf Sanatçısı)
Arif Aşçı (Fotoğraf Sanatçısı)
M. Kemal Olgaç (Koç Allianz Murahhas Aza/Genel Müdür)
Merih Akoğul (Fotoğraf Sanatçısı)
Nadir Ede (Fotoğraf Dergisi Yayın Yönetmeni)
Şakir Eczacıbaşı (Fotoğraf Sanatçısı)

Yarışma Takvimi
Yapıtların 01 Ekim 2004 Cuma akşamına kadar teslim edilmesi gerekmektedir. Posta ile gönderilmesi durumunda doğabilecek gecikmelerden Koç Allianz sorumlu değildir. Sonuçlar 24 Ekim 2004 tarihinde Radikal Gazetesi'nde duyurulacaktır ve 1 ay içinde sergilenecektir.

Ödüller
Birincilik Ödülü : 4,500,000,000 TL
İkincilik Ödülü : 3,000,000,000 TL
Üçüncülük Ödülü: 2,000,000,000 TL

Başvuru Adresi
Koç Allianz Fotoğraf Yarışması 2004
Bağlarbaşı Kısıklı Cad. No: 11 34662 Altunizade-İstanbul

Bilgi İçin
0216 556 60 80 veya www.kocallianz.com.tr

Yarışmamız, Fotoğraf Sanatı Federasyonu'nca onaylanmıştır: 2004/22

MEGAPİKSEL KAMERALI NOKIA 7610 ALMAK İÇİN BİNLERCE NEDEN VAR.

NOKIA 7610

Megapiksel kameralı ilk cep telefonu Nokia 7610 ile sürprizlere hazırlıklı olun. Kayda değer binlerce anı yakalayın, kolayca basın, anında paylaşın.
www.nokia.com.tr/imaging

NOKIA
CONNECTING PEOPLE

İçindekiler

Ağustos 2004

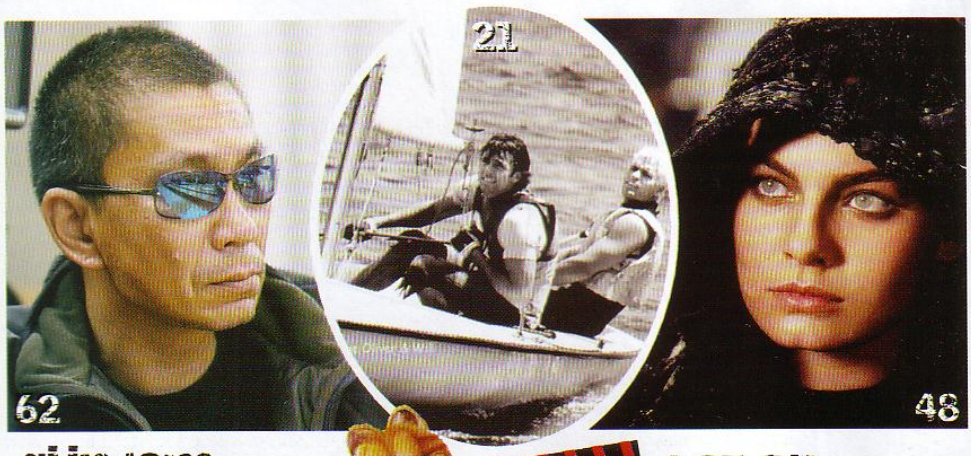

sinema

MERKEZ

İmtiyaz Sahibi
Merkez Gazete Dergi Basım Yayıncılık San. ve Tic. A.S. adına
Turgay Ciner

Genel Müdür
Mehmet E. Demirel

Genel Yayın Yönetmeni
Mehmet Açar
macar@merkezdergi.com.tr

Kreatif Yönetmen
Hasan Fehmi Bayramoğlu

Görsel Yönetmen
Murat Bayar

Yazı İşleri
Senem Erdine
serdine@merkezdergi.com.tr
Engin Ertan
eertan@merkezdergi.com.tr
Nergis Öztürk
Burçin S. Yalçın
sinema@merkezdergi.com.tr

Sorumlu Yazışleri Müdürü
Yusuf Yazıcıoğlu

Yönetim

Genel Müdür Yardımcıları:
Tülay Tosun (Satış - Pazarlama)
Mustafa Y. Çiftçi (Mali - İdari)
Mahmut Övür (Yayınlar)

Üretim: **Gamze Cin Demir**
Tamtım Tasarım: **Naci Yavuz**
Teknik: **Engin Altuntas**
Ofset Hazırlık: **Akif Özkaya**

REKLAM SATIS PAZARLAMA

Genel Müdür
Rana Karlıdağ
Genel Müdür Yardımcıları
Erhan Özdemir
(Finans ve Operasyon)
Serap Yakın *(Satış)*
Yonca Ertürk
(Pazarlama ve Arastırma)
Reklam Gurup Koordinatörü
Hakan Yonsul
Rezervasyon
Tel: (0212) 354 33 61/63/65
Fax: (0212) 354 33 75
Ankara Bölge Reklam Müdürü
Elif Tetikbas
Tel: (0312) 292 51 53
Fax: (0312) 292 51 43

Yazı ve fotoğrafların tüm hakları SİNEMA MERKEZ Dergisine, yayınlanan ilanların sorumluluğu ilan sahiplerine aittir.

Merkez Dergi Tel: (0212) 426 64 94
Fax: (0212) 354 47 85
Yazışma: Merkez Dergi Grubu Tevfik Bey Mahallesi, 20 Temmuz Caddesi, **No:** 24, 34295 - Sefaköy / İstanbul
İdare Merkezi: Barbaros Bulvarı, Cam Han, **No:** 125, 80700 Besiktas İstanbul
Ankara Bürosu: (0312) 468 50 50

Dağıtım
Merkez Dağıtım Pazarlama Sanayi ve Ticaret A.S.
(0216) 585 91 00 (PBX)

Baskı:
Merkez Gazete Dergi Basım Yayıncılık San. ve Tic. A.S. Tel: (0216) 585 91 05

İsletme Müdürü: Kemal Erginsoy
İsletme Koordinatörü: Kazım Varol
Bu dergi basın meslek ilkelerine uymaya söz vermistir.

gündem

42 Tembellik harikası Garfield
Sevimli kedi, gazete köselerinden büyük ekrana sıçradı

48 Bir anti-kahramanın dönüşü
"Riddick Günlükleri", aksiyon ağırlıklı fantastik bir bilimkurgu

54 Srek kız evinde
Bu ayki kapağımızı işgal eden Yeşil Dev sinemayı çok sevdi. Sırada başka filmler de var.

60 Akdeniz'de korku
Salvatores'in yeni filmi "Hiç Korkmuyorum" korku filmi değil, korku üzerine

62 Takashi Miike
"Artık bu kadarı da olmaz" dedirten adam

68 Büyü de gel
Fantastik bir komedi: "Keske 30 Olsam"

70 Slyvia ve Ted
Trajik bir ask hikayesi

dosyalar

74 Filmlerden 73 unutulmaz an
Acıklı, komik, etkileyici, heyecanlı, romantik, erotik ve korkunç... Tam 7 ayrı kategoride 10 ayrı film anı... Ve üç tane kategori dısı mitik enstantane.

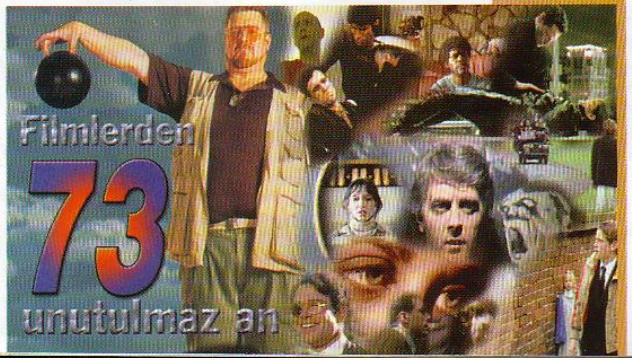

ayın filmleri

"Açık Deniz", "Keske 30 Olsam", "Honey", "Riddick Günlükleri", "Srek 2", "Garfield", "My Boss's Daughter", "Gönül Çelen", "Sylvia", "Hiç Korkmuyorum", "Kayıp, Aranıyor: Debra Winger", "Komsu Kızı", "Marie ve Julien"

her ay

12 Box office
ve elestirmenlerin yıldız tablosu

14 Eleştiriler
"Dehsetin Gözleri", "Örümcek-Adam 2", "Hayatın İçinden", "Fil"

26 Özel seans
Yeni filmler, denemeler, gerekli bilgiler, festivaller, haberler ve kitaplar...

36 Profiller
Breckin Meyer, Elisha Cuthbert, Amira Casar, Daniel Craig

96 Kült filmler
TV dizisi ve bir sinema filmiyle bir popüler kültür efsanesi: "İkiz Tepeler"

102 Ev eğlencesi
Filmografi, klasik sahne, DVD ve internet...

114 Sinema çıkısı
Rüçhan Çalıskur

Armağanlar
Koleksiyon kartı: "8 Kadın"
Afisetler: "Ruhların Kaçısı", "Cehennemin Anatomisi", "Deliler Evi", "Ölüm Provası"

sinema@birnumara.com.tr

Engin İnal'ın ardından

Geçtiğimiz yıl, Antalya Film Festivali'nde Ulusal Uzun Metraj Film Yarışması jürisinde görevliydim. Pek dışarıdan göründüğü gibi değildir jüri üyeliği, hele Antalya gibi sonuçların merakla beklendiği bir festivalde... Ama işi keyifli kılan, birlikte görev yaptığınız insanlarla paylaştıklarınızdır. Bizim jüride de böyleydi. Bugünlerde sık sık, iyi ki 2003 yılında 40. festivalin jüri üyesiydim, diye düşünüyorum. Çünkü öyle olmasaydı belki de Engin İnal'la hiç tanışamayacaktım.

Onunla aynı liseden olduğumuzu öğrenir öğrenmez, Galatasaray mezunları arasındaki geleneğe uyup hemen "Engin abi" diye hitap etmeye başlamıştım, Az konuşan, sakin biriydi. Dışarıdan göründüğü ya da filmlerde canlandırdığı karakterler gibi soğuk birisi değildi. Antalya'da geçen günlerimiz sırasında hiç gülmeden yaptığı zekice esprilerle hepimizi kahkahalara boğardı. Hiç şikayet etmiyor, hiç sızlanmıyordu ama ne yazık ki hastaydı Engin İnal. Onu daha yakından tanımak, daha uzun sohbet etmek istiyordum. Ama kendini zorlayamıyor, akşamları erkenden odasına çekilmeyi tercih edip, pek ortalarda görünmüyordu. Engin İnal'ı gerçekten çok sevmiş, neden bilmem kendimi ona çok yakın hissetmiştim.

Yıllar önce 1985'te "Bir Kadın Bir Hayat" filmini seyrederken karşıma çıkan o yakışıklı adamı görünce "Perdeye bu kadar yakışan iyi bir aktör bunca yıl neredeydi acaba?" diye sormuştum. Yıllar sonra Antalya'da karşılıklı sohbet ederken öğrendim, meğerse hiç de uzak değilmişiz. Yabancı Diller Yüksekokulu'nda Fransızca bölüm başkanlığı yaparken, bizim lisenin Ortaköy kısmında kız öğrencilere Fransızca dersleri verir, fırsat buldukça da çeviriler yaparmış. Onu kaybettiğimiz günün ertesinde, internet'te lisedeki mail grupları arasında dolaşan elektronik postalara göz atarken devre arkadaşım kızların "Engin Delon'u kaybettik" diye yazdığını hatırlıyorum.

1942 doğumluydu Engin İnal. Amansız hastalık ne yazık ki onu aramızdan çok erken alıp götürdü. Sinemada oyuncu ya da yazar olarak, daha yapacağı çok şey vardı, eminim. Türk sinemasının başı sağolsun, diyor, baba mesleğini seçen kızı Beliz başta olmak üzere bütün yakınlarına sabırlar diliyorum.

Film karelerinde sen hep yaşayacaksın Engin abi. Tıpkı geçen aylarda aramızdan ayrılan Hüseyin Baradan ve Erol Durak gibi.

Sansür meselesi...

Haziran ayında Catherine Breillat'nın "Anatomie De L'Enfer / Cehennemin Anatomisi" isimli filmi için Beyoğlu Atlas sinemasında sinema yazarlarına özel bir gösteri yapıldı. Breillat'nın daha önce seyrettiğim filmlerine karşı hiçbir özel ilgi duymamış, onu Amerika'yı yeniden keşfetmekten bıkmayan, yani erkek-kadın ilişkileri üzerine herkesin bildiği şeyleri tekrar etmekten öteye gitmeyen yönetmenlerden biri olarak değerlendirmiştim. Her iki filmini seyrederken de çok sıkıldığımı ve "Sinemayı bırakıp, fikirlerini yazsa belki daha iyi olur," diye düşündüğümü hatırlıyorum.

"Cehennemin Anatomisi"nde ise durum farklıydı. Her şeyden önce, görüntülerle anlam yaratmanın farkına varmış bir yönetmen vardı karşımızda. Bresson tarzında yalın, açık ve direkt hedefe yönelik bir sinema yapmaya çalışıyordu. Sanki, sinemanın kendisi için hikaye anlatmak değil, her şeyden önce düşüncelerini başkalarıyla paylaşma aracı olduğu gerçeğini sonunda kavramıştı. Önceki filmlerinde taşıdığı "hikaye anlatıyor gibi görünme" derdini boşvermiş olması, onu iyice rahatlatmış, tümüyle düşüncelerine konsantre olmasına yolaçmıştı. Böylelikle bütün filmi hem görsel hem de sözsel anlamda kişisel düşüncelerini iletme üzerine kuruyordu. Kadın ve erken bedenlerinin "çok bildik" görünen gerçeklerinden (erkeklerin adet kanından iğrenmesi vb. gibi) yola çıkıyordu Breillat. Bedenlerimiz üzerine konuşmadığımız, tabu saydığımız "klişe"leri yeniden ele alıyor; ısrarla, samimi biçimde kendi bakış açısını görselleştirmeyi deniyordu. Bu çabasıyla, bedene kuralları olan bir dil gibi bakıyor ve onu eleştirel anlamda çözümleyip, bizi "yeniden okumaya" yönlendiriyordu.

Bazı eleştirmenlerin aşırı derecede yapay, komik, gerçekdışı bulduğu diyalogları (evet öyle olabilir ama anlamlarına bakmak gerek) Breillat belki de Godard'ın ilk dönem filmlerinde sık sık karşımıza çıkan, susmak bilmeyen ve sürekli yazarlardan alıntılar yapan karakterlerin diyaloglarından etkilenerek yazmıştı. Düşüncelerini hikayenin dramatik anlatımının içine yedirme çabasını boşverip, direkt karakterlerinin ağzından seslendirmeyi tercih ediyordu.

"Cehennemin Anatomisi"nden çıktığımda filmi çok sevdiğimi söylemem mümkün değildi. Lakin, ortada saygı duyulacak, takdir edilecek bir çaba vardı. Doğrusunu söylemek gerekirse, filmi iyi ya da kötü diye yargılamayı bir yana bırakıp filmde Breillat'ın sesini net bir şekilde duyan insanlarla filmi uzun uzun konuşmaya ihtiyaç duyuyordum. Sözgelimi, filmin birçok sahnesinde yaşadığımız ve basın gösterisinde bazı sinema yazarlarını salonun dışına çıkartan tiksinme duygusu, mesajın kendisi değil miydi? John Waters'ın "Pink Flamingos"da Divine'a köpek pisliği yedirmesi modern sanat tarihinde ne kadar "anıtsal" bir sahneyse, Breillat da "Cehennemin Anatomisi"nde geleceğe kalacak "imgeler" sunmuyor muydu bize?

Ama hayır, bunların hiçbirini kimseyle tartışamadım. Çünkü filmin en önemli sahneleri sansürlendi ve Breillat'nın söylemek istediği her şey uçup gitti. Bilmiyorum bu filme giden var mı aranızda? Sansürlü kopyayı seyrettiyseniz, bence film üzerine konuşacak pek bir şeyiniz yok. Filmi özel gösterimde kesintisiz seyreden meslektaşlarımın çoğu filmi yerin dibine soktu -ki bence bu da filmin "mesajının" bir parçasıydı. Filmin Türkiye'de yasaklanması ise "mesaj"ın en trajik yönü. Parçası olmak istediğimiz Avrupa Birliği'nden bir film geliyor, biz de kendi vatandaşımızı bu filmin "zararlı fikirleri"nden korumaya çalışıp, sansür uyguluyoruz. Yani, "kusura bakmayın 2004 yılında biz henüz oralara gelemedik, kendimizi o kadar özgür hissedemiyoruz," demeye getiriyoruz.

Filmlere yaş sınırı getirin, gerekirse "X" uyarısıyla porno film statüsünü zorunlu kılın ama ne olur bu ülkeyi bu gerici, sansürcü zihniyetten kurtarın artık.

Mehmet Açar

ayın filmleri ağustos

AÇIK DENİZ
OPEN WATER

Yönetmen: Chris Kentis. Oyuncular: Blanchard Ryan, Daniel Travis, Saul Stein, Estella Lau. Senaryo: Chris Kentis. Görüntü Yönetmeni: Chris Kentis, Laura Lau. Kurgu: Chris Kentis. Yapımcı: Laura Lau. Süre: 79 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: PRA Films. Gösterim Tarihi: 20 Ağustos.

Çalışma hayatlarından feci şekilde bunalan genç çift Daniel (Daniel Travis) ve Susan (Blanchard Ryan) Bahamalar'a yaz tatiline çıkar. Son zamanlarda ilişkilerinde birtakım aksaklıklar da yaşadıkları için bu tatil onlara iyi gelecektir. Ertesi sabah, lisanslı dalgıç olan çift, mercanları görmek üzere bir dalış turuna katılırlar. Teknede aynı zamanda başka tatilciler de vardır. Suyun altında yaklaşık kırk dakika kadar kalan çift, bir dizi basit iletişim kopukluğundan ötürü yanlışlıkla tekneyi kaybeder. Bundan sonra her şey zor geçecektir: üşümüş, bir başlarına ve sahilden kilometrelerce uzaktaki genç çift köpekbalıklarıyla dolu suda sürüklenmektedir.

NOTLAR 300 bin dolar gibi neredeyse Türkiye için bile düşük kalan bir bütçeyle çekilip birçok festivali dolaşan bu bağımsız film, ABD'yle aynı anda bizde de gösterime giriyor. Dijital kamerayla çekilmiş olması bütçesinin minimal yanına önemli bir katkı yaparken filmin yapım kadrosundaki Chris Kentis ile Laura Lau'nun da karı-koca olduğunu görüyoruz. "Blair Cadısı" ile "Jaws" karışımı olarak nitelendirilen filmin sinemaya gerçek bir öyküden aktarıldığı söyleniyor. Fakat filmin üzerindeki "Blair Cadısı" etiketi insanı bir miktar işkillendiriyor. Sonuçta olumlu eleştirilerle selamlanmış, deneysel tatta bir gerilimle karşı karşıyayız.

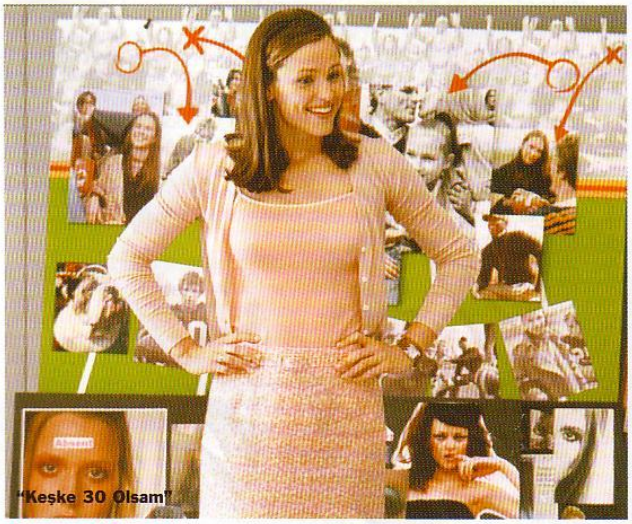

"Keşke 30 Olsam"

KEŞKE 30 OLSAM
13 GOING ON 30

Yönetmen: Gary Winick. Oyuncular: Jennifer Garner, Mark Ruffalo, Judy Greer, Christa B. Allen, Andy Serkis, Kathy Baker, Phil Reeves, Alex Black, Renee Olstead, Sean Marquette. Senaryo: Cathy Yuspa, Josh Goldsmith. Görüntü Yönetmeni: Don Burgess. Müzik: Theodore Shapiro. Kurgu: Susan Littenberg. Yapım Tasarımcısı: Garreth Stover. Yapımcı: Susan Arnold, Gina Matthews, Donna Arkoff Roth. Süre: 98 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Warner Bros. Gösterim Tarihi: 6 Ağustos.

1987 yılıdır ve Jenna (Christa B. Allen) 13 yaşında, kadınlığın eşiğinde bir genç kızdır. Fakat sorun şudur ki yetişkinlik pek çabuk gelmemektedir. Jenna anne babası tarafından bunaltılmakta, okulun popüler çocukları ve adını bile doğru dürüst bilmeyen platonik aşkı tarafından görmezden gelinmektedir. En iyi arkadaşı ve komşusu Matt Flamhaff'ten (Sean Marquette) başka zaman geçirecek kimsesinin olmamasından sıkılan Jenna, 13. yaş gününe okulun popüler çocuklarını davet eder. Ama parti tam bir felakettir. "Cennette Yedi Dakika" oyunu için dolaba kilitlenen Jenna orada tek başına bırakılır ve kendini küçük düşmüş hisseder. Dolapta yalnız kalan Jenna tüm kalbiyle bir dilek tutar: "bir yetişkin olsam da, hep istediğim hayata kavuşsam!" Mucizevi bir şekilde dileği gerçek olur. Ertesi gün dolaptan çıktığında sene 2004 olmuştur ve kendisi 30 yaşındadır. Bunun da ötesinde, harika bir işi olan, güzel ve başarılı bir iş kadınına, Jenna Rink'e (Jennifer Garner) dönüşmüştür ve Beşinci Bulvar'da muhteşem bir dairede oturmaktadır. Nihayet havalı ve popülerdir. Ama bir sorun vardır: oraya nasıl geldiği konusunda en ufak bir fikri yoktur. Önce korkuya kapılan, ama sonra yeni hayatıyla yavaş yavaş büyülenen Jenna, kısa sürede fark eder ki birşeyler eksiktir: örneğin dostu Matt (Mark Ruffalo)... Onu arar; ancak, Matt'le irtibatının koptuğunu ve bir başkasıyla nişanlı olduğunu keşfedince dehşete düşer.

NOTLAR Yıldızı giderek parlayan Jennifer Garner bu fantastik filmi sürükleyen isim. Filmin yönetmeni ise daha ziyade bağımsız yapımların patronu olan Gary Winick. Film ABD'de geçtiğimiz nisanda gösterime girmiş ve tatmin edici bir gişe başarısı yakalamıştı. Jennifer Garner da olumlu eleştirilerden nasibini en fazla alan kişi olmuştu.

HONEY

Yönetmen: Bille Woodruff. Oyuncular: Jessica Alba, Lil' Romeo, Mekhi Phifer, David Moscow, Zachary Williams, Joy Bryant, Missy Elliott, Lonette McKee, Laurie Ann Gibson. Senaryo: Kim Watson, Alonzo Brown. Görüntü Yönetmeni: John R. Leonetti. Müzik: Mervyn Warren. Kurgu: Mark Helfrich, Emma E. Hickox. Yapım Tasarımcısı: Jasna Stefanoviç. Yapımcı: Marc E. Platt, Andre Harrell. Süre: 94 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: UIP. Gösterim Tarihi: 6 Ağustos.

Honey Daniels (Jessica Alba) hayatı boyunca hep bugünlerin gelmesini beklemiştir. Yıllardır eğitimini alarak geliştirdiği dans yeteneğini tüm dünyaya göstereceği günler sonunda gelip çatmıştır. Oysa onu en çok seven insanlar bile, bu zor alanda dikkatleri üzerine çekebileceğine inanmamış, "Mutlaka başaracağım!" dediği zaman bile hep kuşkuyla bakmışlardır. Ailesi

Hazırlayan: Burçin S. Yalçın

tarafından önerilen ve güvenli gelecek vaat eden seçeneklerden tatmin olmadığı için her şeye sırtını dönmüş, kendisini büyük kentin merkezine atmıştır. Ancak büyük kentte yaşayabilmek hiç kolay değildir. Buna rağmen, arzuladığı sonuca varmak için gereken her türlü mücadeleyi inatla ve gururla vermeye hazırdır. Her şeyden önce para kazanması gereklidir. Gün boyunca mahalledeki çocuklar için oluşturulan gençlik merkezinde hip-hop dansları öğretmeye başlar. Gece olup da yorucu çalışması sona erdiğinde ise soluğu kentin en gözde dans kulübünün pistinde alır. Bu gecelerden birisinde Honey'nin şans meleği ortaya çıkar. Danslarını gören bir video klip yönetmeni ona hayatının fırsatını verir. Müzik videolarında arka plan dansçısı olarak görev alma şansını yakalamıştır. Milyonda bir olasılık gerçekleşmiş ve Honey için hip-hop ve R&B müziklerinin en ünlü isimleriyle beraber dans etme fırsatı doğmuştur. Genç kız altın günlerinin tadını çıkarmaya başlar. Ancak bu parlak günler bitecektir. Geride bıraktığı dünyasına yeniden dönmekten başka çaresi yoktur. Gençlik merkezinde sorunlu çocuklara verdiği dans derslerine dönen Honey, onların uyuşturucu batağında ziyan olan enerjilerini olumlu bir yöne çevirerek çok sevdiği kent müziğinin eşliğinde dans tutkusunu yeniden keşfedecektir.

NOTLAR Video klip yönetmeni Bille Woodruff'un ilk sinema filminin başrolünde yavaş yavaş starletliği terkeden esmer aktris Jessica Alba'yı görüyoruz. Geçtiğimiz yıl sonunda ABD'de vizyona girdiğinde "Yüzüklerin Efendisi: Kralın Dönüşü" ile "Aşkta Her Şey Mümkün"ün ortalığı kasıp kavurduğu sıralarda "Honey" de gişede kendisine düşen payı kapmıştı. Filmin ses kuşağı da hip hop parçalarıyla bezeli.

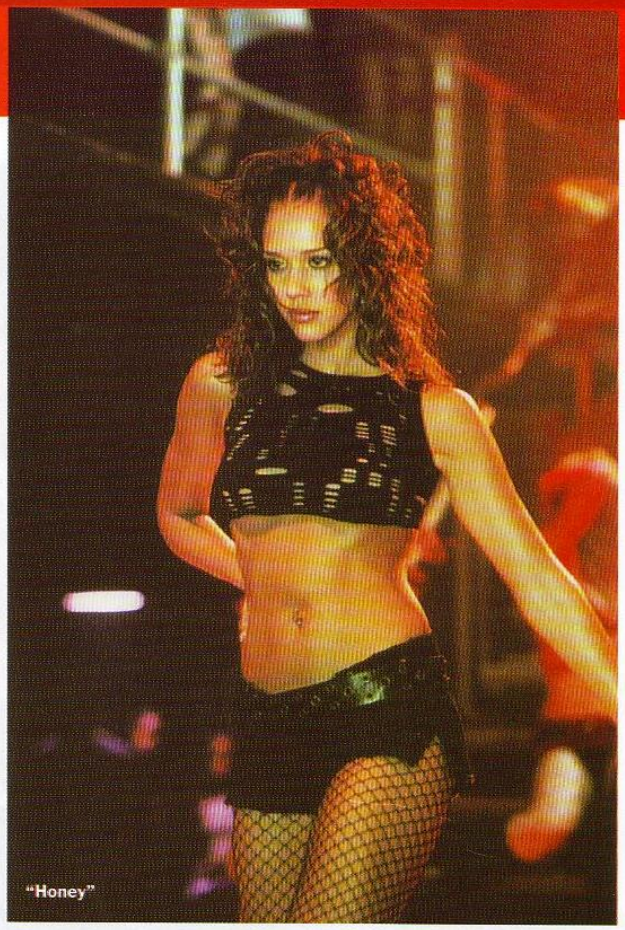
"Honey"

RIDDICK GÜNLÜKLERI
THE CHRONICLES OF RIDDICK

Yönetmen: David Twohy. Oyuncular: Vin Diesel, Colm Feore, Thandie Newton, Judi Dench, Karl Urban, Alexa Davalos, Nick Chinlund, Linus Roache. Senaryo: David Twohy. Görüntü Yönetmeni: Hugh Johnson. Müzik: Graeme Revell. Kurgu: Tracy Adams, Martin Hunter, Dennis Virkler. Yapım Tasarımcısı: Holger Gross. Yapımcı: Scott Kroopf, Vin Diesel. Süre: 115 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: UIP. Gösterim Tarihi: 13 Ağustos.

Evrenin karanlık zamanları... Gezegenler birbiri ardına Necromonge ordusunun pençesine düşmektedir. Necromonge'nin işgalci ordularının ele geçirdiği dünyalara sunduğu tercih basittir: ya değişir ya ölürsün! Bu seçenekleri reddedenlerin tek umudu, birisinin ortaya çıkıp Necromonge ordusunun yayılmasını yavaşlatmasıdır. Ancak bu duruma isyan edenlerin ömrü kısa olmakta, kurtarıcı olarak ortaya çıkanlara da yeterli destek gelmemektedir. Her şey hızla kötüye giderken hayatta kalmayı başarabilenler, rahatlamak için efsanelere sarılırlar. İyinin ortaya çıkıp kötünün hakkından geldiği efsaneler ve kehanetler dilden dile dolaşmaya başlar. Ancak bazen efsaneler de yanlış olabilir ve "kötü"nün panzehirinin "iyi" olacağı şeklinde bir kural yoktur. Şeytani güçleri durdurabilmenin bazen tek yolu vardır: kötülüğün üzerine iyilikle değil, bir başka şeytani güçle gitmek... Bunun üzerine bu büyük mücadeleye hiç hesapta olmayan bir adam davet edilir. Sürgünden çağrılan Riddick'in (Vin Diesel) kainatı kurtarmak gibi bir derdi aslında yoktur. Beş yıl önce Taurus sisteminde Tanrı'nın unuttuğu gezegenden kaçıktan sonra bir daha dönüp arkasına bakmamıştır. Günlerini peşindeki paralı askerlerden kurtulmaya çalışarak geçirmektedir. Ancak beklenmeyen gelişmeler olur ve Riddick kendisini çok şiddetli savaşlar dizisinin içinde bulur. Vermeye başladığı mücadele, kuşatma altındaki çok kültürlü uygarlıktan başlayıp cehennemi andıran volkanik gezegendeki yeraltı hapishanesine, oradan da barok tarzındaki Basilica adlı dev uzay gemisine kadar uzanır.

NOTLAR "The Arrival" ile bir nev'i "Pitch Black"i müjdeleyen, "Pitch Black"le de Riddick'i kültleştiren yönetmen David Twohy, 100 milyon doları aşkın bir bütçeyle bu devam filmine imza attı. Böylece "Pitch Black"in kahramanı (!) bu filmle geri döndü. ABD'de bobinleri geçtiğimiz haziranda dönmeye başlayan film gişe nezdinde beklenen başarıyı sağlayamamıştı. Ama hiç değilse aylardır salonlarımızda süren bilimkurgu kuraklığını bir nebze de olsa kıracaktır.

"Riddick Günlükleri"

ŞREK 2
SHREK 2

Yönetmen: Andrew Adamson, Kelly Asbury, Conrad Vernon. Seslendirenler: Mike Myers, Eddie Murphy, Cameron Diaz, Julie Andrews, Antonio Banderas, John Cleese, Rupert Everett, Jennifer Saunders, Aron Warner. Türkçe Seslendirenler: Okan Bayülgen, Mehmet Ali Erbil, Oya Presçiler, Osman Gidişoğlu, Rüçhan Çalışkur, Özlem Abacı, Volkan Severcan, Engin Alkan, Rüçhan Gürel, Nalan Yavuz, İsmail Yıldız. Senaryo: J. David Stem, Joe Stillman, David N. Weiss. Müzik: Harry Gregson-Williams. Kurgu: Michael Andrews. Yapım Tasarımcısı: Guillaume Aretos. Yapımcı: David Lipman, Aron Warner, John H. Williams. Süre: 92 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: UIP. Gösterim Tarihi: 27 Ağustos.

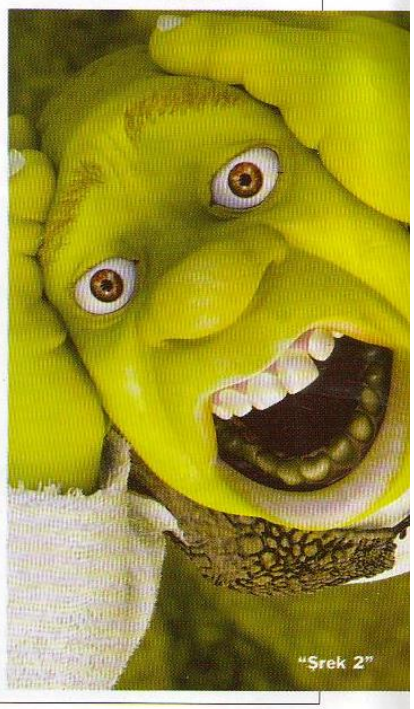
"Şrek 2"

Şrek ile Fiona balayından dönmüştür. Döner dönmez evde Fiona'nın ailesinden gelen bir davet mektubuyla karşılaşırlar. Fiona'nın kral babası ile kraliçe annesi, yeni evli çifti Uzak Ülke'ye davet etmektedir. Bunun üzerine yanlarına Eşek'i de alarak Şrek ile Fiona yola koyulur. Prensesin geri dönüşünü kutlamak için Uzak Ülke'nin vatandaşları sokaklara dökülmüştür. Kral ve Kraliçe de sevgili kızlarının ve hiç tanımadıkları damatlarının dönüşünü heyecanla beklemektedir. Ancak her ikisi de yeni damatlarının ve hatta sevgili kızlarının dış görünümüne hazırlıklı değildir. Şrek ile Fiona'nın bilmediği bazı gerçekler vardır. Bu sürpriz evlilikle birlikte Fiona'nın kral babasının geleceğe yönelik planları suya düşmüştür. Bunun üzerine o ana kadarki bütün gelişmeleri tersine çevirebilmek için Şrek; Fiona'nın Peri Vaftiz Annesi'nden, Yakışıklı Prens'ten ve ünlü canavar avcısı Çizmeli Kedi'den yardım ister.

NOTLAR İlk filmin tarif edilemez başarısının ardından Shrek ile Fiona gerdek gecesine girdiler. Hatırlayacaksınız bu başarıda "Shrek"in hem Türkçe hem de orijinal kadrosunun son derece başarılı seslendirme çalışmasının da payı büyüktü. Kadroya ve elbette hikayeye yeni isimler eklendi. Örneğin bunlardan iki tanesi Çizmeli Kedi ile Kötü Kalpli Kurt. Yine onlarca göndermeyle izleyicisini kırıp geçirecek film, geçtiğimiz mayıs ayında gösterime girdiğinde ABD salonlarını sarsmıştı. Sinema tarihinin en iyi hasılat açılışlarından birini yapan film kendi çapında rekorlar kırıyor. Roger Ebert şöyle yazdı: "Eğer ilk film hiç olmasaydı belki 'Shrek 2'yi sevebilirdim. Ama işte asla bilemeyeceğim!"

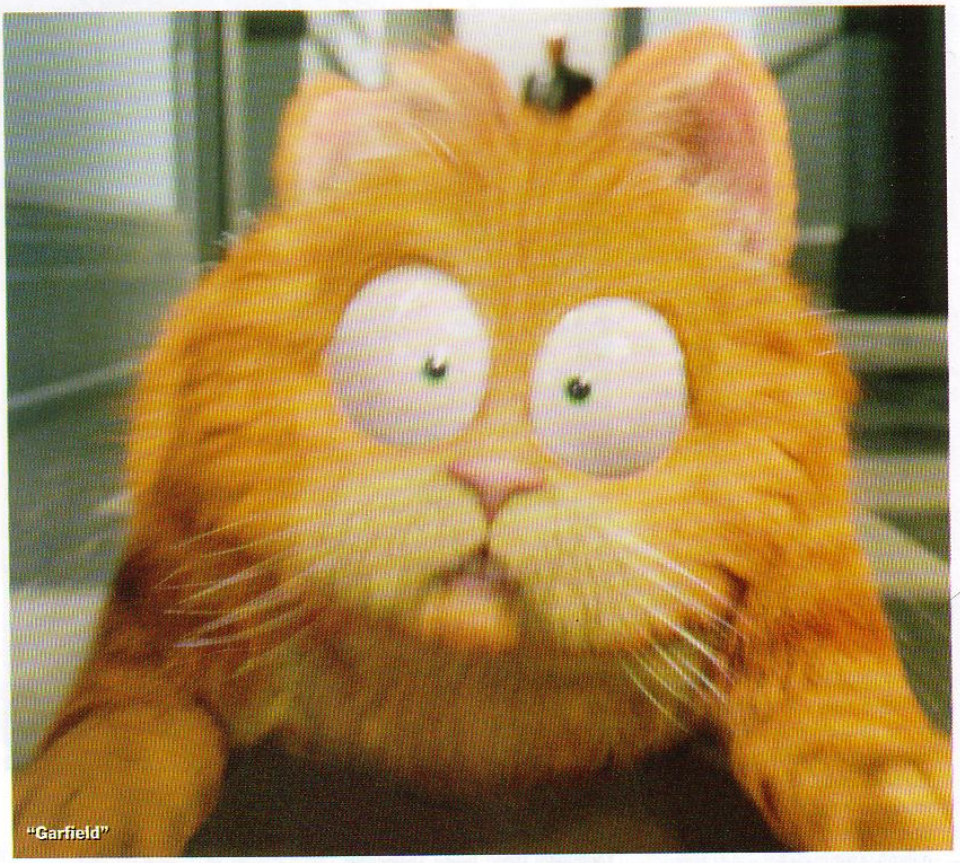
"Garfield"

GARFIELD

Yönetmen: Peter Hewitt. Oyuncular: Breckin Meyer, Jennifer Love Hewitt, Stephen Tobolowsky, Evan Arnold, Mark Christopher Lawrence, Vanessa Christelle. Senaryo: Alec Sokolow, Joel Cohen (Jim Davis'in aynı adlı bant karikatüründen). Görüntü Yönetmeni: Dean Cundey. Müzik: Christophe Beck. Kurgu: Peter E. Berger. Yapım Tasarımcısı: Alec Hammond. Yapımcı: John Davis. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Özen Film. Gösterim Tarihi: 13 Ağustos.

Garfield resmen muhteşem bir hayat sürer: günboyu yer, içer, yatar, kalkar... Sahibi Jon Arbuckle'ın (Breckin Meyer) himayesinde ve veterineri Liz'in (Jennifer Love Hewitt) gözetiminde keyif dolu bir yaşamdır bu. Tam manasıyla bir eli yağda, ötekisi de baldadır. Bu hiç bitmeyecek gibi görünen huzur bir gün sahibi Jon'un eve sevimli bir köpecik olan Odie'yi getirmesiyle darmadağın olur. Ense yaptığı günlerin yerini sıkıntılı anlar alır. Artık Odie'nin evde birtakım hakları vardır ve Garfield bu meseleyi gururuna yediremez. Bir gece ansızın Odie kaçırılır. Garfield olaydan kendisini sorumlu hisseder. Bunun üzerine miskin karakterine hiç yakışmayacak birşey yapmaya karar verir: harekete geçer...

NOTLAR Jim Davis'in 1978'de çizmeye başladığı dünyanın en ünlü bant karikatürü de sonunda sinemaya uyarlandı. Tembel kediyi orijinalinde Bill Murray, Türkçe'de ise Okan Bayülgen'in seslendirdiği film, hem kedi severler hem de köpek severler için eğlenceli bir seyirlik gibi görünüyor.

MY BOSS'S DAUGHTER

Yönetmen: David Zucker. Oyuncular: Ashton Kutcher, Tara Reid, Jeffrey Tambor, Andy Richter, Michael Madsen, Jon Abrahams, David Koechner, Carmen Electra, Terence Stamp. Senaryo: David Dorfman. Görüntü Yönetmeni: Martin McGrath, Robert McLachlan. Müzik: Teddy Castellucci. Kurgu: Patrick Lussier, Samuel Craven. Yapım Tasarımcısı: Andrew Laws. Yapımcı: Gil Netter, John L. Jacobs. Süre: 90 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Film Pop. Gösterim Tarihi: 20 Ağustos.

Tom Stansfield (Ashton Kutcher) yayıncı bir şirkette araştırmacılık yapan, ama daha yaratıcı bir işe kaymak için can atan genç bir adamdır. Patronu Jack Taylor (Terence Stamp) ise insanın beş dakika bile dayanamayacağı denli talepkar birisidir. Bu Tom için büyük bir derttir çünkü Jack'in kızı Lisa'ya (Tara Reid) çoktan vurulmuştur. Kızının üzerine titreyen Jack ise bir gece kızına eşlik edecek birisini aramaktadır. Tom ne yapar eder bu görevi üstlenir ve bu sayede Lisa'nın gönlünü kazanmayı umar. Başlarda Lisa da çok istekli görünmektedir. Fakat çok geçmeden sahneye Jack'in oğlu Red (Andy Richter) ve yeni kovduğu sekreteri çıkar; olaylar pek Tom'un arzuladığı biçimde gelişmeye-

"My Boss's Daughter"

cektir.

NOTLAR ZAZ'dan David Zucker'ın 2003'te çektiği iki filmden biri bu (Diğeri "Korkunç Bir Film 3"). Film üç dalda Altın Ahududu'ya aday olmuştu.

GÖNÜL ÇELEN CHOUCHOU

Yönetmen: Merzak Allouache. Oyuncular: Gad Elmaleh, Alain Chabat, Claude Brasseur, Roschdy Zem, Catherine Frot, Julien Courbey, Arié Elmaleh, Yacine Mesbah. Senaryo: Merzak Allouache, Gad Elmaleh. Görüntü Yönetmeni: Laurent Machuel. Müzik: Gilles Tinayre, Germinal Tenas. Kurgu: Sylvie Gadmer. Yapım Tasarımcısı: Sylvie Deldon. Yapımcı: Christian Fechner. Süre: 105 dk. Yapım: Fransa. Dağıtımcı: Fono Film. Gösterim Tarihi: 13 Ağustos.

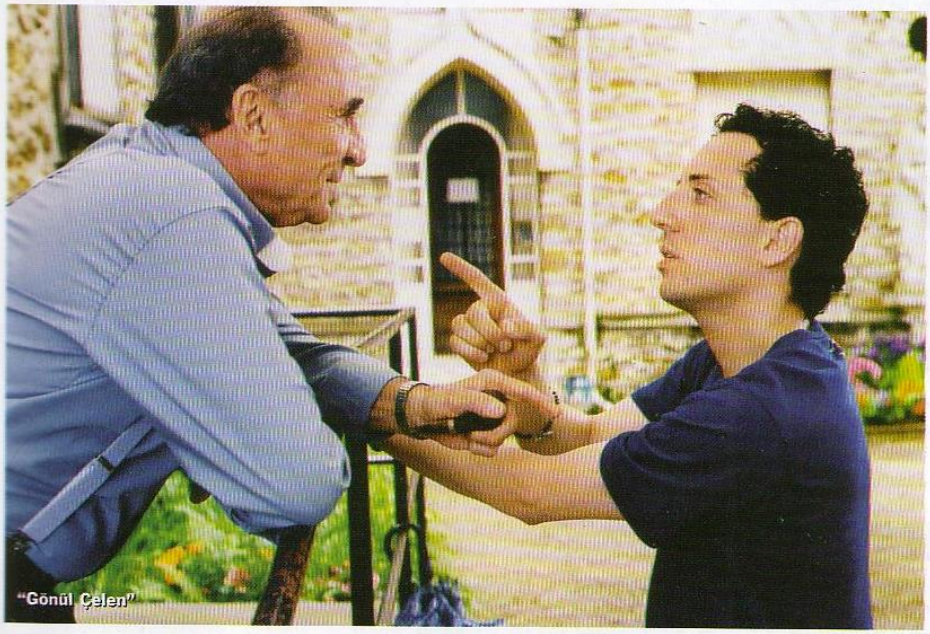
"Gönül Çelen"

Chouchou (Gad Elmaleh), Paris'e yeni gelen genç bir Kuzey Afrikalıdır. Paris'e gelirken asıl planı kendisini Şili diktatörlüğünden kaçmak için sürgüne gelen biri olarak göstermektir. Paris'in kenar semtlerinden birinde kilise görevlisi olan Peder Leon (Claude Brasseur) ona Paris'te kalması için yardım etmeye karar verir. Her ne kadar gerçek sonradan ortaya çıksa da Peder Leon ona sempati duyar ve yardım etmeye devam eder. Onun için bir iş bulur. Chouchou bir psikanalist olan doktor Nicole Milovavich'in (Catherine Frot) yanında çalışmaya başlar. Görevi hastaları karşılamak ve muayenehaneyi temiz tutmaktır. Taşındığı evi paylaştığı Jean'la (Roschdy Zem) aralarındaki garip ilişkiyle birlikte Chouchou kendisini hiç tanımadığı bir dünyanın içinde buluverir. Yavaş yavaş bu bilmediği dünyaya alışıp hayatının parçalarını birarada tutmayı öğrenmeye başlamıştır. Chouchou bir gün yeğenini aramak için Clichy bölgesine gider. Yeğeni de adını "Vanessa" olarak değiştirmiş, "L'Apocalypse" adında bir kabarede çalışmaktadır. Garip olan, çalışmadığı saatlerde de elbiselerini değiştirip olmadığı bir insan gibi gözükmeye başlamıştır. Yeğenini aramaya gittiğinde Stanislas'la (Alain Chabat) tanışır. Stanislas her gece kulübe gelen müşterilerden biridir. Ve Chouchou ilk görüşte ona aşık olur.

NOTLAR Filmin başrol oyuncusu Gad Elmaleh buradaki performansıyla César'larda geçen yıl en iyi erkek oyuncu dalında aday olmuştu. Ayın tek Fransız komedisi.

SYLVIA

Yönetmen: Christine Jeffs. Oyuncular: Gwyneth Paltrow, Daniel Craig, Jared Harris, Blythe Danner, Michael Gambon, Amira Casar, Andrew Havill, Lucy Davenport, Liddy Holloway. Senaryo: John Brownlow. Görüntü Yönetmeni: John Toon. Müzik: Gabriel Yared. Kurgu: Tariq Anwar. Yapım Tasarımcısı: Maria Djurkoviç. Yapımcı: Alison Owen. Süre: 100 dk. Yapım: Ingiltere. Dağıtımcı: Medyavizyon. Gösterim Tarihi: 6 Ağustos.

Şair ve yazar Sylvia Plath (Gwyneth Paltrow) eşi ve aynı zamanda meslektaşı Ted Hughes'la (Daniel Craig) ilişkisinin ta en başından beri huzursuzdur. İkisi Cambridge Üniversitesi'nde tanışmışlardır. Ted alkole ve kadınlara düşkünlüğüyle Sylvia'yı çileden çıkarırken aslında Sylvia da pek normal bir ruh hâli sergilemez. Yaşadığı ilham eksikliğinin de etkisiyle davranışları zaman zaman manik depresif bir durum arzeder. Bunalımlı hâli her geçen gün artan kadın sonunda kocasından ayrılacak cesareti bulur. Ancak o zaman ruhunun karanlık köşelerini keşfeder ve aniden benliğini saran ilham sayesinde tanınmasını sağlayacak şiirleri kağıda dökmeye başlar.

NOTLAR Ünlü şair/yazar Sylvia Plath'in hayatının kritik bir dönemi, Yeni Zelanda doğumlu Christine Jeffs'in yönetmenliğinde ve Gwyneth Paltrow'un suretinde beyazperdeye aktarıldı. Uzun süredir kariyeri adına olumlu bir tercih yapamayan Paltrow, ne yazık ki bu filmdeki yoğun çabasıyla da geçen yıl şeytanın bacağını kıramamıştı. Film proje aşamasındayken şairin kızı Frieda Hughes yapımda yardımcı olmayı reddetmişti.

"Sylvia"

HIÇ KORKMUYORUM IO NON HO PAURA

Yönetmen: Gabriele Salvatores. Oyuncular: Aitana Sánchez-Gijón, Dino Abbrescia, Giorgio Careccia, Giuseppe Cristiano, Mattia Di Pierro, Diego Abatantuono. Senaryo: Niccolò Ammaniti, Francesca Marciano (Niccolò Ammaniti'nin aynı adlı romanından). Görüntü Yönetmeni: Italo Petriccione. Müzik: Ezio Bosso, Pepo Scherman. Kurgu: Massimo Fiocchi. Yapım Tasarımcısı: Giancarlo Basili. Yapımcı: Marco Chimenz, Giovanni Stabilini, Maurizio Totti, Riccardo Tozzi. Süre: 108 dk. Yapım: Italya-Ispanya-Ingiltere. Dağıtımcı: Medyavizyon. Gösterim Tarihi: 20 Ağustos.

İtalya kırsalı, 1978 yazı. Altı çocuk bisikletleriyle yakıcı güneşin altında dolaşırlarken, içlerinden dokuz yaşındaki Michele (Giuseppe Cristiano) mısır tarlalarının arasında hiç kimseye söyleyemeyeceği birşey görür: bir çukurun içinde birisi sanki zincire vurulmuştur. Michele ne yapacağını ve kime ne söyleyeceğini bilemez. Hatta en yakın arkadaşına bile... Fakat sonunda Michele'nin ailesi olan biteni öğrenir ve onu gördüklerini unutması konusunda uyarır.

NOTLAR "Marrakech Express", "Akdeniz", "Güney" gibi filmleriyle tanıdığımız İtalyan yönetmen Gabriele Salvatores'in yeni filmi bu ay sinemalarımızda. Film aslında

"Hiç Korkmuyorum"

Milano'da gerçekleşen bir çocuk kaçırma olayından ve onun üzerine yazılan bir novella'dan uyarlanmış. İki yıl önce Berlin'de Altın Ayı için yarışan film ABD'de de sınırlı bir gösterim şansı bulmuştu.

KAYIP, ARANIYOR: DEBRA WINGER
SEARCHING FOR DEBRA WINGER

Yönetmen: Rosanna Arquette. Görüntü Yönetmeni: Jean-Marc Barr, Olivier Boucreux, Cort Fey, Joey Forsyte, Nathan Hope, Michael G. Wojciechowski. Kurgu: Gail Yasunaga. Yapımcı: Rosanna Arquette, David Codikow, Happy Walters, Matt Weaver. Süre: 100 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: 1Film. Gösterim Tarihi: 27 Ağustos.

Rosanna Arquette özellikle çok sevdiği bir aktris olan Debra Winger'ın uzun süredir bir filmini izlemediğini farkedince, bu belgeseli çekmeye karar veriyor. Böylece ortaya aktrislerin sinema endüstrisinde kadın olmakla, erkek egemen yapıyla ve Amerikan filmlerinde hep aynı tip kadınları canlandırmakla nasıl başettiklerini araştıran bir film çıkıyor. Kardeşi Patricia başta olmak üzere Laura Dern'den Jane Fonda'ya, Melanie Griffith'ten Daryl Hannah'ya, Holly Hunter'dan Sharon Stone'a ve elbette Debra Winger'a dek onlarca aktrisle söyleşiyor ve onlara kariyerleri ve bu konudaki endişeleri hakkında sorular yöneltiyor.

NOTLAR Kendisi de artık yıllanmaya başlayan Rosanna Arquette bu belgeselle aslında Hollywood'daki kanayan bir yaraya parmak basıyor. Debra Winger 40'ından sonra doğru dürüst bir rolde ne yazık ki henüz gözükmedi. Öte yandan, Arquette'in söyleşi yaptığı insanlar arasında meşhur sinema yazarı Roger Ebert da var.

"Kayıp, Aranıyor: Debra Winger"

Rosanna Arquette'in Debra Winger'ı aramaya çıktığı belgeseli merakla bekliyoruz.

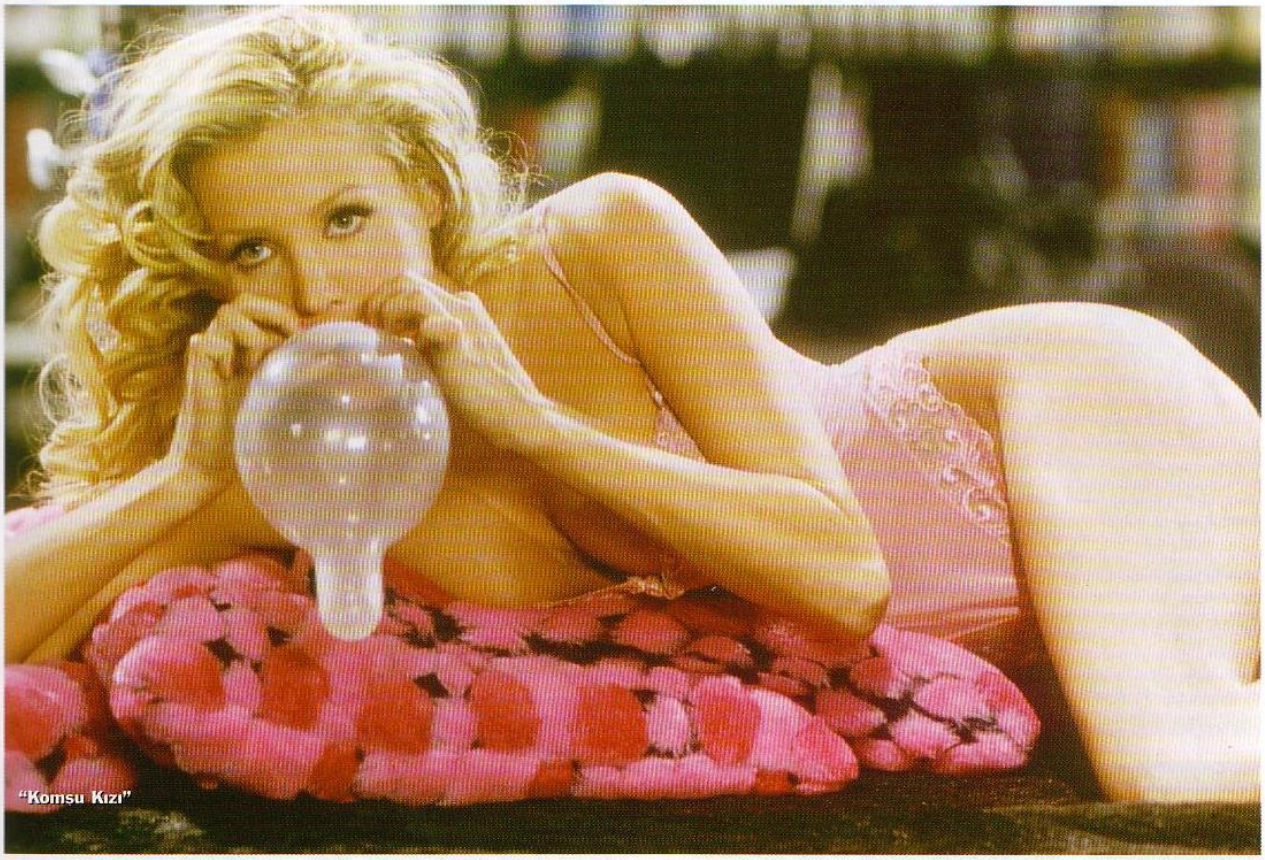
"Komşu Kızı"

KOMŞU KIZI
THE GIRL NEXT DOOR

Yönetmen: Luke Greenfield. Oyuncular: Elisha Cuthbert, Emile Hirsch, Timothy Olyphant, James Remar, Chris Marquette, Paul Dano, Timothy Bottoms, Donno Bullock, JacobYoung. Senaryo: David T. Wagner, Stuart Blumberg, Brent Goldberg. Görüntü Yönetmeni: Jamie Anderson. Müzik: Paul Haslinger. Kurgu: Mark Livolsi. Yapım Tasarımcısı: Stephen J. Lineweaver. Yapımcı: Charles Gordon, Marc Sternberg, Harry Gittes. Süre: 100 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Özen Film. Gösterim Tarihi: 27 Ağustos.

18 yaşındaki lise öğrencisi Matthew (Emile Hirsch) ilerleyen yıllarda politika kariyeri yapmak isteyen, yakışıklı ve naif bir yeniyetmedir. Bir gün yandaki eve güzel bir kız taşınır: 19 yaşındaki Danielle (Elisha Cuthbert)... Kusursuz güzelliği, dolgun hatlarıyla Matthew'un aklını başından alması uzun sürmez. Kısa süre sonra çıkmaya başlayan çiftin erkek tarafı kız arkadaşının eski bir porno film oyuncusu olduğunu keşfedince yıkılır. Ve delikanlı için hayatın ilk ciddi testi böylece başlar.

NOTLAR Yıldızı "24"le parlayan Elisha Cuthbert bu filmin başrolünde. Rol için başlarda Brianna Banks ve Jenna Jamison gibi porno aktrisleri düşünülmüştü. Yönetmen ise daha önce Rob Scheider'ın oynadığı "The Animal / Hayvan"la belleklerde kalıcı bir tahribat bırakan Luke Greenfield.

TEMMUZ SÜRPRİZİ

MARIE VE JULIEN
HISTOIRE DE MARIE ET JULIEN

Yönetmen: Jacques Rivette. Oyuncular: Emmanuelle Béart, Jerzy Radziwilowicz, Anne Brochet, Bettina Kee, Olivier Cruveiller, Mathias Jung, Nicole Garcia. Senaryo: Pascal Bonitzer, Christine Laurent, Jacques Rivette. Görüntü Yönetmeni: William Lubtchansky. Kurgu: Nicole Lubtchansky. Yapım Tasarımcısı: Manu de Chauvigny. Yapımcı: Martine Marignac. Süre: 150 dk. Yapım: Fransa-İtalya. Dağıtımcı: Belge Film. Gösterim Tarihi: 23 Temmuz.

Julien (Jerzy Radziwilowicz) geniş atölyesinde tüm zamanını antika saatleri tamir ederek geçirir. Bir gün Madame X (Anne Brochet) adında bir kadın tarafından tehdit edilmeye başlar; kadının gerekçesi onun sahte antika ticareti yapmasıdır. Kadın devamlı adamı telefonla taciz etmektedir. Julien'in atölyesindeki en yakın dostu ise kedisidir. Bir gün Marie (Emmanuelle Béart) adında bir kadınla akşam yemeği yiyen Julien daha sonra kadının izini kaybeder. Bunun üzerine Madame X ona Marie'nin küçük bir otelde kaldığını söyler.

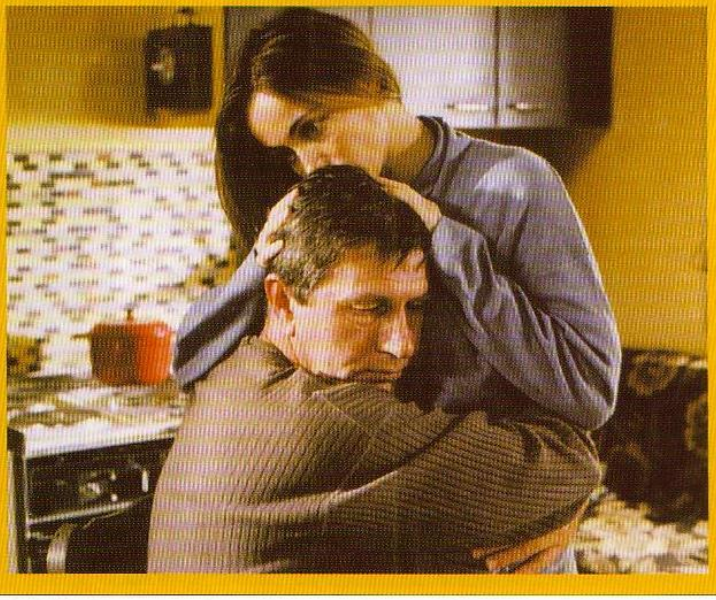

NOTLAR Fransız Yeni Dalgası'nın hâlâ faal yönetmenlerinden biri de Jacques Rivette. Minimal bir mekan kullanımı ve dar oyuncu kadrosundan müteşekkil film, geçtiğimiz İstanbul Film Festivali'nde gösterilmişti.

box office

Hazırlayan: Tolga Akıncı
tolgaakinci@superonline.com

TÜRKİYE box office — 11 Haziran - 08 Temmuz 2004

Filmin Adı	Hafta Sayısı	Dönem Seyirci	Toplam Seyirci
1. Harry Potter ve Azkaban Tutsağı WarnerBros.	5	302.361	548.443
2. Örümcek-Adam 2 Warner Bros.	1	288.405	288.405
3. Truva Warner Bros.	8	244.610	1.617.674
4. Yarından Sonra Özen Film	2	206.459	577.120
5. Gizli Pencere Warner Bros.	3	114.445	114.445
6. Kadın Avcıları UIP	4	109.637	109.637
7. 21 Gram UIP	6	27.755	83.361
8. Van Helsing UIP	9	23.840	351.121
9. Bir Konusabilse... UIP	5	23.199	41.471
10. Prens ve Ben Warner Bros.	6	14.976	48.568

ABD box office — 11 Haziran - 08 Temmuz 2004

Filmin Adı	Hafta Sayısı	Dönem Hasılat	Toplam Hasılat
1. Örümcek-Adam 2 Warner Bros.	1	211.2	211.2
2. Harry Potter ve Azkaban Tutsağı WarnerBros.	5	105.6	228.7
3. Dodgeball 20th CenturyFox	3	92.1	92.1
4. Shrek 2 DreamWorks	7	84.1	414.1
5. Fahrenheit 9/11 LionsGate	2	69.1	69.1
6. Garfield: The Movie 20th CenturyFox	4	66.1	66.1
7. The Terminal DreamWorks	3	60.2	60.2
8. Stepford Kadınları Paramount	4	55.5	55.5
9. The Chronicles of Riddick Universal	4	55.2	55.2
10. White Chicks Sony	2	50.6	50.6

Rakamlar Milyon Dolardır.

...1 Yıl Önce — 2003
13 Haziran - 10 Temmuz
1. Matrix Reloaded
2. Asabiyim
3. Charlie'nin Melekleri
4. Telefon Kulübesi
5. Beşikten Mezara

...2 Yıl Önce — 2002
05 - 25 Temmuz
1. Örümcek Adam
2. Adım Adım Cinayet
3. Sonsuz Aşk
4. Elim Belim Bağlı
5. Ateşli ve Tatlı

...3 Yıl Önce — 2001
06 - 26 Temmuz
1. Meksikalı
2. Pearl Harbor
3. Mumya Geri Dönüyor
4. Srek
5. Vizontele

İTALYA box office — 11 Haziran - 08 Temmuz 2004

Filmin Adı	Hafta Sayısı	Dönem Hasılat	Toplam Hasılat
1. Harry Potter ve Azkaban Tutsağı Warner Bros.	6	9.3	18.4
2. Yarından Sonra 20th CenturyFox	7	2.8	12.3
3. Kadın Avcıları BVI	5	2.7	2.7
4. Truva Warner Bros.	8	2.3	18.6
5. Zaman Tükeniyor Medusa	4	1.5	1.5
6. 50 İlk Öpücük Columbia	4	1.2	1.2
7. The Motorcycle Diaries Bim	8	0.9	4.1
8. The Punisher Columbia	2	0.7	0.7
9. Torque Warner Bros.	4	0.6	0.6
10. House of 1000 Corpses Eagle	3	0.5	0.5

Rakamlar Milyon Dolardır.

En çok izlenen filmler

Bu listeyi, artık güncellenme vakti geldi. Sıcak yaz aylarında sinema salonlarının boş geçmesinin yarattığı tatsızlığı bir nebze düzeltir, diyerek yenilenmis hali ile tekrardan size sunuyorum. Geçen süre içersinde "milyonerler klubü" diye adlandırabileceğimiz bir milyonun üstüne çıkan film sayısında %50'lik bir artıs olduğunu gözlemleyebiliriz. Şubat 2003'te 16 olan film sayısı 24'e çıkmıs.

Sıra	Filmin Adı	Dağıtım	Vizyon Tarihi	Hafta	Seyirci
1.	Vizontele	Warner Bros.	02.02.2001	50	3.308.120
2.	Vizontele Tuuba	Warner Bros.	23.01.2004	23	2.889.464
3.	Titanik	Özen Film	20.02.1998	181	2.844.022
4.	Eskiya	Warner Bros.	29.11.1996	57	2.571.133
5.	Kahpe Bizans	Özen Film	21.01.2000	38	2.472.162
6.	Asmalı Konak Hayat	Warner Bros.	17.10.2003	22	1.790.197
7.	Yüzük Kardeşliği	Warner Bros.	21.12.2001	45	1.754.953
8.	O Şimdi Asker	Warner Bros.	21.03.2003	28	1.657.051
9.	Truva	Warner Bros.	14.05.2004	8	1.617.674
10.	Hababam Sınıfı Merhaba	Özen Film	16.01.2004	24	1.569.147
11.	Matrix Reloaded	Warner Bros.	16.05.2003	21	1.470.316
12.	İki Kule	Warner Bros.	20.12.2002	31	1.455.141
13.	Altıncı His	UIP	04.02.2000	39	1.428.659
14.	Matrix	Warner Bros.	03.09.1999	59	1.354.812
15.	Komser Şekspir	Özen Film	16.02.2001	37	1.331.462
16.	Her Şey Çok Güzel Olacak	Warner Bros.	27.11.1998	50	1.239.015
17.	Propaganda	Warner Bros.	05.03.1999	46	1.238.878
18.	Güle Güle	Warner Bros.	04.02.2000	43	1.275.967
19.	Harry Potter ve Felsefe Taşı	Warner Bros.	01.02.2002	30	1.173.068
20.	Mumya	UIP	18.06.2000	61	1.113.193
21.	Harry Potter ve Sırlar Odası	Warner Bros.	29.11.2002	32	1.111.378
22.	Cesur Yürek	Özen Film	22.02.1995	189	1.111.249
23.	Deli Yürek	Özen Film	07.12.2001	42	1.052.907
24.	Neredesin Firuze?	UIP	20.02.2004	20	1.039.771

Gwyneth Paltrow
Sylvia

2003	Zirveye Tırmanış	23.205
2002	Tutku	120.115
2002	Alçak Adam	50.692
2002	Tenenbaum Ailesi	54.313
2001	Bir Sans Daha	55.182

Vin Diesel
Riddick Günlükleri

2003	İntikam Ateşi	22.452
2002	XXX	297.959
2001	Hızlı ve Öfkeli	179.788
2000	Derin Karanlık	102.729
1998	Er Ryan'ı Kurtarmak	711.884

ELEŞTİRMENLERİN YILDIZ TABLOSU

	Mehmet Açar	Tunca Arslan	Burcu Aykar	Cumhur Canbazoğlu	Atilla Dorsay	Engin Ertan	Murat Özer	Kaya Özkaracalar	Uygar Şirin	Yeşim Tabak	Alin Taşçıyan	Ali Ulvi Uyanık	Uğur Vardan	Burçin Yalçın	Fırat Yücel
Aşkla Seks															
Bir Konuşabilse...															
Cazibe Kanunları															
Cevapsız Arama															
Dehşetin Gözleri															
Deliler Evi															
Fil															
Gizli Pencere															
Harry Potter ve Azkaban Tutsağı															
Hayatın İçinden															
Kötü Kızlar															
Mahrem Şeyler															
Mambo Italiano															
Marie ve Julien															
Nefes Alıyorum															
Ölüm Provası															
Örümcek-Adam 2															
Rest															
Riddick Günlükleri															
Ruhların Kaçışı															
Stepford Kadınları															
Truva															
Yarından Sonra															

Koyu renkte olan bantlar en yüksek yıldız ortalamasına sahip olan filmleri gösterir.

Dehşetin Gözleri

Kült olabilecek bir korku/komedi

Engin Ertan

Rahatlıkla söyleyebilirim ki, "Dehşetin Gözleri" son dönemde izlediğim en garip film. Karşısında kendimi bu derece savunmasız hissettiğim, tamamladıktan sonra ne diyeceğimi bilemediğim, hatta neredeyse beğenip beğenmemekte bile kararsız kaldığım bir film olmamıştı. Filmi beğenmemek için hemen her seyircinin yeterli sebebi olsa gerek. Bunların başındaysa ilk bakışta özensiz gözüken bir yönetmenlik, kaba bir anlatım ve başka filmlerden tanıdık klişelerin peş peşe sıralanması geliyor. Ancak biraz çabalarsanız aslında kazın ayağının öyle olmadığını görüyorsunuz. Zaten filmin en önemli meselelerinden birisi de bu, yüzeyde görünenin geçersizliği. Hemen her adımda, "ı-ıh, o aslında öyle değil", cümlesini perdede gözükenlerin ardından fısıldıyor. Filmin ters yüz ettiği en önemli klişe, korku filmlerinin alışılmış estetik anlayışıyla ilgili. 2 güzel kız ve 3 oğlan ormandaki bir kulübenin yolunu tuttuklarında başlarına gelecek olanları biliyoruz. Ancak yakın dönem korku filmlerinde, özellikle de teenslasherlar'da güzel insanları çekici hallerde görmeye alışmış seyirciyi nahoş sürprizler bekliyor. Yönetmen Eli Roth, iki kadın oyuncusunun da birer arzu nesnesine dönüşmeye başladığı anlarda ani bir dönüş yapıyor ve vücutlarında yaralar açmaya başlıyor. Özellikle Marcy'nin bacaklarını traş ettiği sahne bu duruma iyi bir örnek.

Diğer yandan, türe hakim olan izleyiciler "Dehşetin Gözleri"nin genel haline bakıp, '70'lerin bolca kan soslu korku filmlerinden birini seyredeceklerini tahmin edebilirler. Örneğin geçtiğimiz yıl izlediğimiz "Korku Kapanı" (Wrong Turn) bu anlamda tam da beklediğimiz gibi çıkmıştı. Ancak karşımızdaki film, türe aşılı seyircinin beklentileriyle oynamayı ve sonuçta onları da şaşırtmayı beceriyor. Evet, genel atmosfer bu filmlere yakın. Ancak "Dehşetin Gözleri"nde fiziksel deformasyon tahmin ettiğimiz gibi yamyamlığa bağlanmıyor. Gençlerin peşine düşen bir katil veya başlarına bela olan doğaüstü bir güç de yok. Dedik ya, garip bir film "Dehşetin Gözleri". Uzunca bir süre seyirciyi neden korkacağı konusunda da boşlukta bırakıyor.

Aslında şöyle de diyebiliriz, film seyirciyi korkmak ve gülmek arasında da kararsız bırakıyor. Bu sefer sadece türü iyi tanıyanların yakalayacağı, aralara sıkışmış referanslar da sözkonusu değil. Roth, yer yer bile isteye, hem de son derece keskin virajlarla filmin rotasını komediye çeviriyor. Bu noktada da Bert'ün, insanları ısırmayı alışkanlık haline getirmiş Dennis'in saldırısına maruz kaldığı sahneyi hatırlatmakta fayda var.

Eli Roth'un kendisi de filmiyle ilgili referans kaynakları sorulduğunda öncelikle "The Texas Chainsaw Massacre", "Evil Dead", "13. Cuma" gibi korku türünün klasiklerini anmakta. Ancak filmi illa bir şeye benzetmek gerekiyorsa, her şeyden önce Herschell Gordon Lewis'i ve özellikle de " Two Thousand Maniacs!"ı hatırlamak gerek. Hem filmin korkutmak ve güldürmek arasında kalan hali, hem çiğiliği, hem de cinselliği neredeyse sadizme kayan bir şekilde karakterlerinin vücudunun deforme oluşuyla biraraya getirmesi böylesi bir benzetmeyi zorunlu kılıyor. Diğer yandan, Angelo Badalamenti imzalı müziklerin etkisiyle midir, bilinmez, filmi yer yer "İkiz Tepeler"e benzetmek de mümkün. Özellikle Memur Winston'ın, insanın içinin çekilmesine neden olacak bir yavaşlıkta konuştuğu sahneler Lynch imzalı dizinin garip atmosferine epey yakın duruyor.

Daha önce de "Dehşetin Gözleri"nin "sağ gösterip sol vurmak"tan hoşlanan bir film olduğundan bahsetmiştik. Tüm bu saydıklarımızı bir yana bırakıp, filmi biraz daha ciddi bir bakış açısıyla ele almaya çalıştığımızda da aynı durumla karşılaşıyoruz. Filmdeki dehşete neden olan virüsün nereden kaynaklandığı asla dile getirilmiyor. Ancak gençlerin birer birer ölmesine neden olan hastalığı AIDS'e benzetmek hiç zor değil. Bunun tek sebebi vücutta oluşan yaraların hastalığın semptomları arasında yer alması değil elbette. Filmdeki gençlerin seks konusunda epey rahat olmaları ve yer yer korunmaya dair yapılan göndermeler de akla böylesi bir benzetmeyi getiriyor. Peki Roth, korku filmlerinin "sevişen ölür" kuralını AIDS benzeri bir virüsün katil olduğu filmine taşırken, muhafazakar bir tarafa mı yakın duruyor? İşte o konuda kesin bir karara varmak veya filmin böyle bir şeyi dert edinip edinmediğine emin olmak zor. Ancak gençlerin birbirlerinin vücutlarında yara olup olmadığını kontrol ettikleri sahnenin filmin en dehşet verici anı olduğunu söyleyebilirim. Şaşırtıcı olmayacak şekilde Güneyde geçen korku filmlerinin, farklı olana yönelik korkudan beslenen halleri de "Dehşetin Gözleri"nde bir oyuna dönüşüyor. Önce Güneylilere karşı geliştirilebilecek önyargılar ("O tüfek zenciler için") bir espri malzemesi oluyor. Daha sonraysa, "Yaşayan Ölülerin Gecesi"nin finaline gönderme yapan bir sahnede, virüs kapmamış bir genç öldürülüyor.

İster boş ve klişe bulun, ister altında farklı anlamlar arayın, ister nefret edin, ister sevin, "Dehşetin Gözleri"nin kendine has ve ilginç bir deneme olduğunu teslim etmek gerekiyor. Yazının başından beri anıp durduğum garip hali, onu ister istemez meraklısına hitap eden bir film kılıyor. Ancak bu "meraklılar" zaman içerisinde özel gösterimlerde buluşup filmi defalarca kez izlemeye başlarlarsa, orada burada "Don't sit next to Dennis" (Dennis'in yanına oturmayın) yazılarıyla karşılaşırsanız ve en nihayetinde bir 5-10 yıl sonrasında Eli Roth'un ilk yönetmenlik denemesi kült olup çıkarsa şaşırmayın. Hem söylesenize, siz kaç filmde mızıka yutarak ölen bir adam veya Ron Jeremy tişörtü giyen bir karakter gördünüz?

Cabin Fever

✪✪✪◡

Yönetmen: Eli Roth. **Oyuncular:** Rider Strong, Jordan Ladd, James DeBello, Cerina Vincent, Joey Kern, Hal Courtney, Matthews Helms. **Senaryo:** Eli Roth, Randy Pearlstein. **Görüntü Yönetmeni:** Scott Kevan. **Müzik:** Angelo Badalamenti, Nathan Barr. **Kurgu:** Ryan Folsey. **Yapım Tasarımcısı:** Franco-Giacomo Carbone. **Yapımcı:** Evan Astrowsky, Eli Roth, Sam Froelich, Lauren Moews. **Süre:** 94 dk. **Yapım:** ABD. **Dağıtımcı:** Özen Film. **Gösterim Tarihi:** 9 Temmuz.

Örümcek-Adam 2

Çizgi romanıyla çok yakın tada sahip

Kutlukhan Kutlu

Peter Parker olmak zor iş, ama bir o kadar da tanıdık. May yengesi maddi güçlükler yüzünden evini boşaltmak zorunda kaldığında, Peter ona yardım etmeye gidiyor... Ve bir kabusla karşılaşıyor: Çizgi roman koleksiyonu ortada yok. "O korkunç şeyleri verdim gitti," diyor May Yenge. Yemek tarifi kitapları ise gayet sağ ve salim, nereye yerleştirilecekleri belirlenmiş.

Çizgi roman toplamış her çocuğu ya da genci çıldırtabilecek bir kombinasyon bu: Sizin belki de her karesini sanat olarak görüp üzerine titrediğiniz çizgi romanlarınız sadece atılmakla kalmaz, bir taraftan da aşağılanırken, yemek tarifi kitapları hayattaki en önemli basılı malzeme muamelesi görüyor. Çizgi roman okurlarının dertleşmeleri esnasında muhtemelen en çok verilen örnektir bu. "Muhitimizin dostane süper kahramanı"na da bu yakışırdı zaten.

Sam Raimi'nin "süper kahraman filmini doğru dürüst yapan adam" haline gelmesinin sebeplerini arıyorsanız, öncelikle bu tür ufak, "sütliman" sahnelere bakmakta fayda var. Örümcek Adam'ın yaratıcılarından Stan Lee için cazip bir süper kahramanın sırrı, "gerçek sorunlara sahip gerçek bir insan" olmasından geçiyor. Örümcek Adam söz konusu olduğunda, bu gerçek insan, standart çizgi roman okuru klişesine hayli yakın. Ağıyla gezinirken ona eşlik eden düşünce balonlarından ve düşmanlarıyla savaşırken bir an olsun kapanmak bilmeyen çenesinden bile onun gayet zeki, alaycı ve hazırcevap olduğunu söyleyebiliriz. Popüler kültürle ilgili göndermeleri de cabası. Vücudu delice meşgulken bile tutulmak bilmeyen sivri diliyle, dilsiz ikonik kahramanın (Süpermen diyebilirsiniz gönül rahatlığıyla) karşı kutbu gibidir; uzak ve gizemli bir kahramandan ziyade, parlak ama içine kapanık Peter Parker'ın (yani, çizgi roman okurunun) gelecekte olmak isteyebileceği tipin dev aynasındaki yansımasıdır.

"Gerçek insan" aşağı yukarı çizgi roman okurunun ta kendisine denk düşerken, "gerçek sorunlar"la da altı kalın kalın çizilmiş sorunlar, bir tür hiper-gerçekçilik kastedilir. Çizgi romanın kuşaklar boyu yerden yere vurulmuş ve her seferinde ayağa kalkmayı başarmış o fantazi dünyasında gerçekçilik olumsuzlukla neredeyse eş anlamlı hale gelmiştir. Mutlu olmayan sonlar, maddi güçlükler, yolunda gitmeyen işler, sertlik, acımasızlık, adaletsizlik...

Bu eğilimin öncüleri arasında olan Örümcek Adam da biraz "sefalet üzerinden inandırıcı"lığa soyunur. "Spider-Man 2"de Peter'ın başına gelenlere baksanıza: işinden kovuluyor, kirasını ödeyemiyor, Mary Jane'i kendine küstürüyor, Örümcek Adam yüzünden arkadaşı Harry ile bozuşuyor. Yalnızlık (kendi çalıştığı gazete bile onu hep tehlikeli bir tip olarak gösteriyor) ve verdiği kararın ağırlığı, yakasına yapışıyor. Örümcek Adam'ı doğru yapmanın Peter Parker'ı doğru yapmaktan geçtiğini bilen Sam Raimi, tam da kendisinden beklenebileceği gibi, bu gerçekçilik anlayışından hiç tükenmeyen bir komedi kaynağı çıkarıyor. Peter'ın Spider-Men 2 macerası, melodramatikle komik arasında tutturulmuş çok hassas bir dengede seyrediyor; hayat karşısında kendini korumaya yönelik alay ve ironinin faaliyete dökülmüş, bol bol aksiyonla bezenmiş hali bu adeta.

Aksiyon filmlerinde, özellikle süper kahraman filmlerinde, olay akışıyla ilgili olmayan aksiyon sahnelerine alışığız; filmin genel ritmini, dinamizm duygusunu belirlemede kullanılan sahneler bunlar. Raimi elinde muazzam bir bütçeyle, bambaşka bir şey yapıyor: Olay akışıyla çok ilgili görünmese de filmin duygusal dokusunu belirleyici bazı bağımsız sahneler kullanıyor. Baştan sona kararlılıkla hareket eden yoğun bir öykü yerine, Örümcek Adam'ın hayatının genel akışıyla ilgili ama o anki olay örgüsü açısından hayati görünmeyen bölümler. Aynı bir çizgi roman sayısıymış gibi.

Raimi'nin Örümcek Adam filmlerinin en etkileyici tarafı, onları diğer bütün süper kahraman filmlerinden ayıran tarafı da bu zaten. Raimi, malzemenin kendisine inanıyor. Onu seviyor. Beyazperdede apaçık, inkar edilemeyecek bir şekilde görünüyor bu. Kendisinin sevdiği ve 40 yıl zarfında milyonlarca insanın sevdiği bu karakterin macerasının sinemada işleyeceğine inanıyor. Bu inancı da görüyorsunuz. Sinema için külliyen baştan düşünülüp yaratılmış bir yapı yok ortada; Raimi'nin yapmaya çalıştığı şey, Örümcek Adam'ı aşağı yukarı "olduğu gibi" filme çekmek. Çizgi roman okuru deyimiyle "doğru dürüst bir Örümcek Adam filmi yapmak".

Sonuçta, tam da bunu yapıyor. Çizgi romanıyla çok yakın tada sahip bir film. James Cameron tretmanından kalan biyolojik ağ (çizgi romanda Örümcek Adam'ın ağı, Peter Parker'ın eseri bir bilimsel icattır ve mekanik bir düzenekle atılır) ve radyoaktif örümcek yerine genetik olarak üzerinde oynanmış örümcek gibi değişiklikler dışında -ve elbette Mary Jane deyince aklınıza gelen tipin Kirsten Dunst'a hiç de benzememesi dışında- Örümcek Adam kanlı canlı, hareketli, karşınızda. İlk filmden daha Peter Parker. Daha da iyisi, ilk filmdekinden daha Örümcek Adam. Manhattan semalarında ağıyla gezinişini bir de bu filmde izlemelisiniz... İlk filme kıyasla bilgisayar üretimi resimlerde epey ilerleme olduğu hemen dikkati çekiyor. Çizgi romandaki J. Jonah Jameson tipinin yürüyüp konuşmaya başlamış hali gibi duran JK Simmons'ın dünyanın en büyük gazete patronu karikatüründeki müthiş dinamik ve komik performansı da... Alfred Molina'nın vücuda getirdiği Doktor Ahtapot'un dört mekanik kollu haşmetini de...

"Spider-Man 2", Peter Parker için, çöp tenekesinin kenarından sarkan süper kahraman kostümünün çarpıcı resmiyle simgelenen önemli bir karar dönemini ifade ediyor. Ve üst üste gelen acılarla bedeni ile beyninin iletişimi sekteye uğrayan iki ayrı karakterin, birbirinin aynadaki görüntüsünü teşkil eden iki kişinin çatışmasını sunuyor. Bol bol Jekyll ve Hyde trajedisi, bol bol olumsuzluk, bu olumsuzluğa yönelik bolca dokunaklı-ironik (adeta çizgi romansı bir denge bu) sahne ve altı kalın kalın çizilen bir dirhem ümit. Örümcek Adam serisi için ise, bol bol ümit.

Spider-Man 2

★★★★½

Yönetmen: Sam Raimi. **Oyuncular:** Tobey Maguire, Kirsten Dunst, Alfred Molina, James Franco, Elizabeth Banks, Bruce Campbell, Rosemary Harris, J.K. Simmons, Vanessa Ferlito, Ted Raimi, Bill Nunn. **Senaryo:** Alvin Sargent (Stan Lee ve Steve Ditko'nun çizgi romanından). **Görüntü Yönetmeni:** Bill Pope, Anette Haellmigk. **Müzik:** Danny Elfman. **Kurgu:** Bob Murawski. **Yapım Tasarımcısı:** Neil Spisak. **Yapımcı:** Avi Arad, Laura Ziskin. **Yapım:** ABD. **Dağıtımcı:** Warner Bros. **Gösterim Tarihi:** 2 Temmuz.

Hayatın İçinden

Yoluna devam etmek isteyenlerin hikayesi

Burçin S. Yalçın

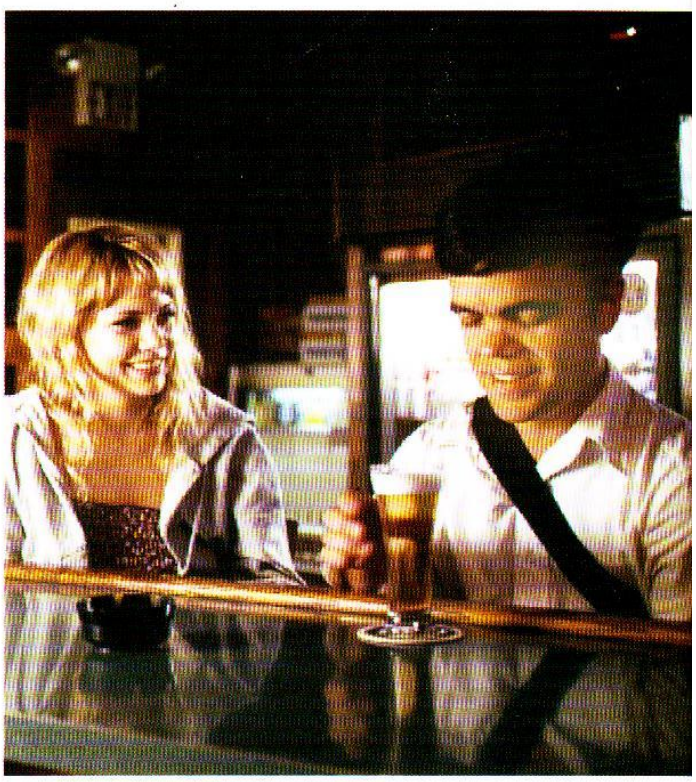

Klasik Hollywood sinemasında şöyle bir kahraman miti vardır: yalnız bir adam acı bir kaybın ve aldığı ağır darbelerin sonunda küçük bir kasabaya sürüklenir. Sessizdir; kimseye bulaşmaz. Düzenini kurmaya çabalarken bir yandan da algılarını iletişime kapatır. Nihayetinde yaralı geçmişini onarmalıdır. Haklı olarak gösterdiği tüm bu soğuk tavırlar ona hem seyirci hem de diğer karakterler nezdinde son derece cool, karizmatik bir hava katar; bir çeşit gizem hâlesi... Yanına yaklaşmak cesaret ister. Fakat sonuçta genel geçer ahlak bunu yapamazsa da illa ki biri çıkıp şu cesur hamleyi yapar: kahramana yaklaşır.

Ama eğer bu kahraman bir cüceyse başınıza iki şey geliyor: birincisi, bundan önce benzerini gördüğünüz tüm kahramanların gerçekliğine dair belleğinizde kurduğunuz imgelerin birer seraptan ibaret olduğunu kavrıyorsunuz. İkincisi, sinema koltuğuna oturduğunuzda keyifle kurduğunuz o tadından yenmeyen kesif empati duygusu bir anda kırılıyor. O klasik kahraman miti yıkılıyor ve yerine yenisi yerleşiyor. Bambaşka bir şey...

Düşünün, bir markete giriyorsunuz, tezgahın yanından buzdolabına yönelip bir içecek alıyor, arkanızı dönüyorsunuz ve dükkan sahibinin ani bir hareketle bu görkemli (!) hamlenizi fotoğraf makinesiyle ölümsüzleştirdiğine tanık oluyorsunuz. Neden? Farklısınız; etiket bu. Kuşkusuz tezgahın hangi tarafında dururursanız durun bu durum insanlık adına utanç verici. Hiçbirimiz bu iki tarafın tecrübe ettiği şeyi yaşamak istemeyiz. Peki o halde markette gördüğümüz benzer tuhaflıktaki bir başka insanı çaktırmadan yanımızdaki arkadaşımıza gösterdiğimiz herhangi bir anımızı bir kez daha gözden geçirelim mi? Bu durumu belli ki artık kanıksamış Fin (Bu ismi Mark Twain'in maceracı çocuğu Huckleberry Finn'e borçlu anlaşılan biraz da). Eskiden bu duruma öfkeliymiş. Böyle oluşuna... Sonra sonra alışmış. Sırf kendileriyle aynı boyda diye diğer çocukların sokaktaki alaylarına, her yerde parmakla gösterilmeye, hatta durup dururken fotoğrafının çekilmesine (Tamam, abartmayalım, bu sonuncusuna pek alışmamıştır ama nasıl olsa ona da alışacak)... O da basit bir savunma mekanizması geliştirmiş: onlar bana ne kadar yoğunlaşıyorsa ben de onları o ölçüde görmezden geleyim. Bu, Finbar McBride'ı (Peter Dinklage) kendisini etraftan yalıtmaya ve rutin bir hayata saplanmaya yöneltmiş. Fakat oyuncak trenleri tamir ettiği dükkanda sıradan bir öğle saatinde siyah patronunun yemeği anımsatan sözlerinden sonra yere yığılmasıyla bu rutin kırılıyor (Paul Benjamin'in canlandırdığı Henry'nin öldüğü sahnede adamın yere yığılması ile Fin'in elindeki oyuncak adamı devirmesinin neredeyse eş zamanlı gerçekleşmesi göze hoş gelen bir ayrıntı ve son derece anlamlı). Kalan miras onu New Jersey'deki küçük bir kasabanın istasyonuna götürüyor ve oradaki kulübede Fin için yeni bir hayat başlıyor. Başta her zamanki savunma mekanizmasını harekete geçiriyor ama kabına sığamayan, o kasabaya belli ki sıkışmış yeni "komşusu" Joe (Bobby Cannavale) onun etrafındaki zarı yırtmaya kararlı. Benzeri bir yırtık da Olivia'nın (Patricia Clarkson) arabasını üzerine sürmesiyle oluşuyor. Buna kütüphane görevlisi Emily'nin (Michelle Williams) ve trenlere meraklı Cleo'nun (Raven Goodwin) katkıları da eklenince hem Fin'in hayatı diğerlerininkiyle iç içe geçiyor hem de kendi hayatlarında başka kimseyi ağırlamaya niyeti olmayan diğer karakterler de birbirlerini misafir etmeye başlıyorlar.

"Hayatın İçinden"de gördüğümüz şu: kimsenin hayatı mükemmel olmayabilir (zaten kiminki mükemmel ki!) fakat ne olursa olsun önümüzde devam etmemiz gereken bir yol var; tıpkı bir tren gibi zaman zaman istasyonlarda duraklasak da, rotamız belli ve bu yüzden varacağımız yere doğru hiç şaşmadan ilerlemeliyiz. Şunu da unutmayalım: her ihtimalde birbirimize ihtiyacımız var. Fin'in durumu malum; Olivia iki yıl önce oğlunu biraz da kendi ihmalkarlığından kaybetmiş; Joe'nun babasının durumu kritik; Emily ise pek hazzetmediği erkek arkadaşından hamile. İşin tuhaf yanı film bittiğinde karakterlerimizin hiçbirinin sorunlarında bir gram ilerleme kaydedilmiyor ama hepsi bir şekilde ötekinin sorunlarıyla ilgileniyor. Bu biraz da yönetmen Tom McCarthy'nin "hayattan kesit aktarma" derdinden kaynaklanıyor (Filmin kapanış planı bunu çok güzel örnekliyor ve açıkçası hikayeye cuk oturuyor). Kamerayı seyircisine unutturan soğukkanlı üslubu sayesinde de bu konuda umulandan daha fazla başarıya ulaşıyor (Barda Fin'in sarhoş olup nârâ atmaya başladığı sahneyi hatırlayın). Karakterleri için yaptığı kasting ve sonucunda oyuncularından aldığı performanslar anlattığı öyküyle öyle uyumlu ki "Hayatın İçinden" gerçekten de hayatın içinden çıkıp gelen bir film gibi görünüyor.

Tek tek baktığınızda gerçekten çok iyi çekilmiş bazı sahneler var; Fin ile Joe'nun kamyonetle tren avına çıktıkları sahne ya da Joe'nun trenin birkaç saniyede karşılarından geçip gitmesine verdiği tepki gibi... McCarthy'nin sineması da biraz o plan gibi aslında: aniden geliyor, gidiyor ama zihinde çok hoş bir tat bırakıyor.

Tom McCarthy'nin söylemeye çalıştığı şey tıpkı üslubu gibi küçük ve açık: ya Fin gibi insanlar diğer insanlardan farklı ya da diğer insanlar Fin gibilerden... Ama anlaşılan üçüncü bir yol bulmak gerek. Çünkü sırf bir insan herhangi bir şekilde farklı diye ona bunu hissettirmemek lazım. En azından, Fin gibi birini anlayabilmek için illa ki yaralı olmamız gerekmemeli!

The Station Agent

✪✪✪◡

Yönetmen: Thomas McCarthy. **Oyuncular:** Peter Dinklage, Paul Benjamin, Patricia Clarkson, Michelle Williams, Josh Pais, Richard Kind, Bobby Cannavale, Raven Goodwin. **Senaryo:** Thomas McCarthy. **Görüntü Yönetmeni:** Oliver Bokelberg. **Müzik:** Stephen Trask. **Kurgu:** Tom McArdle. **Yapım Tasarımcısı:** John Paino. **Yapımcı:** Robert May, Kathryn Zucker, Mary Jane Skalski. **Süre:** 88 dk. **Yapım:** ABD. **Dağıtımcı:** PRA Films. **Gösterim Tarihi:** 23 Temmuz.

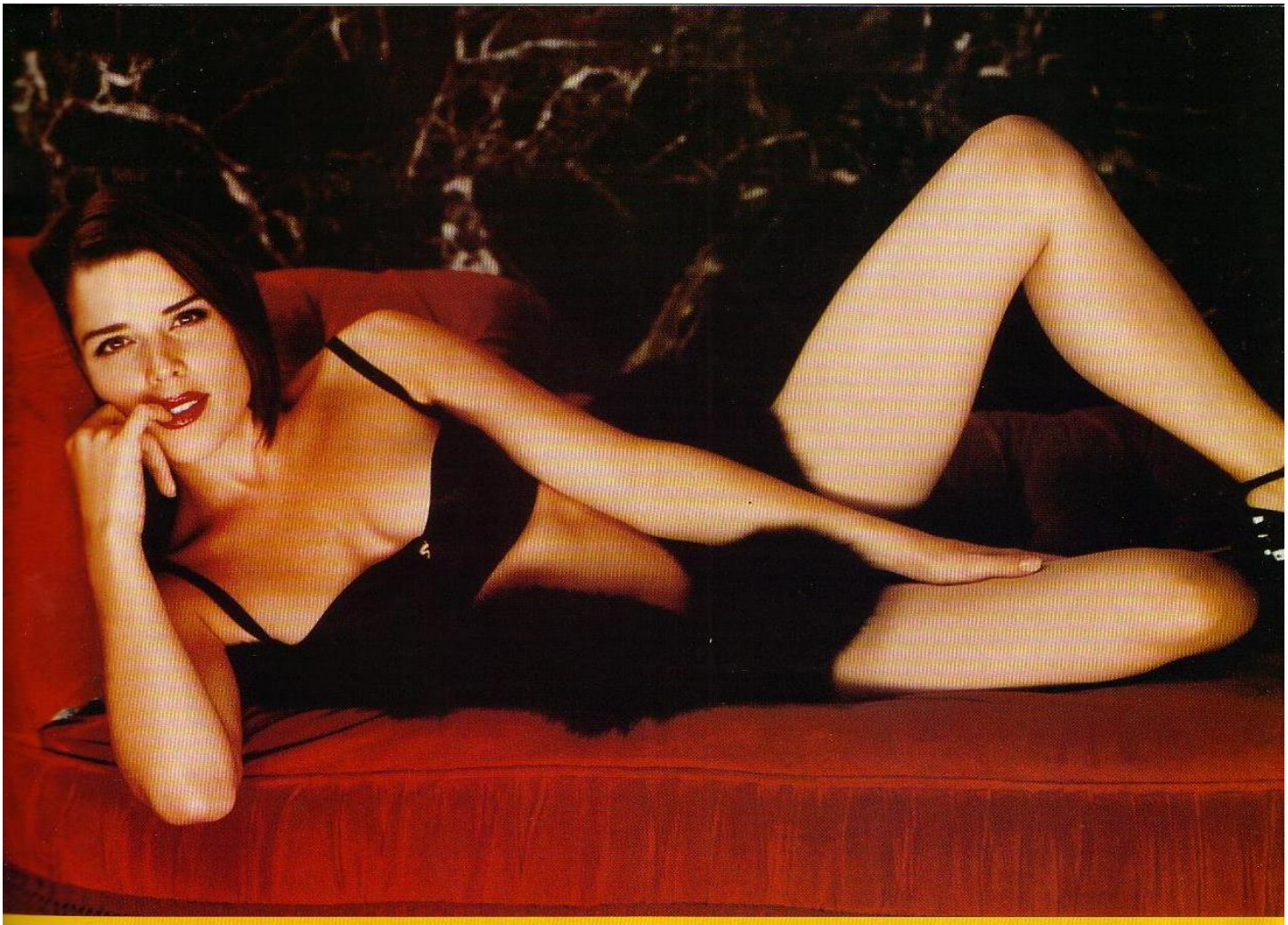

FHM bu ay da göz dolduruyor...

NEVE CAMPBELL

Hollywood'un ek seksi Avustralyalı yıldızı nefes kesen pozlarıyla sadece FHM'de.

FHM BÜYÜK SEKS ARAŞTIRMASI

Tüm dünyada ve Türkiye'de yapılan en geniş kapsamlı seks araştırması.

100 İNTERNET SİTESİ

Bu adresleri bilmiyorsanız internet üzerinde boşu boşuna sörf yapıyorsunuz!

ÖZEL EK

Atina 2004 Olimpiyat Oyunları Rehberi HEDİYE

poster PINK

Ağustos sayısı bayinizde

MERKEZ DERGİ GRUBU

Fil

Buz gibi bir sinema

Kutlukhan Kutlu

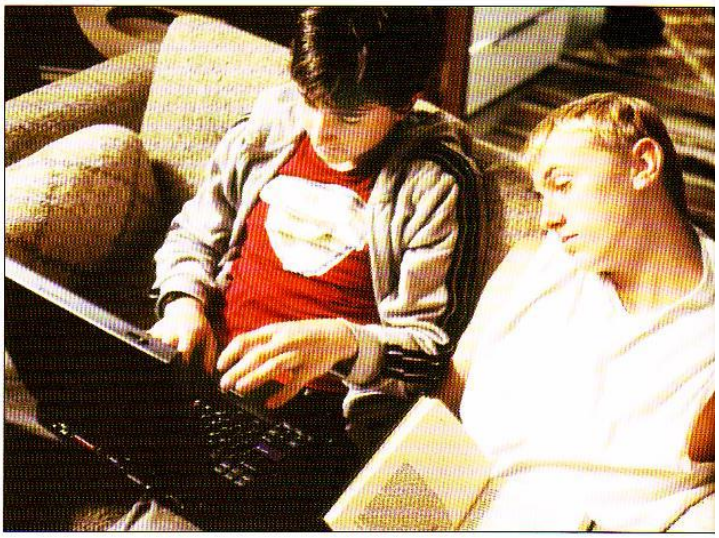

Dinginlik çok tekinsiz bir şey olabilir. Özellikle de gün be gün hareketle ve gürültüyle semiren bir mecrada, adrenalinin bedene verdiği o itici, baş döndürücü ve sarhoş edici güce oynamaya alışmış bir film kültürünün bağrında... Gus Van Sant'ın "Elephant"ı, bulutlu bir gökyüzü görüntüsüyle açılıyor. İnsansız, ama insan seslerinin eşlik ettiği bir kareyle. Neredeyse post-apokaliptik bir havası var görüntünün; insanlar yitip gitmiş de ortalıkta anıları yankılanıyormuşcasına.

Alelade bir "fırtına öncesi sessizlik" ya da alışık olduğumuz türden bir önlenemezlik hissi değil "Elephant"taki. Daha ziyade, olmuş bitmiş bir şeyi izliyor olma hissi. Bütün film bir flashback'ten ibaretmiş gibi. Seyircinin perdede olanlar konusunda bir şeyler yapma, en azından akıl verme isteği, onun karakterlerle özdeşleşmesi için çaba sarf eden bir dramatik düzeneğin sonucudur. Bu filmde ise bildiğimiz anlamıyla dramatik düzenekler yok. Gus Van Sant'ın sinema anlayışında dramanın ve ritmin, duygusallığın ve karakterlerle seyirci arasındaki mesafenin, kısaca seyircinin anlatıya nüfuz etme biçiminin önemli teorik konular olduğu, yönetmenin hem sıradışı filmlerinden, hem de sıra işi filmlerinden aşikar. "Elephant"ta ise bu teorik zemin, ortaya dramadan tamamen soyutlanmış, sinemanın temel aracının drama olması gerekmediği düşüncesiyle yapılmış bir eser çıkarıyor. Amatör oyuncular kullanılsa da, diyaloglarda bol bol doğaçlama olsa da, izlediğimiz sahneler ortaya öyle sıkı sıkı örülmüş gibi duran bir olay akışı çıkarmasa da, "Elephant"ın çok iyi hesaplanmış, titizce yapılmış, hatta klinik bir havası var. Yönetmenin kullandığı her kare, her ses, sessizlik ve havadan sudan konuşma tek bir şeye hizmet ediyor: filme çekilmiş somut bir gün inşa edip, seyirciyi o günün içine bir gözlemci olarak sokmak.

Hakikaten de gözlemci olarak. Gün boyunca bir o karakterle, bir bu karakterle birlikte geziyoruz. Sokakta, evde ve elbette okulun içinde. Çoğu zaman karakterin arkasında. Bize sırtı dönük bir rehberin, sinema alışkanlıklarımızın da etkisiyle tuhaf ve biraz huzursuzluk verici bir etkisi var. Karakterlerin öykünün amacına değil de gayet kendi amaçlarına yönelik konuşmaları da onların iç dünyalarına nüfuz etmemizi epey güçleştiriyor. İnsana ister istemez bunun günlük hayatta birinin yakınında bulunmaya benzediğini düşündürtüyor. John'un sarhoş babası başına iş açmasın diye arabayı okulun yakınına çekip ağabeyini arayışını, Elias'ın yolda yürüyen genç bir çiftin fotoğrafını çekişini, üç kız arkadaşın ebeveynleri ve o akşam ne yapacakları konusundaki sohbetleri, Michelle'in şort giymeye yanaşmaması... Hepsi bize bazı doneler veriyor, ama hayatta olduğundan daha çok değil. Klasik dramatik anlatımda olduğu üzere özelliklerinin bir bir altının çizilmesi, kullanışlı diyaloglarla iç dünyalarına pencereler açılması, onları yakinen tanımamız için bir anlamda teatral maskelerle donanmaları gibi alışık olduğumuz sinemasal ayrıcalıklarımızdan tamamen yoksunuz. Dolayısıyla hayatta insanları kafamızda nasıl canlandırıyorsak -büyük ölçüde kendi değerlerimizin ve deneyimimizin tartısında- burada da öyle canlandırıyoruz. Temel olarak, hepsi bizimle aynı mekanda gezinen, uzun uzun birlikte gezindiğimiz için de (bazen biriyle birlikte dakikalarca yürüyoruz koridorlarda) varlığına, sesine, yüzüne alıştığımız; ve belki yüzünden, belki ses tonundan, belki yürüme biçiminden, belki hobisinden ya da belki lisede diğer çocukların onu ne olarak gördüğüne dair bir tahmin yürütebileceğimizden dolayı kimilerini sevdiğimiz, ama yine de yabancı insanlar.

Gus Van Sant bizi giderek alıştığımız bu yabancılarla birlikte okulun koridorlarında dolaştırırken, dönemeçleri, girinti ve çıkıntılarıyla, arka plandaki sabit sesleriyle, bir yere yavaş yavaş aşina olma hissini yaşatıyor. Seyircinin kendisini daha önce gitmediği bir mekanda hissetmesini sağlamak için tutturulabilecek en dolambaçsız yol bu belki de. Aynı zamanda, "Elephant"ın işlediği gibi işlemesi için vazgeçilmez bir yol. Çünkü Van Sant'ın filmi konvansiyonel sinemanın tarihi boyunca giderek daha da mahirleştirdiği stenosundan, o kalabalık ve etkili kısaltmalar sisteminden uzak durarak, mekanın ve olayların, kişilerin ve konuşmaların kendi ritmleriyle ikna etmeye çalışıyor. Bir temsilden çok bir simülasyonu andırıyor "Elephant". Anti-cila, anti-görkem, anti-tempo, anti-aksiyon. Adrenalin heyecanı yerine, adrenalin uyuşmuşluğu. Günün kaymağı yerine tüm sıkıcılığı. Ve birbirlerini takip eden sahneler yerine, serbestçe ileri-geri gezinen bir zaman anlayışı.

İki öğrenci Alex ve Eric'in okula cephane dolu çantalarla geldiğini ilk gördüğümüzde, filmin başlarında sayılırız. John onlara ne yaptıklarını soruyor ve toz olup gitmesi, bir daha da dönmemesi, okulda ciddi bir şeylerin olacağı şeklinde bir cevap alıyor. John'un bebeksi yüzünde beliren şaşkınlık ve ayma ifadesi, okulun bahçesinde giderek hızlanan adımlarla dolaşıp insanları içeri girmemeleri konusunda uyarışı... Acı verici bir flashback'in düşsel dinginliğine ve kayıtsızlığına sahip. Ama bu konuda Alex ve Eric'in bir oyun için strateji kurarlarmış gibi sükunetle planladıkları (ve filmin sonuna denk gelen) katliam için ancak bir fragman görevi görebilir. Aksiyonsuz, neredeyse dingin bir katliam bu. İki öğrencinin silahlarıyla ve cephaneleriyle önlerine geleni kayıtsızca, telaşsızca, öfkesizce, hatta belki tatminsizce vurdukları bu sekans, giderek sakinleşen mekanla da birleşerek, kesif bir boşluk hissi veriyor. Filme serpiştirilmiş her tür muhtemel sebebin birer "sebep-si"ye dönüştüğü, zihni puslandıran bir boşluk.

Gus Van Sant'ın hedeflerinden biri, filin farklı farklı bölümlerine dokunan körler gibi, hepimizin farklı farklı sonuçlara varabilmesi. Adını koymak değil, fili getirmek istiyor sadece. Bunu da sonuçlardan çok sürece, nihai boşalımdan çok uzun uzun deneyimlemeye inanan bir sinemayla yapıyor. Dingin resimleriyle, rutinin sesleriyle, masum yüzleriyle ve gelişigüzel diyaloglarıyla, çok işlevsel, ipnotize edici, buz gibi bir sinema.

Elephant

★★★★★

Yönetmen: Gus Van Sant. **Oyuncular:** Alex Frost, Eric Deulen, John Robinson, Elias McConnell, Jordan Taylor, Carrie Finklea, Nicole George, Brittany Mountain, Alicia Miles, Kristen Hicks, Nathan Tyson. **Senaryo:** Gus Van Sant. **Görüntü Yönetmeni:** Harris Savides. **Kurgu:** Gus Van Sant. **Sanat Yönetmeni:** Benjamin Hayden. **Yapımcı:** Dany Wolf. **Süre:** 81 dk. **Yapım:** ABD. **Dağıtımcı:** PRA Films. **Gösterim Tarihi:** 16 Temmuz.

uçmak için

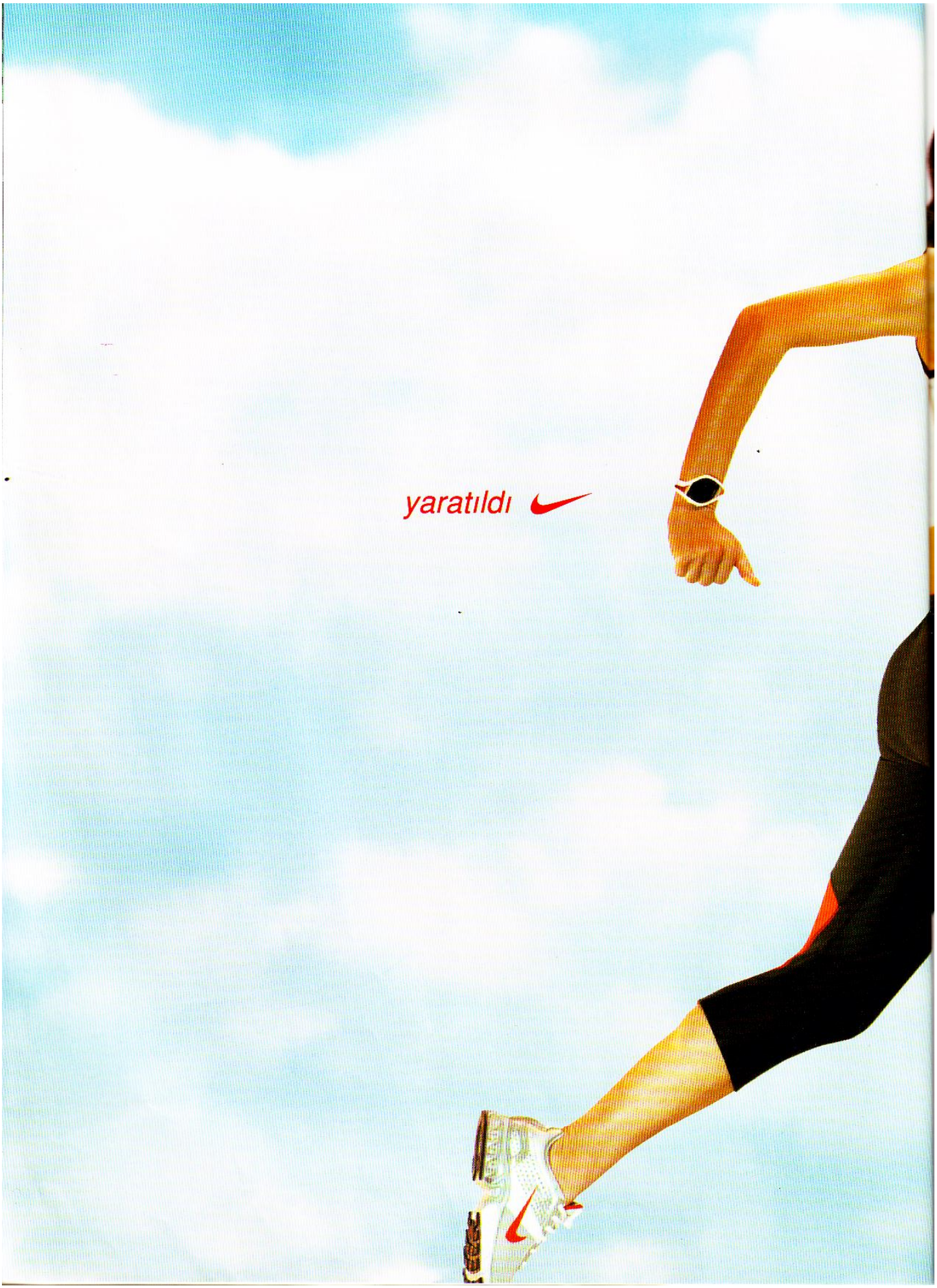
yaratıldı

Olimpiyat ateşi beyazperdede

Olimpiya[illegible]nları ve atletler, başlangıcından itibaren sanatın her dalına malzeme verm[illegible]ykellerin, resimlerin yapılmasına, şiirlerin yazılmasına yol açmış. Her [illegible]efsanelere" ihtiyaç gösteren sinema sanatı da bu büyük, sürprizlerle dolu organizasyondan ilgisini eksik etmemiş. TUNCA ARSLAN

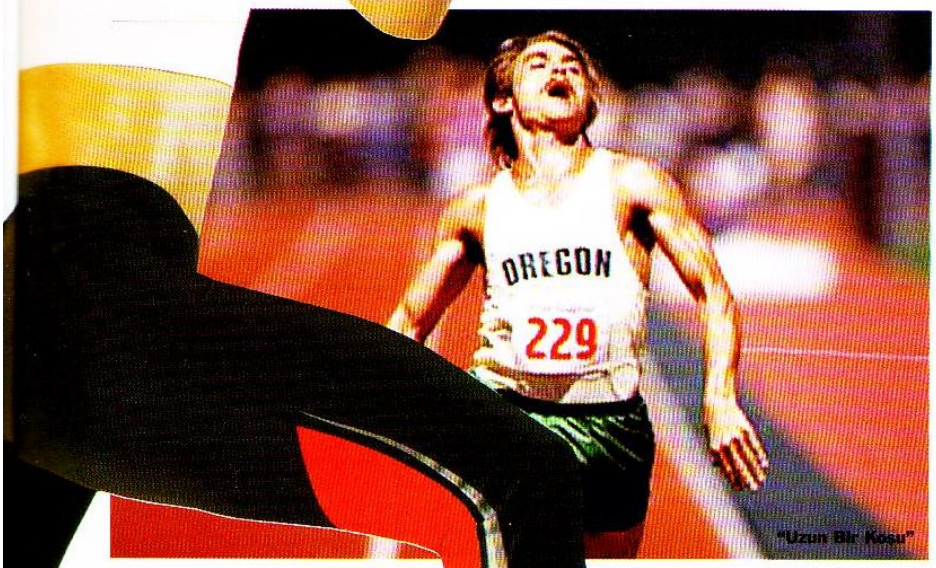

"Uzun Bir Koşu"

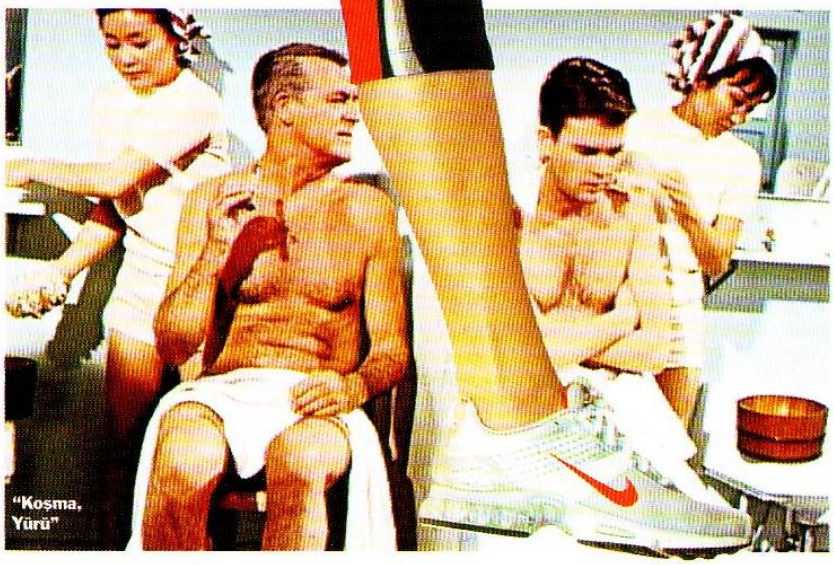
"Koşma, Yürü"

Binlerce yıl önce Antik Çağ Yunan dünyasında başlayan, spor, yarışma ve kazanma heyecanı bugün de tüm hızıyla, "modern" biçimleriyle sürüyor. Her dört yılda bir yapılan Modern Olimpiyat Oyunları, dünyanın dört yanındaki milyonlarca insanı, bir yönüyle de "kendileri adına" koşan, atlayan, yüzen, kaldıran, fırlatan, dövüşen şampiyonlarla, şampiyon adaylarıyla, rekortmenlerle özdeşleştiriyor. Avrupa Futbol Şampiyonası bitti, şimdi şampiyonun ülkesinde, futbol dahil, sporun tüm renkleri sergilenecek, gözlerimizin önünden yine "film kareleri gibi" görüntüler akacak, mutlu sonlara, hazin sonlara tanıklık edeceğiz.

Olimpiyat oyunları ve atletler, başlangıcından itibaren sanatın her dalına malzeme vermiş, heykellerin, resimlerin yapılmasına, şiirlerin yazılmasına yol açmış. Her yönüyle "efsanelere" ihtiyaç gösteren sinema sanatı da bu büyük, sürprizlerle dolu organizasyondan ilgisini eksik etmemiş elbette ki. Sinema tarihi boyunca, pek çok ünlü belgeselci kamera arkasına geçip, oyunları "daha estetik" kılmak için çaba harcamışlar, komediler, dramlar, serüvenler beyazperdeye yansımış. İşte bir demet olimpiyat filmi ve sinemanın olimpiyat oyunlarına gösterdiği saygı, duyduğu sevgiden bazı örnekler...

Belgesellerin katkısı

Bruce Humberstone'un 1937 tarihli "Charlie Chan Olimpiyatlarda - Charlie Chan at the Olympics" filminden James R. Martin'in 19[illegible] tarihli komedisi "2076 Olympiad"ına, Andrzej Kotkowski'nin 1980 yapımı, 1936 Berlin Olimpiyatları sırasında geçen hapishane-kaçış serüveni "Olimpiada 40"ından Ran Carmeli'nin belgesel çalışması "My Mom's First Olympics"e (199[illegible] kadar, onlarca film yer alıyor olimpiyat ve sinema yelpazesinde. Ama öncelik belgesellerin... Çünkü olimpiyat ruhu ve olimpiyat ateşi, oyunları yerinde izleyemeyenlerin yüreğinde daha çok televizyon görüntüleriyle yer etmiş durumda.

Örnek mi... Kanada Ulusal Filmcilik Kuruluşu (NFB)'nin hazırladığı 1978 Montreal Olimpiyatları'yla ilgili film, sonradan ülkemizde TRT ekranında gösterilmiş, Jean Claude Labrecque'nin yönettiği belgeselde, özellikle o dönemin spor efsaneleri Finli atlet Lasse Viren ve Sovyet jimnastikçi Olga Corbut'un nefes kesen görüntüleri belleklerimize kazınmıştı. İşte, aradan tam 28 yıl geçti ve "görüntünün gücü"nden hiçbir şey eksilmedi.

10 yönetmen, 10 film

Sinema sanatının olimpiyat oyunlarına bakışlar fırlatmasının ve çarpıcı anlar yakalamasının en estetik sonuçlarından başlıcası, David L. Wolper'ın yapımcılığında gerçekleştirilen "Münih Olimpiyat Oyunları - Olympic Visions" (1973) adlı sıradışı belgesel çalışma hiç kuşku yok ki. Yarışma süreçleri ve sonuçlardan, kırılan rekorlardan, kazanılan madalyalardan daha çok olimpiyatlardaki insan ilişkilerini, duygu ve davranışları, yüz ifadelerini, mimikleri önemseyecek bir belgesel için kolları sıvayan Wolper, 10 ülkeden 10 tanınmış yönetmenle anlaşmış ve her yönetmen 1972 Münih Olimpiyatları'nın farklı dallarına yoğunlaşmıştı. Çek yönetmen Milos Forman, yüksek atlama ve dekatlondan benzersiz görüntüler yakalarken, 1964 Tokyo Olimpiyatları'nın belgeselini yaparak hem olimpiyat hem de sinema tarihine adını altın harflerle yazdırmış bulunan Japon sinemacı Kon Ichikawa, kamerasıyla yalnızca 100 metre yarışlarını izlemişti. Fransız sinemasının ünlü ismi Claude Lelouch "The Losers" adlı bölümde "kazanamayan atletler"den etkileyici ayrıntılar yansıtırken, "The Beginning" başlıklı bölüme imza atan Sovyet Yuri Ozerov'un ilgilendiği alan "starttaki koşucular"dı. Arthur Penn'in sırıkla yüksek atlamayı, Alman belgeselci Michael Pflegler'in bayan atletleri, Senegal'den Osman Sembene'nin basketbolu, İngiliz John Schlesinger'in maratonu, "The Strangest" bölümüyle İsveç sinemasını temsil eden Mai Zetterling'in halteri konu edindiği belgeselde Franco Zeffirelli de olimpiyat meşalesinin Münih'e getirilmesini yorumlamıştı kamerasıyla.

Leni Riefenstahl ve "Olympia"

Sinema-olimpiyat ilişkisinde unutulmaması gereken, sinema tarihinde çok "ayrıcalıklı" ve ilginç yer edinmiş bir isim de Leni Riefenstahl... "Hitler'in sinemacısı" olarak bilinen 1902 doğumlu dansçı, yönetmen ve fotoğrafçı Riefenstahl, yaşamı boyunca olimpiyat oyunlarıyla da sıkı bir bağ kurmuş durumda. 1933'te Nazilerin iktidarı ele geçirmesinden sonra bizzat Hitler tarafından Nürnberg'teki parti kongresi üzerine bir film çekmekle görevlendirilen Riefenstahl, "İnancın Zaferi" adlı, estetik yönü ön plana çıkmış bir belgeselle, yıldızını iyice parlatmış, "resmi sinema" için yerini sağlamlaştırmıştı. Ardından, kariyerinin doruk noktası olarak kabul edilen, 1936 Berlin Olimpiyat Oyunları'nın belgesel çekimleri geldi. Naziler için büyük propaganda malzemesi içeren olimpiyatlar, Leni'nin kamerası ve kurgusuyla "Halkların Şenliği" ve "Güzelliğin Şenliği" adlarını taşıyan iki bölümlük, toplam dört saat süren bir belgeselle ayrı bir görkeme kavuşturulmuş oldu. Spor karşılaşmalarındaki heyecanı çarpıcı bir görsellikle ele alan, sporcuların hareketlerini ve insan bedenini adeta kutsayan Riefenstahl, ilk kez 1938'de Hitler'in doğum gününde gösterilen "Olympia" filmiyle Venedik Film Festivali'nde birincilik ödülünü kazandı, 1939'da da Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) tarafından altın madalyayla ödüllendirildi. Harcanan büyük paralar ve tam iki yıl süren montaj, sonunda teknik açıdan mükemmel, ideolojik-politik yönden tipik bir "araç" olsa da sinema tarihindeki başyapıt niteliği tartışılamayacak bir film ortaya çıkarmıştı. Söz açılmışken, başta "Olympia" olmak üzere Leni Riefenstahl filmlerinin, Türkiye'de ilk kez iki yıl önce Uçan Süpürge Kadın Filmleri Festivali'nde gösterildiğini de ekleyelim.

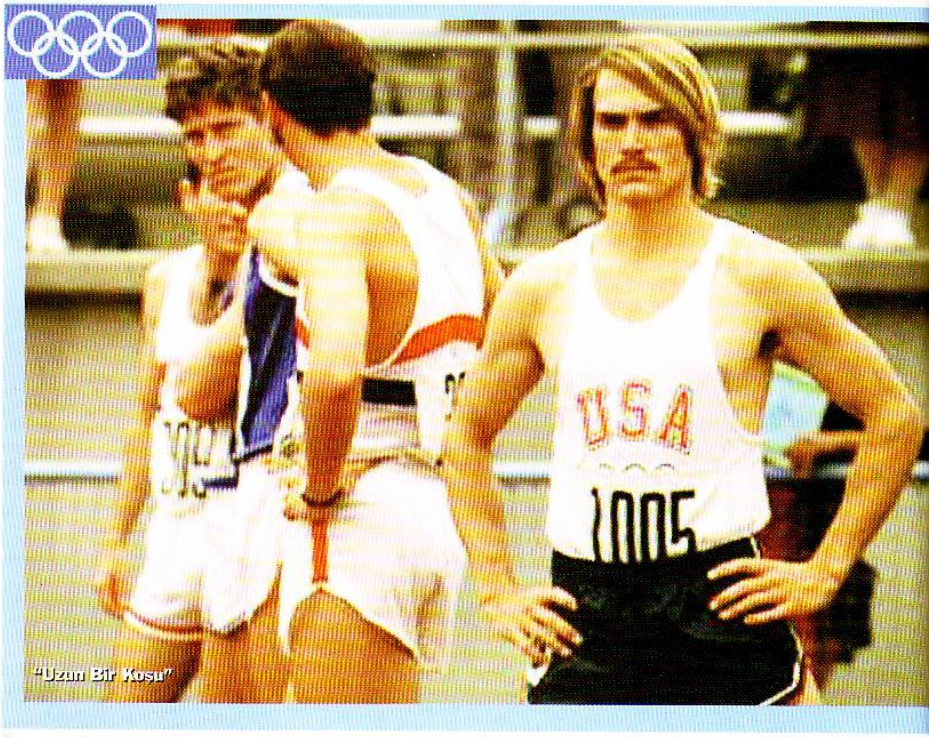

"Uzun Bir Koşu"

1940'lı yılların sonunu Nazilerle işbirliği nedeniyle yargılanmakla geçiren ünlü sinemacı, 1948'de yine IOC tarafından, madalyanın yanına bir de Olimpiyat Diploması verilerek desteklendi. 1972 Münih Olimpiyatları'nda fotoğrafçı olarak zar zor akredite olabilen Leni, Montreal 1976'nın ise onur konukları arasındaydı.

Oyuncunun sporcu da olanı...

Sinema tarihinin en ünlü Tarzan'ı, toplam 12 filmde ünlü orman adamını canlandıran Johnny Weismüller, beyazperdede görünmeye başlamadan önce rakiplerine epeyce su yutturan şampiyon bir yüzücüydü bilindiği gibi. 1920'li yıllar boyunca 67 dünya rekoru kırıp olimpiyat oyunlarında ülkesi ABD'ye beş altın madalya kazandıran Weismüller, 100 metrede bir dakikanın, 400 metrede beş dakikanın altına inme başarısını gösteren ilk yüzücüydü. Tarzan, 1928 Amsterdam Olimpiyatları'nda, ancak 1972'de Mark Spitz tarafından kırılabilecek bir rekora da imza atmıştı.

Beyazperdede Tarzan'ı canlandıran bir diğer sanatçı, 28 Nisan 1983'te 75 yaşında ölen Buster Krabbe de eski olimpiyat yüzme şampiyonlarındandı. 1932 Los Angeles Olimpiyatları'nda 400 metre serbestte altın madalya aldıktan sonra sinemaya yönelen Krabbe, toplam 114 filmde rol alarak sinema tarihinde derin iz bırakmıştı.

1960 Roma Olimpiyat Oyunları'nda jimnastikte altın madalya kazanan Eva Bosakova da kamera karşısına geçmiş ve kendisine hiç uzak olmayan bir karakteri canlandırmıştı. Çek sinemasının tanınmış ismi Vera Çitilova'nın filmi "Bir Başka Şey-O Necem Jinem" (1963), birbirini tanımayan, yaşam biçimleri açısından da birbirlerine rastlama şansları olmayan iki kadının öyküsü etrafında biçimlenir. Eva Bosakova, kadınlardan biri, jimnastikçi olanıdır. Kahramanımız Prag'da yapılacak dünya şampiyonasına hazırlanmaktadır ve çok sıkı bir çalışma temposu içindedir.

Özellikle feminizm soslu aksiyon örneği "İyi Geceler Öpücüğü" filminde, olimpiyat oyunlarının "daha hızlı, daha yükseğe, daha uzağa..." şeklindeki sloganının tüm gereklerini yerine getiren Geena Davis'ten de söz edelim yeri gelmişken. Gözlerinin ne derece keskin olduğunu gayet iyi bildiğimiz Davis, olimpiyatlara değilse bile

"olimpiyat seçmeleri"ne katılmış durumda... Sinemanın dışında, bir spor dalında da uzmanlaşmayı kafasına koyan ünlü oyuncu okçulukta karar kılmış, 1997'de başladığı bu uğraşını 1999'da ABD okçuluk milli takımı seçmelerinde yarı finale kalacak kadar ilerletmiş. Yarı finalde yarışan 28 okçu arasında 24. olan güzel yıldız, olimpiyatlarda yarışamasa da hedef tahtasına ok atmayı sürdürüyor.

Olimpiyat şampiyonu, Meksika asıllı ABD'li boksör Oscar De La Hoya'nın filmografisinin de çok kalabalık olmamakla birlikte, bu kapsamda değerlendirilmesi gerektiğini vurgulayalım.

Aşıklar, koşucular, yüzücüler...

Daha çok "Lili", "Yüksek Sosyete" gibi "aşk, kırgınlık ve teselli bulma" öyküleri anlatan filmleriyle tanınan Charles Walters'in yönettiği 1966 tarihli "Koşma, Yürü-Walk, Don't Run", Cary Grant, Samantha Eggar, Jim Hutton'lı kadrosuyla Tokyo Olimpiyatları'na çeker seyirciyi. Modern Olimpiyat Oyunları tarihinin en renkli, en sıkı, yankısı en bol yarışmalarının gerçekleştiği Tokyo'da "oyunlara adapte olmanın zorluklarını"nı anlatan film, Walters'ın olmazsa olmazlarından "kız, iki adamı birden etkiler"i de işin içine karıştırarak akılda kalıcı bir komedi olmayı başarır.

Kişisel görüşümüze göre, konumuzla ilgili en sarsıcı, en unutulmaz filmde sıra... Michael Winner'in 1970'te yaptığı "Bitmeyen Yarış-The Games", 1960 Roma Olimpiyatları'nın maraton koşusuna yönelir, bu zorlu yarışa hazırlanan atletlerin serüvenlerini tek tek karşımıza getirir. John Allen, Charles Aznavour, Ryan O'Neal, Stanley Baker, Sam Elliott gibi oyuncuların rol aldığı "Bitmeyen Yarış"ın iddialı atletlerin dünyasına dalıp "birincilik için gerekçeleri" sorgulaması, gerçekten bitmeyecekmiş gibi görünen 42 kilometre 195 metrelik koşudan aktardığı enstantaneler, tek kelimeyle soluk kesicidir. Uçsuz bucaksız kumsallarda çıplak ayakla koşmaya alışan Avustralya yerlisi atletin, kapı önlerine süt şişesi koyarak ya da çalıştırıcısını sırtında taşıyarak antrenman yapan İngiliz'in, koşuyu uzun süre önde götüren Çekoslovak sporcunun ve diğerlerinin gerçeklerini, çarpıcı biçimde öyküler Winner. İlginçtir, özellikle Amerikan kaynaklarınca hemen hiç önemsenmeyip çok az yıldızla değerlendirilen, En İyi Spor Filmleri listelerine dahil edilmeyen, üstü her nedense örtülmüş, gölgede bırakılmış iyi filmlerden, hatta atletizme dair başyapıtlardan biridir "Bitmeyen Yarış".

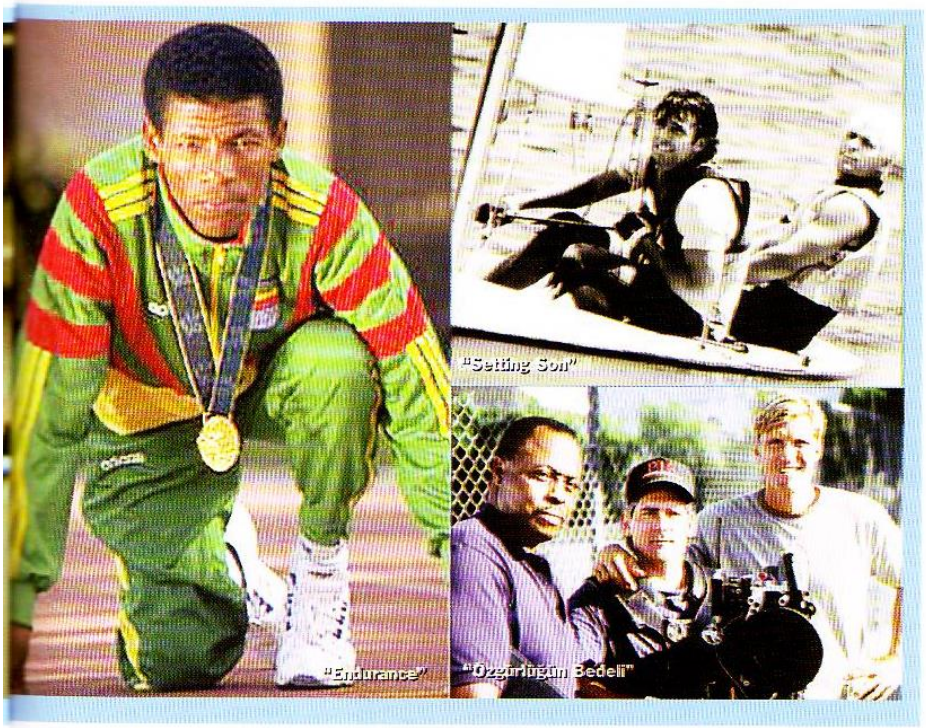

1964'teki Tokyo Olimpiyat birinciliğinden önceki gece sarhoş olup kraliyet bahçesindeki göle atlayıp kulaç attığı söylenen bayan yüzücü Dawn Fraser'in spor ve özel yaşamındaki iniş çıkışları anlatan, Ken Hannan yönetimindeki "Dawn!" (1972) Avustralya sinemasından ilginç bir örnek olarak listemizde yer bulurken, genç oyuncu Browyn Mackay Payne, rekortmen yüzücü rolünün altından başarıyla kalkar.

Oscarlı olimpiyat öyküsü

Sinema-Olimpiyat ilişkisinde akla hemen gelen filmlerden biri de "Ateş Arabaları - Chariots of Fire" (1981). Fazlasıyla övgüye ve ödüle boğulmuş Hugh Hudson yönetimindeki yapım, en iyi film, özgün senaryo, özgün müzik ve kostüm tasarımı dallarında Oscar kazanmıştı. Bunun, Carol Reed'in "Oliver"ından sonra İngiliz sinemasının Akademi ödüllerindeki ikinci büyük başarısı olduğunu da hemen ekleyelim.

Yönetmen Hugh Hudson-senarist Colin Welland ikilisi, 1924 Paris Olimpiyatları'nda İngiltere adına rekorlar kıran iki atletin, Harold Abrahams ile Eric Liddell'in gerçek yaşam öykülerinden yola çıkmışlar, biri tanrı katında kabul görmek, diğeri ise önyargılı bir toplumda yer bulabilmek için atletizm yapan iki gencin rekabetini beyazperdede incelikle işleyerek, girdikleri kulvarın hakkını vermişlerdi. Abrahams, Yahudi olduğu için spor aracılığıyla kendisine yönelik ön yargılardan kurtulmak istemektedir. Aşırı dindar İskoçyalı Liddell'ın tek amacı ise tanrının işaret ettiği yönde koşmaktır... Liddell, kesin favorisi olduğu 100 metre finalleri pazar günü yapılacağı için dinsel nedenlerden ötürü koşmak istemez. İngiltere Prensi'nin ikna çabaları bile inatçı atletin kararını değiştirmesine yetmeyecektir. Abrahams ise koşar, 10.6'lık derecesi ile Amerikalı atleti geçerek ülkesine ilk altın madalyayı kazandırır. Bu başarı, Liddell'ın da affedilmesine ve 400 metrede koşmasına yol açacaktır. Sonuçta ilk kez 400 metre koşan dindar atlet, Amerikalılara bir kez daha toz yutturarak ipi göğüsleyecektir.

Vangelis'in unutulmaz müziğinin eşlik ettiği yavaş çekimleriyle belleklere kazınan "Ateş Arabaları"nın, kimi eleştirmenlerce, olimpiyat ruhunun ardına saklanan art niyetli ve tutucu bir yapım olarak değerlendirildiğini de bilginize sunalım.

Gerçeklerden yola çıkarak...

Kayakta ABD'ye ilk altın madalyayı kazandıran olimpiyat şampiyonu Bill Johnson'ın öyküsü ise "Altın Kayaklar - Going for the Gold" (1985) ile sunulur sinemaseverlere. Anthony Edwards'ın şampiyon kayakçı rolüne soyunduğu Don Taylor yönetimindeki azim, hırs ve çalışma serüveninde Sarah Jessica Parker da ona eşlik eder.

"Sen Uyurken", "Phenomene", "İçgüdü" gibi filmleriyle tanıdığımız yönetmen Jon Turteltaub da olimpiyat oyunlarına ilgisiz kalmaz. Üstelik de tek filmin içine hem yaz, hem de kış olimpiyatlarını sığdırır: "Üşütük Popolar-Cool Runnings" (1993). Jamaikalı üç atlet olimpiyat seçmeleri sırasında birbirlerine takılacak ve tüm şanslarını kaybedeceklerdir. Aralarına dördüncü bir kişiyi daha alan kafadarlar, yaz olimpiyatlarından elenmenin acısını kış oyunlarına katılarak çıkarmaya kararlıdırlar. Böylece gözden düşmüş eski bir antrenörün yönetiminde Jamaika'nın ilk kızak takımını oluştururlar! Usta komedyen John Candy'nin ölmeden önceki son filmlerinden olan "Üşütük Popolar", ister inanın ister inanmayın, gerçek bir olaydan uyarlanmış. Jamaika'dan bir kızak takımı çıkması fikri bile yeterince komik ama film bunun ötesinde de oldukça eğlenceli bir dizi sahneyi art arda sıralar. İri kıyım, dazlak zenci karakterin adının Yul Brenner olduğunu da önemle belirtelim.

Antrenörden kaçış

Başlangıcından itibaren uluslararası politik gelişmelerden hep etkilenen, bir dönem "sistemlerin yarışması" olarak da algılanan olimpiyat oyunları, beyazperdeye bu niteliğiyle de yansıdı kuşkusuz. Bruce Malmuth'un, başrole Dolph Lundgren'i oturttuğu 1994 yapımı filmi "Özgürlüğün Bedeli-Penthatlon" bu türden bir öykü anlatır. Doğu Alman sporcu Eric Bogar pentatlon yarışlarında altın madalyayı kazanır ve özgür olmak için Amerikalı bir atletin de yardımıyla Batı'ya kaçar. Bu ihaneti kabullenemeyen, sadist ruhlu bir tip olarak çizilen antrenör Heinrich intikam almaya yemin eder, müthiş takip başlar.

Başarılar ve dramlar

Sıra bir buz kraliçesinin; "Oksana Baiul'un Öyküsü- A Promise Kept:The Oksana Baiul Story" (1994). Charles Jarrott imzalı film, artistik patinajın altın madalyalı olimpiyat şampiyonu Rus sporcu Oksana Baiul'un yaşamına odaklanır. Oksana küçücük bir kızken çekip giden baba, kızının becerisini fark eden fedakâr anne, müşfik büyükanne ve paten kayarken bambaşka dünyalara giden genç yeteneğe kol kanat geren, yıldız adaylarını eğitmesiyle ünlü çalıştırıcı Stanislav, bu biyografik filmin başlıca karakterleri olarak karşımıza çıkarlar. Mutlulukla mutsuzluğun, başarıyla yenilginin harmanlandığı bir öyküdür anlatılan. Hemen belirtelim, artistik patinajın bu unutulmaz ismi, 1997'de alkollü araba kullanırken kaza yapmış, uzun yıllardır alkolik olduğu saptanmış ve lisansı elinden alınarak tüm yarışmalardan men edilmişti.

Robert Towne imzalı "Uzun Bir Koşu-Without Limits" (1998), elde ettiği başarılarla yetinmeyip yeni rekorlar peşinde koşan bir atletin, Steve'in öyküsünü getirir karşımıza. 1976 Olimpiyatları'nda kendi dalında kesin favori olarak gösterilen kahramanımız, hedefine öylesine konsantre olmuştur ki çevresindeki insanları ihmal etmeye başlamıştır. Özellikle sevgilisi Monica bu durumdan çok şikayetçidir. Derken, olimpiyat meşalesinin yakılmasına az süre kala, Steve çok trajik biçimde kaza geçirir... Şampiyon atletin çalıştırıcısını canlandıran Donald Sutherland'a bolca övgünün yanısıra ödül de kazandıran "Uzun Bir Koşu", klasikleşmiş "Gerçekten istiyorsan, her şeyi elde edebilirsin" fikri çerçevesinde gelişen, olimpiyat heyecanını öncesinden başlayarak aktaran ilginç bir yapım olarak iz bırakır sinema tarihinde.

Dayanıklılık, hırs ve zafer

Yine aynı yıl Bud Greenspan'ın yönetiminde çekilen "Endurance", 1996 Atlanta Olimpiyat Oyunları'nda 10 bin metre koşusunu kazanan dünyanın en önemli uzun mesafe koşucularından Etiyopyalı Haile Gebrselassie'nin yaşam öyküsü çerçevesinde gelişir. Azmin, dayanma gücünün ve başarı açlığının anlatımını gerçekleştiren film, bir yarışın anatomisini, bir atletin portresini başarıyla çizer.

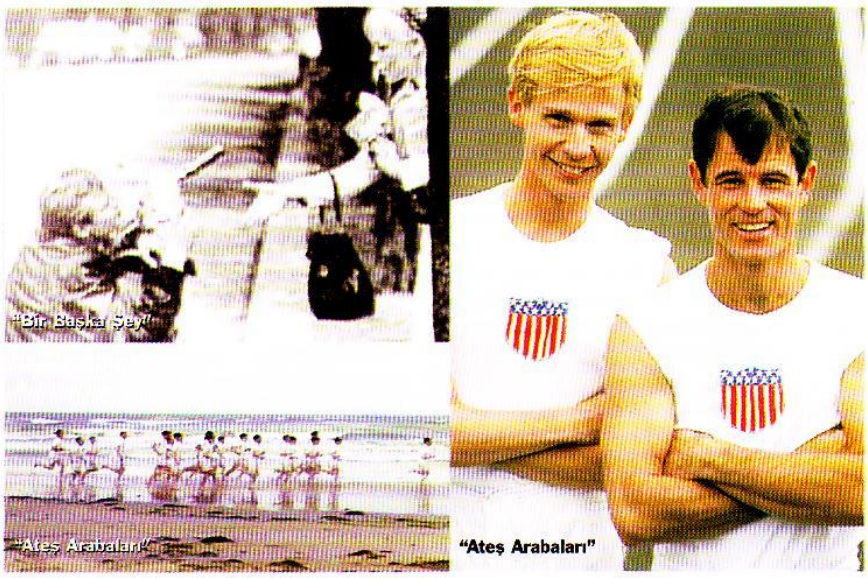

1998'den bir başka yapım da Uluslararası New York Film Festivali'nde En İyi Aile Filmi seçilen, başrol oyuncusu Will Schaub'a da Jüri Özel Ödülü getiren "Setting Son"... Lisa C. Satriand'ın yönettiği filmde lösemi hastası kardeşine yardımcı olabilmek için her zaman hayalini kurduğu olimpiyatlara katılmaktan vazgeçen adamın öyküsü, gözyaşı bezlerini harekete geçirerek anlatılmaktadır.

Henüz adı bile belirlenmemiş olsa da çekimlerine kısa süre önce Polonya'da başlanan bir filmden söz edelim son olarak. Yönetmen koltuğunda Steven Spielberg'ü, oyuncu kadrosunda Daniel Craig, Ben Kingsley gibi isimleri göreceğimiz filmin, 1972 Münih Olimpiyatları'nı ve Filistinli gerillaların olimpiyat köyüne baskın yapıp İsrailli sporcuları öldürmelerini konu edineceği söyleniyor.

Türk sineması ve olimpiyatlar

Zeki Ökten'in "Pehlivan"ının 1986'da Fransa'da yapılan 11. Uluslararası Spor Filmleri Şenliği'nde Olimpiyat Komitesi ödülü kazanması, Türk sinemasının en büyük "olimpiyat başarısı" olarak kabul edilebilir... Erden Kıral'ın "Hakkari'de Bir Mevsim"i ise 1984 Los Angeles Olimpiyat Oyunları'nın açılış şenliğinde gösterilmişti. Ancak bunların dışında da söz edilmesi gereken örnekler mevcut, sinemamızın olimpiyatlarla ilişkisinde.

Örneğin, Giovanni Scognamillo-Metin Demirhan'ın hazırladıkları "Fantastik Türk Sineması" kitabında, "Türk sinemasının en inanılmaz ortak yapımı" olarak nitelendirilen "Üç Süpermen Olimpiyatlarda", görenlerin görmeyenlere mutlaka anlatmaları gereken türden bir filmdir. Yapımcı Yavuz Yalınkılıç'ın aynı zamanda senarosunu da yazdığı, İtalo Martinenghi'nin yönettiği, yönetmenin oğlu Stefano'nun Yılmaz Köksal ve Levent Çakır'la birlikte başrollerden birini üstlendiği 1984 tarihli filmde Çinli bir profesör, süpermenlerimizi zaman makinesiyle tarihin derinliklerine yollar... Varılan yer Antik Yunanistan'dır... Yerli süpermenler, Zeus'un gazabını yatıştırmak için olimpiyat oyunları düzenlemeye karar veren Tanrıça Artemis'in konuğu olurlar, yeşil giysili kötü adamlarla ve onların hain lideri Alpanu'yla mücadeleye girişirler, bu arada olimpiyatlara da katılıp cirit, halter, uzun atlama yarışmalarında derece elde ederler. Scognamillo-Demirhan'ın yorumu şöyle: "Senaryonun anlamsızlığı, yönetimin derbederliği, oyuncuların şaşkınlığı, figüranların zavallılığı ve yetersiz yapım olanaklarıyla 'Üç Süpermen Olimpiyatlarda' izlemek gafletinde bulunanları hayretlere sürükler."

"Üç Süpermen Olimpiyatlarda" ile tarihin derinliklerine dalıp Antik Yunan'a giden Türk sineması, sevimli bir Kemal Sunal serüveni sunan "Orta Direk Şaban" (1984, Kartal Tibet) filmiyle de modern oyunlardan ilgisini esirgemeyecektir. Kısaca anlatalım...

Şaban, Bahar'a aşıktır... Bahar'ın gözü ise atletizmin her dalında rekortmen bir şampiyon olan, olimpiyatta maraton birinciliği kazanmış, karatede siyah kuşak sahibi, basketbol ve yelkendeki başarıları da parmak ısırtan Erkan'dadır. Genç adam, Şaban'ın çalıştığı fabrikanın patronunun oğludur. Erkan olimpiyatlarda bir kez daha altın madalya kazanır, kürsüde İstiklal marşı çalınır, yurda dönüşünde halk tarafından çiçeklerle karşılanır. Şaban, Erkan'ı kıskanmaktadır ve "Ben daha iyisini yaparım" demektedir. Bütün rekorları kıracağına yemin eder. Yeminini tutması, Erkan'a elini öptürmesi için çok beklemesi gerekmeyecektir...

Kemal Sunal, "Uyanık Gazeteci"de ise (1988, Kartal Tibet) bu derece maharet göstermez ama Milli Olimpiyat Komitesi Başkanı tarafından kutlanmayı hak edecek davranışlar sergileyecek ve yapılacak güreş müsabakasının hakemi olarak tayin edilecektir. ■

logomelo

Beğendiğiniz logo, melodi ve resimli mesajı 3801'e yanlarındaki kodlarıyla mesaj olarak gönderin.

www.logomelo.com

MELODİLER

...INCE POP

...TATLISES-BİTANEM	MN909
...TATLISES-GULUM BENİ	MN1199
M. KIRMIZIGÜL-KARDEŞLİK TÜRKÜSÜ	MN799
M. KIRMIZIGÜL-YIKILMADIM	MN1687
P. DİNÇÖZ-ALLAHIN BELASI	MN1227
P. DİNÇÖZ-BENDE KALDI	MN398
P. DİNÇÖZ-BOYU DEVRİLESİCE	MN2080
P. DİNÇÖZ-ÇALKALA	MN2081
P. DİNÇÖZ-OKŞA	MN1334
P. DİNÇÖZ-SARI MAVİ	MN1859
P. DİNÇÖZ-SEN DEĞMEZSİN	MN2014
P. DİNÇÖZ-SEN DÖN DÜNYA	MN2082
SEFARAD-BEN SENİ SEVERİM	MN4461
SEFARAD-NE FARK EDER	MN4469
SEFARAD-SİRKECİ	MN4475
SEFARAD-KOMŞUNUN KIZI	MN4466
TEOMAN-KUPA KIZI VE SİNEK VALESİ	MN1853
TEOMAN-GEMİLER	MN305
C. İMREN-BİTANEM	MN294
C. İMREN-VUR BENİ	MN362
E. KORAY-ESTERABİM	MN1635
E. KORAY-FESUPANALLAH	MN1526
EGE ÜNİVERSİTELİYİZ	MN4416
KIRAÇ-YOLCU	MN4313
KIRAÇ-TEK HATIRA	MN4311
KIRAÇ-SENDEN BAŞKA	MN4310
KIRAÇ-KAYIP ŞEHİR	MN4308
KIRAÇ-HEP SEN	MN4307
KIRAÇ-AYŞEM	MN4305
KIRAÇ-AMAN AYŞEM	MN4304
F. ARAR-HABERİN VAR MI?	MN4296
F. ARAR-SEVDA YANIĞI	MN4302
E. EVGİN-AH BU HAYAT ÇEKİLMEZ	MN288
E. EVGİN-BİRDE BANA SOR	MN293
E. EVGİN-İŞTE ÖYLE BİRŞEY	MN1998

YABANCI POP

LORNA-PAPI CHULO	MN4508
SHAGGY-HEY SEXY LADY	MN2543
50 CENT-IN DA CLUB	MN2545
SEAN PAUL-GET BUSY	MN2542
B. SPEARS-TOXİC	MN4503
50 CENT-21 QUESTIONS	MN2874
BOMFUNK MC'S-FREESTYLER	MN465
K. MINOGUE-SLOW	MN3674
EMINEM-WITHOUT ME	MN495
BEYONCE-CRAZY IN LOVE	MN2892
B. EYED PEA-SHUT UP	MN4499
DANZEL-PUMP IT UP	MN2904
EUROPE-FINAL COUNTDOWN	MN4506
ROMEO-JUST WAIT	MN3652

EFEKTLER

POLİS SESİ	MN238
SİREN	MN241
PARİŞ ARABASI	MN510
SOS	MN534
KUŞ SESİ	MN1813
NBA	MN520
EV TELEFONU	MN509
KOVBOY	MN502
POLKA	MN526
ÇILGIN	MN234
RUS MÜZİĞİ	MN1162
FRANTİC	MN236
ÜZGÜN	MN541
CIRCLES	MN1149

FİLM-DİZİ

BİR İSTANBUL MASALI	MN3477
BİR İSTANBUL MASALI-ESMA-DEMİR	MN4329
BİR İSTANBUL MASALI-ENDİŞE	MN4323
BİR İSTANBUL MASALI-MERAK	MN4321
BİR İSTANBUL MASALI-ÜZGÜN	MN4322
ZERDA-JENERİK	MN4320
ZERDA-MASAL	MN4315
DESPERADO	MN418
EVİTA	MN916
FOX-20th CENTURY	MN1828
HAYALET AVCILARI	MN1829
BABA FİLM MUZİĞİ	MN366
GÖREVİMİZ TEHLİKE	MN367
GREASE	MN1830
MUPPET SHOW	MN368
ROCKY	MN369
TAŞDEVRİ	MN365
JAMES BOND	MN559
İYİ KÖTÜ ÇİRKİN	MN965
LOVE STORY	MN66
TOP GUN	MN1477

TÜRKÜ-MARŞ

ZEYBEK	MN1432
YAYLALAR	MN3634
ÇAYDAÇIRA	MN867
ÇİFTETELLİ	MN863
ÇÖKERTME	MN1405
MİSKET	MN59
ADANA ÇİFTETELLİSİ	MN2944
CEMİLEM	MN2961
GESİ BAĞLARI	MN1502
HARBİ ROMANIM	MN3623
MAMUDO	MN3610
ARAP MÜZİĞİ	MN496
GÖBEK HAVASI	MN511
HALAY	MN900
KASAP HAVASI	MN1008
FENERBAHÇE 1907 MARŞI	KMN4182
FENERBAHÇE MARŞI	KMN4185
FENERBAHÇE CUMHURİYETİ	KMN4184
FB SEN BİZİM HERŞEYİMİZSİN	KMN4186

SIEMENS POLİFONİK

LORNA-PAPI CHULO	PS4524
SHAGGY-HEY SEXY LADY	PS2723
50 CENT-IN DA CLUB	PS2720
LORNA-PAPI CHULO	PS4524
SHAGGY-HEY SEXY LADY	PS2723
50 CENT-IN DA CLUB	PS2720
SEAN PAUL-GET BUSY	PS2722
B. SPEARS-TOXİC	PS4519
50 CENT-21 QUESTIONS	PS2830
BOMFUNK MC'S-FREESTYLER	PS2400
K. MINOGUE-SLOW	PS3850
EMINEM-WITHOUT ME	PS2416
BEYONCE-CRAZY IN LOVE	PS2850
B. EYED PEA-SHUT UP	PS4518
DANZEL-PUMP IT UP	PS2862
EUROPE-FINAL COUNTDOWN	PS4520
ROMEO-JUST WAIT	PS3855
BİR İSTANBUL MASALI-ENDİŞE	PS4400
BİR İSTANBUL MASALI-MERAK	PS4398
BİR İSTANBUL MASALI-ÜZGÜN	PS4399
BİZ ÜNİVERSİTELİYİZ (HİP HOP)	PS4392
ZERDA-MASAL	PS4251
DESPERADO	PS2339
EVİTA	PS2341
FOX-20th CENTURY	PS2327
HAYALET AVCILARI	PS2349
BABA FİLM MÜZİĞİ	PS2331
GÖREVİMİZ TEHLİKE	PS2345
GREASE	PS2346
MUPPET SHOW	PS2361
ROCKY	PS2365
TAŞDEVRİ	PS4218
TITANIK	PS2369
JAMES BOND	PS2353
LOVE STORY	PS2357
İZEL-ŞAK	PS3196
M. KIRMIZIGÜL-YIKILMADIM	PS1687
P. DİNÇÖZ-ALLAHIN BELASI	PS2380
P. DİNÇÖZ-BOYU DEVRİLECESİ	PS3200
P. DİNÇÖZ-ÇALKALA	PS3201
P. DİNÇÖZ-SEN DEĞMEZSİN	PS3203
P. DİNÇÖZ-SEN DÖN DÜNYA	PS3204
SEFARAD-BEN SENİ SEVERİM	PS4512
SEFARAD-NE FARK EDER	PS4521
SEFARAD-SİRKECİ	PS4525
SEFARAD-KOMŞUNUN KIZI	PS4514
TEOMAN-KUPA KIZI VE SİNEK VAL	PS3218
TEOMAN-GEMİLER	PS2706
C. İMREN-VUR BENİ	PS2734
YAYLALAR	PS3077
ÇÖKERTME	PS2391
CEMİLEM	PS3010
MAMUDO	PS3047
ARAP MÜZİĞİ	PS2735
KASAP HAVASI	PS2748
BİZ ÜNİVERSİTELİYİZ	PS4488
KIRAÇ-AYŞEM	PS4369
KIRAÇ-AMAN AYŞEM	PS4368
MOZART-TÜRK MARŞI	PS3861
F. ARAR-ROMAN	PS4387
F. ARAR-HABERİN VAR MI	PS4382
F. ARAR-SEVDA YANIĞI	PS4388
E. EVGİN-BİRDE BANA SOR	PS2701

ÇILGIN EFEKTLER

BASKETBALL	PS3561
CENNET	PS2736
MÜZİK KUTUSU	PS2751
POLİS SESİ	PS3563
SAKURA	PS2752
SİREN	PS2753
ZİL SESİ	PS2754
MİLENYUM	PS2319
İSKOÇ	PS2746

NOKIA POLİFONİK

LORNA-PAPI CHULO	PN4463
SHAGGY-HEY SEXY LADY	PN2494
50 CENT-IN DA CLUB	PN2491
SEAN PAUL-GET BUSY	PN2493
B. SPEARS-TOXİC	PN4459
50 CENT-21 QUESTIONS	PN2782
BOMFUNK MC'S-FREESTYLER	PN2456
K. MINOGUE-SLOW	PN3706
EMINEM-WITHOUT ME	PN2468
BEYONCE-CRAZY IN LOVE	PN2805
B. EYED PEA-SHUT UP	PN4457
DANZEL-PUMP IT UP	PN2817
EUROPE-FINAL COUNTDOWN	PN4460
ROMEO-JUST WAIT	PN3711
BİR İSTANBUL MASALI	PN3478
BİR İSTANBUL MASALI-ESMA-DEMİR	PN4338
BİR İSTANBUL MASALI-ENDİŞE	PN4332
BİR İSTANBUL MASALI-MERAK	PN4330
BİR İSTANBUL MASALI-ÜZGÜN	PN4331
BİZ ÜNİVERSİTELİYİZ (HİP HOP)	PN4207
ZERDA-JENERİK	PN4345
ZERDA-MASAL	PN4341
DESPERADO	PN2514
EVİTA	PN2516
FOX-20th CENTURY	PN2503
GÖREVİMİZ TEHLİKE	PN2479
GREASE	PN2521
MUPPET SHOW	PN2530
ROCKY	PN2481
TAŞDEVRİ	PN2519
TITANIK	PN2538
JAMES BOND	PN2476
İYİ KÖTÜ ÇİRKİN	PN2483
İZEL-ŞAK	PN3140
P. DİNÇÖZ-ALLAHIN BELASI	PN2442
P. DİNÇÖZ-BOYU DEVRİLECESİ	PN3143
P. DİNÇÖZ-ÇALKALA	PN3144
P. DİNÇÖZ-SEN DEĞMEZSİN	PN3146
P. DİNÇÖZ-SEN DÖN DÜNYA	PN3147
SEFARAD-BEN SENİ SEVERİM	PN4447
SEFARAD-NE FARK EDER	PN4451
SEFARAD-SİRKECİ	PN4454
SEFARAD-KOMŞUNUN KIZI	PN4450
TEOMAN-KUPA KIZI VE SİNEK VALESİ	PN3161
TEOMAN-GEMİLER	PN2681
C. İMREN-VUR BENİ	PN2573
YAYLALAR	PN3821
ÇÖKERTME	PN2625
CEMİLEM	PN3754
GESİ BAĞLARI	PN2631
MAMUDO	PN3792
ARAP MÜZİĞİ	PN2574
KASAP HAVASI	PN2576
BİZ ÜNİVERSİTELİYİZ	PN4424
KIRAÇ-YOLCU	PN4367
KIRAÇ-TEK HATIRA	PN4365
KIRAÇ-SENDEN BAŞKA	PN4364
KIRAÇ-KAYIP ŞEHİR	PN4362
KIRAÇ-HEP SEN	PN4361
KIRAÇ-AYŞEM	PN4359
KIRAÇ-AMAN AYŞEM	PN4358
MOZART-TÜRK MARŞI	PN3725
F. ARAR-GÜN GELECEK	PN4349
F. ARAR-ROMAN	PN4355
F. ARAR-NEYSE	PN4353
E. EVGİN-AH BU HAYAT ÇEKİLMEZ	PN2672
E. EVGİN-BİRDE BANA SOR	PN2676
FENERBAHÇE 1907 MARŞI	KPN4187
FENERBAHÇE MARŞI	KPN4189
FENERBAHÇE CUMHURİYETİ	KPN4188

MESAJ SESLERİ

POLİS SESİ	PN3520
CIRCLES	PN2500
DANSÖZ HAVASI	PN2575
DÖNMEDOLAP	PN3467
ESRARENGİZ	PN3469
İSKOÇ	PN2581
KUŞ	PN3473
MİLENYUM	PN2433
MÜZİK KUTUSU	PN2577
OYUN HAVASI	PN3474
SİREN	PN2578
TAMTAMLAR	PN3386
UZAY	PN3476
ZİL	PN2583
FRANTİC	PN3519

Polifonik melodiler sadece Nokia ve Siemens'in uyumlu modellerinde kullanılabilir. Lütfen yüklemeden önce telefonunuzun bu servislere uyumluluğunu kontrol ediniz. Telefonunuzun Polifonik melodiyi desteklediğinden ve WAP-GPRS ayarlarının eksiksiz olduğundan emin olunuz. Ayarlar için 444 0 532 Turkcell Müşteri Hizmetlerine başvurabilirsiniz. Örneğin: "LORNA-PAPİ CHULO" Nokia polifonik için mesajını PN4463, Siemens polifonik için PS4524 olarak yaz ve 3801'e gönder. Wap bağlantı ücreti, polifonik melodi ücretine dahil değildir.

Operatör Logosunu Kaldır!
Cep telefonunuzdaki operatör logosunu kaldırabilmek için LN14208 yazıp 3801'e gönderin.

RENKLİ ARKAPLAN RESİMLERİ

KRKN14834

KRKN14946

KRKN14842

KRKN14711

KRKN14571

KRKN15154

KRKN15155

KRKN14841

KRKN15156

KRKN15352

KRKN15038

KRKN14670

KRKN14736

KRKN14826

KRKN14792

KRKN14757

RESİMLİ MESAJ

RN224

RN250

RN259

RN261

RN301

RN304

RN426

RN305

RN310

RN330

RN362

RN364

RN383

RN564

RN398

RN433

RN618

RN673

RN719

KRN1765

RN629

RN420

RN594

RN626

RN707

RN720

KRN767

RN721

RN431

RN615

RN648

RN712

KRN764

KRN768

RN336

LOGOLAR

LN13195

LN1041

LN13385

LN13386

LN1464

KLN15148

KLN15145

LN13383

LN1212

LN1859

LN1918

LN4773

LNU572

LNU425

LN13384

LN12222

LN1866

LN1919

LN694

LN726

LNU962

LN1900

LN13187

LN1893

LN1952

LN695

LN1962

LN1955

LN1913

LN13194

LN1896

LN1954

LN696

LN1897

LN12224

LN1646

LN1961

LNU958

LN733

LN2663

LN762

LN1951

Cep telefonunuzun ekranı da, sesi de size özel olsun. İstediğiniz logo, melodi ve resimli mesajlar için yanlarındaki kodları 3801'e mesaj olarak gönderin.

Tüm logo, melodileri ve duvar kağıtlarını arkadaşlarınıza gönderebilirsiniz. Resimli mesajları önce kendi cep telefonunuza sonra arkadaşınıza iletebilirsiniz. Arkadaşlarınıza göndermede ek ödeme yapmayacaksınız. Arkadaşlarınıza göndermek için kod numarasının ardından boşluk bırakıp arkadaşınızın cebini yazın ve 3801'e gönderin. Örn: MN238 "Polis Sesi" Nokia melodi için MN238 5321234567 olarak yaz ve 3801'e gönder.
İstediğiniz polifonik melodi veya arkaplan desteklediğinden ve WAP-GPRS ayarlarının eksiksiz olduğundan emin olunuz. Wap ayarlarınız için 444 0 532 Turkcell müşteri hizmetlerini arayabilirsiniz. Wap bağlantı ücreti polifonik melodi ve arkaplan ücretine dahil değildir.
Renkli Arkaplanlar: Nokia 3100, 3200, 3300, 3510i, 3650, 5100, 6100, 6220, 6610, 6650, 6800, 7210, 7250 Polifonik Melodiler: Nokia 3100, 3200, 3300, 3510i, 3650, 5100, 6100, 6220, 6610, 6650, 6800, 7210, 7250 Siemens: M55, S55, SL55, C60, C62 Nokia Melodiler: Nokia 3110, 8110 ve 5110 dışındaki tüm Nokia modelleri ile uyumludur. Resimli Mesajlar: Nokia 3110, 8100, 6150, 8110, 8110i, 5110 dışındaki tüm Nokia modelleri ile uyumludur.
Logolar ve sizin logonuz kimsede yok. Muhabbet Kart, Turkcell ve Hazır Kart için 4 SMS veya 8 Kontör, Resimli mesaj, Melodiler ve Polifonik melodiler Muhabbet Kart, Turkcell ve Hazır Kart için 8 SMS ve 16 Kontördür.

Bu servis bir Turkcell hizmetidir.

Destek Hattı: 0212 473 78 78

Kore'den Körfez'e...

Daha proje aşamasındayken hakiki sinefilleri diken üstüne yerleştiren "The Manchurian Candidate"in yeniden çevrimi ABD'de temmuz sonunda gösterime girecek. Yeni filmin oyuncu kadrosu ise ilk filmdekini aratmayacak gibi.

Jonathan Demme nerede? "Kuzuların Sessizliği"nin yönetmeni iki yıl sonra çektiği "Philadelphia"yı takip eden her geçen yıl katlanan sayıda yığınla insana bu soruyu sorduruyor. Böylesine başarılı iki filmin ardından Demme yıllarını video klipler, belgeseller, kısa filmler ve bizde gösterime girmeyen, zaten pek popüler de olmayan filmler çekerek geçirdi (Son İstanbul Film Festivali'nde seyrettiğimiz "The Agronomist / Toprak Adamı" sözkonusu belgesellerden biriydi). Demme en sonunda bıçak sırtı bir projeyle de tüm spotları üzerine çekmeyi başardı. John Frankenheimer'ın yönettiği; "sinema tarihinin en iyileri" listelerindeki yeri her daim rezerve olan; Frank Sinatra, Laurence Harvey, Janet Leigh ve Angela Lansbury gibi yetenekleri tartışılmaz oyuncularıyla da öne çıkan; 1962 yapımı "The Manchurian Candidate"in yeniden çevrimi... Richard Condon'un çok ses getirmiş aynı adlı romanındaki öykü, Kore Savaşı'nda geçiyordu. Savaştan kahraman olarak dönen Çavuş Raymond Shaw (Harvey) onur madalyasıyla ödüllendirilir. Müfrezesindeki kimse onun bu madalyayı neden hakettiğini hatırlamamaktadır. Çok geçmeden müfrezedeki bazı askerler kabuslar görmeye başlar. Bunlardan biri de Raymond'ın komutanı Benneth Marco'dur (Frank Sinatra). Benneth, Raymond'ın hikayesini araştırmaya başlar; deştikçe hükümet ve ordu içindeki akıl almaz oyunlara ulaşacaktır. Demme, Raymond Shaw'u Liev Schreiber'a, Benneth Marco'yu da Denzel Washington'a emanet ederken hikayeyi de Körfez Savaşı'na aktarıyor. İlk filmde Angela Lansbury'nin canlandırdığı Raymond'ın annesi Eleanor da Meryl Streep'in ellerinde. Ayrıca Jon Voight, Kimberly Elise, Jeffrey Wright, Adam LeFevre, Ted Levine, Bruno Ganz, Dean Stockwell, Zeljko Ivanek de oyuncu kadrosunda. Yıllardır Demme'in neredeyse tüm filmlerinin görüntü yönetmenliğini üstlenen Tak Fujimoto ve son yılların yıldızı parlayan ismi senaryo yazarı Dean Georgaris yapım kadrosunun öne çıkan isimleri.

Orijinal filmi çok seven sinemaseverlerin aklında bu aralar şu soru var: politik içeriğiyle sinema tarihinin kilometretaşlarından biri bakalım becerikli ellerde neye benzeyecek?

PEK
YAKINDA

Meltem Cumbul pavyon türkücüsü Dünya'yı canlandırıyor.

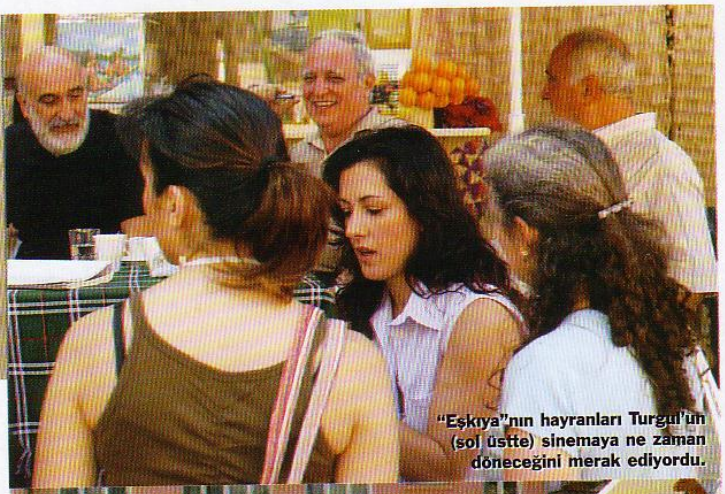

"Eşkıya"nın hayranları Turgul'un (sol üstte) sinemaya ne zaman döneceğini merak ediyordu.

YÜREK YARASI

Yavuz Turgul ve Şener Şen yeniden sette

1996'da "Eşkıya"yla Türk sinemasının gişedeki çehresini değiştiren bir sonuca ulaşan Yavuz Turgul, Şener Şen'le birlikte sekiz yıl sonra suskunluğunu bozuyor. Şener Şen'in yanısıra Meltem Cumbul, Timuçin Esen, Güven Kıraç, Sümer Tilmaç ve Devin Esen'in de yeraldığı filmin çekimlerine İstanbul'da başlandı. Filma-Cass ve Most Production ortaklığıyla gerçekleşen projenin çekimlerinin 8 hafta sürmesi planlanıyor. Ekip İstanbul'un çeşitli semtlerinde çalıştıktan sonra Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne gidecek. 1 milyon 300 bin dolarlık bir bütçeyle çekilmesi öngörülen film, Şen'in de onca projeyi reddettikten sonra rol aldığı ilk çalışma olacak. Filmde, bütün hayatını Anadolu'nun ücra köşelerinde öğrencilerine adamış, bunun uğruna karısından ve çocuklarından bile vazgeçmiş öğretmen Nazım (Şener Şen) ile psikopat, eski kocasından kaçıp küçük kızıyla bir pavyonda çalışmaya başlayan türkücü Dünya'nın (Meltem Cumbul) ilişkileri konu ediliyor.

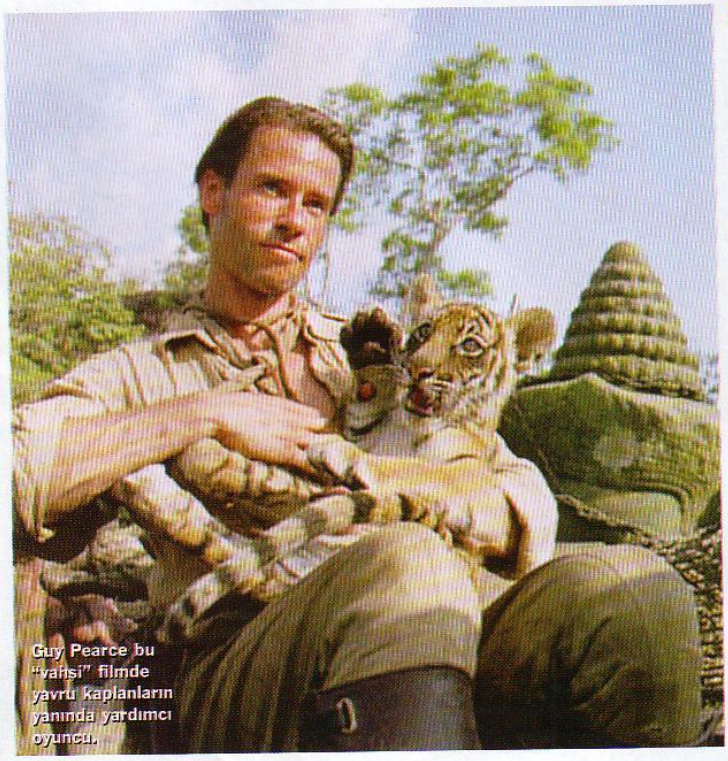

Guy Pearce bu "vahşi" filmde yavru kaplanların yanında yardımcı oyuncu.

TWO BROTHERS

Kaplan: Bir sevgi filmi

Jean-Jacques Annaud 1988'de çektiği ve ülkemizde de çok sevilen "L'Ours / Ayı"dan sonra yeniden doğaya dönüyor. 1920'lerde geçen bu maceranın başrolünde Kumal ve Sangha adında ikiz kaplan yavruları var. Biri daha yumuşak başlı ve çekingen, diğeri ise daha arsız ve azgın... Bir ormanın ortasındaki tapınak kalıntılarının arasında doğan iki kardeş kaplan bir gün insanlar tarafından ayırılır. Vahşi olan hemen bir sirke satılır ve kendisini bir kafesin içinde bulur. Utangaç olan da valinin yalnız oğluna eşlik etmek üzere yakalanır. Fakat bir süre sonra aileden ayrı kalınca bu kez de başka bir adama satılır. Adam yavrunun yumuşak yanını törpülemeye ve böylece onu dövüşmek üzere eğitmeye başlar. Her ikisi de büyüyen iki kardeşin yolu tekrar kesişecektir: düşman olarak...

Kamboçya, Tayland ve Fransa'da çekilen filmin başrolünde kaplanlarla birlikte Guy Pearce'ı izleyeceğiz. Nisan'da Fransa'da, Haziran'da da ABD'de gösterime giren film gösterildiği yerlerde beğeniyle karşılandı. Annaud filmin senaryosunu yıllardır çalışma arkadaşı olan senaryo yazarı Alain Godard'la birlikte yazdı.

5x2

Beş ayrı zamanda iki insan

"Katil Aşıklar", "Kızgın Taşlara Düşen Su Damlaları", "Kumun Altında" ve "8 Kadın"dan sonra İngilizce çektiği ilk film olan "Swimming Pool / Havuz"la bir kez daha rüştünü ispat eden François Ozon senaryosunu yine Emmanuèle Bernheim'le birlikte yazdığı yeni filminde 30'lu yaşlarındaki bir çiftin, Gilles ve Marion'un evlilik hayatlarından beş farklı zaman dilimini anlatıyor: boşanma, arkadaşlarla yemek, çocukların doğumu, düğün ve ilk karşılaşma... Valeria Bruni Tedeschi ve Stéphane Freiss'ın başrole yerleştiği film Eylül 2004'te Fransa'da gösterime girecek.

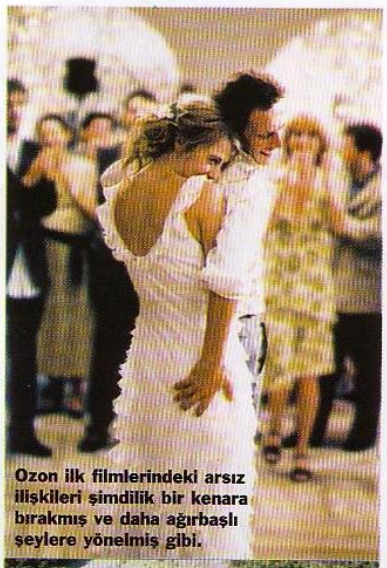

Ozon ilk filmlerindeki arsız ilişkileri şimdilik bir kenara bırakmış ve daha ağırbaşlı şeylere yönelmiş gibi.

MEET THE FOCKERS

Dünürler çıldırmış olmalı!

2000 yılının popüler komedisi "Meet the Parents / Zor Baba" yine Jay Roach yönetiminde ve elbette kadroya eklenmiş yeni isimlerle huzurlarımıza geliyor. Bu kez erkek tarafının ailesiyle, Greg'in anne ve babasıyla tanışacağız. Bay ve Bayan Focker'la yani... İlk filmde daha soyadı ve mesleğinden başlayarak bir türlü nişanlısı Pamela'nın (Teri Polo) annesi Dina (Blythe Danner) ve babası Jack'in (Robert De Niro) gözüne giremeyen erkek hemşire Greg (Ben Stiller) bu kez kayınlarını ailesiyle tanıştırmak üzere Detroit'e davet ediyor.

Soldan sağa mutlu aile tablosu: Blythe Danner, Teri Polo, Robert De Niro, Dustin Hoffman, Barbra Streisand, Ben Stiller...

Greg'in anne ve babasını oynayacak aktör ve aktris üzerine bayağı bir spekülasyon döndükten sonra roller Dustin Hoffman ve Barbra Streisand'ın oldu (Streisand'ı özellikle Ben Stiller'ın istediği söyleniyor). ABD gösterimine 2004 sonunda başlayacak filmin bize gelmesi 2005 başında olacak muhtemelen.

HAZIRLIK AŞAMASINDAKİLER

FANTASTIC FOUR

Marvel'ın bir başka popüler çizgi romanı da beyazperde macerasına başlamaya hazırlanıyor. Chris Columbus, Payton Reed, Steven Soderbergh ve Sean Astin gibi birbiriyle alakasız onca ismin adı geçtikten sonra "Barbershop"un yönetmeni Tim Story yönetmen koltuğuna oturdu. Çekimlere bu ay başlanması gerekiyor ama henüz açıklanan bir oyuncu yok. En son Michael Chiklis ve Rachel McAdams'ın adları geçiyordu. Deney amaçlı bir uzay yolculuğu sırasında dört kişiden oluşan mürettebat kozmik ışınlara maruz kalır ve her biri ötekinden farklı çeşitli insanüstü güçler kazanır.
Gösterim Tarihi: Temmuz 2005.

KINGDOM OF HEAVEN

Ridley Scott bir süredir uğraştığı, hatta Fas'taki çekimler sırasında ölüm tehditleri aldığı filmin çekimlerini sonunda tamamladı ve kurgu odasına yerleşti. Orlando Bloom, Eva Green, Liam Neeson, Jeremy Irons, Eriq Ebouaney, Brendan Gleeson, Edward Norton, Michael Sheen ve David Thewlis filmin ana oyuncu kadrosu. XII. yüzyılda Haçlı Seferleri sırasında Kudüs'ü savunmak üzere şehri örgütleyen genç bir demircinin hikayesinin anlatıldığı bu tarihi epik, 110 milyon dolarlık bir bütçeyle çekiliyor. Fas dışında İspanya'nın çeşitli bölgelerinde de çekimler yapıldı.
Gösterim Tarihi: Haziran 2005.

HIDE AND SEEK

Robert De Niro, Dakota Fanning, Famke Janssen, Dylan Baker, Amy Irving ve Elisabeth Shue'nun oynadığı bu gerilimin yönetmeni "Swimfan"i de çeken John Polson. Su sıralar post prodüksiyon aşamasında olan filmde karısının ölümünden sonra oğlunun sorunlarını çözmeye çalışan bir babanın hikayesi anlatılıyor.
Gösterim Tarihi: Nisan 2005.

SAHARA

Macera romanlarının usta kalemi Clive Cussler'ın aynı adlı romanı kalabalık bir yazar kadrosuyla ve genç bir isim olan Breck Eisner'ın yönetimiyle beyazperdeye aktarılıyor. Matthew McConaughey, Penélope Cruz, Delroy Lindo, William H. Macy, Steve Zahn ve Clive Cussler'ın kızı Dayna Cussler'ın oynadığı filmin çekimleri Fas, İngiltere ve İspanya'da yapıldı. Prodüksiyon sırasında Cussler kitabın haklarını satın alan Crusader Entertainment'la çeşitli sürtüşmeler yaşamıştı.
Gösterim Tarihi: Mart 2005.

ROBOTS

"Buz Devri"nden sonra 20th Century Fox, o filmin yönetmeni Chris Wedge'le bu animasyonu çekiyor. Ewan McGregor, Halle Berry, Mel Brooks, Stanley Tucci, Dianne Wiest, Jim Broadbent, Amanda Bynes, Paul Giamatti, Jennifer Coolidge ve Dan Hedaya'nın seslendirme yapacağı film, tamamen robotların hakim olduğu bir dünyada geçiyor. Robotları programlayarak dünyayı daha yaşanır bir hale getirmek için çalışan genç bir "bilimrobotu"; karşısında diktatör kılıklı, yıkıcı bir "başrobot" bulur.
Gösterim Tarihi: Mart 2005.

ELEKTRA

Bir diğer çizgi roman uyarlamasında başrolde "Daredevil"den hatırlayabileceğiz Jennifer Garner'ı izleyeceğiz. Colin Cunningham, Jason Isaacs, Terence Stamp ve Goran Visnjic'in de oyuncu kadrosunda yeraldığı film bir suikast ekibi üyesi olan Elektra Natchios'un (Garner) hikayesini anlatıyor. Çekimlerin şu sıralar tamamlanmış olması gerekiyor.
Gösterim Tarihi: Subat 2005.

AN UNFINISHED LIFE

Yönetmen Lasse Hallström bu aile dramını çeken yönetmen. Oyuncu kadrosunda ise Jennifer Lopez, Robert Redford, Morgan Freeman ve Josh Lucas'ı görüyoruz (Filmde üvey baba ile kızını Redford ve Lopez canlandırıyor). Filmin çekimleri Vancouver'da yapıldı.
Gösterim Tarihi: Aralık 2004.

Tiyatro sahnelerinden beyazperdeye

Senaryosunu Ferhan Şensoy'un yazdığı, yönetmenliğini ise Mert Baykal'ın yaptığı "Pardon", sisteme yönelik önemli bir eleştirinin kara-komedi türündeki ifadesi.

Rasim Öztekin ve Ali Çatalbaş koğuş sahnelerinden birinde...

Çekimlerin Sinop ayağını gidip gördüğümüz "Pardon", işlemedikleri bir suçtan ötürü "yanlışlıkla" tutuklanan, yıllar sonra da "pardon" deyip serbest bırakılan üç arkadaşın hikayesini anlatıyor. Ferhan Şensoy'un "Toptan Soruşturma" isimli oyunundan senaryolaştırdığı öykünün ilk çıkış noktası ise yıllar önce okuduğu bir haber. "Yurt dışında başımıza böyle bir şey gelse milyoner olursunuz. Bizde ise en fazla bahçıvan yaparlar, bir de 'Pardon!' derler," diyor Şensoy. Canlandırdığı İbrahim karakterini tiyatroda üç yıldır oynuyor. Tıpkı rol arkadaşları Rasim Öztekin (Muzo) ve Ali Çatalbaş (Aydın) gibi... Filmin yönetmeninin Şensoy'un oğlu Mert Baykal olması ise üç oyuncu için de heyecan ve gurur verici bir durum. Yanlarında büyüyen birinin yönetmenlik yaptığını görmek, kendilerini onun yönetimine bırakmak, ne kadar özenli, çalışkan ve yetenekli olduğunu görüp sevinmek, heyecanlanmak... "Tiyatroya geldiğinde o kendini bizim ellerimize teslim etmişti. Şimdi de biz kendimizi büyük bir rahatlıkla onun ellerine teslim ediyoruz," diyor Rasim Öztekin. Türk sinemasına çok iyi bir yönetmen geldiğinin de altını çiziyor.

Filmin cezaevi çekimleri Sinop hapishanesinde yapıldı. Kenti kalkındırmaya çalışan Sinop Valisi ve tüm yerli halk, ekibe yardım edebilmek için ellerinden geleni yapmışlar. Yönetmen de, oyuncular da gördükleri bu yakın ilgiden ve destekten son derece memnundular. Filmin galasını da Sinop Cezaevi'nde yapmayı, hatta daha önce cezaevinde kalmış mahkumları da bulup çağırmayı düşünüyorlar. Çekimler geçtiğimiz haftalarda tamamlandı. "Pardon" , Ferhan Şensoy'un 14 yıl sonra sinemaya yeniden dönüş yaptığı iki filmden biri. Aslında proje iki yıldır bekliyormuş. Şensoy tiyatrodan bir türlü fırsat bulamadığı için çekilememiş. İlk başta yönetmenliği de Sensoy'un yapması düşünülüyormuş ama neredeyse her karesinde rolü olan oyuncu, filmi, anlasabileceği başka bir yönetmenin çekmesinin daha iyi olacağına karar vermiş. Filmin yönetmenliğini Mert Baykal'ın üstlenmesi ise son anda Sinan Çetin'in ortaya attığı ve herkesin çok sıcak baktığı bir fikir olmuş. Şimdi ilk filmiyle kamera arkasına geçen Baykal, son derece heyecanlı. Öte yandan ise çocukluğundan beri tanıdığı ve oyunculuklarına güvendiği, tiyatro sayesinde filme ve rollerine yıllardır hazırlanan üç büyük oyuncuyla birlikte çalışıyor olmanın rahatlığını ve güvenini duyuyor. Oyuncular ve yönetmen arasında, yılların verdiği yakınlığın ve bu yakınlığın sağladığı "aynı dili konuşma" avantajının yansıra oldukça da profesyonel bir ilişki var.

Ferhan Şensoy

Mert Baykal

Baykal, 24 yaşında oldukça genç bir yönetmen. Plato filme iki yıl önce stajyer olarak girmiş. Durup düşününce, iki yıl önce stajyer olarak başladığı bir film şirketinde şu an kendi filmini çekiyor olusu bile tek başına bir başarı aslında. Hem başrolü hem de senaristliği üstlenmesi nedeniyle, filmin ilerde bir Ferhan Şensoy filmi olarak hatırlanmasından çekinip çekinmediği sorusunu "Bu film bu ekipte çalışan herkesin filmi. Herkesin verdiği emekle bir parçası var bu filmde. İyi bir film olarak hatırlasınlar yeter. Gerisi önemli değil," diye yanıtlıyor Baykal. Sonbaharda gösterime girmesi planlanan filmin nasıl bir film olarak hatırlanacağını ise önümüzdeki aylarda hep birlikte göreceğiz.

Büyük bir kaybın ardından günışığına çıkan notlar...

2001 yılında kaybettiğimiz Mehmet Baydur, oyunları, öyküleri ve denemeleriyle Türk yazınına birçok şey katmış önemli bir yazar. Şimdi, Uğur Mumcu Araştırmacı Gazetecilik Vakfı'nda verdiği derslerin notlarından derlenmiş "Sinema Yazıları" adlı kitapla, ölümünün ardından bir kez daha bizlerle.

"Baydur herhalde derslerinde bu notlar dışında da çok şey anlatıyordu, ne yazık ki onları bulamayız. Ama bu yazıları okuduktan sonra Welles, Renoir ya da Bresson filmini izleyip, bu filmi onun tat aldığı kadar seversek, eminim bir yerlerde kıs kıs gülüp sevinecektir."

1951 yılında Ankara'da doğan Mehmet Baydur'un ilk yazısı, 1979'da Yeni İnsan'da çıktı. Daha sonra Milliyet Sanat, Gösteri, Kitap-lık ve Sanat Dünyamız gibi dergilerde öyküleri ve denemelerini yayımladı. Cumhuriyet Kızı, Düdüklüde Kıymalı Bamya, Limon, Yangın Yerinde Orkideler, Kadın İstasyonu gibi pek çok oyunu çeşitli Şehir Tiyatrolarında ve Devlet Tiyatrosunda sahnelendi. 1982-1986 yılları arasında Afrika'da Kenya Toplu İletişim Okulu'nda sinema tarihi ve sinematografi dersleri verdi. 1988 - 1992 yıllarında Madrid'deki Uluslararası Akdeniz Tiyatro Enstitüsü'nün kurucu üyeleri arasında yer aldı. Ölümünden sonra, denemeleri "Uccello'nun Kuşları" adıyla; yayımlanmamış oyunları ise "Lozan" başlığı altında İletişim Yayınları tarafından yayımlandı. Şimdi üçüncü olarak yine İletişim Yayınları'ndan çıkan "Sinema Yazıları" adlı derleme kitapla bir kez daha karşımızda Baydur. Aramızdan ayrıldıktan bir süre sonra eşi Sina Baydur, Oğuz Onaran'dan yazıları düzenlemesini istemiş. Onaran, Baydur'un bu yazılarda, insanı düşünmeye, soru sormaya yönelten gözlemlerde bulunduğunu, büyük laflar etmeden çok doğru saptamalar yaptığını söylüyor. "Baydur'un alışılmış bir sinema tarihi anlatmadığını biliyordum; gerçekten de ders notlarına bakınca (derste anlatacaklarını yazmıştı, sözlü kültür insanı değildi, yazı çok önemliydi) bunun sinema tarihinin Baydur'ca bir yorumu olduğu hemen anlaşılıyordu."

Özgentürk'ün yeni filmi

Yarım asırlık bir aşkın, tutkunun ve dönüp dolaşıp bir şekilde kesişen yolların öyküsü...

Daha önce "Hazal", "Bekçi", "Çıplak" ve "Mektup" gibi filmleriyle tanıdığımız Ali Özgentürk, simdi de yeni filmi "Zaman" ile seyirciyle buluşmaya hazırlanıyor. Çekimlerine 7 Haziran'da baslanan filmin basrollerini Hülya Avşar, Halil Ergün, Oktay Kaynarca ve Birol Ünel paylasıyor. Ali Özgentürk, Pera Palas otelinde çalısan birinin anlattığı gerçek bir hikayeyle olusturmus senaryoyu. Yurt dısında yasayan bir adam, 75 yıl önce Pera Palas'ta düzenlenen güzellik yarısmasında "Adalar Güzeli" seçilen kıza asık olmus. Kızın ailesi, cocuklarının uzak bir yere gitmesini istemedikleri için kızlarını vermemisler. Adam ise 35 yıl boyunca her yıl, kızla tanıstıkları gün Türkiye'ye gelip Pera Palas Oteli'nde aksam yemeği yiyerek asık olduğu kadını anmıs. İste bu hikayeden hareketle, farklı insanların, farklı dönemlerde ama aynı yerde kesisen yollarını, hayatlarını ve asklarını anlatıyor film. Bu toprağın insanının duygularını biraz desmek istediğini söylemis Özgentürk. Çekimlerin büyük kısmı Pera Palas'ta yapılmıs. Filmin yapımcılığını ise Asya Film üstlenmis.

Pera Palas'ta çekilen sahnelerden... Hülya Avşar ve Zeki Alasya.

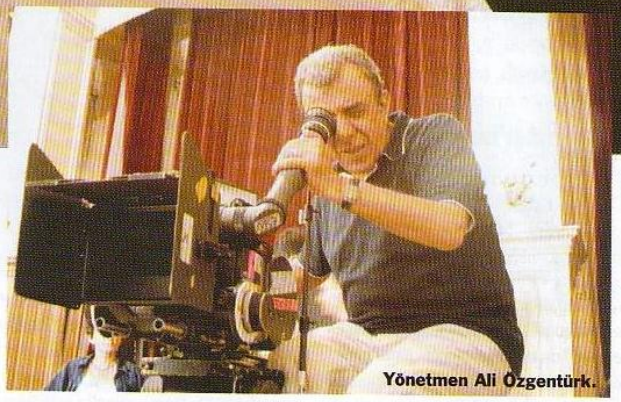

Yönetmen Ali Özgentürk.

12'ye çeyrek kala

Gece Gündüz Yapım'ın yeni projesi "Gece 11:45"in çekimlerine başlandı. Senaryosunu Burak Göral'ın yazdığı ve Ercan Durmuş'un yönettiği filmin başrollerini Feridun Düzağaç, Yelda Reynaud ve Yiğit Özşener paylaşıyor.

"Kolay Para"nın iki yönetmeninden biri olan Ercan Durmus kendi öyküsünden yola çıkarak sinema yazarı Burak Göral'ın kaleme aldığı senaryoyla ikinci sinema filmini hayata geçiriyor. Çekimleri İstanbul'da süren filmin diğer oyuncuları Nihat Odabası, Nail Kırmızıgül, Yasemin Öztürk, Mehtap Bayri, Emin Gümüşkaya, İstar Gökseven, Fatih Kaçan, Demir Karahan, İlhan Alpay, Teberik Gürbüz ve Tolga Durmus. Filmin görüntü yönetmenliğini Vedat Demir, müziklerini Tamer Çıray ("Salkım Hanım'ın Taneleri", "Kolay Para", "Karsılasma"), sanat yönetmenliğini ise Aslı Altan üstlenmis durumda. Beyoğlu, Besiktas, Sultanahmet, Balat ve Macka Parkı'nda gerçekleştirilen çekimlerin temmuz sonunda tamamlanması planlanıyor. Birbirinden apayrı yasamlar süren Mehmet (Feridun Düzağaç), Zeynep (Yelda Reynaud) ve Okan'ın (Yiğit Özsener) kaderleri bir gece saat 11.45'te aynı sokakta kesisir. Film bize büyük kent yasamındaki üç ayrı kisinin kesisen öyküsünü anlatıyor. Bununla birlikte, filmin basın bülteninde "Bir kent hikayesi olarak kurgulanan 'Gece 11:45', gündelik yasam içinde hep karsılasılan ama üzerinde pek fazla düsünülmeyen kisileri kahraman olarak seçmis bir film. Filmin ana mekanları, kent yasamının da temel tasları olan sokaklar ve apartmanlar" denmis.

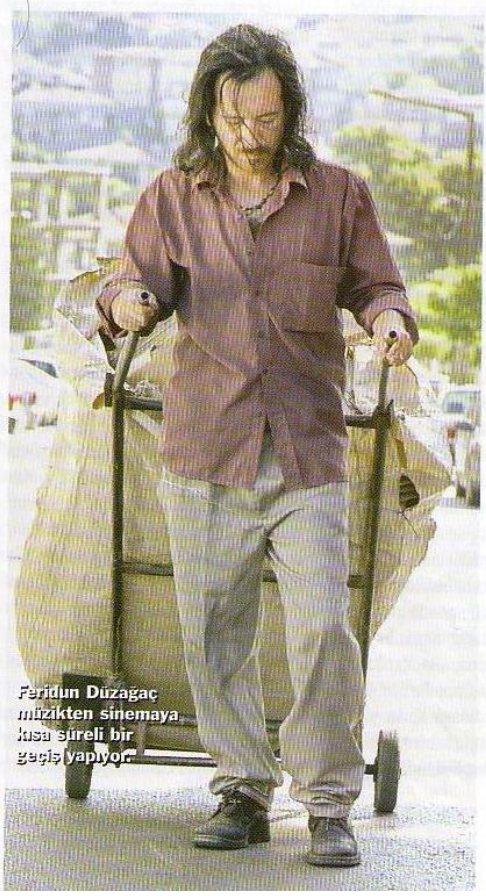

Feridun Düzağaç müzikten sinemaya kısa süreli bir geçiş yapıyor.

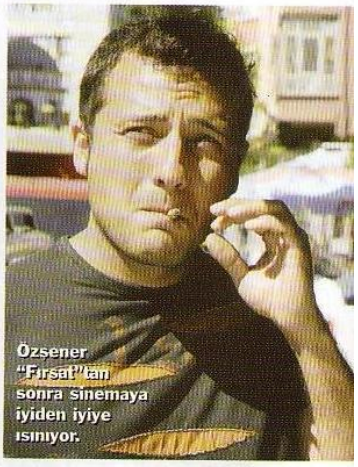

Özsener "Fırsat"tan sonra sinemaya iyiden iyiye ısınıyor.

Batı'nın Doğu'su

"La Mala Educación / Bad Education"

Doğu Avrupa'nın en prestijli festivalinin 39'uncusu Türk sinemasının tanıtımı açısından son derece kârlı geçti. Özellikle çağdaş filmlerdeki nitelik düşüklüğü ilgiyi toplu gösterimlere kaydırdı ki bunlardan biri de Türk Sineması'nın En İyi 10 Filmi'ydi.

BURÇIN S. YALÇIN

Çek Cumhuriyeti'nde düzenlenen Karlovy Vary Uluslararası Film Festivali geçen sene Ferzan Özpetek'in "Karşı Pencere"sine verdiği Kristal Küre'yle gönlümüze kazınmıştı anımsarsınız. Festival bu yıl 2 - 10 Temmuz tarihleri arasında düzenlendi ve bizim için ayrı bir önem arzetti. Gezici Festival'in düzenleyicileri Ahmet Boyacıoğlu ve Başak Emre'nin kişisel çabaları ve Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın yanısıra Fono Film ve Kodak'ın da görmezden gelinemeyecek destekleriyle bu yıl Karlovy Vary bir daha göreceği süpheli yoğun bir Türk akınına uğradı. Ankara Sinema Derneği'nin Türkiye'de 300'den fazla kişi arasında yaptığı soruşturma sonucunda kendisini gösteren En İyi 10 Türk Filmi, Karlovy Vary'de gördüğü ilgiye bakılırsa, uzun soluklu bir proje hâlini alabilir (Bu satırlar yazılırken Kahire'den Hamburg'a birçok festivalden toplamı programlarına katma konusunda ısrarlı bir talep vardı). "Yol" (Serif Gören-1982), "Umut" (Yılmaz Güney-1970), "Sürü" (Zeki Ökten-1979), "Muhsin Bey" (Yavuz Turgul-1987), "Masumiyet" (Zeki Demirkubuz-1997), "Selvi Boylum Al Yazmalım" (Atıf Yılmaz-1977), "Anayurt Oteli" (Ömer Kavur-1986), "Susuz Yaz" (Metin Erksan-1964), "Gelin" (Lütfi Akad-1973) ve "Uzak" (Nuri Bilge Ceylan-2002) gösterildikleri salonlardaki seyircileri neredeyse merdivenlere kadar tasınrken, anlasılan, toplu gösterimler içerisinde seyircisini en çok memnun eden bölümlerden birinin de içeriğini oluşturuyordu (Neredeyse her gösterim alkışla noktalandı). Biraz da seyirci tepkisini süzmek için girdiğim "Gelin" bir kere Akad'ın ne derece iyi bir hikaye anlatıcısı, ikincisi de kente taşınan feodal Türk geleneklerinin üzerine en sert biçimde giden sinemacı olduğunu -bir kere daha- gösteriyordu. Geleneklerinin arkasına saklanan bir toplumun aslında nasıl yavaş yavaş insanlıkla bağını koparabildiğinin hasin bir ispatı Akad'ın filmi.

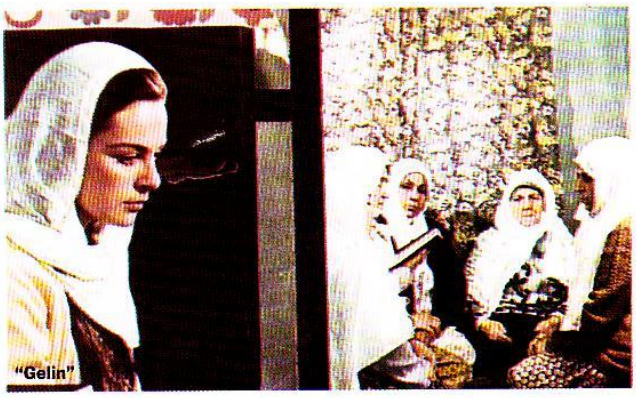
"Gelin"

Bir festivale ortasından dalmak, dört günde 11 film seyretmek ve birçok festivalde programdaki onlarca filmi zaten görmüş olmak insanı daha ziyade festivalin kimliği üzerine odaklıyor (İstanbul Film Festivali'ndeki birçok filmin kopyası doğrudan Karlovy Vary'ye taşınıyor olsa gerek çünkü İstanbul'daki filmlerin önemli bir kısmı Karlovy Vary'nin de programındaydı). Cannes, Berlin, Venedik ve Tokyo gibi, kendisini prestij bakımından A Kategori festivallere dahil eden Karlovy Vary, 200'ün üzerinde filmi seyircisine sunuyor ve kuşkusuz adı geçen büyük festivallere göre çok daha halka açık bir etkinlik (Bu yıl 125 bin civarında bilet kestikleri söyleniyor). Tamamen Film Pazarı işlevi gören ve basını da tümüyle filmlerin tanıtımı amacıyla kullanan Cannes gibi dev bir festivalin aksine Karlovy Vary halkla daha içiçe. Ama örneğin bir İstanbul Film Festivali kadar da değil... Sadece "film endüstrisi" (yabancı dağıtımcılar veya başka festivallerin programcıları) ile "halka arz" ve hatta "popülarite" arasındaki dengenin ayakları Karlovy Vary'de çok daha sağlam bir şekilde yere basıyor. Yarışma filmleri için "ilk gösterim" şartı konuyor ve belki de bu yüzden bu bölümden güleryüzle ayrılan seyirci pek çıkmadı. Yarışma Dışı'nda görebildiğim tek film Sloven filmi "Pod Njenim Oknom / Beneath Her Window"du. Metod Pevec'in yönettiği ikinci uzun metrajı "çılgın romantik" annesinden ayrı yaşayan Dusha adındaki bir salon dansçısının paranoyayla başlayan ve mutlu sonla biten hikayesini anlatıyordu. Evli sevgilisini terketmeye bir türlü cesaret edemeyen genç kadın en sonunda onu defettikten sonra bu kez de gizlice gözetlendiği süphesiyle yaşamaya başlıyor, çok geçmeden bunun "karşı pencere"deki gizli bir hayranından kaynaklandığı ortaya çıkıyor.

Doğu Avrupa hakimiyeti

Bir önceki yıl gösterime giren Çek filmlerine her yıl geleneksel olarak yapılan toplu gösterim de azımsanmayacak bir ilgiye mazhar oldu. Mizaha yatkın mizaçları sayesinde kendilerine özgü bir espri anlayışı geliştirmiş Çekler'den seyrettiğim tek film "Silny Kafe / Bitter Coffee" idi. "Beneath Her Window" gibi, hammaddesi dijital kameradan teşekkül bu film de alabildiğine hafif, neredeyse alternatif bir romantik komedi tadındaydı; insanın ağzında çabucak eriyen cinsten... Konumu ve tarihsel bağları nedeniyle festivalin sabit bölümlerinden bir tanesi de Doğu'nun Batı'sı adını taşıyor. Kimisi parçalanan eski Doğu Bloku ülkeleri ve Sovyet cumhuriyetlerinden

(Rusya, Estonya, Polonya, Bulgaristan, Letonya, Hırvatistan, Romanya, Macaristan, Kazakistan, Makedonya) gelen filmler bu programda kendisine yer buluyor. Bölümden izlediğim tek film, Rus yapıtı "Angel na Obocine / Shantytown Blues"un ise ne yazık ki pek kayda değer bir yanı yoktu. Ufuklar adını taşıyan bölüm ise son dönemlerde önemli festivallerde gösterilip ödüllendirilmiş, çokça ilgi görmüş ya da bolca konuşulmuş filmleri bünyesinde barındırıyor ve özellikle yıl içerisinde Cannes, Berlin, Venedik gibi baba festivalleri takip edememiş olanlar için biçilmiş kaftan işlevi görüyor. Almodóvar'ın bu bölümdeki yeni filmi "La Mala Educación / Bad Education" en tipiğinden bir Almodóvar. 1980'in Madrid'inde geçen film o sıralar bir yaratı krizine kapılmış bir yönetmenin, yıllar önce dini eğitim aldığı okuldaki bir arkadaşının çıkagelmesi ve ona bir senaryo sunmasıyla o günleri yeniden anımsamasını anlatıyor. Yoğun biçimde psikanalizden beslenen film, yönetmenin rutin ve kişisel takıntılarını o alıştığımız ustalıkla seyircisine aktardığı, başroldeki Gael García Bernal'e geniş bir oyunculuk mekanı açan ve kuşkusuz bizde de gösterime girecek bir Almodóvar. Michael Winterbottom ise "Code 46"i bilimkurgu ile kara film arasında bölüştürüyor adeta ve bu iki tür üzerinden günümüzde genetik mühendisliğin hızla inşa ettiği labirentin yakın gelecekte nereye çıkabileceğine dair kendi teorisini sunuyor. Biraraya geldiklerinde ortaya çıkacak kimyanın nasıl bir şey olacağı konusunda seyircinin kafasına geniş soru işaretleri yerleştiren Tim Robbins ve Samantha Morton'un varlıkları Winterbottom'ın kurmak istediği melankolik ruh hâline fazlasıyla destek çıkıyor. "Fahrenheit 9/11" ise çok uzun bir parantezi hakediyor aslında. Eğer birileri çıkıp da belgeselin günümüzde altın çağını yaşadığını iddia ederse bu konuda Michael Moore'un büstünü dikmemek büyük bir ihmalkarlık olur. Cannes'da Altın Palmiye kazanarak yönetmenini bile şaşırtan film, ABD başkanlık seçimlerinin su götürür sonuçları ve iç yüzüyle ilgili bazı gerçekleri gün yüzüne çıkararak başlıyor. Ardından 11 Eylül saldırıları, W. Bush'un kafasında tasarladığı Afganistan ve Irak'a saldırılar geliyor ve bunları babasından başlayarak Bin Ladin ailesiyle olan "parasal" bağları takip ediyor. Ve tıpkı "Benim Cici Silahım"da olduğu gibi çok basit sorular ortaya atarak bunlara mantıklı ve kanıtlı cevaplar arıyor. Muhtemelen bizim sinemalarımıza kasımdaki başkanlık seçimlerine doğru teşrif edecek film, ABD giselerinde de belgesellere çağ atlatacak bir başarının mimarı oldu. Christian Bale'in yaklaşık 25 kilo vererek bir deri bir kemik oynadığı, Jennifer Jason Leigh'in ise bir yarı femme fatale olarak "Tutku Esirleri"nden sonra kendisini biraz tekrar etmiş olduğu "The Machinist" de Filmekimi veya !F'te muhakkak göreceğimiz bir film. Scott Kosar'ın orijinal senaryosu gördüğü sanlar yüzünden bir fabrika işçisinin yavaş yavaş çıldırma noktasına gelmesini konu alıyor. Filtreler ve kullandığı geniş açılı lensler sayesinde öyküye son derece yakışan bir görsel dünya kuran yönetmen Brad Anderson tam da Kafka'nın hikayelerine denk düşen müthiş bir atmosferin başarımını oluyor. "Bu Jian / The Missing" ise Tsai Ming-liang filmleri "Goodbye, Dragon Inn" ve "Orada Saat Kaç?"ın oyuncusu Lee Kang-Sheng'in ilk yönetmenlik çalışması. Bir parkta torununu kaybeden yaşlı bir kadın ile dedesi ölen küçük bir çocuğun kesişen öykülerini, tıpkı ustası gibi uzun plan sekanslar ve uçlarda dolaşan mizansenlerle veren genç yönetmen, sonuçta umut veriyor. Tarantino'nun Cannes'da son dakikaya kadar arka çıktığı ve ancak el altından Büyük Jüri Ödülü'nü uzatabildiği "Oldboy" görülmesi gereken bir Güney Kore filmi. Chan-wook Park'ın bir Japon mangasından uyarladığı film karısını öldürmekten dolayı 15 yıl hapse mahkum edilen bir adamın, çıktıktan sonra bir bir intikam almasını anlatıyor. Park türden türe parodi yaparcasına atlar ve seyircisine çılgınca imgeler sunarken tipik "intikam filmleri"nin kodlarını da allak bullak ediyor.

Değişimi atlattılar

İstanbul Film Festivali'ndeki bu yılki Cassavetes toplu gösterisinin bobinleri de doğrudan Karlovy Vary'ye taşınmıştı. Bizdeki programda yeralmayan "Minnie and Moskowitz"i de bu bağlamda görme fırsatı buldum. Sanki usta 90'larda romantik komedinin pırtlayacağını öngörmüş ve daha 70'lerin başında türe "deli dolu" bir dokunuş getirmiş. Bir müze küratörüne âşık olan otopark görevlisinin hikayesi Gena Rowlands ile Seymour Cassel'in gür bıyıkları sayesinde neredeyse modern bir klasik işlevi görüyor. Kuşkusuz, Cassavetes Hollywood'un Altın Çağ'ındaki klasik salon komedilerini alıyor, karakterlerini tamamen mantıktan arındırıyor ve ortaya neredeyse köprü işlevi gören bir film çıkarıyor. Bunların yanında daha birçok bölümle birlikte seyircisine zengin bir seçim yelpazesi sunan Karlovy Vary Film Festivali aslında kökü 1946'ya dek uzanan, yaşlı bir festival. 40 yılı aşkın bir süre boyunca sosyalist Çekoslovakya'nın kültürel hayatına büyük katkılar yaptıktan sonra Kasım 1989'daki toplumsal değişim hem halkın hem de devletin festivale olan desteklerini geri çekmeleriyle noktalandı. 1994'te yepyeni bir kadro ve yepyeni bir çehreyle bembeyaz bir sayfa açan yeni yönetim birkaç yıl içinde her şeyi yerli yerine koyarak festivali eski prestijli günlerine döndürmeyi başardı. Karlovy Vary şu anda dünyadaki en saygın film festivalleri içerisinde hiç zorlanmadan kendisine ilk 10'da yer bulabilecek durumda.

Karlovy Vary 2004 sonuçları

Kristal Küre: "Certi Bambini", Andrea Frazzi, Antonio Frazzi
Jüri Özel Ödülü: "Tu", Zrinko Ogresta
En İyi Yönetmen: Xavier Bermúdez, "León y Olvido"
En İyi Erkek Oyuncu: Max Riemelt, "Napola"
En İyi Kadın Oyuncu: Karen Lise-Mynster, "Lad de små børn" ve Marta Larralde, "León y Olvido"
En İyi Belgesel: "Svadba Tisiniy", Pavel Medvedev
FIPRESCI Ödülü: "Moi Svodny Brat Frankenstein", Valeri Todorovsky

Bir efsaneydi...

Her zaman farklı olduğunu gösteren duruşuyla, asla marifet saymadığı yeteneği ve zekasıyla, içinde bulunduğu ve bu yüzden de sürekli olarak kendinden nefret ettiği sisteme yönelttiği keskin eleştirileriyle 20. yüzyılın devlerinden biriydi. NERGİS ÖZTÜRK

1924 yılında Omaha'da doğdu. Hollanda asıllı aktörün annesi Dorothy Pennebaker'da, ablaları Jocelyn Brando ve Frances Brando da aktristi. Önce Shattuck Askeri Okulu'na girdi ama asilikleri sayesinde okuldan atıldı. Daha sonra annesinin de etkisiyle New York'a gitti ve 1943-1944 yıllarında Lee Strasberg'le Actors Studio'da oyunculuk eğitimi aldı. Buradayken, method oyunculuğa karşı olan ilgisi iyice arttı. 1944 yılında oyunculuğa başladı. Birçok Broadway prodüksiyonunda rol aldı. 1946 yılında "Truckline Café"deki rolüyle eleştirmenler tarafından "Broadway'in gelecek vaat eden oyuncusu" ilan edildi. Asıl gerçek çıkışı, bir yıl sonra, Tennessee Williams'ın "Arzu Tramvayı - A Streetcar Named Desire"ı ile oldu. Son derece serseri ve maço bir karakter olan Stanley Kowalski tiplemesiyle tüm tiyatro camiasında adını duyurdu ve kısa sürede de Hollywood'un ilgisini çekti.

Hollywood'a uzun süre direndikten sonra 1950 yılında Fred Zinnemann'ın "The Men" filminde rol aldı ve bu rolle sinema dünyasına etkileyici bir adım attı. Bu adımın ardından 1951 yılında "A Streetcar Named Desire"ın filmi için Elia Kazan'la çalıştı. Bu filmdeki performansıyla Akademi Ödülü kazandı. 1952 yılında "Viva Zapata" filminde üstlendiği Meksikalı gerilla rolüyle bir kez daha Elia Kazan'la çalıştı. Sonraki yıl Joseph Mankiewicz filmi "Julious Ceasar"da Marcus Antonius rolündeydi. 1954 yılında "The Wild One" filminde canlandırdığı asi ve sıradışı karakterin ardından "On The Waterfront"ta tekrar Elia Kazan ile çalıştı. Bu filmdeki Terry Malloy rolüyle En İyi Erkek Oyuncu Oscarı'nı kazandı. Bu kazandığı ilk oscardı. 50'li yılların ikinci yarısında oynadığı "Sayonara" ile Oscar adayı oldu. Bu dönemdeki diğer iki filmi ise "Çayhane - The Teahouse of the August Moon" ve "Genç Aslanlar - Young Lions". 1961 yılında "One-Eyed Jacks"de Stanley Kubrick ile çalışmaya başladı ama Kubrick projeyi yarıda bıraktığı için yönetmenliğini de üstlendi. Sonraki bir iki filmde komedi oyunculuğunu denedi ama filmler başarılı olamadı. Marlon Brando, 60'lı yıllarda oynadığı filmlerin çoğuyla birçok eleştiri topladı. Filmler genel olarak çok başarısız bulundu. Parlak günler geride kalmaya başlamıştı ki, 1972 yılında Don Vito Corleone rolüyle herkesi şaşkına çevirdiği "The Godfather", onu artık düşmeyeceği bir yere oturttu. Francis Ford Coppola'nın filmindeki inanılmaz ve unutulmaz performansıyla herkesi büyüledi. Bu rolle bir kez daha En İyi Erkek Oyuncu Oscar'ını kazandı ama Amerikan hükümetinin kızılderilileri katletmesine tepki olarak törene gitmedi ve yerine kızılderili bir kadını törene gönderdi. Ardından Bernardo Bertolucci'nin filmi "Last Tango In Paris"te rol aldı ve Brando bir kez daha Oscar adayıydı... 1978 yılında "Superman"de sadece 10 dakika süren rolü için 3.7 milyon dolar aldı. Yetmislerin sonunda, Coppola'nın savaş karşıtı filmi "Apocalypse Now"da Albay Kurtz rolüyle karşımızdaydı. 1980'deki "Formula"da üç sahne görünmesinin ardından on yıl boyunca hiçbir filmde rol almadı. 1989 yılında ırkçılık karşıtı "A Dry White Season"daki rolüyle En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu Oscar'ına aday gösterildi. 1995'de Johnny Depp'li "Don Juan DeMarco"da, 1996'da yeniden-çekim "The Island of Dr. Moreau"da, 1998'de "Free Money"de rol aldı.Brando'nun özel yaşamı her zaman çalkantılı oldu. Üç kez evlendi. Üçü erkek, toplam yedi çocuğu var. 1990 yılında oğlu Christian cinayetten tutuklandı ve hapse girdi. Bir süre sonra kızı Cheyenne intihar etti. Brando bütün servetini oğlunu kurtarmak için harcadı ama başaramadı. Son yıllarını Pasifik kıyılarında satın aldığı Polynesian mercan adalarında inzivaya çekilerek geçirdi. Method oyunculuğunun en önemli öncülerindendi. Daima kendine özgü yaratıcılıkları olan ve bunları asla çok değerli bulmayan inanılmaz bir oyuncuydu. Şöhretiyle ve Hollywood'la asla barışık olmadı. Kendisine önerilen paraları reddebilecek kadar güçlü ve iyi bir ahlağa sahip olmadığı için hala Hollywood'ta oyunculuk yaptığını söylüyordu. 2001 yılında zatürreden ötürü hastaneye yatırılmıştı. 1 Temmuz 2004'te, 80 yaşındayken aramızdan ayrılan Brando, bir kez daha esine rastlaması pek mümkün olmayan insanlardan biriydi.

Brando, yaşamı boyunca elliye yakın projede rol aldı.

Üç ayda bir "Seyir"

Bahçeşehir Üniversitesi'nin bünyesinde çıkartılan Seyir, vizyonun dışına çıkarak sinema üzerine düşünmeyi ve tartışmayı hedefliyor.

Yayın hayatına yeni başlayan Seyir'in ilk sayısını hâlâ bayilerden temin etmeniz mümkün. Şimdilik 3 aylık bir periyodda çıkması planlanan derginin ilk sayısında çeşitli akademisyenlerin kaleminden çıkma, kayda değer makaleler sinemaseverlerin ilgisini bekliyor. Derginin yazar kadrosunda tanıdık isimlere de rastlamanız mümkün. Giovanni Scognamillo İtalyan Korku Sineması, Kaya Özkaracalar ise II. Dünya Savaşı sonrasında Hollywood'u da etkisine alan anti-komünist temizlik ve malum "kara liste" üzerine yazmışlar. Ayrıca Bahçesir Üniversitesi'nde araştırma görevlisi olarak çalışan Güven Çatak'ın (kendisini Level dergisinden ve yönettiği kısa filmlerden de tanıyoruz) bilgisayar oyunları ve kara film arasındaki ilişkiler, Bahçeşehir Üniversitesi Sinema-TV Bölüm Başkanı olan Deniz Bayrakdar Sevgen'in ise "Yara" filminde yolculuk teması üzerine kaleme aldıkları yazılarını da okuyabilirsiniz. Etraflıca hazırlanmış olan kısa film dosyası da gözden kaçmıyor. Derginin ilk sayısında başka üniversitelerden öğrenci ve öğretim görevlilerinin veya uzmanlık alanı sinema olmayan kişilerin denemelerini de bulabilirsiniz.

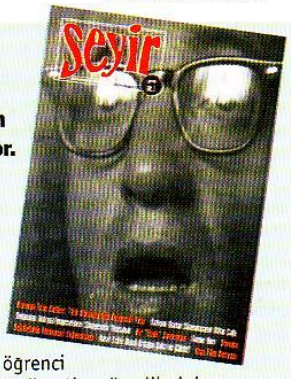

www.seyirdergisi.com adresinden dergi ile ilgili gelişmeleri takip etmeniz de mümkün.

Hazırlayan: Okan Arpaç

Ayın televizyon filmlerinden seçmeler

Piyanist
Polonya Yahudisi müzisyen Wladyslaw Szpilman'ın, 2. Dünya Savası sırasında Varsova gettolarında saklanarak, hayatta kalma çabasının etkileyici hikayesi. Aday olduğu 7 Oscar'dan 3'ünü almasının yanısıra, dokunaklı sahneleri ve Adrien Brody'nin muazzam oyunuyla da önem kazanan "The Pianist", 2002'nin en iyi filmleri arasında yer alıyor. Kaçıp saklanan, sonlara doğru bir Nazi subayına piyano çalan Szpilman'ın yasadıkları, bir "kahramanlık" öyküsü değil elbette... Ama o döneme bir sanatçının etrafından tanıklık etmek ve iyi bir Roman Polanski filmi izlemek için güzel bir fırsat. **18 Çarsamba TRT 1**

Amerikan Pastası: Düğün
Modern seks komedisi olarak da adlandırılabilecek, yeni moda gençlik komedilerinin en parlak temsilcilerinden "Amerikan Pastası"nın son bölümü. Neredeyse tüm günleri sadece seks ve cinsellik düşünmek ve konuşmakla geçen bir "gençlik" portresi çizen filmde, Jim ve Michelle adlı iki baş karakter, bu kez dünyaevine girme kararı alıyorlar. "Asla gülmem" diyenlere bile, birkaç sahnede kahkahalar attıracağına emin olduğum (özellikle "bekarlığa veda parçacığı"na dikkat!) "American Wedding" (2003), devam filmi olmanın hiçbir handikabını taşımıyor. **20 Cuma Salon 1 - Digiturk**

Sinema Büyüsü
Atilla Dorsay ve Alin Taşçıyan, bu ay dünya sinemasından usta yönetmenlerin yakın dönem filmlerine yer veriyorlar. **"50 Cesur Kemancı"** (Music of the Heart, 1999), Meryl Streep'in performansıyla sivriliyor. Harlem'deki hayta çocuklara keman çalmayı öğretmeye çalışan bir öğretmenin mücadelesinde, Angela Bassett'ı da izliyoruz. Korku filmlerinin marka yönetmeni Wes Craven'ın filmografisinde ayrı bir yerde duran bu yapıt, müzikleri ve Streep'in oyunuyla Oscar'a aday olmustu. **"Güneşin Altında"** (Abril Despedaçado, 2001), Brezilya sinemasından çarpıcı bir "kan davası" öyküsü. "Merkez İstasyonu"yla gönüllere taht kuran Walter Salles'ın yönettiği film, öldürülen kardeşinin intikamını alması için babası tarafından yönlendirilen bir gencin, iç hesaplaşmasını perdeye taşıyor. İsmail Kadare'nin romanından uyarlanan film, Venedik'te ödül almış, Altın Küre'ye aday olmustu. **"Mozart Mucizesi"** (Cosi, 1996), amatör bir tiyatro yönetmeninin, akıl hastalarıyla beraber Mozart'ın ünlü "Cosi Fan Tutte" adlı eserini sergilemeye çalışmasını, fazlasıyla keyifli ve insani dokunuslar eşliğinde anlatıyor. Avustralya sinemasından gelen bu oyun uyarlamasında Rachel Griffiths oynuyor. **"Herkes Seni Seviyorum Der"** (Everyone Says I Love You, 1996), Woody Allen imzalı, Altın Küre'ye aday olmus, eğlenceli bir müzikal. Allen'ın gözde mekanlarından Manhattan'da geçen bu aşk öyküsünde Julia Roberts, Goldie Hawn, Drew Barrymore, Edward Norton, Tim Roth gibi devler boy gösteriyor. **Her Cumartesi TRT 2**

Karanlık Yolculuk
SİYAD'ın (Sinema Yazarları Derneği) yılın en iyi filmleri değerlendirmesinde, bu senenin en iyi 7. filmi seçilen "Donnie Darko" (2001), sizofreni üzerine çok etkileyici, şaşırtıcı ve kendine azımsanmayacak bir hayran kitlesi yaratmış bir film. 29 yaşındaki genç yönetmen Richard Kelly, katıldığı her festivalden ödülle dönen yapıtında, hayaller gören Donnie Darko adlı gencin bilincaltına ve dünyasına götürüyor bizleri. Jake Gyllenhaal'ın başrolde olduğu filmde, Patrick Swayze, Drew Barrymore, Katharine Ross gibi "yıldız" konuk oyuncular var. **27 Cuma PrimeMax**

Elveda Lenin!
En İyi Film dalında Altın Küre ve Altın Ayı'ya aday olan, pek çok ödül kucaklayan "Good Bye, Lenin!" (2003), modern Alman sinemasının en iyi örneklerinden biri. Kalp krizi geçirerek sekiz ay komada kalan annesine, komadan çıktıktan sonra Almanya'nın birleştiğini ve kapitalizmin zafer kazandığını söyleyemeyen bir gencin, annesi adına kurduğu yalan dünyayı resmeden film, Wolfgang Becker imzasını taşıyor. Yılın ve son zamanların en iyi Avrupa filmlerinden biri. **5 Persembe PrimeMax**

Günaha Son Çağrı
Amerikan sinemasının en iyi yönetmenlerinden Martin Scorsese, zamanında ülkemizde olay yaratmış ve gösterildiği sinemada şiddet eylemlerine yol açmış ünlü filmiyle karşımızda. "The Last Temptation of Christ" (1988), tıpkı yakın dönemde izlediğimiz "Tutku"da olduğu gibi, Hz. İsa'nın çarmıha gerilmeden önce yasadıklarını perdeye taşıyor. Nikos Kazancakis'in romanından uyarlanan ve İsa'nın, imanını bir an için de olsa sorgulaması nedeniyle tepki gören yapıtta, Willem Dafoe ve Harvey Keitel başrollerde. Scorsese, Oscar'a aday olmustu. **2 Pazartesi PrimeMax**

Makas Eller
Yaratıcısının erken ölümü üzerine elleri makas seklinde kalan, bir çeşit "Frankenstein" da sayılabilecek Edward'ın hem "tuhaf" hem de duygusal öyküsü. Beyazperdenin, hayal gücü en zengin yönetmenlerinden Tim Burton'ın filmografisinde önemli bir yere sahip olan bu "hüzünlü" hikaye, makyaj Oscar'ına aday olmus, o dönemde "21. Sokak" dizisiyle parlayan Johnny Depp de performansıyla Altın Küre'ye aday gösterilmişti. "Edward Scissorhands" (1990) Winona Ryder'ın da rol aldığı, unutamayacağınız bir modern klasik. **16 Pazartesi PrimeMax**

Kelebekler Özgürdür
Yıllar önce ülkemizde de Füsun Önal ve Hadi Çaman tarafından sahnelenen oyunun sinema uyarlaması. Taşındığı dairede kapı komsusu olan kör bir gençle duygusal iliskiye giren hoppa bir kızın öyküsünü, yalın ve sıcacık bir dille perdeye taşıyan "Butterflies Are Free" (1972), oğluna acıdığı için her şeyine karışan anne rolündeki Eileen Heckart'a Oscar kazandırmış, ayrıca görüntü ve ses dallarında ödüle aday olmustu. Goldie Hawn (60'lardan bugüne enerjisi ve sevimliliğinden bir şey kaybetmeyen stann en iyi filmlerinden biri) ve Edward Albert başrollerde. **24 Salı cnbc-e**

Videodrome
David Cronenberg'i, özellikle ilk dönem filmleriyle tanımak, benzersiz bir deneyimdir. 1983 yapımı bu film de, onun en şaşırtıcı, akıl karıştırıcı ve çarpıcı çalışmalarından... Cronenberg, bu kez televizyona ve onun sadık seyircilerine eleştiri okların yollarken, James Woods'un etkili oyunundan da yararlanmayı biliyor. Şaşırtıcı efektlere dikkat! **17 Salı PrimeMax**

Çarpışma
Günümüzün iki önemli oyuncusu; Samuel L. Jackson ve Ben Affleck'in yeteneklerini "çarpıştırdıkları", heyecan dolu bir gerilim. Küçük bir araba kazası sonucu azılı düşman haline gelen iki adamın didişmesinde, toplumsal ahlakın da altı çiziliyor bir yandan. "Changing Lanes"in (2002) yönetmeni Roger Michell, daha önce "Notting Hill"i çekmişti. **6 Cuma MovieMax**

Sinema ve Edebiyat

Pazartesi TRT 2

Rekin Teksoy'un kusağında bu ay 5 film var. "Noriega" (Noriega: God's Favorite, 2000), Panama diktatörünün hayat hikayesini aktaran bir TV filmi. Usta oyuncu Bob Hoskins'in iyi bir oyun çıkardığı ve yakın tarihe damgasını vurmuş Manuel Noriega'yı canlandırdığı film, "Ateş Altında", "Yarın Asla Ölmez" (Bond filmi) gibi çalışmalarıyla tanınan yönetmen Roger Spottiswoode'un imzasını taşıyor. "Kutsal Taş" (Sacra Corona, 2001), Macaristan'ın bininci yıl kutlamaları şerefine, devlet destekli olarak büyük bütçeyle çekilmiş, XI. yüzyılda geçen görkemli ama kof bir tarihsel epik. Malzemesi gereği, çok başarılı bir yapıt olabilecekken, "ders verme" tuzağına düşen film, yaklaşık 3 saat civarında... "Marvin'in Odası" (Marvin's Room, 1996) yıllar sonra biraraya gelen, zıt karaktere sahip iki kız kardesten birinin kansere yakalanmasını ve bu süreçte yasananları konu alıyor. Meryl Streep ve Diane Keaton'ın (Oscar'a aday oldu) unutulmaz bir oyun sergiledikleri filmde Robert De Niro ve Leonardo DiCaprio da var. "Gençlerin Sevgilisi" (A Hard Day's Night, 1964), yakın dönemde restore edilip yurt dışında yeniden sinemalarda gösterilen bir Beatles ve müzikal film klasiği... Beatles üyelerinin bir gününü ve unutulmaz şarkılarını perdeye taşıyan Richard Lester imzalı film, senaryosu ve müzikleriyle Oscar'a aday oldu. "Aksam Yemeği" (La Cena, 1998), İtalyan sinemasının en büyüklerinden Ettore Scola'nın son dönem çalışmalarından. Bir restoranda biraraya gelen orta sınıf insanların ilişkilerini yansıtan filmde Fanny Ardant ve Vittorio Gassman var. Her Pazar TRT 2

Breckin Meyer

temiz yüzlü çocuk

ilk çıkışını lise arkadaşı Alicia Silverstone ile beraber oynadığı "Clueless"ta yaptı, sonra gençlik filmleri ve ufak tefek roller geldi. Bir ara Altın Ahududu bile aldı. Meyer, şimdi de tembel kedi Garfield'ın sahibi rolünde... DERLEYEN: ENGİN PALABIYIK

Drew Barrymore'un ilkokul arkadaşı.

Onu ilk defa Elm Sokağı sakinlerinin kabuslarından birinde gördük. Henüz 17 yaşındayken canlandırdığı uyuşturucu bağımlısı punk Spencer, "Freddy's Dead: The Final Nightmare"de (1991) makas elli caninin hazin sonlu kurbanlarından biri olmuş ve bizi muzip bir sevimliliği olan Breckin Meyer ile tanıştırmıştı. Minnesota doğumlu oyuncunun bu rolü kapana kadar kat ettiği uzun bir yol var aslında. Meyer için her şey, çocukken ailesiyle birlikte Los Angeles'a taşınmasıyla başlar. İlkokul arkadaşı Drew Barrymore, onu kendi oyuncu ajansıyla tanıştırınca, önce bir düzine reklam filminde görünür, sonra "Potato Head Kids"ve "American Tail" gibi çizgi filmlerde seslendirme yapar. Alicia Silverstone ile birlikte öğrenim gördüğü Beverly Hills Lisesi'ne devam ederken de oyuncu seçmelerini hiç kaçırmaz ve "The Wonder Years", "L.A. Law" gibi dizilerde misafir oyuncu olur. Ünlü korku serisinin (şimdilik) son filminde rol almasının ardından, ses getirmeyen televizyon projelerinde görünen aktör, ilk çıkışını lise arkadaşı Silverstone'u üne kavuşturan "The Clueless" (1995) ile yapar. "The Craft"da (1996), Robin Tunney, Neve Campbell ve Fairuza Balk'ın büyülerine maruz kalan, John Carpenter'in "Escape From L.A."sinde (1996) bir sörfçüyü canlandıran Meyer, 70'lerin ünlü kulüplerinden birini konu alan "54"te (1998) Ryan Phillippe'nin karakterine yoldaş olan bir barmen olarak karşımıza çıkar. Kalabalık kadrolu film yerden yere vurulunca teselliyi, Doug Liman'ın övgü toplayan suç hikayesi "Go"da (1998), Katie Holmes ve Sarah Polley'nin karşısında bulur. Michael Mann filmi "The Insider"da (1999) yine ufak bir rolde görünür ama en azından filmin prestiji sayesinde filmografisi biraz daha şık durmaktadır. Seann William Scott ve MTV programcısı Tom Green ile rol aldığı iğrençlikler komedisi "Road Trip" (2000) eleştirmenlerden ilgi görmez, ancak seyircinin o zamanlar revaçta olan bir türe ait bu filme ilgisi büyük olur. Yetmişlerden fırlama bir hikayeyi anlatan başarılı komedi filmi "Rat Race"de (2001) Whoopi Goldberg, Rowan Atkinson, Cuba Gooding Jr. ve yakın arkadaşı Seth Green ile birlikte 2 milyon doların peşinde koşturduktan sonra, romantik komedi "Kate & Leopold"da (2001) Meg Ryan ve Hugh Jackman ile birlikte rol alır. Ertesi yıl belki de kariyerinin en bahtsız kararını vererek, Roberto Benigni filmi "Pinochhio"nun (2002) Amerikan versiyonunda tahtadan kuklayı seslendirir. Film sadece Benigni'ye değil, yanında yanan Meyer'e de Altın Ahududular'da En Kötü Aktör ödülünü "kazandırır". Eleştirmenler, bu ay gösterime girecek olan "Garfield"a da dudak bükseler de, kötü kedinin sahibi Jon'u canlandıran Meyer'in rol için birebir kaftan olduğunda birleşiyorlar. Başarıyı daha çok komedilerle yakalıyormuş gibi görünen oyuncunun, henüz adı konmayan bir sonraki projesiyse, Martin Lawrence'la birlikte rol alacağı bir üniversite güldürüsü. Boş zamanlarında davul çalmaktan hoşlanan Meyer, beş seneyi aşkın bir süredir, en iyi dostu olduğunu söylediği Ryan Phillippe sayesinde tanıştığı, senarist ve yönetmen Deborah Kaplan ("Can't Hardly Wait", "Jingle All The Way") ile birlikte yaşıyor. Çiftin bir de kızları var.

"Garfield", 13 Ağustos'ta gösterimde.

Elisha Cuthbert

cazibeli ajan

"24" adlı televizyon dizisiyle ünlenen Kanadalı aktris, şimdilerde iyi bir anlaşmayla kapağı Hollywood'a atmış durumda. Kendisi otoriterlerin gelecekte şans verdiği yıldız adaylarından biri.

Televizyonların popüler dizisi "24"ün, "babasına bak kızını al" misali başını belaya sokmakta usta olan Kim Bauer'i olarak tanıdığımız Kanadalı genç oyuncu, 10 yaşında Vancouver'da modellik yaparak atılır gösteri dünyasına. Daha hareketli olan Montreal'e taşınmasıyla casting ajanlarının onu keşfetmesi uzun sürmez ve 15 yaşında "Popular Mechanics for Kids" adlı çocuk programı ile gümüş ekrana geçiş yapar. Bol ödüllü bu program sayesinde dünyanın dört bir yanını gezip yaşıtlarını eğitirken, o zamanların first lady'si Hilary Clinton'ın davetiyle Beyaz Saray'ı ziyaret ederek ailenin kedisi Socks'la bile tanışır. "Nico the Unicorn" (1998), "Airspeed" (1998), "Who Gets the House?" (1999), "Mail to the Chief" (2000) gibi televizyon filmlerinde ufak tefek rollerde göründükten sonra, "The Lucky Girl"de (2001) canlandırdığı kumar bağımlısı onur listesi öğrencisi rolüyle, Kanada'nın Emmy'si sayılan Gemini ödülünü kazanır. Yükselen profili Fox'un dikkatini çeker ve Cuthbert, 19 yaşındayken stüdyoyla bir anlaşma imzalayarak Los Angeles'a taşınır. "24"te, kendisi gibi Kanadalı olan Kiefer Sutherland'in kızı rolünü almasıyla Hollywood macerası başlayacaktır. Kadronun en genç üyesi olan Cuthbert, ilk iki sezonda intikam için kaçırılan, annesini kaybeden, psikopatlarla ve silahlı soyguncularla boğuşan; yetmedi nükleer patlamayla burun buruna gelen Kim Bauer'in artık kendini kanıtladığını düşünüyor. Üçüncü sezonla birlikte olgunlaşmış bir genç kadın olarak izleyicinin karşısına çıkan karakterinin, artık pasaklı gözükmek zorunda olmaması da aktrisi bir hayli memnun etmiş. Nitekim dizinin önceki bölümlerinde hep aynı kirli kostümle görünmekten sıkılmış olacak ki, geçtiğimiz sene Amerika'nın iki ünlü erkek dergisinde daha "rahat" kıyafetlerle boy göstermekten çekinmedi. "24"ün 10 ay süren çekimlerinden arta kalan zamanlarda sinema kariyeri üzerine yoğunlaşan oyuncunun ilk Hollywood filmi de yine aynı yıl gösterime girdi. Luke Wilson, Will Ferrell ve Vince Vaugh ile başrollerini paylaştığı "Old School" (2003) beklenenin üstünde bir hasılata ulaşarak onu daha geniş kitlelere tanıttı. Hemen ardından, İngiliz senarist Richard Curtis'in ("Dört Nikah, Bir Cenaze", "Notting Hill") ilk yönetmenlik denemesi olan "Love, Actually"de (2003) Amerikan tanrıçası olarak ufak bir rolde gözüktü aktris. Curtis ona o kadar hayranmış ki, rolü teklif etmek için yazdığı iki sayfalık mektupta "Eğer Londra'ya uçup filmimde rol alırsan, ilk doğan çocuğumu sana veririm" diye yazmış. Cuthbert'de mektubu çerçevelettiği gibi uçağa atlamış. Yıldızı parlaya dursun, Los Angeles'ın lüks bir semtinde, Nicolas Cage, Julia Roberts, Dennis Hopper ve Eric Clapton'a komşu olarak yaşayan oyuncu, hayatından son derece memnun. Herkes ünlü komşularına odaklanmışken kendisi rahat rahat rollerblade yapabiliyor ve köpeğini gezdirebiliyor. Tek üzüntüsü, Kanada'daki ailesinden uzakta olmak. Annesiyle her gün telefonda konuşuyor ve kimi zaman onu rol seçimleri konusunda rahatlatmak zorunda kalıyor. Bu ay gösterime girecek olan "The Girl Next Door"da (2004) canlandırdığı eski porno oyuncusu da bunlardan biri. Filmi gördüğünde rahat bir nefes alan annesinin şimdilerdeki endişesiyse, "24"ün bu sezonunda Kim Bauer'in lezbiyen olacağı söylentisiymiş. Dizinin gidişatı konusunda ser verip sır vermeyen Cuthbert, en azından bu söylentiyi yalanlıyor. Standard bir Hollywood Barbie'si olma yolunda ilerlemeye niyeti yokmuş gibi gözüken aktrisin bir sonraki filmi ise, arabaları bozulan bir grup gencin sığındığı müzedeki garip olayları işleyen "The House of Wax".

"The Girl Next Door", 27 Ağustos'ta gösterimde.

19 yaşından beri Hollywood'da.

Amira Casar

paris'te yaşıyor ama fransız değil

Yaz sezonunda iki filmle birden karşımıza çıkan aktris, son dönem Fransız sinemasının dikkat çeken isimlerinden birisi.

"Cehennemin Anatomisi"nde canlandırdığı karakterin ismi yoktu.

Aktris 15 yıldır sinema dünyasının içinde olmasına rağmen, ciddi şekilde dikkatimizi çekmesi ülkemizde Haziran ayı sonunda vizyona giren Catherine Breillat filmi "Romans 2-Cehennemin Anatomisi" (Anatomie de l'enfer) sayesinde oldu. 1 Temmuz 1971 tarihinde İrlanda'da dünyaya gelen Casar, Kürt bir baba ve opera sanatçısı Rus bir annenin kızı. Çocukluk yılları İngiltere ve İrlanda'da geçmiş ve 14 yaşında ünlü Alman fotoğrafçı Helmut Newton tarafından keşfedilmesiyle hayatında yeni bir dönem başlamış. 16 yaşında Paris'e yerleşmiş ve moda dünyasına girmiş. Chanel ve Gaultier için modellik yaptıktan sonra, oyunculuk eğitimi almak için konservatuara (Le Conservatoire National D'Art Dramatique) yazılmış.

Mezun olduktan sonraysa kamera karşısında ilk oyunculuk deneyimi için büyük bir şans yakalamış. David Lean'in pre-prodüksiyon çalışmaları esnasında öldüğü için çekemediği filmi "Nostromo"nun oyuncu kadrosuna seçilen Casar, bu büyük fırsatı kaçırsa da yılmayarak yoluna devam etmiş. 1989 yılında "Erreur de jeunesse" (Gençlik Hatası) isimli filmde bir yan karakteri canlandırmış. Bir süre kısa metraj filmlerde rol aldıktan sonra, '90'lı yılların ikinci yarısında uzun metraja dönüş yapmış. Fransa'da yakaladığı ilk büyük çıkış ise 1997 yapımı "La Vérité si je mens" ile olmuş. Fransa'da büyük bir gişe başarısı yakalayan film, Casar'a 1998 yılındaki César ödüllerinde Umut Veren Kadın Oyuncu dalında adaylık getirmiş.

Bu çıkıştan sonra sinema, televizyon ve tiyatroda düzenli olarak çalışmayı sürdüren Casar, "Aunt Dan and Lemon" isimli oyunun London Almeida'daki prodüksiyonunda Miranda Richardson ile aynı sahneyi paylaşmış. Paris'te ise Ibsen'in "Hedda Gabler"inin bir sahne prodüksiyonunda başrolde yer almış. Aynı dönemde "Marie Baie des Anges", "Pourquoi pas moi?" (Neden Ben Değil), "La Vérité si je mens! 2", "Comment j'ai tué mon père" (Babamı Nasıl Öldürdüm?) ve Carlos Saura'nın yönettiği "Bunuel ve Hz. Süleyman'ın Masası" (Buñuel y la mesa del rey Salomón) gibi filmler için de kamera karşısına geçmiş.

İngilizce ve Fransızca'yı ana dili gibi konuşan, başka dillere ve çeşitli aksanları taklit etmeye yönelik de büyük bir yeteneği olan Casar, bu özellikleriyle avantaj sahibi bir oyuncu. Çoğunlukla çalışmayı tercih ettiği Fransa'da dikkat çeken ve yükselen bir isim olması da şaşırtıcı değil. Başrolü Rocco Siffredi ile paylaştığı Catherine Breillat filmi "Cehennemin Anatomisi" ise kendisini göstermesi için cidden büyük bir fırsattı. Ne de olsa filmde ondan ve Siffredi başka hemen hiçbir oyuncu yoktu. Ancak pek olumlu eleştiriler almayan bu film, Casar'ın kariyerine katkıda bulundu mu, bilemeyeceğiz. Bu arada filmin başında çıkan yazıya göre, Casar filmin bazı sahnelerinde dublör kullanmayı tercih etmişti.

Oyuncu bu ay ise Sylvia Plath'in hayatını anlatan "Sylvia" ile karşımıza gelmekte. Casar'ı filmde Plath'in kocası Ted Hughes ile ilişki yaşayan Assia Wevill olarak izleyeceğiz. Sıradaysa yakında çekilmeye başlanacak "The Last Chapter" ve başrolü Rosanna Arquette ile paylaşacağı "Journees Froides" var.

"Sylvia", 6 Ağustos'ta gösterimde.

Daniel Craig

doludizgin geliyor

Sinema ve tiyatroyu birarada yürüten, okullu, yetenekli, yakışıklı, karizmatik, ödüllü ve saygın bir oyuncu. Hâlâ keşfetmediyseniz vakit kaybetmemenizde fayda var.

Bazılarına göre İngilizlerin son 10 yılda çıkarttığı en iyi aktörlerden birisi. Çoğu iyi İngiliz oyuncu gibi bulanmadığı boya da yok. Bağımsız yapımlardan büyük prodüksiyonlara, mütevazi televizyon filmlerinden kostüme dramalara ve elbette tiyatroya kadar uzanan, parlak bir kariyeri var Daniel Craig'in.

1968 yılında İngiltere'de Chester'da dünyaya gelen Craig, Liverpool'da büyümüş. 16 yaşına geldiğindeyse Londra'ya yerleşmiş. Önce Ulusal Gençlik Tiyatrosu'nda (National Youth Thetare) eğitim aldıktan sonra, '90'ların başlarında Guildhall Müzik ve Drama Okulu'ndan mezun olmuş. Kamera karşısındaki ilk oyunculuk deneyimi de 1992 yapımı "The Power of One" ile olmuş.

'90'lı yıllar boyunca irili ufaklı rollerle oyunculuğa devam eden Craig'in ilk büyük çıkışını 1998 yapımı "Aşk Şeytandır" (Love is the Devil) ile yakaladığını söyleyebiliriz. Ülkemizde de İstanbul Film Festivali dahilinde gösterilmiş olan bu filmde oyuncuyu Francis Bacon'ın sevgilisi George Dyer rolünde izlemiştik. Bacon'ı canlandıran Derek Jacobi'nin karşısında ezilmeyen Craig, sevdiği erkeğin ilgisizliği nedeniyle gitgide bunalıma giren eski hırsızı başarıyla perdeye taşımaktaydı. Edinburgh Uluslararası Film Festivali'nde bu performansla En İyi İngiliz Oyuncu ödülünü kazanmış olması da dolayısıyla pek şaşırtıcı değil.

Daniel Craig bu filmden sonra Hugh Hudson'ın yönettiği "Rüyamdaki Afrika"da (I Dreamed of Africa) bir yan karakteri canlandırdı. Onu yine İstanbul Film Festivali'nde izleme imkanı bulduğumuz "Hotel Splendide" takip etti. 2000 yapımı bu iki filmle aynı yıl içerisinde, şizofren bir karakteri canlandırdığı "Some Voices"da da rol aldı. Filmdeki performansıyla İngiliz Bağımsız Film Ödülleri'nde En İyi Erkek Oyuncu seçildi. Bir sonraki yıl ise büyük bir prodüksiyona sıçramayı başardı.

2001 yılında ilk "Lara Croft" filminde Croft'un sevgilisi rolünde izledik kendisini. ABD'de tanınmak dışında kariyerine pek katkısı bulunmayan bu filmi, Sam Mendes'in yönettiği "Azap Yolu" (Road to Perdition) takip etti. Aynı yıl, "Ten Minutes Older: The Cello" isimli kollektif projede, Michael Radford'un yönettiği "Addicted to the Stars" isimli kısa filmde rol aldı.

Geride bıraktığımız !F 3. AFM Uluslararası Bağımsız Filmler Festivali'nde izlediğimiz, 2003 yapımı "Anne" (The Mother) Craig'in oyunculuk yeteneğini bir kez daha sergilediği bir film oldu. Aktör kendisinden yaklaşık 30 yaş büyük bir kadınla ilişki yaşayan bir erkeği canlandırmaktaydı. Aynı yıl, "A Number" isimli oyundaki performansıyla London Evening Standard'ın verdiği tiyatro ödüllerine En İyi Erkek Oyuncu dalında aday gösterildi.

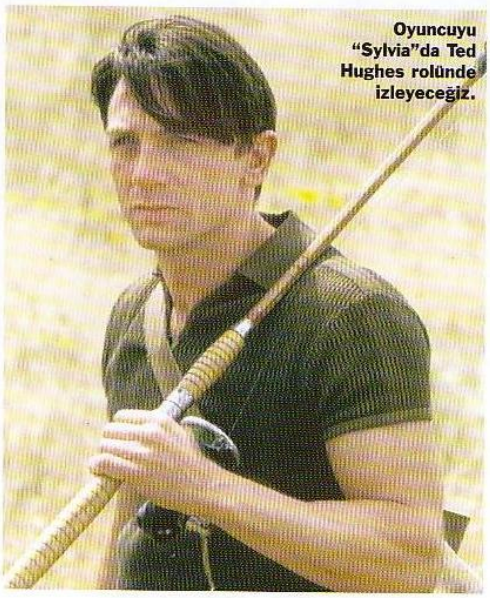

Oyuncuyu "Sylvia"da Ted Hughes rolünde izleyeceğiz.

Craig'i bu ay içerisinde "Sylvia"da izleme imkanına sahibiz. Kendisi filmde Sylvia Plath'in kocası Ted Hughes'u canlandırmakta. Kimilerine göre, başka bir kadınla yaşadığı ilişki nedeniyle Plath'in intiharından sorumlu olan bu ünlü şair/yazarı başarıyla canlandırdığını tahmin ediyoruz. Çekimleri tamamlanmış olan "Enduring Love" ("Anne"den sonra bir kez daha Roger Michell'in yönetiminde oynuyor) , post-prodüksiyon aşamasındaki "Layer Cake" ve 2005 yılında gösterime girmesi beklenen "The Jacket" ise Craig'in yakın zamanda seyirci karşısına çıkacağı diğer filmler.

Sert yüz hatlarının ve mavi gözlerinin öne çıktığı bir fiziğe sahip olan Craig, yetenekli olmasının yanısıra son derece yakışıklı bir aktör. Haliyle daha da yükselmemesi için önünde bir engel yok. Özel hayatını merak edenler içinse bir iki not düşelim. Zamanında yaptığı evliliğinden bir kızı var. Kısa bir süre için Kate Moss ile çıktığıysa dedikodu düzeyinde kalmış bir haber. Oyuncu 2001 yılındaysa güzeller güzeli Alman aktris Heike Makatsch ile bir ilişki yaşamaya başladı. Hatta Makatsch sadece Craig'in hatrına Londra'ya yerleşti. Son dönemde aldığımız haberlere göreyse Craig, Makatsch'ı terk etmiş ve genç aktris zor günler yaşamaktaymış. Oyunculuğuna saygımız sonsuz ama bunun için kendisini affetmemiz zor.

"Sylvia", 6 Ağustos'ta gösterimde.

Atilla Dorsay
a.dorsay@superonline.com

Sirk'ün başyapıtı ve iki ünlü yorumu

"Böylece Sirk önemli bir şeyi başarıyor. Tüm gelişimleriyle hayata yaslanan, hiçbir abartma içermeyen, adeta gerçekçi bir melodram kuruyor ve hikayesine herkesi yüzde yüz ortak ediyor. Belki melodram türünün yeni bir gerçekçilik kodu kazanmasının bir işaretidir bu ve her halde, yapılagelmiş en soylu melodramlardan biri vardır karşımızda..."

Douglas Sirk'ün kimi sinemaseverler ve yönetmenler tarafından son derece önemsenmesi, bu konuda tam bir consensus oluşmasına yetmiyor. Bakınız: sanatçının başyapıtı sayılan ve geçenlerde Sinema Büyüsü kuşağında gösterdiğimiz "All That Heaven Allows- Herşey Senin İçin" adlı filmi, Leslie Halliwell'in çok ünlü Film Guide'ında hala "yıldızsız" olarak duruyor (yani tek bir yıldız bile verilmemiş.). Elbette filmi çok önemseyen kaynaklar yok değil: örneğin Time Out, Yüzyılın Yüz Filmi arasına almış ve özetle şöyle diyor: "Yüzeyde gösterişli bir melodram: orta sınıftan, hala çekici bir dul kadın ve ondan çok daha genç, bohem tavırlı bahçıvanı arasındaki ilişki. Ama aslında film, Amerikan Rüyası denen şeyin çok değerli bulunan hemen tüm cephelerine saldırıyor. Zenginlik, snobluğa ve hoşgörüsüzlüğe yol açıyor, ailede birlik denen şey yabancı düşmanlığına ve ölüler kültüne dönüşüyor, gündelik nezaket şaşırtıcı biçimde buyurgan olabiliyor ve materyalizm, en doğal duygulardan uzaklaşmayı getiriyor".

Melodram ustası Sirk'ün filmleri eskimek bilmiyor.

Doğrusu ben de filmin çok büyük hayranlarından değildim. Birçok sinemasever, son derece sakin ve alçakgönüllü bu filme Sirk'in daha ateşli ve barok melodramlarını tercih eder: "Written on the Wind- Aşk Rüzgarları", "Magnificient Obsession- Şahane Tutku" ya da "İmitation of Life- Zehirli Hayat" gibi. Ama filmi bu kez gösterdiğimde dikkatle izleyip kaydederken, gerçekten o sakin ve nerdeyse 'banal' görünümün altında yanan ateşi kavradım. Bu yazıda bundan söz etmek istiyorum.

Film, küçük ve sevimli bir kasabada, orta sınıflardan, iki yetişkin çocuğuyla dul kalmış bir kadının, bahçedeki ağaçları budamaya ve bakmaya gelen bir bahçıvanla ilişkisi üzerine kurulu. Bahçıvan aslında zaten bildiğimiz bahçıvanlardan değil: üniversitede tarım ve ağaçbilim eğitimi almış, çevrede bir doğal bitkiler merkezi işleten ve babasından miras kalmış kimi ev bahçelerinin bakımını da yürüten... Yakın zamanda bu küçük işleri terkedip, daha yaratıcı etkinliklere açılmak üzere. Yani sosyal açıdan o denli de uçurum yok. Ama ne olursa olsun, o sonuç olarak bitki ve ağaçlarla uğraşıyor ve bundan para kazanıyor. Kadın ise, partilerde sarhoş olup en yakın arkadaşlarının karılarına sarksalar ve sürekli dedikodu üretseler de, görüntü olarak orta sınıf sayılan bir çevrenin seçkin bir üyesi. Yakın arkadaşları var, yetişkin iki çocuğu var, şık giysileri, son model bir arabası ve kendini adadığı sosyal etkinlikleri var.

Ama öyle olmuyor, genç kadın bu kendisinden en az 15 yaş küçük, en az 15 santim de uzun, irkiyım ve yaşam bilgisiyle yüklü erkeğe tutuluyor. Adamın Rock Hudson olması işleri kolaylaştırıyor elbette: Ronald Reagan'dan boşanmış Jane Wyman (gerçek hayattan söz ediyorum!), bu sırım gibi ve adı henüz eşcinsele çıkmamış erkeğe nasıl dayansın ki? O da dayanamıyor. Gönül eğlendireyim derken, bir de bakıyor, adam ciddi, ona evlenme öneriyor. Uzun duraksamalardan sonra kabul ediyor. Ama çevreyi hesaba katmamıştır. Öncelikle çocukları karşı çıkıyor: ölen babalarının anılarıyla dolu evi bırakıp başka bir yere, genç adamın evine yaşamaya gitmek fikri karşısında adeta çıldırıyorlar. Sonra komşular, yakın arkadaşlar ve 'dost çevresi' geliyor. Hemen herkesin bu birlikteliğe karşı çıkmak için geçerli nedenleri var. Kadın duraksıyor, direnmeye çalışıyor. Ama sonra boyun eğiyor ve adamı bırakıyor.

Film elbette böyle bitmiyor. Çünkü Douglas Sirk'in olaya bakışı, biraz sonra söz edeceğimiz, Rainer Werner Fassbinder'in (20 yıl sonraki) bakışından çok farklı değil. Sirk, boyun eğmeyi ve mutsuz sonu değil, isyan etmeyi, konvansiyonları yıkmayı ve böylece mutlu sona ulaşmayı seçiyor. Çünkü, her aklı başında insanın bildiği gibi, sonuç olarak hayatımızı biz inşa ederiz, kaderimiz kendi ellerimizdedir ve mutluluk yolundaki yapay engellerin silkelenip atılması şarttır.

Film, son derece yalın, sade ve gerçekçi bir yaklaşımı izliyor. Örneğin "Şahane Tutku"daki tüm o kolay inanılmaz gelişmeler, kadının kör olması ve buna sebep olmuş adamın da onu ameliyat edip iyileştirmek için okuyup 'doktor çıkması', sonunda ameliyat... ve mutlu son... Ya da "Aşk Rüzgarları"nda günümüzün Dallas, Hanedan ya da sayısız Brezilya dizilerini andıran karışık ve karmaşık gönül entrikaları, gizli tutkular, yoğun arzular ve ihtiraslar... "Herşey Senin için"de bunların hiçbiri yok. Sadece temel birşey var: iki insan, kimseye zarar vermeden, yasaları çiğnemeden, birleşip mutlu olmak istiyorlar Ama çağdaş bir sanayi toplumu olan Amerika'da bile bu mümkün olmuyor ve herşey, herkes onlara ayrılmalarını sanki emrediyor.

Bundan daha büyük bir dram, daha sarsıcı bir toplum/birey ilişki ve çelişkisi olur mu? Ortada ahlak-dışı birşey yok, topluma karşı gelen temel bir davranış yok. Sadece, o kadar da aşılmaz olmayan yaş ve sosyal statü farkları var. Ve birşey daha: herkesten yansıyan inanılmaz bir bencillik ve de kıskançlık. Annenin evlenmesine en sert biçimde karşı çıkan iki çocuk, çok kısa zaman sonra kendi hayatlarını yaşamak için evden uzaklaşıyor ve anneyi tek başına bırakıyorlar. Çevrenin, yani tüm o dost ve arkadaşların tavrı ise, kendilerinin sahip olmadığı bir mutluluğa birden erişme şansını yakalayan birini engelleme içgüdüsünden kaynaklanıyor, başka şeyden değil....

Douglas Sirk'in o eşsiz estetik dünyasının dışında, filmin bunca önemsenmesinin gizi burda yatıyor. Melodramlar trajedinin torunlarıdır. Nasıl trajedilerde insanoğlunu aşan büyük engeller, örneğin tanrıların buyrukları, kaderin yazdıkları, önlenemez imkansız ikilemler gibi şeyler varsa, melodram kahramanlarının önünde de kolay aşılamaz engeller vardır. Bu filmdeki engeller ise öyle büyük gözükmüyor. Hayatın gerçekleri,

"Far From Heaven"- Cennetten Çok Uzakta"

"All That Heaven Allows - Her Şey Senin İçin"

çevremizi oluşturan insanların genel psikolojiye son derece uygun davranışları. Ama sanki asıl aşılmaz olanlar bunlar... Finalde kadının çözüme ulaşması için küçük bir olay, bir kaza yetiyor... Rock Hudson kadına yetişmek üzereyken bir tepeden kayıp düşüyor ve gözde bir melodram mekanı olan hastaneye yatırılıyor. Başucunda bekleyen kadın artık kararlıdır: gerçi açıkça belirmiyor ama, onun hikayeyi mutlu sona götüreceği kesin gibidir.

Böylece Sirk önemli bir şeyi başarıyor. Tüm gelişimleriyle hayata yaslanan, hiçbir abartma içermeyen, adeta gerçekçi bir melodram kuruyor ve hikayesine herkesi yüzde yüz ortak ediyor. Belki melodram türünün yeni bir gerçekçilik kodu kazanmasının bir işaretidir bu ve her halde, yapılagelmiş en soylu melodramlardan biri vardır karşımızda...

Filmin özellikle iki önemli sanatçıyı, Fassbinder ve de yakın zamanda Todd Haynes'i niye böylesine etkileyip yeni yorumlara yol açtığı da anlaşılıyor. Çünkü burjuva ya sanayi toplumlarının, sadece statülerin korumasına, düzen denen şeyin aynen sürgitmesine yönelik tavırları, Fasssinder gibi isyancı ve başkaldıran bir sanatçı için ideal bir malzeme. Hele özellikle eşcinsellerin çok sık yaşadıkları, cinsel partönerleriyle yaş farkı ya da sosyal sınıf çelişkisi, eşcinselliklerini saklamamış her iki sanatçı için de ayrı bir 'cazibe merkezi'.

Gerçi Fassbinder olayı eşcinsel bir çerçeveye taşımıyor. Ama 1950'lerin ABD'sindeki 20 yıl içinde eskimiş noktaları da aynen koruması mümkün değil. Ne de olsa artık 1970'lerin yeni ve Cinsel Devrim denen şeyi yaşamış ahlakı geçerli. Böylece, onun "Fear Eats the Soul- Korku Ruhu Kemirir" (ya da diğer adıyla "Hepsinin Adı Ali'ydi") filmindeki kadın, 60 yaşlarını süren, temizlik işlerine giden bir emekçi Alman kadını, 'bahçıvanımız' ise ondan 20 yaş kadar küçük Faslı göçmen Ali oluyor. Emmi, bir barda tanıştığı adama ilgi duyuyor, onu evine alıyor, yatağa giriyor ve sonra evlenmeye kalkışıyor. Tıpkı Sirk'in filmindeki gibi, bu evliliği erkek istiyor: çünkü, yine o filmdeki gibi, etraf ne derse desin, her iki genç erkek de yaşlı kadınlara çıkar için değil, serseri ruhlarını dinleyip anlayan kişilikli ve güvenilir birer ruh ikizi buldukları için yanaşıyorlar. Elbette Emmi'nin evli üç çocuğu, ayrıca komşuları ve yakınları da bu birleşmeye karşı çıkıyor. Aralarında bu kez dil, din, kültür ve de 20 yıllık yaş farkı var elbette... Emmi de önce boyun eğiyor, ama Sirk'in filmini görmüş olmasa da, sonunda doğru yolu buluyor!..

Fassbinder şöyle diyor: "Bu gerçek bir hikayeden esinlenmişti. 60 yaşlarındaki dul bir Alman kadını, kendisinden genç bir Türk işçisiyle tanışır ve evlenirler. Günün birinde kadın ölü bulunur. Katilin koca mı, yoksa civardan Türk veya Alman başka biri mi olduğu hiç bulunmaz. Ama ben hikayeyi aynen çekmedim. Yani kadın temelde bu birlikteliğe karşı çıkan toplum tarafından yok edilmişti, falan filan... Şimdilerde bireylerin herşeye ve de topluma karşı direnmesini ve herşeye karşın başarmasını anlatmayı daha ilginç buluyorum. Bu, ayni zamanda filmi seyredenleri uyarma ve bilinçlendirme çabası da sayılabilir".

1973 yapımı bu uyarlamadan 30 yıl sonra, bu kez Todd Haynes yeni bir uyarlama yaptı. Ama artık çok şey değişmişti. Olayı 1957 yılına yerleştirerek, Sirk sinemasını hatırlatan bir renk cümbüşü ve estetik düzey yakalayarak o filmi yenilemek yeterli değildi. Savaşılacak şeyler değişmiş, toplumların ahlak anlayışları hayli yol almış, geleneksel 'burjuva ahlakı'nda ciddi gedikler açılmıştı. Artık kimse dul bir kadının yeniden ve daha genç biriyle evlenmesine filan karşı çıkamazdı: mutluluk ve haz arayışı sanki bir hak, hatta bir görev haline gelmişti. Bireycilik çağıydı bu ve birey, sanki kutsal bir varlık olarak, herşeyin merkezindeydi.

Haynes de gerekli değişiklikleri getirdi. Kadın dul değil, hala evli oldu. Ama onun 'ihaneti'ne biraz hak vermek için, koca eşcinsel yapıldı ve kadın onu bir 'erkek arkadaşı' ile koklaşırken bizzat yakaladı!... Bu durum karşısında teselli amacıyla sığındığı yine bahçıvandı, ama adam bu kez bir zenciydi. Ve elbette yıl 1957 idi ve bu ilişkiyi onaylamak kolay değildi.

Ama tüm bunlar, filmin bir yönetmenin başyapıtına yapılan görkemli bir saygı duruşunun ötesinde de çok iyi bir film olmasını engellemedi. Gerçi Halliwell Guide (ve onu günümüzde sürdüren John Walker) bu filmi de es geçip yine 'yıldızsız' bırakmaktan kendilerini alıkoyamadılar. Ama tüm ciddi sinema yazarları, filmi bir başyapıt olarak selamladılar.

Görüldüğü gibi, ayrıntılar değişiyor, hatta kimi zaman asıl olan da... Ama çok temel şeyler değişmiyor. Bunlardan biri, bir başyapıttan esinlenerek yeni başyapıtlar yapılabileceği gerçeği ise, öteki de bireyin mutluluğa erişmesinin önünde hala çok engeller olduğu ve hala toplumsal tutumların buna kolay kolay izin vermediği gerçeği... ■

Tembellik harikası Garfield!

Amerika'nın en ünlü ve dünyanın en tembel kedisi olan Garfield'ın ilk uzun metrajlı filmi olan "GARFIELD: THE MOVIE", gösterime girdiği on ülkeden sonra bu ay ülkemizde de gösterime girmeye hazırlanıyor. Garfield'ı gelişmiş bilgisayar teknolojisi ile yeniden yaratan yönetmen Peter Hewitt'i, daha önce 1997 yılında çektiği "The Borrowers"tan tanıyoruz.

DERLEYEN : NERGİS ÖZTÜRK

Garfield'ın sahibi Jon Arbuckle rolünde Breckin Meyer var.

Bu bilgisayar harikası animasyon filmi, tüm dünyada 2600 gazetede basılmış ve 260 milyon okuyucuya ulaşmış bir çizgiroman karikatüründen uyarlanarak yapıldı. Breckin Meyer, Garfield'ın sahibi Jon Arbuckle; Love Hewitt ise kedimizin ünlü veterineri Liz Wilson rolünde. Garfield'ı Bill Murray seslendiriyor. Filmde aynı zamanda Arlene'i seslendiren Debra Messing , yan komşunun dobermanı Luca'yı seslendiren Brad Garret ve Garfield'la yolları kesişen bir diğer kedi olan Persinikitty'i seslendiren Alan Cumming gibi önemli dublaj yetenekleri de yer alıyor. Filmin türkçe dublajında ise Garfield'ı Okan Bayülgen seslendiriyor.

Televizyonun önünde rahat bir kanepeye yerleşmiş, en sevdiği yemek olan lazanyasını yiyerek ve tüm hatalarını sahibi Jon'a yükleyerek günlerini geçiren Garfield'ın daha güzel bir hayatı olamazdı. Bu dünyanın efendisi oydu. Jon'un Garfield'ı, güzel veteriner Liz Wilson'a götürdüğü günlerden birinde, Liz Jon'a, küçük kuyruğunu sürekli olarak sallayıp duran ve Garfield'ın nefret ettiği her şeyi bünyesinde barındıran bir hayvan verir. Garfield, sevimli ve aptal bir köpek olan Odie'yle tanışmış olur böylece. Dokuz hayatının en iyisini yaşayan kurnaz kedinin bir anda nutku tutulur. Evin içinde, başı dönene kadar kuyruğunu yakalamaya çalışan, duvarlara çarpan, nedensiz yere bağıran, Jon'un ölçüsüz sevecenliğini memnuniyetle karşılayan sersem bir hayvan dolaşmaktadır. Odie, Garfield'ın mükemmel dünyasını bir anda tepetaklak eder. Garfield'ın bulduğu çözüm ise basittir: "Defol, sersem köpek!" Talihsiz köpek korkunç hırsız Happy Chapman (Stephen Tobolowsky) tarafından kaçırılıp ortadan kaybolduğunda Garfield'ın çok sevineceğini düşüneceksiniz. Ama o köpeğin kaderinden kendisini sorumlu tutar. Bu yüzden kendini tembel ve mutlu hayatından çekip çıkarıp, umulmadık bir enerji ve güçle harekete geçer. Artık çok zor bir görevin içindedir: Odie'yi kurtarmak. Bu macera Garfield'la arkadaşları Nermal ve Arlene'ı biraraya getirdiği gibi, Jon ve Liz'i de biraraya getirir. Daha da önemlisi, her konuda kılı kırk yaran Garfield'ın, ileride, şimdiye kadar sahip olduğu en iyi arkadaş olarak adlandıracağı Odie'yle yakınlaşmasını sağlamasıdır.

Dünyanın en ünlü karikatür karakterlerinden biri olan Garfield, büyük bir film yıldızı olmak üzere. Ağzımıza "Daha geç başlasalardı 'sabahlar'ı sevebilirdim", "Çok çalışmaktansa çok yemeği tercih ederim" gibi cümleleri dolayan, şimdiye kadar milyonlarca okura ulaşmış olan bu kedi, bu kez de bir film yıldızı olarak karşımıza çıkıyor. Sonunda en az kendi egosu kadar büyük bir hikayeyle sinema perdesiyle buluşuyor.

"Doctor Dolittle" , "Daddy Day Care" gibi önceki pek çok yapımı izleyicilerle buluşan ve başarı kazanan yapımcı John Davis'in Garfield'ın beyaz perdeye uyarlanmasında bu rolü üstlenmesi son derece olağandı. "Garfield'ın artık büyük bir film yıldızı olmasının zamanı gelmişti," diyor Davis. "O tembel, komik, huysuz ve bir tarzı var. 5 ya da 55 yaşında olmanız önemli değil, herkes onunla bir noktada bütünleşebilir."

John Davis, yapımcı Brian Manis'le birlikte, Garfield'ın filmini yapabilmek için, yaratıcısı Jim Davis'in peşinden koşmuşlar yıllarca. Jim Davis, Garfield karikatürünü bir çeyrek asır boyunca yazıp çizdikten sonra, eserini sinemaya taşımanın zamanı geldiğine karar vermiş. "Garfield'ın her zaman gerçek bir kedi olduğunu düşündüm," diyor Davis. "O tam olarak bu haliyle benim kafamda yaşıyor. Ve sonunda yeni teknoloji onu gerçek haliyle sizlere de gösterebilecek konuma geldi."

Jim Davis ve John Davis, Garfield'ın 25 yıl boyunca tüm dünyada sevilen bir isim olmasını sağlayan gerçek haline sadık kalmak istemişler. "Bence Garfield pek çok nedenden ötürü her yaştan insanın sevdiği bir karakter," diyor Jim Davis. "Görüntüsü çok gerçek bir hayvan ve çocuklar buna bayılıyorlar. Gençler onun otoritelere karşı olan kızgınlığıyla özdeşleşiyorlar, çünkü o kendi kendisinin kedisi. Ve yetişkinlere gelince, örneğin aşırı yemek yemek, fazla uyumak, yeterince egzersiz yapmamak ya da herhangi bir şey yapmak için enerji bulamamak gibi zayıflıklarımızla bizi barıştırıp suçluluğumuzu azalttığı için seviliyor. Bizim yapamayacağımız pek çok şeyi yapabilecek ve söyleyebilecek bir cesareti var. Bu yüzden, bize yakın olan çok fazla yanı var." Davis, "Benim yüzde

otuzum Garfield, egzersiz yapmıyorum, lazanyaya bayılıyorum, devamlı dinlenmek istiyorum ama diğer yüzde yetmişimi Garfield'ın sahibi Jon'a veriyorum, bir hayalperestim ve okuldaki aşklarımda uğradığım hayalkırıklıklarımı Jon'a çiziyorum," diyerek bunu itiraf ediyor aslında.

John Davis, Garfield'ın senaryosunu yazmaları için ünlü senaryo grubu Joel Cohen & Alec Sokolow'a gitmiş. Cohen, Garfield'ın nevrozlarına dair çok şey söylüyor "Alec ve ben, karakterin ya da bu durumdaki bir kedinin, duygusal ihtiyaçlarına dair ortaya çok şey çıkarabilmeyi seviyoruz," diye açıklıyor. "Ve eğer 'Toy Story'i düşünürseniz, hikayenin konusunun ve karakterin nevrotik durumlarının hikayeyi nasıl da yükselttiğini görürsünüz. Aynı şekilde, Garfield da nevroz konusunda tam bir Çin ziyafeti. Bizi harekete geçirecek o kadar çok olanak sağlıyor ki, içgüdüleriyle hikaye yaratıyor."

"Garfield tam anlamıyla komik. Son derece doğal istekleri var, aptallığından acı çekmiyor ve yüksek ihtimalle bu dünyadaki en dürüst ve en insancıl karakterlerden biri," diye

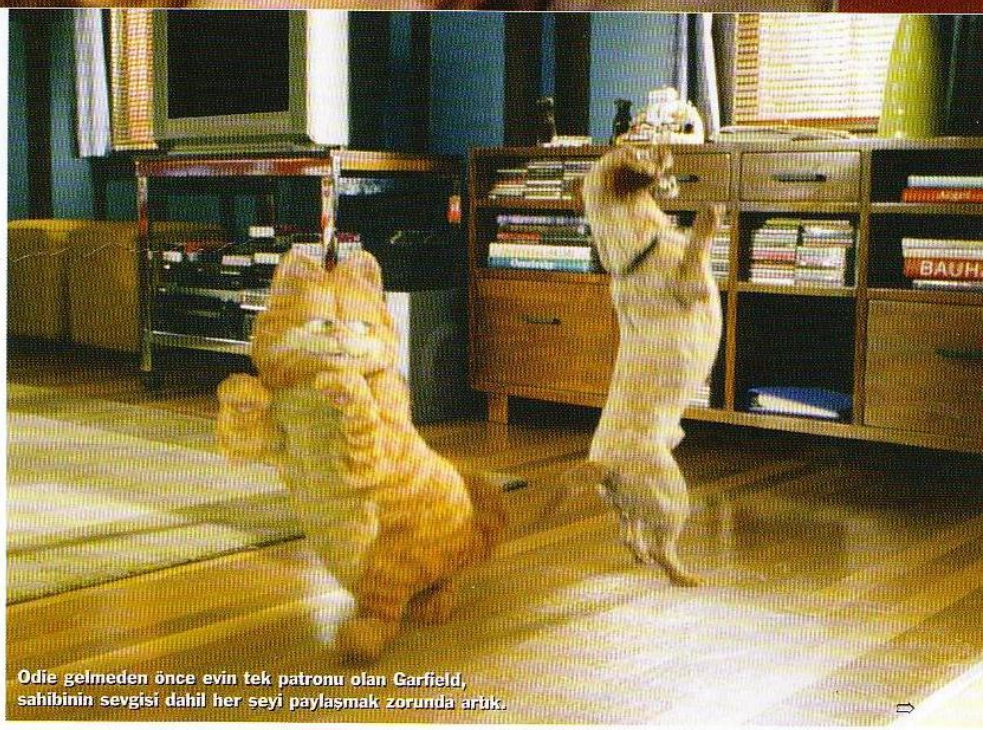

Odie gelmeden önce evin tek patronu olan Garfield, sahibinin sevgisi dahil her seyi paylaşmak zorunda artık.

"Garfield"

J. Love Hewitt, kedimizin güzel veterineri ve Jon'un sevgilisi Liz Wilson rolünde.

"Neyse ki şu küçük köpek Odie var, aksi taktirde minik izleyiciler için Garfield tam bir hayal kırıklığı olurdu," diyor NewYork Daily Times'tan Jami Bernard.

ekliyor Sokolow. "Bu bir yazarı utandıracak kadar zengin bir kaynak. Garfield'ın o ilkel isteklerine sadık kaldığınız sürece, hata yapmanız neredeyse imkansız."

İki senaryo yazarı, Garfield'ın ülkesine, Jim Davis'in Muncie Indiana'daki evine doğru, yıldızları Garfield'ın yaratıcısıyla buluşmak üzere yola koyulmuşlar. "Jim bizim için inanılmaz bir kaynaktı çünkü senaryomuzda Garfield'a uygun olan ya da pek uymayan ayrıntıları anında görebilecek, inanılması güç bir yeteneğe sahipti," diyor Sokolow. "Ve espri anlayışı Ortadoğu'nun deyimiyle, kökenini hem doğudan hem de batıdan almışçasına son derece keskindi."

İki yazar, John Davis ve Brian Mais için ikinci adım, yirmi beş yıllık karikatür karakteri olan Garfield'ın ilk filminin temasını oluşturmaktı: kardeş rekabetinin evrensel hikayesi...

"Odie gelip mükemmel dünyasını yıkana kadar o kendi dünyasının efendisiydi," diyor John Davis. "Tıpkı yeni bir küçük kardeş gibi, Odie tüm ilgiyi üstüne topluyordu. Garfield kendini dışlanmış hissetti ve onu defetmeye karar verdi. Ama Odie kendi başına kaybolunca, bu küçük aptal yaratığı aslında sevdiğine karar verir Garfield. Böylece, asla komşunun tellerinden daha uzağa gitmeyen bu agorafobik kedi; büyük, kötü ve amansız dünya içinde Odie'yi bulup kurtarabilmek için kendini dışarı atmak zorunda kaldı. Çok klasik çünkü pek çok bilinçaltı korkuları ve kendinizle özdeşleştirebileceğiniz çocuksu yanları var."

Hikaye boyunca pek çok örnekte, Cohen ve Sokolow, Garfield'ın dördüncü kuralı kırarak izleyicilerle konuşmasını sağlıyor. "Pek çok efsanevi komedi devlerinin bu tekniği kullandığını fark ettik, Bob Hope, Danny Kaye, Groucho Marx gibi. Bir sahnede izleyiciyle konuşuyorlar, sonra bir anda duruyor ve başka bir sahnede aniden aynı şeyi yapıyorlar," diyor Cohen. Bunun Garfield'ın izleyicilerle konuşarak dünyayı ve diğer karakterleri yorumlaması için mükemmel bir fırsat olacağını fark ettik ve hiç zaman kaybetmeden bu şekilde yazmaya karar verdik."

Senaryo üzerinde çalışmalar devam ederken, filmi yönetmesi için Peter Hewitt'i seçti John Davis. Çünkü Hewitt'in dört inç boyundaki insanların evlerini kurtarmak için giriştikleri maceraları anlatan "The Borrowers" filminden çok etkilenmişti. "O filme bayılıyorum ve Garfield için gerekli duyarlılığa ve komedi anlayışına sahip olduğunu biliyorum. Peter'ın projeye de yansıttığı inanılmaz bir espri anlayışı var ama aynı zamanda tam bir gerçekçilik de getirmek istiyordu filme. Bence bu önemli çünkü Garfield'ı ve dünyasını görmek istiyorsunuz ve bu karşınızda inanılır ve farkedilebilir şekilde olsun istiyorsunuz." Hewitt karaktere ve onun dünyasına sıkı sıkıya bağlı kalmış. "Filmin tam kalbinde bu alaycı ve iğneleyici kedi var. Ve bu diliyle işin şekerini kendi başına alıp götürüyor zaten," diyor Hewitt.

Hewitt, yapım aşamasından önce senaryonun 70 dakikalık bir animasyon filmini yapmak için büyük bir ekip oluşturmuş. "Tüm

Odie'yi kaçıran korkunç hırsız Happy Chapman rolünde "Memento", "Freaky Friday" ve "Adaptation" gibi pek çok filmden de tanıdığımız Stephen Tobolowsky var.

Zavallı Odie ve hırsız Chapman televizyon şovunda.

Başlarda nefret ettiği Odie, sonunda en yakın arkadaşı oluyor.

filmin çekim sırasını oluşturdum, düzenledim, karakterlere ses vermek için aktörleri kullandım, müzik ve ses efektleri ekledim," diyor Hewitt. "Bu bize filmi daha erken izleyebilmemiz için inanılmaz bir avantaj sağladı, böylece neyin işleyip neyin aksadığını, neleri kesebileceğimizi ve neleri ekleyebileceğimizi görebildik."

İlk çekimler yaklaşırken film yapımcıları önemli bir sorunla karşı kaşıya kalmışlar: Garfield'ı kim seslendirecek? "Keskin, alaycı, ironik ve parlak bir komedi yeteneği olan birini aradık, neyseki mükemmel kişiyi bulacak kadar şanslıydık: komedi efsanesi Bill Murray," diyor John Davis. Jim Davis, "Bill Murray neşeli ve gür bir sese sahip. Tam da Garfield'a uygun bir tonlamaya ve tarza sahip. Mükemmel bir seçimdi. Daha mutlu olamazdım," diye ekliyor.

Yapımcılar Garfield'ın sahibi Jon Arbuckle rolüne, Breckin Meyer'ı seçmişler. "Jon kadınların yanında rahat olabilen bir adam değil," diyor Meyer. "Hikayedeki doğru adam. O ve Garfield, Abbott ve Castello ya da Martin ve Lewis gibiler."

Meyer, Garfield karikatürleriyle büyümüş biri olarak Garfield'a ve onun dünyasına yabancı değildi. "Annem Garfield'ın çok büyük bir hayranıydı. Ona her yılbaşı Garfield'la ilgili bir hediye alırdım mutlaka, oyuncak Garfield ya da biblosu gibi. Jon rolünü aldığımda, hemen anneme Jon'un bir çizimini mail ile gönderdir, 'Bil bakalım Jon'u kim oynayacak?' yazdım. İnanılmaz heyecanlandı," diyor.

Meyer'ın kendisine ve prodüksiyona zarar verebilecek küçük bir sorunu varmış: kedilere olan alerjisi! Garfield'ın bilgisayarda üretileceğini duyunca memnun olmuş. "Yapımcılara, filmin ilk gününe kadar, kedilere alerjim olduğunu söylemedim," diyor Meyer. "Ama Garfield'ın arkadaşlarını oynayan ve gerçek kediler olan Nermal ve Arlene'le bazı sahnelerim olduğundan, alerji ilaçlarım her zaman sette hazır bulundu."

Jennifer Love Hewitt, Jon'un ilgi duyduğu, Garfield'ın veterineri Liz Wilson rolünde. John Davis "Heartbreakers" komedisinde daha önce de Hewitt'le çalışmıştı. "O mükemmel bir komedyen; gerçekten karizmatik ve yetenekli," diyor Davis. "Onları yan yana getirdiğimizde aralarında bir kimya olduğunu anladık." Peter Hewitt, "Birlikte sevimli görünen bir çifti seçmek önemliydi ama aynı zamanda unutulmayacak bir varlık da göstermelilerdi, böylelikle ekranda o anda görünmeselerde aralarında ne olduğunu unutmaz ve merak edersiniz," diye ekliyor. "Liz ve Jon arasında karşılıklı bir çekim var," diye belirtiyor Jenifer Love Hewitt. "Liz'in filmdeki asıl rolü onunla her aynı odada olduğunda Jon'un kalbinin daha hızlı atmasını sağlamak. Böylelikle Jon, Garfield'ı veterinere getirmek için bahaneler yaratıyor."

Jennifer Love Hewitt de bir Garfield hayranı. Çizgi filmlerini izleyerek büyüdüğünü ve ondan gerçekten çok etkilendiğini söylemiş. Büyük turuncu bir kedisi varmış ve ona Garfield adını vermek istemiş ama bu isteği abisi tarafından reddedilmiş. Ve lazanyayı da ilk kez Garfield sayesinde denemiş. Aktris "karaktere girebilmek" için pek çok kişisel uyarlamalar yapmış. Karikatürdeki karakter kısa saçlı olduğundan Love Hewitt, saçını hiç olmadığı kadar kısa kestirmiş. Yeni kısacık saçları ve renkli kıyafetleriyle, kendisini gerçekten gerçekçi bir çizgifilm karakte-

rinin ruhuna büründürmüş.
Stephen Tobolowsky, üçüncü sınıf bir televizyon kanalında çocuk şovları yapan Happy Chapman rolünde. "Happy daha büyük şeylerin hayaliyle yaşıyor," diyor Tobolowsky. "Ulusal televizyonda program yapmak istiyor ve gelecekte mutlaka bir Emmy sahibi olacağını düşünüyor." Tek rol, bu mükemmel aktör için yeterli değilmiş, bu nedenle Happy'nin ikiz kardeşi Walter J. Chapman'ı da oynuyor. Happy'nin onunla korkunç sağlıksız bir rekabeti olduğunu söylüyor Tobolowsky.
John Davis filmin dört ayaklı oyuncularını bulabilmesi için veteriner hayvan koordinatörü Larry Madrid'i görevlendirmiş. İlk başta yapımcılar Garfield'ı oynaması için gerçek, canlı bir kedi oynatmayı düşünüyorlarmış. Tıpkı Garfield'a benzeyen ama onun kadar iri yarı olmayan bir kedi bulmuşlar, onu daha şişman gösterecek bir elbise giydirmişler çekim öncesi denemelerde ama daha sonra Garfield'ı bilgisayarda yaratmaya karar vermişler. Sevimli küçük köpek Odie için Madrid'in kafasında başta bir aday varmış: yarı mastı yarı teriyer karışımı Tyler. Daha önce başka bir filmde Tyler ile çalışmış Madrid ve uzun bedeni, kısa bacakları, etkileyici bakışlarıyla çizgi filmlerden fırlamış gibi göründüğü için Odie'ye uygun bir seçenek olduğunu düşünmüş. Ama Peter onu biraz daha şıklaştırmasını istemiş, onlar da vücudundaki tüyleri biraz kesip, biraz parlaklık vermişler. Bir taraftan da patilerini, kulaklarını, burnunu ve kuyruğunu koyulaştırarak kendine has bir görüntü kazandırmışlar.
Film yıldızı olabilmesi için Tyler'a bazı hareketler öğretilmiş, bir köpek gösterisi sahnesi için dans dersleri almış. Örneğin, Tyler zaten arka ayakları üstünde durmasını biliyormuş ama bir taraftan arka ayakları üzerinde durup, diğer taraftan zıplayarak bir daire etrafında dönebilmeyi öğrenmiş. Dans sahnesi geldiği gün Tyler tam bir Gene Kelly'miş.
Garfield'a uygun görüntüyü vermenin en az cast kadar önemli olduğunu filme canlı görsel bir stil vermek istediklerini söylüyor John Davis. Bu sonuca varabilmek için Cinematographar Dean Cundey, ASC, Production Designer Alexander Hammond and Costume Designer Marie France Garfield'a hayal ve gerçeği bütünleştiren bir stil oluşturmuşlar. "Örneğin Garfield'ın turuncu olacağını biliyorduk bu nedenle filmdeki turuncu tek nesne olmasına karar verildi."
Costume designer Marie France, oyunculara klasik bir görünüş kazandırmış. 1950'lerden esinlenmiş. "Daha masumbir çağ," diyor france. "Kadınlar asla pantolon giymezler, kimse kot pantolon ya da spor ayakkabı giymez. Liz seksi, güzel kıyafetler giyiniyor ama tavrı ve tarzı o kadar net ki, çünkü o profesyonel bir kadın."
Peter Hewitt ve görsel efekt takımı, Garfield'ı bilgisayar ortamında yaratırken, Jim Davis'ten geri bildirim alabilmek üzere devamlı onunla bağlantı halindelermiş. "Jim bizim için inanılmaz iyi bir vaftizbabası oldu," diyor Hewitt.
On sekiz aylık ön çalışmanın, yapım işlerinin ve efekt çalışmalarının ardından Garfield, sonunda film yıldızlığına ilk adımını atıyor. "Bu tüm oyuncular, yapımcılar ve özel efekt ekibinin kolektif çalışmasının sonucudur," diyor John Davis. "Ve hepsinin, hem çocukların hem gençlerin hem de yetişkinlerin farklı seviyelerde kendileriyle özdeşleştirebilecekleri bir film yapabilmek gibi ortak bir hedefleri vardı," diye tamamlıyor sözlerini.
Garfield, 11 Haziran'da Amerika'da, 30 Haziran'da da İngiltere'de gösterime girdi. Ve genel olarak pek olumlu eleştiriler aldığı söylenemez. Hemen herkes neyse ki Odie var, yoksa bu film izlenmezdi diyor. Filmi vasat olarak nitelendiriyorlar. Odie'nin Garfield'dan daha başarılı bir karakter olduğu ve filmin bir kedi filminden çok köpek filmi olduğu yönünde eleştiriler var. Filmi götüren tek şeyin Bill Murray'in sesi olduğunu düşünüyorlar. Filmin eleştirmenler ve izleyicilerden aldığı puanlar pek parlak değil. Ülkemizde 13 Ağustos'ta gösterime girecek olan Garfield'ı biz nasıl bulacağız bakalım. ■

Güzel aktris J. Love Hewitt'i , "I Still Know What You Did Last Summer"da izlemiştik.

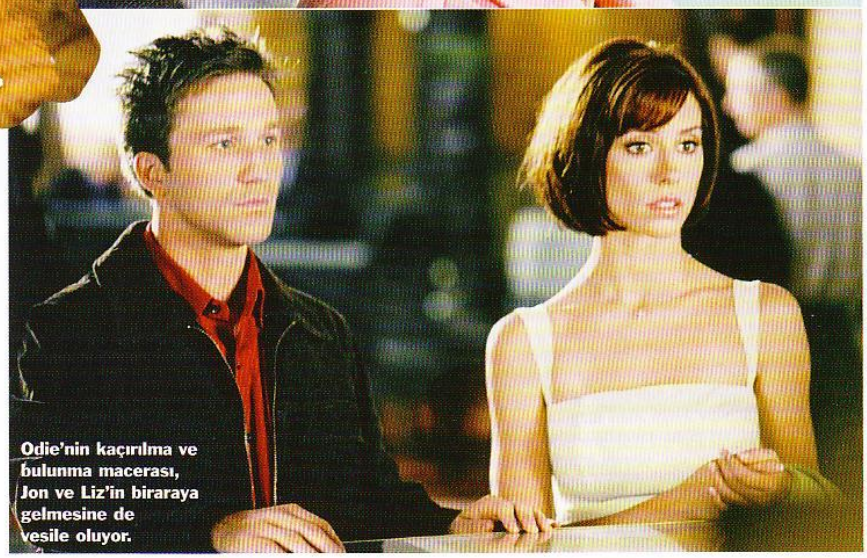
Odie'nin kaçırılma ve bulunma macerası, Jon ve Liz'in biraraya gelmesine de vesile oluyor.

Bir anti-kahramanın dönüşü

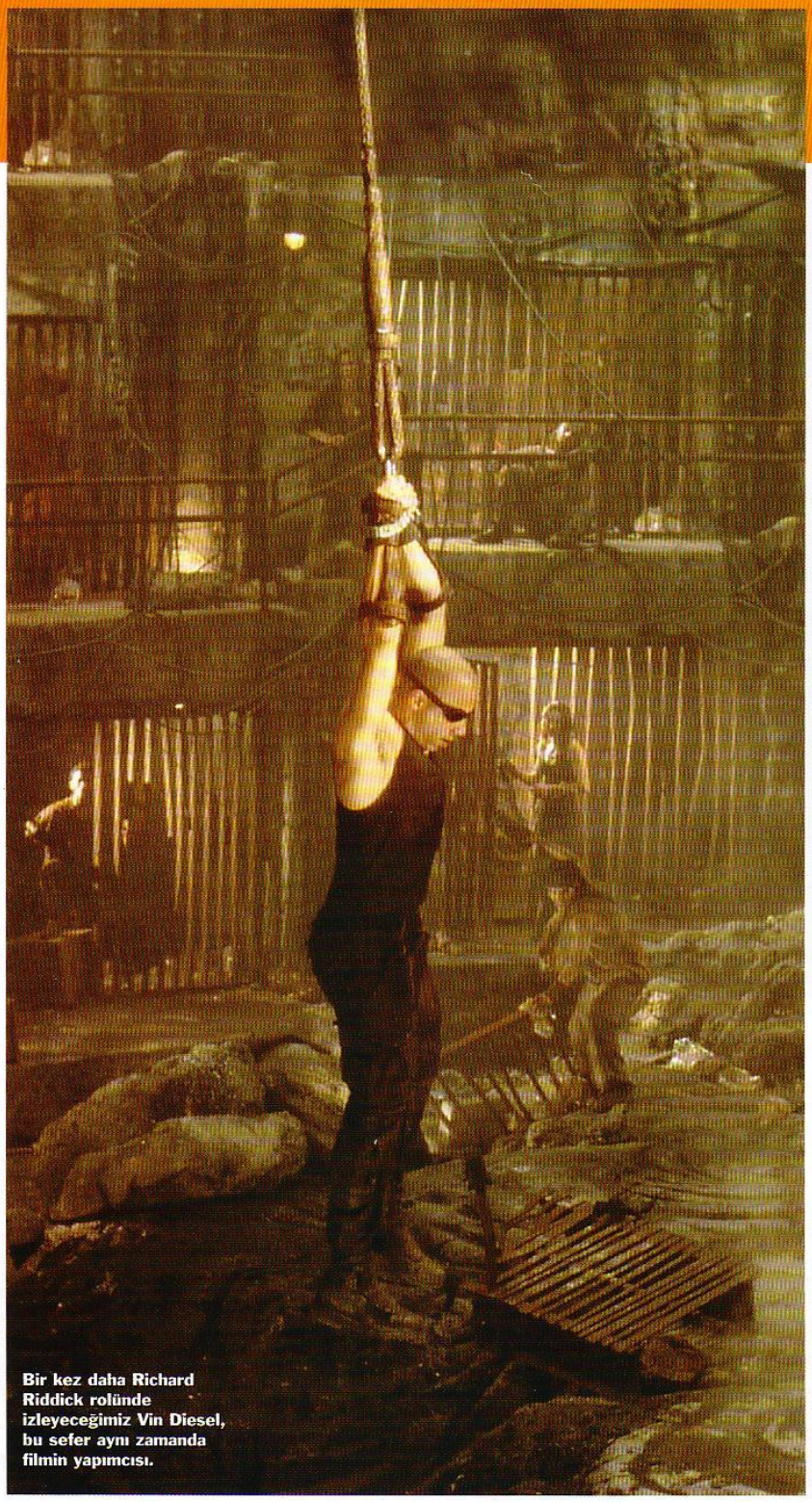

Bir kez daha Richard Riddick rolünde izleyeceğimiz Vin Diesel, bu sefer aynı zamanda filmin yapımcısı.

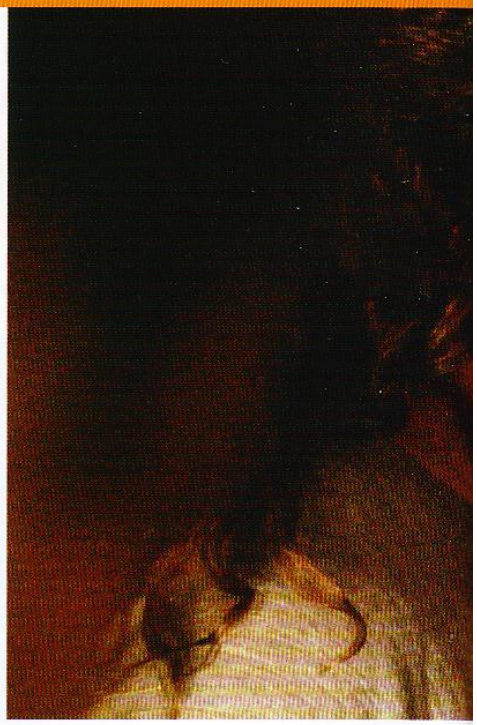

2000'de gösterime giren düşük bütçeli bir bilimkurgu korku filmi olan "Pitch Black/Derin Karanlık", hem gişede hem de video piyasasında sürpriz bir başarı göstermiş, bilimkurgu meraklısı sinemaseverler arasında ciddi bir hayran kitlesi edinmişti. Yıllar sonra bu macerayı daha büyük bir prodüksiyonla devam ettirmeye karar veren yönetmen David Twohy ile Vin Diesel'i yeniden biraraya getiren "RIDDICK GÜNLÜKLERI" (THE CHRONICLES OF RIDDICK), ilk filminkini dörde katlayan bütçesiyle bu yazın iddialı yapımlarından biri.

DERLEYEN: SENEM ERDİNE

Riddick ve ilk filmden tanıdığımız Kyra, evrenin kurtuluşu için birlikte savaşıyorlar.

Hızlı ve Öfkeli" ve "XXX" gibi filmlerle bir süredir Hollywood'un yeni aksiyon yıldızı olmaya oynayan Vin Diesel, bu hedefe yönelik ilk önemli adımını 2000'de gösterime giren "Derin Karanlık" ile atmıştı. Düşük bütçeli bir tür filminden beklenmeyecek kadar yaratıcı ve etkileyici bulunan "Derin Karanlık" gişede ve video piyasasında beklenmedik bir ilgi görmüştü. Uzak bir gelecekte geçen filmde değişik gezegenlere yolculuk eden 40 kişi taşıyan bir uzay gemisi, meteor yağmuruna yakalanarak 3 güneşi bulunan cehennem gibi sıcak ve nemli bir gezegene düşüyordu. Tek mesele sıcak ve nem değildi tabii. Zira bu tuhaf gezegen 22 yılda bir defa bir aylık bir karanlığa gömülüyor, gerçek sakinleri olan korkunç yaratıklar da işte o zaman ortaya çıkıyordu. Gezegenin zifiri karanlığında, önlerine çıkan bütün canlıları öldürüp yiyen dev sürüngenlere karşı hayatta kalma savaşı veren yolcular, bu cehennemden kurtulabilmek yolundaki bütün umutlarını, başka bir cezaevine transfer edilmek üzere gemiye alınmış olan bir mahkuma bağlıyordu sonunda. Richard Riddick, azılı bir katildi, kendinden başkasını düşünmeyen, önüne çıkanı öldürmekten çekinmeyen bir hapishane kaçkını, o güne kadar yaptıklarından dolayı toplum dışına itilmiş, aşağılanmış bir adam. Ama sonunda herkes bu azılı katilin galip gelmesi ve hem kendilerini hem de evreni bu yaratıkların elinden kurtarması için dua etmeye başlıyordu. Yönetmen David Twohy, "'Derin Karanlık'ın konu ya da fikir olarak seyirciye hiç yabancı gelmeyecek ticari bir film olarak tasarlanmış olduğunu açıkça söylüyor. "Ama karakter derinliği bakımından şaşırtıcı derecede iyiydi" diyor. "İnsanların beklentileri tersine dönüyor, 'kötü adam' günahlarından kurtuluyordu. Ticari bir tür filminin sınırları içinde ahlaki değerleri tartışan iyi bir dram ortaya koymak istemiştim."

Twohy'nin, bildik bir formülden yola çıkmış olmasına rağmen zevkle seyredilen, yaratıcı bir iş çıkardığını düşünen eleştirmenlerin sayısı hiç de az sayılmazdı ama "Derin Karanlık" popülaritesini eleştirmenlerden ziyade, düşük bütçeli tür filmlerine burun kıvırmayan, sıkı bilimkurgu hayranlarından oluşan bir seyirci kitlesine borçluydu. Bu seyirci, filmin yarattığı kahramanı da sevmişti. Filmin yapımcısı George Zakk, "Riddick insanların bir şekilde özdeşlik kurduğu bir antikahraman olmuştu" diyor. "Gerçekten çok ilgi görmüştü. Onu 'cool' bulüyorlardı çünkü oyunu kuralına göre oynamayan, hiç kimseyi ve hiçbir şeyi umursamayan bir adamdı." İlk filmin sonunda 'kötü adam' olmaktan çıkan ve bir kahramana dönüşen Riddick'i yeni ve daha büyük bir maceranın içine atan devam filminde onu daha yakından tanıyacağımızı söylüyor David Twohy. "'Riddick Günlükleri'nde, onun kim olduğunu ve evrende ne kadar önemli bir rol oynadığını daha iyi anlayacağız" diyor. "Çünkü ilk filmdeki yalnız kurt değil artık."

David Twohy'nin yazıp yönettiği film, yeniden geleceğe, evrenin en karanlık zamanlarından birine götürüyor bizi. Gezegenler birer birer Lord Marshal denilen işgalci bir zorbanın ordusu tarafından ele geçirilmektedir. İşgalcilere katılmaya zorlanan, aksi takdirde acımasızca katledilen insanların direnişi giderek gücünü yitirmiş, hayatta kalmayı başaranlar efsanelerden ve kehanetlerden medet ummaya başlamıştır. Karanlık çökünce insan yiyen yaratıkların bastığı o korkunç ge-

"Riddick Günlükleri"

Devam filmi, "Derin Karanlık"ın aksine korkudan çok aksiyon maceraya yaklaşan bir film.

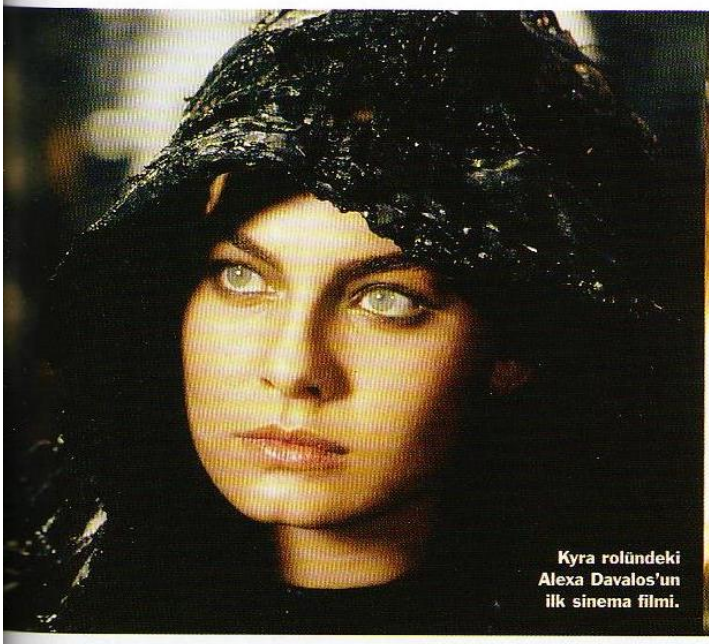

Kyra rolündeki Alexa Davalos'un ilk sinema filmi.

Diesel, Riddick'in bugüne kadar canlandırdığı en 'cool' karakter olduğunu düşünüyor.

David Twohy, her köşesinde farklı bir hikayenin yaşandığı, yeni yaratıklar, yeni karakterler ve hayalgücünüzün sınırlarını zorlayan yeni gezegenlerle dolu zengin bir evrene oturttuğu Richard Riddick'in yeni macerasını muhtemel devam filmlerine zemin hazırlayacak şekilde tasarlamış.

zegenden kaçtığından beri bir daha dönüp arkasına bakmamış olan Richard Riddick ise son beş yılını, başına koyulan ödülün peşinde olan paralı askerlerden kaçarak geçirmiştir. Evrenin kıyametin eşiğinde olması o kadar da umurunda değildir, tek düşündüğü peşindekileri atlatmaktır. Ancak dört bir yanı saran karanlık sonunda ona da ulaşır ve Riddick kendini bütün evrenin kaderini belirleyecek bir ölüm kalım savaşının ortasında bulur.

İlk filmin maliyetini dörde katlayan bir bütçe ve yıldız oyuncularla, bu hikaye için özel olarak tasarlanıp kurulan muazzam setlerde çekilen devam filmi, dediğimiz gibi bu yazın en büyük prodüksiyonlarından biri. Bilimkurgu hayranları arasında kendi kitlesini yaratmış B sınıfı bir film olan orijinalinden bir hayli farklı bir yapım anlayışıyla hayata geçirildiği ortada. Sözü edilen anlayış farkının yalnızca prodüksiyonun boyutlarıyla sınırlı kalmadığı ve devam filminin geleneksel bilimkurgu anlayışına ilkinden çok daha fazla yaklaşan bir film olduğu ileri sürülüyor. Riddick'i ikinci bir filmle yeniden seyirciyle buluşturmayı çok uzun zamandır düşündüğünü söyleyen yazar yönetmen David Twohy, "'Derin Karanlık'ın post prodüksiyonunu yaptığımız günlerden beri ikinci bir film düşünüyordum" diyor. "Ama çoğu devam filminin düştüğü tuzağa düşmemek için seyircinin önüne aynı şeylerle çıkmamaya kararlıydım. Aynı gezegene dönmemeli, aynı yaratıkları bir daha görmemeliydik. Sonunda filmin türü bile değişti. Korkudan aksiyon-maceraya döndük. Stüdyonun bana getirdiği ilk devam filmi fikrini beğenmemiştim. 'Riddick'in hikayesini devam ettirmek istiyorsanız çok daha iddialı bir şeyler yapmalısınız' dedim ve Riddick karakteri etrafında gelişen bir üçleme önerdim."

Universal, Twohy'nin devam filmini istediği gibi şekillendirmesine ses çıkarmamış ama üçlemeyle ilgili kesin bir söz de vermemiş. Dolayısıyla üçleme fikrinin hayata geçip geçmeyeceği şimdilik belli değil, daha doğrusu tahmin edebileceğiniz gibi ilk devam filminin başarısına bağlı. Ama Twohy, her köşesinde farklı bir hikayenin yaşandığı, yeni yaratıklar, yeni karakterler ve hayalgücünüzün sınırlarını zorlayan yeni gezegenlerle dolu yepyeni bir evrene oturttuğu Riddick'in bu ay izleyeceğimiz macerasını muhtemel devam filmlerine zemin hazırlayacak şekilde tasarlamış yine de. Yapımcı Scott Kroopf, "'Derin Karanlık' hayranları, onlara tanıdık gelecek çok şeye rastlayacaklar devam filminde" diyor. Ama olup biteni anlayabilmek için ilk filmi seyretmiş olmanız gerekmiyor, çünkü "Riddick Günlükleri" her karakterle yeni baştan tanıştırıyor seyirciyi.

Örneğin Kyra ('Derin Karanlık'taki adıyla Jack), ilk filmden hatırlayacağımız bir karakter aslında ama devam filminde yeni bir oyuncu tarafından canlandırılıyor ve bir hayli değişmiş çıkıyor karşımıza. İlk filmde Riddick'in yaratıklarla dolu o gezegenden kurtardığı küçük bir kız vardı hatırlarsanız. İşte o kız, devam filminde işgal altındaki barışçıl bir gezegen olan Hellion'da, geceyle gündüz arasında korkunç ısı farklarının yaşandığı bir yeraltı hapishanesinde, aradan geçen beş yıl içinde en az Riddick kadar sıkı bir savaşçı haline gelmiş genç bir kadın olarak çıkıyor karşımıza ve bu macerada büyük bir sorumluluk üstlenen eski dostu Riddick'in en yakın silah arkadaşı oluyor. Kyra'yı, Fransa doğumlu 21 yaşındaki oyuncu Alexa Davalos canlandırıyor. "Angel" dizisindeki Gwen Raiden rolüyle tanınan ve ilk kez bir sinema filminde rol alan oyuncu "Kyra, yaralı bir hayvan" diyor. "Hem güçlü, hem çocuk, hem kadın. Bütün bu özellikleri üzerinde taşıyan bir karakter, bir oyuncu için bulunmaz nimet gerçekten."

Lord Marshal'ın necromonger'lardan oluşan ordusunun genç komutanı Vaako rolünde, en son "Yüzüklerin Efendisi"nde, Rohan savaşçısı Eomer rolünde izlediğimiz Karl Urban var. Tıpkı onun gibi Thandie Newton da bu kez mutlak kötülerin tarafına geçmiş durumda. O da, Vaako'nun gözünü iktidar hırsı bürümüş, güzel karısı Dame Vaako'yu canlandırıyor. Necromonger ordusunun lideri ve necromonger ırkının en üstün, en kutsal ve en tehlikeli üyesi olan altıncı Lord Marshal'ı ise yıllardır yardımcı rollerde izlediğimiz, tiyatro kökenli deneyimli bir aktör olan Colm Feore oynuyor. Twohy'nin yazdığı senaryoyu çok etkileyici bulduğunu söyleyen oyuncu, "kötü adam"ı oynayan birçok aktör gibi, Lord Marshal'ın yaptıklarını kendisi için kabul edilebilir kılmanın ve onunla özdeşleşmenin bir yolunu bulmuş. "Kötü bir adam olarak görmüyorum onu" diyor. "Barbarlara ait toprakları ele geçirip yeni topraklarda egemenlik kuran Roma İmparatoru Julius Ceasar gibi bir adam olduğunu düşünüyorum." Feore'ye göre, Twohy'nin filmindeki fantastik evrenle üzerinde yaşadığımız dünya arasında birtakım enteresan paralellikler kurmak da mümkün ayrıca. "Bazı bakımlardan David'in senaryosunu çok cesurca buluyorum" diyor aktör. "Filmde gördüğümüz dünyalarla bizim dünyamız arasında benzerlikler görebilirsiniz mesela. 'Bize katılmazsanız, hepinizi yok ede- ⇨

"Riddick Günlükleri"

Film, gerçeğe yakın boyutlarda inşa edilen muazzam setlerde çekilmiş.

riz' diyen Lord Marshal, bu tavrıyla evrenin derinliklerindeki uçsuz bucaksız karanlık topraklara medeniyet getirdiğini düşünüyor belki de kimbilir!"

Bir kez daha Riddick rolünde seyirci karşısına çıkan Vin Diesel, ortağı Scott Kroopf ile birlikte filmin yapımcılığını üstlenmiş aynı zamanda. İstediği oyuncuları biraraya getirebilmek için bizzat uğraşan aktör, önce büyük bir hayranlık duyduğu ve yıllardır birlikte çalışmayı hayal ettiği usta oyuncu Judi Dench'i ikna etmiş. "Onu bu filmin kadrosuna alabilmek benim için çok önemliydi" diyor. "Ayrıca yalnızca isminin bile filme saygınlık kazandırdığını, böylece diğer oyuncuları projeye çekmemizi kolaylaştırdığını düşünüyorum." Gerçekten de filmin ağır toplarından biri olan Colm Feore, Judi Dench'in evet dediği bir projenin mutlaka değerlendirmeye değer olduğunu düşünerek senaryoyu okumayı kabul ettiğini itiraf ediyor. Geniş kitlelerce James Bond'un patronu Ajan M olarak tanınan usta oyuncu Judi Dench, bu ayki filmde seçkin bir ırkın temsilcisi olan esrarengiz bir elçi rolünde çıkacak karşımıza. Filmin sürprizini bozmamak için bu karakter hakkında fazla açıklama yapılmıyor ancak Aereon adlı bu elçinin, Richard Riddick'le ilgili bazı önemli kehanetlerde bulunacağını söyleyelim.

İlk filmdeki rolüyle kamera karşısına geçen bir başka aktör, Keith David. İmam rolünde izleyeceğimiz aktör, Riddick'in yaşadığı evrende artık pek az rastlanan, iyi niyet ve merhamet gibi değerlerin temsilcisi olan bir din adamını oynuyor. Twohy'nin önceki filmi "Below"da rol alan Nick Chinlund ise bir türlü Riddick'in yakasını bırakmayan paralı askerlerden biri olan Toombs'u canlandırıyor.

"Riddick Günlükleri", son yıllarda çektiği bilimkurgu gerilim filmleriyle, özellikle türün hayranları arasında isim yapmaya başlayan David Twohy'nin dördüncü filmi ve bugüne kadar yönetmenliğini üstlendiği en büyük proje. Yıllarca Hollywood'un büyük prodüksiyonlarından bazılarına yazdığı senaryolarıyla ("The Fugitive", "G.I.Jane", "Impostor", "Terminal Velocity") tanınan yönetmen, bir hayli iyi eleştiriler alan ilk filmi "The Arrival"ı 1996'da çekmişti. Charlie Sheen'in başrol aldığı bu bilimkurgu gerilim filmi, gişede pek fazla varlık gösterememiş ama tıpkı yönetmenin ikinci filmi "Derin Karanlık" gibi, türün hayranları arasında kulaktan kulağa yayılan bir üne kavuşarak video piyasasında iyi iş yapmıştı. II. Dünya Savaşı'nda bir denizaltıda geçen üçüncü filmi "Below" da bir korku gerilimdi. 2002'de çektiği film, gişede önceki filmlerin akıbetine uğramış olsa da birçok eleştirmene göre Twohy'nin gerilim yaratmak ve seyircinin temel korkularıyla oynamak konusundaki başarısını sergiliyordu. Bugüne kadar daha çok video piyasasında varlık gösteren düşük bütçeli tür filmle-

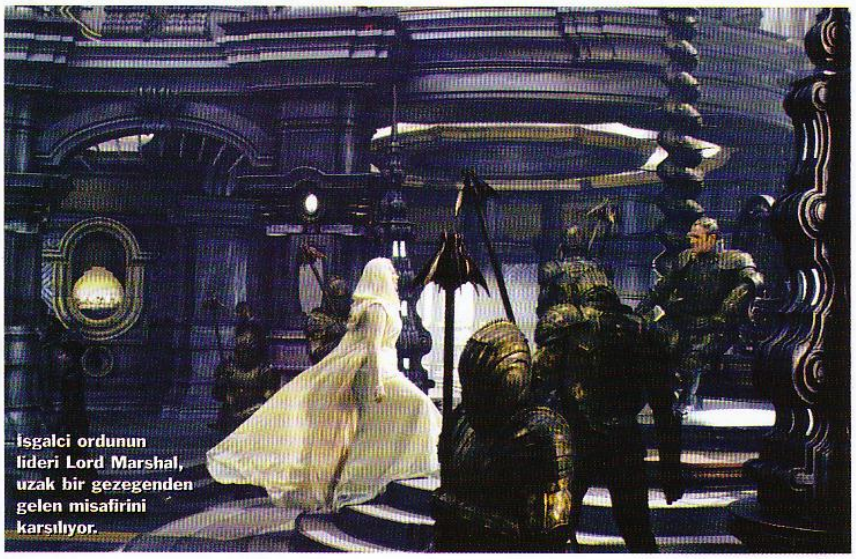

İşgalci ordunun lideri Lord Marshal, uzak bir gezegenden gelen misafirini karşılıyor.

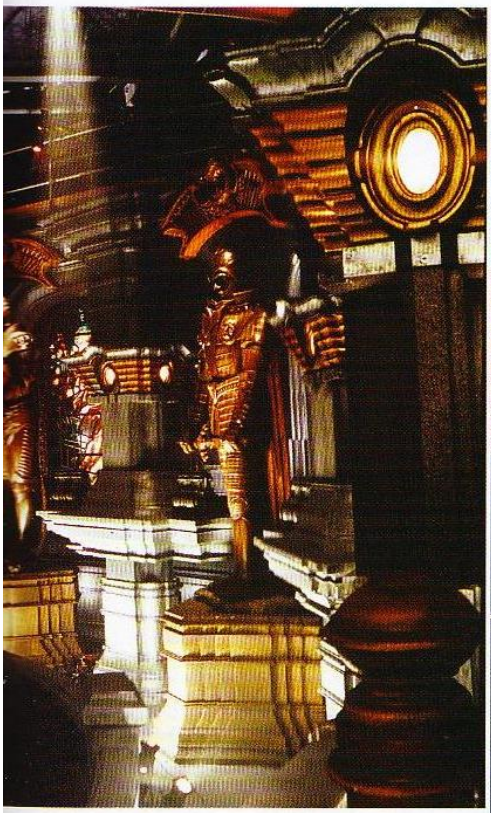

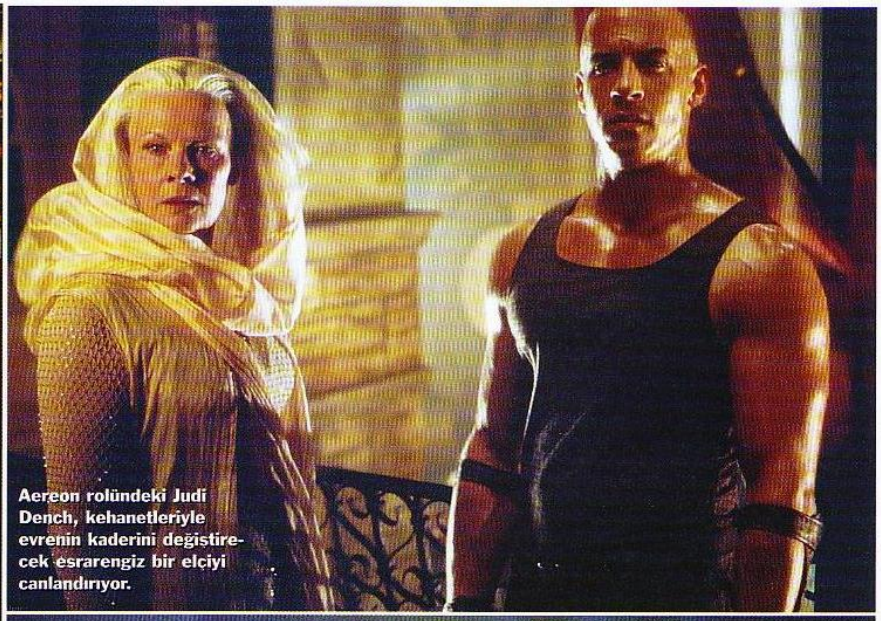

Aereon rolündeki Judi Dench, kehanetleriyle evrenin kaderini değiştirecek esrarengiz bir elçiyi canlandırıyor.

İlk filmde karanlıkta görebilmesini sağlayan bir operasyon geçiren kahramanımız devam filmde yeni yetenekler kazanıyor.

riyle tanıdığımız Twohy, ilk kez "Riddick Günlükleri" gibi büyük bütçeli bir Hollywood prodüksiyonunun yönetmenliğini üstleniyor. Bu ay izleyeceğimiz filmde bu tür bir prodüksiyondan bekleyeceğimiz her şey var; Vin Diesel gibi yıldızlığa oynayan bir aktör, kaliteli karakter oyuncularının da yer aldığı zengin bir oyuncu kadrosu, hiçbir masraftan kaçınılmadan hayata geçirilmiş bol efektli aksiyon sahneleri ve işinin ehli prodüksiyon tasarımcılarının uzmanlığında inşa edilmiş dev boyutlu fantastik setler.

Farklı köşelerinde farklı hayatların yaşandığı koskocaman bir evren hayal ettiği söylenen Twohy'nin filmi için birbirinden farklı pekçok mekan tasarlanmış. Bunlardan birisi, evreni ele geçirmeye Necromonger'ların dünyası ve bu dünyanın merkez üssü sayılan Basilica denilen uzay gemisi; bir diğeri, sıcaklığın gündüzleri 700 dereceye geceleriyle eksi 300 dereceye kadar düştüğü bir gezegen olan Crematoria ve bu gezegendeki yer altı hapishanesi; birisi de, zengin, medeni ve barışçıl bir gezegen olan Helion. Yönetmen Twohy, birbirinden çok farklı bu üç dünyayı, gerçeğe yakın boyutlarda inşa edilmiş setlerde çekim yaparak perdeye yansıtmayı tercih etmiş. "Geleceğin sineması, mavi ekran önünde rol yapan oyuncular değil bence" diyor. "Böyle düşünmekle kendimizi kandırmış oluruz. Bir aktöre bir masayla sandalyeden başka bir şey vermezseniz, o masayla sandalyeye yapışıp kalır. Aktörlerin çevrelerinde gördükleri, dokunup koklayabildikleri şeyler performanslarını çok değiştirir. Zengin bir atmosfer yarattığınız zaman çok daha yaratıcı bir performans göstereceklerinden şüphem yok. Ayrıca bu, yönetmeni de çok rahatlatan ve ona daha fazla imkan sunan bir yöntem. Aktörlerin etrafındaki her şey görsel efekt olduğu zaman bu efektlerin aylar öncesinden belirlenmiş olması gerekiyor. Bu da yönetmeni çok sınırlandıran bir şey. Setlerin gerçek olması doğaçlamaya ve dinamik kamera hareketlerine imkan tanıyor."

Filmin Amerika'daki gösteriminden önce verdiği röportajlardan birisinde yönetmen David Twohy, "Riddick Günlükleri"nin gişeyi çok fazla önemseyen pahalı stüdyo prodüksiyonlarının düştüğü tuzağa düşmeyeceğini vaat ediyordu. "Iyi ile kötünün mücadelesini temel alan, o kadar şematik bir film değil bu" diyordu yönetmen. "Bir kere kahramanımız bir katil, ama bu negatifliğe rağmen onun içindeki iyiliği de keşfedeceğiz. Ayrıca tıpkı 'Derin Karanlık'taki gibi mutlak kötülerimiz ya da mutlak iyilerimiz yok. Yani, pahalı bir filmden beklenmeyecek ölçüde tartışmaya açık, özgün bir film."

Ne var ki eleştirmenler aynı fikirde değil. Eleştirmenlerin en tutmadığı David Twohy filmlerinden biri gibi görünen "Riddick Günlükleri", zaman zaman bir aksiyon filminden beklenen heyecanı yaratmasına rağmen "Derin Karanlık"ın devamı olarak bakıldığında bir hayalkırıklığı olarak görülüyor. "Derin Karanlık"taki orijinallikten, yaratıcılıktan ve zekadan yoksun bulunan film, gişede de umulan başarıyı gösteremedi. Kuzey Amerika'da 13 Haziran'da gösterime giren 105 milyon dolar bütçeli "Riddick Günlükleri"nin, açılış haftasını takiben hızla düşmeye başlayan gişesi, dördüncü haftasında yalnızca 54 milyona ulaşmış durumdaydı. ■

"Şrek 2"

Çocukluğumuzun peri masallarındaki klişeleri ters yüz eden ve geleneksel masal uyarlamalarıyla dalga geçen, aykırı bir peri masalıydı "Şrek". Kendini olduğu gibi kabul edip sevmeyi öğrenen yeşil devin dokunaklı hikayesi, hem her yaştan seyircinin hem de eleştirmenlerin gönlünü fethetmişti. 2001 yılında gösterime girdiğinde gişede olağanüstü bir başarı gösteren ve Oscar kazanan ilk uzun metrajlı bilgisayar animasyon filmi olarak sinema tarihine geçen filmin devamı, "ŞREK 2" bu ay gösterimde.
DERLEYEN: SENEM ERDİNE

Şrek'le Fiona rüya gibi bir balayının ardından Uzak Ülke'ye doğru yola çıkıyorlar.

Şrek kız evinde

Gişede ilk filmden de iyi performans gösteren "Şrek 2" Kuzey Amerika'da, gösterime girdiği ilk haftadan beri gişe rekorlarını alt üst ediyor. Dergiyi yayına hazırladığımız sırada, yani beşinci haftasında, 396 milyon dolarlık gişesiyle, 400 milyon sınırını aşarak tüm zamanların en fazla iş yapan beş filmi arasına girmek üzereydi. Yalnızca seyirciyi değil eleştirmenleri de memnun eden filmle ilgili değerlendirmelere bakılırsa hayalkırıklığı yaratmayan ve orijinalini aratmayan az bulunur bir devam filmi izleyeceğiz. Bu başarının animasyon dünyasının dev stüdyoları arasındaki rekabeti biraz daha kızıştırdığına şüphe yok. Tam on yıl önce Steven Spielberg, David Geffen ve bir zamanlar Walt Disney için çalışmış usta animasyon yapımcısı Jeffrey Katzenberg'in ortaklığıyla kurulan DreamWorks, özellikle ilk "Şrek"in başarısı üzerine bu rekabette ciddi bir avantaj elde etmişti. Çoğumuz için hala çizgi film deyince ilk akla gelen isim olan Mickey Mouse'un yaratıcısı Walt Disney ile Pixar animasyon stüdyolarının ortaklığına karşı mücadele eden stüdyo, bir Disney/Pixar prodüksiyonu olan "Kayıp Balık Nemo"nun açılış haftası rekorunu 30 milyon dolar geride bırakarak yeni bir rekora imza atan "Şrek 2" sayesinde animasyon dünyasındaki konumunu biraz daha sağlamlaştırmış durumda. DreamWorks için bir nev'i altın yumurtlayan tavuk haline gelen yeşil devle vedalaşmak için acele etmemize hiç gerek yok çünkü bir değil iki devam filmi birden yolda. Katzenberg'in söylediğine göre

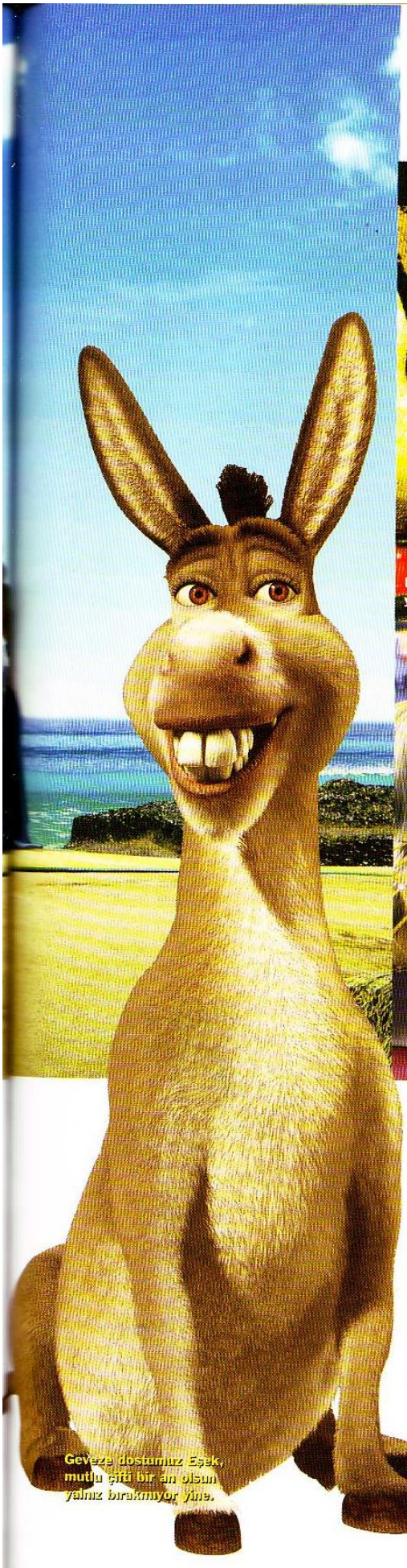

Geveze dostumuz Eşek, mutlu çifti bir an olsun yalnız bırakmıyor yine.

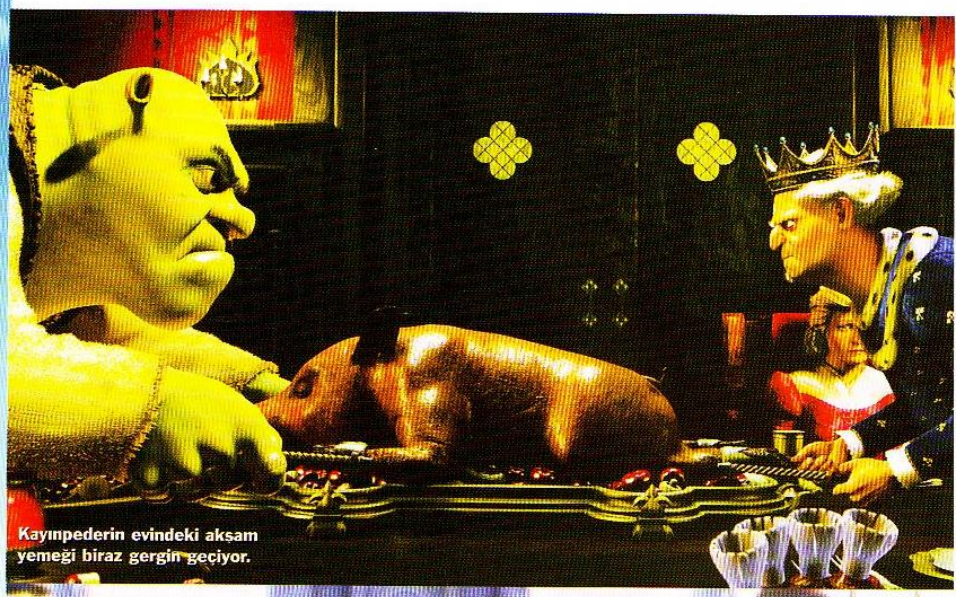

Kayınpederin evindeki akşam yemeği biraz gergin geçiyor.

Karşılaşmanın heyecanı ikisinin de yüzünden okunuyor.

aslında baştan beri dört filmlik bir seri düşünülmüş. "İlk filmi çekmeye başladığımız günden beri böyle bir fantezimiz vardı" diyor yapımcı. "Anlatmak istediğimiz hikayenin tamamı dört bölümden oluşuyordu çünkü ama bunu gerçekleştirebileceğimizi ummamıştık doğrusu. O sırada ilk filmi çekmek bile yeterince büyük bir riskti. Bırakın dördüncüsünü, ikinci filmi çekebileceğimizi bile düşünmemiştik." Sırada, önümüzdeki aylarda gösterime girecek "Shark Tale" ile 2005'te gösterime girecek "Madagascar" ve "Over The Hedge" var. 2006 yılında gösterime sokulması planlanan "Şrek 3"le ilgili çalışmalar ise çoktan başlamış bile ama biz şimdi bu ay izleyeceğimiz filme dönelim. İlk film, William Steig'in yazdığı bir resimli çocuk romanından uyarlanmıştı hatırlarsınız. Devam filmiyse, yazar ve yönetmen Andrew Adamson'ın yine o kitaptan yola çıkarak yazdığı yeni bir hikayeden uyarlanmış. Senaryosunu Andrew Adamson, Joe Stillman, J. David Stern ve David N. Weiss'ten oluşan bir ekibin yazdığı filmin yönetmenliğiniyse Andrew Adamson, Kelly Asbury ve Conrad Vernon üstlenmişler. İlk filmin de yönetmenlerinden biri olan Adamson, 1991'de "Şrek"i üreten animasyon stüdyosu Pacific Data Images'ın kadrosuna katılmış deneyimli bir özel efekt uzmanı. "Şrek" ilk filmiydi. Kelly Asbury'yi, DreamWorks'ün önceki bilgisayar animasyon filmlerinden biri olan "Spirit: Stallion of the Cimarron"un yönetmeni olarak tanıyoruz. Aynı stüdyonun 2005'te gösterime sokacağı "Madagascar" filminin de yönetmeni olan Conrad Vernon ise, "Şrek 2"de ilk kez yönetmenliği deniyor. Üç boyutlu bilgisayar animasyon teknolojisinin geldiği son ⇨

"Şrek 2"

Çizmeli Kedi'yle Eşek arasındaki çekişme, filmin başlıca komedi unsurlarından biri.

noktayı temsil eden film, Raman Hui, Tim Cheung ve James Baxter gibi deneyimli animasyoncuların süpervizörlüğünde çekilmiş. Kalabalık sahnelerin çekiminde, ışık kullanımında ve hareketli sıvıların simülasyonunda büyük gelişmeler kaydeden Pacific Data Images'ın yeni marifetlerini sergilediği film, konunun meraklıları tarafından sırf bunları görmek için bile izlenebilir.

Biliyorsunuz ilk filmde, peri masallarındakinden bir hayli farklı ama yine de mutlu bir sona ulaşmıştı yeşil devin hikayesi. Geceleri bir canavara dönüştüğü için kuleye kapatılan Uzak Ülke'nin güzel prensesi Fiona'nın beyaz atlı prensine kavuşması durumunda bu kötü büyünün etkisinden kurtulacağına ve peri masallarına yaraşır güzeller güzeli bir prenses olarak hayatına devam edeceğine inanılıyordu. Ne var ki Prenses Fiona, ailesinin ona önerdiği yakışıklı, güçlü ve kibirli koca adayını, yani Yakışıklı Prens'i değil bizim yeşil devi tercih etmiş ve artık yalnızca geceleri değil gündüzleri de bir canavar olmayı seve seve kabul etmişti. Bu aşk sayesinde, bir zamanlar kendini çirkin ve değersiz bulan, bu yüzden de etrafındaki herkesi kendisinden uzaklaştıran yeşil dev gibi, Prenses Fiona da kendini kabullenmeyi ve olduğu gibi sevmeyi öğreniyordu. Devam filmiyse, peri masallarına özgü bir başka klişeyi daha yerle bir etmek üzere yola çıkıyor ve her seferinde mutlu sonla biten o masallardaki çoşkulu finalin sonrasına bakıyor. Dolayısıyla eğer siz de masallardaki mutlu sonla yetinmeyip ertesi sabah olacakları merak edenlerdenseniz, hikaye ilginizi çekecektir.

Kral Harold, kızını dövmeyen dizini döver, diye düşünüyor herhalde.

Gerçek yaşamda, birbirini seven iki insanın birlikte bir hayata başlamasının son değil başlangıç olduğu malum, üstelik de bir sürü soruna gebe bir başlangıç. Sözkonusu çift, kavuşma mutluluğunu bir de evlilikle taçlandırdılarsa hele, aileler işin içine girer ve ilk sorunlar işte o zaman başgösterir genellikle. "Şrek 2" de bu kanıdan yola çıkıyor. "Şrek'le Fiona'nın sonsuza kadar mutlu yaşamak üzere evlenmeleri, ilk filmin finalini klasik peri masallarına yaklaştırıyordu biraz" diyor Andrew Adamson. "Ama devam filmi yeni bir kapı açtı önümüze. Evlendikten sonra neler olabileceğini düşünmeye başladık. Hep söylenir ya, yalnızca eşinizle değil, ailesiyle evlenirsiniz diye. Biz de bu fikirden yola çıktık."

Yönetmen Kelly Asbury'nin de dediği gibi, peri masallarındaki doğal denge bozulduğunda ortaya çıkan tabloyu gözler önüne seren devam filminde hikaye şöyle gelişiyor: Prenses Fiona'ya kavuşabilmek için ateş saçan bir ejderhaya ve kötü yürekli Lord Farquaad'a karşı cesurca savaşan aslan yürekli kahramanımız Şrek, tam mutlu oldum derken yeni bir engelle karşı karşıya gelir. Fiona'yla kurduğu mutlu beraberliği sürdürebilmek için prensesin ailesini iyi bir damat

"Şrek'le Fiona'nın sonsuza kadar mutlu yaşamak üzere evlenmeleri, ilk filmin finalini klasik peri masallarına yaklaştırmıştı, ama devam filmi yeni bir kapı açtı önümüze." Andrew Adamson

olduğuna ikna etmek zorundadır. Uzak Ülke Krallığı'nın kralı ve kraliçesinden bir davet alan mutlu çift, balayını yarıda keserek Prenses Fiona'nın annesiyle babasının huzuruna çıkmak üzere yola düşerler. Bir an olsun onları yalnız bırakmayan çenesi düşük arkadaşları Eşek de yanlarındadır tabii. Uzak Ülke halkı, yeni eşiyle birlikte ülkesine dönecek olan Prenses için büyük bir karşılama töreni hazırlamıştır. Kral ve Kraliçe'yse damatlarıyla tanışmak için sabırsızlanmaktadırlar. Hiç kimse, beklenen yakışıklı prens yerine yeşil bir devle karşılaşacağını düşünmemiştir. Prenses'in ne kadar değiştiğinden de hiç haberleri yoktur. Şrek'le Fiona ise, evliliklerinin Uzak Ülke Kralı'nın bütün planlarını alt üst etmiş olduğundan habersizdir. Müthiş karşılaşma gerçekleştiğinde Kral, kızının bir canavarla evlenmekle kalmayıp, onun gibi bir canavara dönüştüğünü görünce dehşete kapılır ve kendi kafasındaki "mutlu son"a hiç uymayan bu tabloyu değiştirmek için hemen harekete geçer. Başlıca yardımcılarıysa Peri Anne, Fiona'dan vazgeçmeye hiç niyeti olmayan Yakışıklı Prens ve Şrek'i ortadan kaldırmakla görevlendirilen ünlü canavar avcısı Çizmeli Kedi'dir.

Tıpkı ilk film gibi devam filmi de çeşitli filmleri ve televizyon dizilerini alaya alan eğlenceli göndermelerle dolu. Basın bültenindeki uzun listeye bakılırsa her sahne bize bir yerlerden tanıdık gelecek. Neler yok ki; Yüzüklerin Efendisi, Görevimiz Tehlike, Oz Büyücüsü, Küçük Deniz Kızı, Güzel ve Çirkin, Sindrella, Peter Pan, Hayalet Süvari, Zor Baba, Maskeli Kahraman Zorro, Frankenstein, Notre Dame'ın Kamburu, Hayalet Avcıları, Özel Bir Kadın, Kutsal Hazine Avcıları, Flashdance ve Charlie'nin Melekleri ilk bakışta göze çarpanlar. Şrek'le Fiona'nın, Örümcek-Adam'da Peter Parker ile Mary Jane'in tepe taklak öpüşmelerini taklit ettikleri romantik sahnenin özellikle görülmeye değer olduğu söyleniyor.

Bu arada Prenses Fiona'nın memleketi Uzak Ülke'nin, yüksek sosyetenin Hollywood'daki merkez üssü sayılan Beverly Hills model alınarak tasarlandığını da ekleyelim. Dikkatli baktığınızda her yerde ünlü Beverly Hills mağazalarının isimlerine rastlayabilirsiniz. Bunun düpedüz reklam olduğunu iddia edenler yok değil ama Andrew Adamson'a

Orijinal seslendirmesini Antonio Banderas'ın, Türkçe seslendirmesini Engin Alkan'ın yaptığı Çizmeli Kedi, devam filminin en eğlenceli karakterlerinden biri.

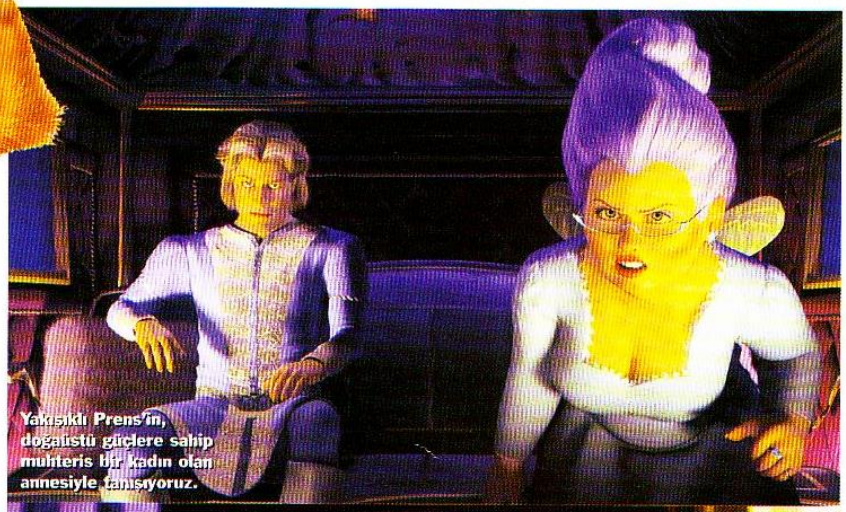

Yakışıklı Prens'in, doğaüstü güçlere sahip muhteris bir kadın olan annesiyle tanışıyoruz.

Uzak Ülke'nin kralı ve kraliçesi, kızlarının yeşil bir canavara dönüşmüş olmasından hiç hoşnut değiller.

"Şrek 2"

Unutmayın bu bir aşk filmi...

sorarsanız, peri masallarındaki ortaçağ kentleriyle modern dünyanın sentezinden oluşan Uzak Ülke'nin tasarımı hikayeye çok iyi hizmet ediyor. "Baştan beri Uzak Ülke'yi Şrek'in antitezi olacak bir yer yapmak istiyorduk" diyor yönetmen. "Şrek nasıl biridir? Görünüme önem vermediği kesin. Ayrıca kendi bildiği yolda gitmeyi seven, bağımsız bir kişilik. Bunun karşıtı nedir? Dış görünüşün, statünün ve zenginliğin her şeyin önüne geçtiği Beverly Hills tabii."

Devam filminde bir sürü de yeni masal kahramanı katılıyor ekibe. Bu kahramanları seçerken yüzlerce masal kitabı gözden geçirilmiş, içlerinden en tanınmışları ve sevilenleri seçilmiş. Aralarında Çizmeli Kedi, Kaptan Hook, Külkedisi'nin çirkin ve kötü kalpli üvey ablası, Başsız Süvari ve Hansel'le Gretel de var. Hikayede en önemli rol oynayanlardan birisiyse Çizmeli Kedi. Zeki ve korkusuz bir canavar avcısı olarak tanıdığımız Çizmeli Kedi, bu bölümde Şrek'in baş düşmanlarından birisi olarak çıkıyor karşımıza. Kızını istediği adamla evlendirebilmek için yeşil devi ortadan kaldırmayı kafasına koyan Uzak Ülke'nin kralı, bu iş için ünlü bir canavar avcısı olan Çizmeli Kedi'yi kiralıyor, ama olaylar canavar avcısını öyle bir noktaya getiriyor ki, sonunda taraf değiştirip Şrek'in yanında yer alıyor. Çizmeli Kedi'nin en sevdiği masallardan biri olduğunu söylüyor yönetmen Adamson, "Harika bir karakterdir" diyor. "Orijinal hikayede Çizmeli Kedi, kralın dikkatini çekebilmesi için ustasına yardım eden bir canavar avcısıdır. Bizim hikayemizde de sonradan taraf değiştirerek Şrek'ten yana oluyor ve orijinalindekine benzer şekilde Fiona'nın babasını etkileyebilmek için Şrek'e yardım ediyor."

"Umarım seyirci, insanın kendi mutluluğunu kurabilmesi için gereken bağımsızlık ve özgürlük duygusunun ne kadar önemli olduğunu hissederek ayrılır salondan, tabii bol kahkaha eşliğinde." Andrew Adamson

"Şrek 2"deki Çizmeli Kedi"yi "Maskeli kahraman Zorro'nun kedi görünümüne bürünmüş hali" diye tanımlıyor Adamson. Önceleri onu İngiliz yapmayı düşünüyorlarmış ama sonradan bunun, böylesine geleneklere aykırı bir film için fazlasıyla geleneksel bir fikir olduğunu düşünerek Çizmeli Kedi'yi filmin ilk Latin karakteri yapmaya karar vermişler. Seslendirme için ilk akla gelen isimse Antonio Banderas olmuş tabii. Filmin Cannes Film Festivali'ndeki gösterimi sırasında, dokunaklı sahnelerden birisinde çok duygulandığı ve gözyaşlarına hakim olamadığı söylenen aktör "İnanılmaz onurlu ve çok güçlü bir kişiliği var" diye anlatıyor canavar avcısını. "Kendisini çok ciddiye alıyor ve böyle sunuyor dünyaya, ama öte yandan bu ağır havasına hiç de uygun düşmeyen bir bedeni var. Ona baktığınız zaman mıncıklayarak sevmek istediğiniz küçük sevimli bir kedi görüyorsunuz en nihayetinde. İşte komik olan da bu."

Birçok eleştirmene göre gerçekten de filmin en komik ve eğlenceli karakterlerinden biri Çizmeli Kedi. Ancak, ilk filmin yıldızlarından biri olan geveze Eşek'le yıldızı pek barışmamış anlaşılan. Aralarındaki çekişme, filmin başlıca komedi malzemelerinden biri gibi görünüyor.

Devam filminin yeni karakterlerinden birisi de yaşlı bir peri. Tıpkı peri masallarında olması gerektiği gibi, bir hava kabarcığının içinde süzülüp yere inerek çıkıyor karşımıza ama masallardaki perilere pek benzemediği sonradan anlaşılıyor. Fiona'yla evlendirilmeye çalışılan Yakışıklı Prens'in her şeye burnunu sokan, gözünü hırs bürümüş annesi aslında çünkü ve sihir gücünü masallardaki gibi iyilik için değil kendi arzularını gerçekleştirmek için kullanan bencil bir kadın. Bir iyilik perisinden ziyade şov dünyasının gözü yükseklerdeki ünlülerine benzediği söyleniyor. Oğlunu Prenses Fiona'yla evlendirmeye kararlı. Bunun için yapamayacağı şey yok. Dolayısıyla tahmin ettiğiniz gibi Şrek'in en büyük düşmanlarından birisi de o. Tıpkı gerçek yaşamda olduğu gibi çevre baskısıyla birleştiği zaman tam bir kabusa dönüşen aile baskısına karşı ilişkilerini savunmak durumunda kalan Şrek ve Fiona'nın masal klişelerini zorlayan aşkı, bu sınavdan da alınlarının akıyla çıkmalarına yetecek kadar güçlü mü

göreceğiz, ama daha öğrenmeleri gereken çok şey var gibi görünüyor. Yapımcı Aoran Warner, "İlk filmde kendisini sevmeyi öğrenen Şrek bu kez karşısındakini sevmeyi öğrenecek" diyor. Tabii bu arada biz seyirciler de kıssadan hissemizi alacağız. Yönetmen Andrew Adamson, ikinci filmin amacını şöyle özetliyor: "Başkalarının sizin hakkınızdaki yargılarını görmezden gelebilecek ve kendi mutluluğunuzu kurabilecek kadar güçlü müsünüz? Devam filmi bunu soruyor işte. Gerçekten, umarım seyirci, bu mutluluğu kurabilmek için gereken bağımsızlık ve özgürlük duygusunun ne kadar önemli olduğunu hissederek ayrılır salondan, tabii bol kahkaha eşliğinde."

Sürpriz bir başarıya imza atan ilk "Şrek", 2001'de En İyi Uzun Metrajlı Animasyon dalında verilen ilk Oscar'ın sahibi olmuştu hatırlarsınız. Aynı zamanda Walt Disney'in 1953 yapımı filmi "Peter Pan"dan beri Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye'ye aday gösterilen ilk animasyon filmdi. Hem gişede hem de eleştirmenlerin gözünde ilk filminkini aratmayan bir başarıya imza atan ve yine ilk film gibi bu yılki festivalde Altın Palmiye için yarışan devam filminin bizde de çok ilgi görmesi bekleniyor. Her iki filmin başarısında da büyük rol oynayan ünlü oyunculardan oluşan seslendirme kadrosunda ilk filmdeki rollerini üstlenen Mike Myers (Şrek), Eddie Murphy (Eşek), Cameron Diaz (Fiona), Julie Andrews (Kraliçe) John Cleese (Kral) ve Rupert Everett'ın (Yakışıklı Prens) yanısıra Antonio Banderas (Çizmeli Kedi) ile Jennifer Saunders (Peri Anne)) gibi yeni oyuncular da var. Türkçe seslendirmedeyse Okan Bayülgen (Şrek) Mehmet Ali Erbil (Eşek) ve Oya Presçiler (Fiona) yine başrollerde. Diğer rollerdeyse Engin Alkan (Çizmeli Kedi), Osman Gidişoğlu (Kral Harold), Volkan Severcan (Yakışıklı Prens), Rüçhan Çalışkur (Kraliçe Lillian) Özlem Abacı (Peri Anne) ve Rüçhan Gürel (Kötü Kalpli Üvey Abla) var. ■

Rekabet kızıştıkça teknoloji gelişiyor

Özellikle son on yılda olağanüstü bir gelişme gösteren teknolojinin ulaştığı son noktayı gözler önüne sermek bakımından da ilgi çekici bir film olan "Shrek 2"de ağır bir işçilik var. Çünkü teknoloji ne kadar gelişmiş olursa olsun, animasyon tekniğiyle üretilen filmler, hala çok yoğun bir emek istiyor. Filmin prodüksiyonuyla ilgili aşağıdaki notlar, sözkonusu emeğin boyutları hakkında fikir verici olabilir.

300 kişilik bir ekibin üç yıllık emeğinin ürünü olan film için 43.000 adet storyboard çizilmiş.

Bir animatör haftada ancak 3 ila 5 saniyelik bir animasyon çıkarabiliyor ve perdede yalnızca bir karakterin göründüğü bir kareyi yaratabilmek için bile en az 4 saatlik bir çalışma gerekiyor. Devam filmindeyse yaklaşık 6000 karakter kullanılmış. Bu durumda plan başına ortalama dört karakter düşüyor.

Filmin en kalabalık sahnesi, Uzak Ülke'ye doğru yola çıkan Şrek'le Fiona'nın satonun önündeki karşılandıkları sahne. Bu sahnede 5800'den fazla karakter boy gösteriyor. Film boyunca bir esini daha göremeyeceğiniz 163 farklı karakter var; bunların 18 tanesi birinci derece rollerde, 19 tanesi ikinci derece rollerde.

Bu rakamlardan yola çıkarak bir hesap yapılmış. Hesaba göre, eğer "Şrek 2" tek bir animatörün çalışmasıyla ortaya çıkarılacak olsaydı, tamamlanması yaklaşık 47.5 yıl sürecekti.

Her iki filmdeki karakterler de, önce küçük heykeller halindeki maketler olarak tasarlanmış. İkinci filmin çekimlerinden önce de kilolarca kil kullanılarak 100'den fazla küçük maket hazırlanmış.

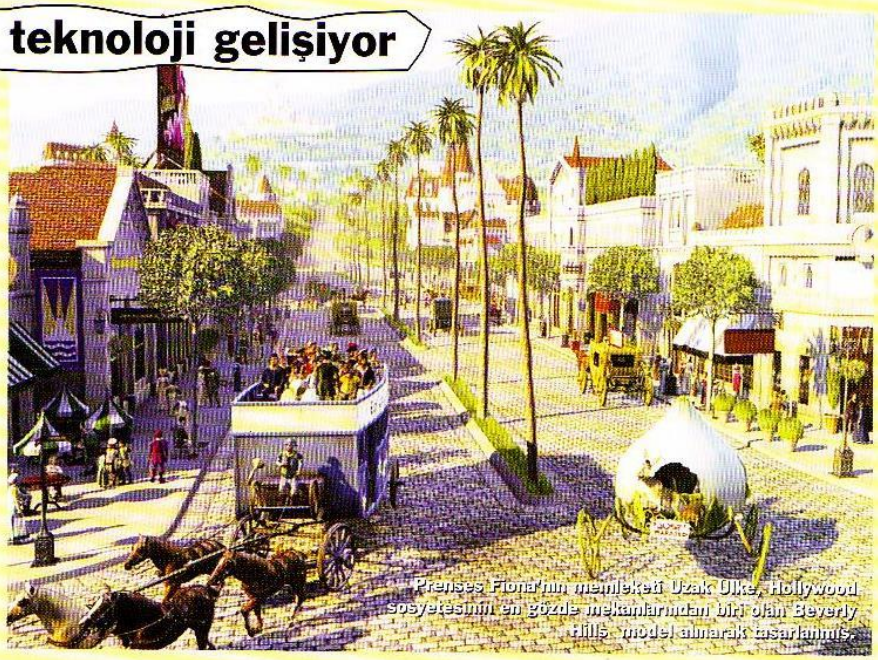

Prenses Fiona'nın memleketi Uzak Ülke, Hollywood sosyetesinin en gözde mekanlarından biri olan Beverly Hills modeli alınarak tasarlanmış.

Şrek'le Fiona'nın okyanus dalgalarıyla oynastığı balayı sahnesindeki dalgaları ve su damlacıklarını yaratabilmek için 159 adımda 1937 parametreyi ayarlamak zorunda kalan iki animatör, yalnızca bu sahne için beş hafta çalışmışlar.

DreamWorks'ün ortağı Pacific Data Images animasyon stüdyosu, hareketli sıvıların simülasyonu konusunda çok önemli bir yol kat etmiş. Yemeklerden yükselen buhar ya da ortamda hareket eden sis, artık çok daha inandırıcı şekilde perdeye yansıtılabiliyor.

"Şrek 2"deki en önemli teknolojik gelişmelerden biriyse ışıklandırmayla ilgili. Mekanları aydınlatmakta ya da karakterlerin üzerine vuran ışığı yansıtmakta kullanılan, "bounce shader" denilen yeni ışık programı sayesinde ışığı bir yüzeyden bir diğerine yansıtabilmek mümkün hale gelmiş. Böylece ortamda çok daha doğal bir ışık elde ediliyor.

Bir önceki filmde Şrek'i ve diğer karakterleri yalnızca ayakkabılı olarak yere basarken görebiliyorduk çünkü animasyon teknolojisi karaktarleri çıplak ayak olarak dengeli bir şekilde yere bastırabilecek kadar gelişmemişti. Devam filmindeki gelişmelerden biri de bu işte. Şrek ve Fiona'yı çıplak ayak görebiliyoruz.

Isıklandırmayla ilgili bir başka gelişme, tenin ışığı geçirgen yapısının artık animasyonda da sağlanabiliyor olması. Avucunuzun içine doğru tuttuğunuz bir fenerin ışığı elinizin arkasından baktığınızda da görülebilir ya, işte doğal tenin bu yarı şeffaf özelliği, animasyon teknolojisindeki gelişme sayesinde perdedeki karakterlere de kazandırılmış durumda. Daha önce bu şeffaflık sağlanamadığından karakterlerin tenleri plastik ya da metaldenmiş gibi daha sert, parlak ve suni duruyordu.

"Hiç Korkmuyorum"

Akdeniz'de korku

Tiyatro kökenli yönetmen Salvatores'ten, korkunun, merakın ve dünyayı anlamlandırmanın çocukların gözünden anlatımı... Çukurun içinde olmanın ya da çukura dışarıdan bakmanın öyküsü. "HİÇ KORKMUYORUM" (Io Non Ho Paura), gösterime girdiği tüm ülkelerde olumlu eleştiriler aldı. DERLEYEN: NERGİS ÖZTÜRK

İtalya, İspanya ve İngiltere ortak yapımı olan "Hiç Korkmuyorum", Niccolò Ammaniti'nin kitabından uyarlanan bir hikaye. Filmin yönetmenliğini ise Gabriele Salvatores yapıyor. Senaryo Niccolò Ammaniti ve Francesca Marciano'ya ait. Filmin yapımcılığını Maurizio Totti, Riccardo Tozzi, Giovanni Stabilini, Marco Chimenz, Maurizio Totti, Antonio Tacchia, Alquimia Cinema - İspanya, The Producers Films (Not Scared) - İngiltere gibi çok sayıda isim ve şirket üstlenmiş durumda.

Film, İtalya'nın çok sıcak güney bölümünde, 1978 yazında geçiyor. Mavi gökyüzünün altındaki mısır tarlalarının arasında toplam beş haneden oluşmuş bir yerleşim var. Büyükler havanın sıcaklığı yüzünden evlere kaçmış durumdayken, altı tane çocuk bisikletlerine atlayıp dolaşmaya çıkıyorlar. Dokuz yaşındaki Michele, mısır tarlalarının arasında asla kimseye söyleyemeyeceği bir şey görüyor. Gördüğü şeyle başa çıkabilmek için çocuklara özgü yaratıcılığına ya da henüz sahip olduğunu bile bilmediği cesaretine güvenmek zorundadır. Hikaye Michele'in gözünden anlatılıyor. Michele rolünde, ilk film deneyimini yaşayan (diğer çocuklar gibi) Giuseppe Cristiano var. Film için 540 çocuk denenmiş. Hepsi de Basilicata ve Puglia arasındaki unutulmuş bölgenin çocuklarıymış. "Konuşmaları, mimikleri, bakışları ile bu keşfetmek, korku, başkaldırı ve dayanışma içeren epik hikayede aslında baş kahraman onlar. Güney'in bu unutulmuş bölgelerinde doğan çocukları adeta yok sayıyoruz, halbuki onların arasından da pek çok kahraman çıkabilir," diyor yönetmen Gabriele Salvatores ve şöyle devam ediyor; "Filmin ismi, hikayenin birinci tekil şahıs tarafından anlatıldığının ipucunu veriyor zaten. Bu birinci tekil şahıs bir çocuk ve içinde yaşadığı dünyanın hikayesini anlatıyor. Altın sarısı bir buğday tarlası. Sıcak ve davetkar. Birçok şey saklıyor olabilir içinde. Bir metre yükseklikteki buğdayların arasında sırlar ve tehlikeler olabilir. Gündüz ve gece, aydınlık ve karanlık. Siyah ve altın sarısı bu filmin renkleri."

Niccolò Ammaniti, filmin müzikleriyle ilgili yaylı çalgıları önermiş. Bu filmin bir yanıyla bir gerilim filmi olduğunu ve yaylı çalgıların gerginliği tırmandırmak için çok uygun olduğunu söylüyor Salvatores.

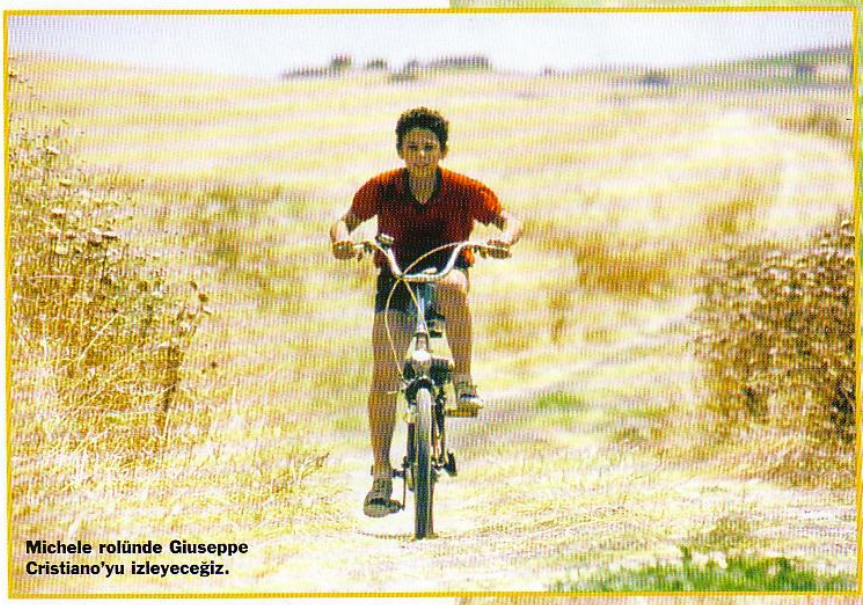

Michele rolünde Giuseppe Cristiano'yu izleyeceğiz.

"Eğer bir delikte kapalı kaldıysanız ve sevdikleriniz gelip sizi kurtarmıyorsa; etrafınız çamurla ve karanlık bir duvarla çevriliyse öleceğinizi düşünmeye başlarsınız. Sizi, hayatın devam ettiğine, dışarıda hala güneş ve oksijen olduğuna inandıracak bir meleğe ihtiyacınız vardır. Bugünlerde 'Hiç Korkmuyorum' demek biraz zor."

Yönetmen Gabriele Salvatores 1950 yılında Napoli'de doğmuş. Milano'da kurduğu ve kısa zamanda popüler olan tiyatro, bugün İtalya'nın en önemli tiyatrolarından biri olarak görülüyor. Salvatores geçtiğimiz yıllarda 21 oyunun yönetmenliğini yaptı ve oyunların çoğu tüm İtalya'da çok beğenildi. 1981 yılında "A Midsummer Night's Dream"i uyarladığı bir müzikal sahneledi. Oyun 200.000 izleyici ile buluştu ve çok beğenildi. Ertesi yıl Salvatores bu oyunu ilk uzun metrajlı filmi olarak çekti. "Amnesia" (2002), "Denti" (2000), "Nirvana" (1996), "Sud" (1993) ve "Akdeniz" (1991) çektiği diğer filmlerden bazıları.

"Hiç Korkmuyorum", iki İtalya'yı acımasızca karşı karşıya getiriyor. 1978 yazı inanılmaz sıcak bir yazmış, aynı yıl kaçırılma olayları da çok fazla yaşanıyormuş. Michele ve arkadaşları tepelerden birinde yıkık dökük bir ev buluyorlar öyküde. Evin içinde kazılmış bir çukurun içinde gözleri bağlı bir çocuk görür Michele ve bunu kimseye söylemez.

"Öykünün geçtiği bölgeden arabamla geçerken birden kafamda canlandı hikaye. Hava inanılmaz sıcaktı ve tarlalar tam olarak anlattığım gibiydi. Civardaki birkaç evden başka hiçbir şey yoktu etrafta. Gerçekten etkilenmiştim. Bölgenin görsel olarak beni bu denli etkileyebileceğini hiç düşünmemiştim. Kendi kendime şunu düşündüm: Çocuklar böyle bir yerde ne yapar?" diyor yönetmen Salvatores.

Ammaniti'nin İngilizce'ye çevrilen ilk kitabı "Io Non Ho Paura" (Hiç Korkmuyorum), yazarın farklı türde yazdığı bir kitap. Daha önce İtalya'da komik çizgi kahramanları ile biliniyormuş. Bu kitabın diğerlerinden daha evrensel bir kitleye hitap ettiğini söyleyen Ammaniti, "Herkes İtalya hakkında birtakım şey-

Film, Altın Ayı'ya aday gösterildi.

ler bilir ama aslında bildikleri şey oldukça kısıtlıdır." diyor. Michele'in hikayesini kendisi de önce senaryo olarak yazmayı düşünmüş ama daha sonra vazgeçmiş. Romanın altı ay içinde bittiğini ve yazarken bile bir film olarak gözünde kare kare canlandırarak yazdığını anlatıyor yazar. "Bu hikaye hayalgücünün kapılarını aralıyor. Bunun da ötesinde benim için asıl önemli olan, çocukların dünyayı nasıl bir gözle gördükleri. Korkuları, olayları görüş ve algılayış biçimleri, büyüklerin dünyası ile yaşadıkları çelişkileri..."

Birçok ülkede 2003 yılında gösterime giren "Hiç Korkmuyorum" , eleştirmenlerden oldukça iyi not almış. Film görsel açıdan oldukça başarılı bulunuyor ve sinematografik olarak çok tatmin edici olduğu söyleniyor. Yönetmenin hikayeye bir çocuk gözüyle yaklaşımı ve bunu işleyiş biçimi de övülen noktalar arasında... ■

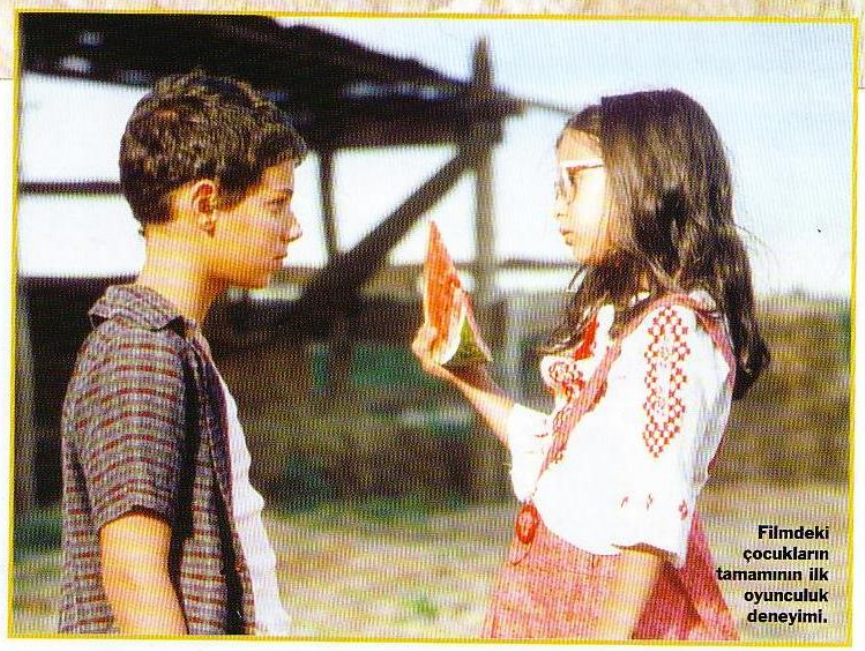

Filmdeki çocukların tamamının ilk oyunculuk deneyimi.

gündem

Takashi Miike

"Bu kadarı da olmaz artık" diyeceksiniz

Aşırı üretken, sınır tanımayan ve kuralları hiçe sayan bir yönetmen... Son dönemin gözdesi Japon sinemasından, kendine has bir kült figür. Geçtiğimiz ay içerisinde iki filmini birden vizyonda ağırladığımız TAKASHI MIIKE, üzerinde düşünmeye ve takip etmeye değer bir isim. ENGİN ERTAN

Ülkemiz izleyicisiyle tanışıklığı festival programlarıyla sınırlı kalmış olan Takashi Miike, Temmuz ayı içerisinde iki filmiyle birden vizyona da sızdı. Yılda 5-6 film çeken bir yönetmene de böylesi yakışırdı zaten. Yıllar önce Çevre Filmleri Festivali dahilinde gösterilen "Çin'in Kuş İnsanları" (Chûgoku no chôjin) bir yana (ki, izleyebildiklerimiz arasında Miike'nin en aklı başında filmi olduğunu söyleyebiliriz), Japonya'nın bu kendine özgü yönetmeniyle tanışmamız 3 yıl önceki İstanbul Film Festivali dahilinde gerçekleşmişti. O yılın "mercek altındaki genç yönetmen"i olan Miike, artık festivallerin geceyarısı gösterimlerinin aranan ismi, kendi hayran kitlesine sahip bir kült yönetmen haline gelmiş durumda.

1960 yılında, Japonya'da ufak bir kasaba olan Yao'da dünyaya gelen Miike'nin yeniyetmelik yıllarında sinemadan başka bir tutkusu varmış. Tıpkı aynı topraklardan gelen bir diğer ünlü yönetmen, Takeshi Kitano gibi, o da motorsikletlere ve yarışmaya son derece meraklıymış. Ancak 18 yaşına geldiğinde sinema okumaya karar vermiş ve Shohei Imamura'nın kurucuları arasında yer aldığı Yokohama'daki Görsel Sanatlar Akademisi'nin sinema bölümüne yazılmış. Onun bugün yaptığı sinemaya bakınca, bir sinema okuluna kabul edilmesine ihtimal vermemek mümkün. Ancak telaşa gerek yok, zaten mevzubahis okulun giriş sınavı yokmuş. Tahmin etmenin zor olmayacağı gibi Miike öğrenciliği süresince hemen hiçbir derse katılmamış. Prodüksiyon asistanı arayan bir televizyon ekibine okul tarafından önerilen isimse ondan başkası değilmiş. Böylece televizyona kapağı atan Miike, uzun bir zaman farklı görevlerde bu sahada çalışmış. Yaklaşık 10 yılı bulan bir sürede mezun olmayı beceren Miike, bu zaman zarfında Imamura'ya asistanlık yapma şansını da elde etmiş. '90'lı yılların başlarında Japonya'yı da etkisine alan video filmleri piyasası, ona yönetmenliğe geçiş yapmak için uygun bir zemin sağlamış.

Miike'nin aşırı üretkenliğinin öncelikli nedenleri arasında çektiği video filmlerinin yoğunluğu yer almakta. Son derece düşük bir bütçeyle ve kısa sürede kotarılan bu filmler, Miike'nin adeta içinden fışkıran manik enerjiyi değerlendirmesi için de uygun bir araç. 1991 yılında yönettiği " Toppuu! Minipato tai - Aikyacchi Jankushon"dan başlayarak, 4 yıl boyunca sadece video piyasasına çalışan Miike, belli ki bu süre içerisinde denemekten korkmamayı öğrenmiş ve eline çabuk şekilde iş teslim etmek konusunda epey kaşarlanmış. 1995 yapımı "Shinjuku kuroshakai: Chaina mafia sensô" ise yönettiği ilk sinema filmi olmuş. Miike'nin bu filmden başlayarak video, televizyon ve sinemayı birarada yürüttüğünü söyleyebiliriz.

Sonraki yıllarda "Gokudô sengokushi: Fudô" (1996), "Islak Köpek/Gokudô kuroshakai" (1997), "Çin'in Kuş İnsanları/Chûgoku no chôjin" (1998), "Ölü Ya Da Diri/Dead or Alive: Hanzaisha" (1999) gibi filmlerle dikkat çekmeye devam eden Miike, 2000 yılında "Ölüm Provası" (Ôdishon) ile uluslararası

"Cevapsız Arama"

arenada üne kavuştu. Film pek çok ülkede gösterim şansı elde ederken, yönetmenin önceki işleri de Avrupa'da ve ABD'de VHS ve DVD formatlarında izleyicilere ulaşmaya başladı. Bizlerin de Miike'yi keşfetmesi bu döneme denk düşmekte.

Takashi Miike'nin bol elemanlı filmografisine (13 yılda 60 film çekmiş durumda) baktığımızda hem bir "her telden çalma" durumuyla, hem de kendini tekrar eden benzer öğelerle karşılaşıyoruz. Her şeyden önce şunu söyleyebiliriz ki, Miike bir anti-janr yönetmeni. Filmlerinde kimi türleri çağrıştıracak klişelere, formüllere rastlasak bile, onları kategorize etmemiz son derece zor. Örneğin "Ölüm Provası"nın bir melodram gibi başlaması, bir süre sonra duygusal bir filme doğru meyletmesi ancak ikinci yarısında keskin bir virajla korku/gerilim türüne dönmesi gibi. Müzikalle korkunun kaynaştıkları bir tür kırması olarak lanse edilen "Katakurilerin Mutluluğu"nu (Katakuri-ke no kôfuku) ise her iki türe de dahil etmek mümkün değil. Bu iki film bir yana, Takashi Miike imzalı işlerde gangster filmlerinden polisiyeye, komediden aksiyona kadar pek çok türün izleri yakalanabiliyor. Ancak yönetmen belirli bir türün filmlerine hakim olmasına asla izin vermiyor. Toparlamak ve bir kez daha altını çizmek gerekirse, kendisi kesinlikle tür kırması değil, tür dışı filmler çeken bir yönetmen.

Miike'nin bir anti-janr yönetmeni olduğu yönündeki savımızı, kendisinin esasında anti-sinema yaptığı iddiasıyla devam ettirebiliriz. En azından alıştığımız formüllerin ve klasik bir anlatının Miike filmleriyle uzaktan yakından alakası yok. Sözkonusu olan hikayenin ikinci planda kaldığı, stilin içeriğin önüne çıktığı bir yapı da değil. Miike bilinçli olarak mantığı, merkez noktaya yerleşecek bir karakteri, hikayesini anlaşır şekilde geliştirecek bir izleği reddediyor. Onun filmlerini daha ziyade bir zihin akışı olarak görmek de mümkün. Tercih ettiği biçim de bu yapıya destek çıkıyor. Çoğu Miike filmini izlediğinizde, bir kez daha kurgulanması ve kısalması gerektiğini düşünebilirsiniz. Zira muhtemelen çekilen her sahnenin kullanıldığı, gerçek bir fikir kalabalığının yaşandığı, hayli serbest bir yapıyla karşı karşıya kalıyorsunuz. Bu düzensizlik bazen olumsuz sonuçlar da verebiliyor. Ancak Miike'nin bu riski göze aldığını görmemek imkansız, aksi takdirde bu kadar yoğun şekilde üretmezdi. Ona kendine özgü halini veren şeyin bu serbest yapı olduğunu, hatta mevzubahis tercihin Miike sineması için olmazsa olmaz niteliği taşıdığını reddetmek mümkün değil.

Peki Miike'nin sinemasındaki bu düzensizliğin ardında kurallara karşı gelmenin ötesinde bir amaç da yakalayamaz mıyız? Pekala yapabiliriz. Miike'nin ayrı telden çalan filmlerinde dikkat çeken ortak bir nokta, kendini hayatın akışına bırakmış, savrulan karakterler. Bu, özellikle Batı usulü kara filmden ödünç aldıklarını yakuza hikayeleriyle birleştirdiğinde öne çıkan bir durum. Yoğun Melville esintileri taşıyan "Islak Köpek"in (rahatlıkla Miike'nin vasat işleri arasına dahil edebiliriz) yalnız kiralık katilini veya "Gozu"nun kayıp "birader"ini arayan Minami'sini birer "flaneur" (şehirde dolaşan ve gözlemleyen, aylak, gezgin-düşünür) olarak görmemiz mümkün. Elbette iki karakter arasında belirli farklar var. "Islak Köpek"teki Yuji ayakları daha yere basan bir hikayede basro-

"Ölüm Provası"

"Ölü Ya Da Diri"

"Ölü Ya Da Diri 2: Yuşlar"

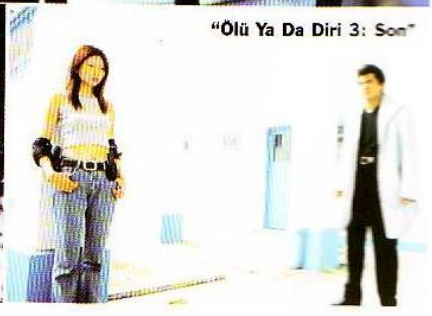
"Ölü Ya Da Diri 3: Son"

Takashi Miike'nin bir bakıma anti-sinema yaptığını da söyleyebiliriz. En azından alıştığımız formüllerin ve klasik bir anlatının Miike filmleriyle uzaktan yakından alakası yok. Hatta onun filmlerini daha ziyade bir zihin akışı olarak görmek de mümkün.

Takashi Miike

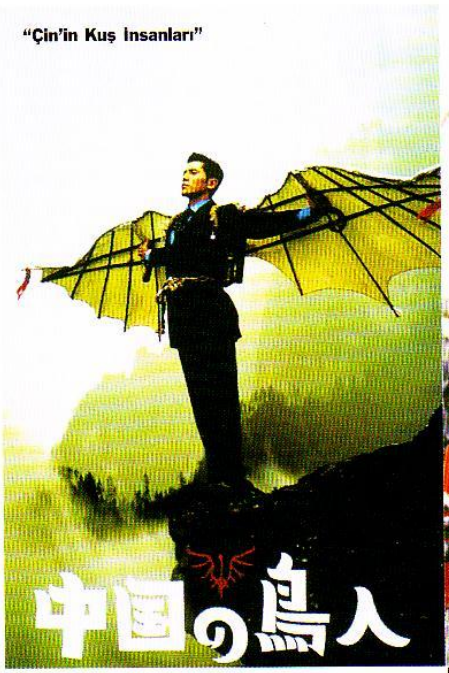

"Çin'in Kuş İnsanları"

Takashi Miike (sol başta) "Ölüm Provası"nın setinde.

lü üstlendiği için, daha gerçekçi bir şehir atmosferinde buluyor kendisini. "Gozu"nun Minami'si ise kendi hayalindeki Japonya'da kayboluyor ve gözlemliyor.

Miike'nin gangster hikayelerindeki karakterleri birer "flaneur" olarak nitelendirsek bile, içinde savruldukları, gözlemledikleri ve deneyimledikleri mekan kesinlikle Japonya değil. Miike bu karakterlerin tutunamazlığını vurgulamak istercesine mekanla da oynuyor. Örneğin "Islak Köpek"in Yuji'si kendini Tayvan'da çalışırken buluyor, "Çin'in Kuş İnsanları"nda bir grup Japon, Çin'in uzak bir köşesine doğru yolculuğa çıkıyor veya "Ölü Ya Da Diri"de Japonya'da yaşayan Çinliler karşımıza geliyorlar. Diğer yandan, daha önce de söylediğimiz gibi, "Gozu"da Minami rüyadan fırlamış gibi bir Japonya'da buluyor kendisini. Elbette "Kayıp Ruhlar Kenti"nin (Hyôryuu-gai) yarı Japon, yarı Brezilyalı başkarakteri Mario'yu da unutmuyoruz. Özetle Miike kültürel çatışmayı, çok uluslu olma halini filmlerinde sık sık kullanıyor. Derdi Japonya'nın dışına çıkarak genel bir Uzakdoğu portresi yansıtmak belki de. II. Dünya Savaşı'ndan beri bu bölgede yaşanan kültürel karmaşa, Batı etkisi ve ülkeler arasındaki iletişimsizlik de ister istemez filmlerine yansıyor. Özetle onun filmlerindeki dağınık ve savruk hal, bir bakıma yaşamın kendisine de denk düşüyor. Böylesi bir hayatı deneyimleyen karakterleri de uçları belirsiz hikayeler içerisinde bir oraya, bir buraya sürükleniyorlar. Başka bir deyişle, merkez noktası olmayan sadece Miike'nin filmleri değil, bu filmlerin karakterleri de benzer bir varoluş sorunundan mustaripler.

Bu noktaya vardığımızda, Miike'nin filmlerinin seyirciyle iletişim kurmasının zorluğunu da kabul ediyoruz. Yarı İngilizce yarı Japonca isimleri, barındırdıkları yoğun referanslar ve hepsinden önemlisi karışık hikayeleriyle bir üst paragrafta andığımız kültürel iletişimsizliğin yansıması haline geliyorlar. Belki de biz öküz altında buzağı arıyor ve Miike'nin umursamazlığını ve boşluğunu anlamlandırmaya çalışıyoruz.

"Kayıp Ruhlar Kenti"

Ancak şaşmayacak bir gerçek var ki, o da Miike'nin gerçek bir tabu deviren olduğu. Japon gelenekleri ve katı kuralları onun bir numaralı hedefi. Ülkesinin kültüründen aldığı referanslara (mangalar, animeler, çeşitli Japon efsaneleri ve yakuzalar) rağmen, onları tersyüz etmeye bayılıyor. Ödünç aldıkları sadece geçmişe ait mitler de değil üstelik. Örneğin ülkemizde geçen ay vizyona giren "Cevapsız Arama"da, Hideo Nakata'nın "Halka" ve "Karanlık Sular" gibi filmlerinden fikir araklamaktan geri kalmıyor. Bunun için Miike'yi suçlamaya da gerek yok. Aradaki benzerliğin bizden çok o farkında olsa gerek. Ülkesinin kültürünü, o topraklar üzerinde yaşayan insanların düşünme ve algılama şeklini deşmeye bu derece meraklı birisi, popüler kültüre niye bulaşmasın ki?

Seks ve şiddetse Miike filmlerinde mutlaka yer alıyorlar. Ancak yönetmen bu iki unsuru da o kadar uç noktalara taşıyor ki, bir süre sonra filmlerindeki grafik şiddet ve çıplaklık, izleyicinin kahkahalara boğulmasına yol açabiliyor. Diğer yandan, Miike filmlerindeki şiddet veya sevişme sahnelerini tasarlarken (evet, bu sahnelerden birer tasarım olarak bahsetmek en doğrusu) özellikle uç fikirlerin peşinden koşuyor. Onun filmlerinin geçtiği evrende her şey mümkün ve serbest. Toplum tarafından öngörülen kuralların, normal olarak kabul edilmiş değerlerinse hiçbir anlamı yok.

Örneğin Miike'nin en ciddi (aynı zamanda en iyi) filmi olan "Ölüm Provası", Japon kül-

"İyi bir film çekmek yeterli değildir. Benim çekmekte olduğum filmden aynı zamanda hoşlanıyor olmam lazım. Bu nedenle gelecekte de film çekmekten hoşlanmaya devam etmeyi planlıyorum."

"Filmleri yarıda terk eden insanları gerçekten anlayamıyorum."
TAKASHI MIIKE

türünde kadına biçilen rollerle ilgili bir eleştiriydi. Çocukluğundan bu yana çeşitli şekillerde taciz edilmiş Asami, manav tezgahından seçilir gibi bir erkeğe eş gitmeye ve eksiksiz bir cinsel obje olmaya karşı tavrını sergilerken (veya ona bu rolleri biçen Aoyama'nın hayalinde cezalandırıcı rolünü alırken) bu mesajın altını kalın ve kanlı şekilde çiziyordu. "Katakurilerin Mutluluğu" ise geleneksel bir aile içinde huzur bulmanın imkansızlığını vurguluyor, eşi benzeri olmayan bir alternatif aile modeliyle herkesin kendi yöntemi dahilinde mutluluğun peşinden koşmasını öngörüyordu.

Geleneksel aile ve sosyal rollere karşı duran bu filmler bir yana, Miike'nin çoğu filminde eşcinselliğin de altı çizilen bir tema olduğunu görüyoruz. Erkek arası dostluğa dair filmlere çoğunlukla bu tarz benzetmeler yapılır ancak Miike belirsizlikten ve örtük bir yapıdan mümkün mertebe uzaklaşıyor ve "birader" Yakuzaların hikayelerine yoğun bir cinsel altmetin yerleştirmekten asla çekinmiyor. Bu durumun iyice belirginleştiği bir film olaraksa "Gozu"yu gösterebiliriz. Kendisine verilen görevi başarıyla yerine getiremeyen "bakir" Minami, öldürmesi gereken "birader"i ararken yoğun cinsel referanslarla dolu bir rüya atmosferine dalıyor. Öyle ki, göğüslerden fışkıran sütler veya ancak anal penetrasyon sonucunda erekte olabilen bir patron bu rüyada yerlerini alıyorlar. Minami'nin film boyunca peşinden koştuğu, kendisi için bir rol modeli olan "birader" Ozaki ise bir noktadan sonra genç ve güzel bir kadın vücudunda karşısına çıkıyor. Minami'nin kadın bedenindeki Ozaki ile yaşadığı cinsel deneyimin sonuçlarıysa kelimelerle anlatılacak gibi değil.

Miike'nin filmlerindeki rüya atmosferi ve yoğun cinsel referanslar, kimilerini bu filmleri psikanaliz yoluyla çözmeye de itiyor. Elbette David Lynch'ten Cronenberg'e uzanan benzetmeler de eksik kalmıyor. Ancak yönetmenin etrafında oluşan tüm bu ilgiyi hayretle izleyen, ona karşı kayıtsız kalmayı tercih edenler de var. Fakat Miike'nin bu yorumlardan

Miike filmlerinde yakuzayı alıştığımızdan farklı şekillerde görebiliyoruz.

rahatsız olduğunu hiç sanmıyoruz. Film çekme eylemini düpedüz bir provokasyon aracı olarak kullanan Japonların "yaramaz çocuğu" bildiğini okumaya devam ediyor. Daha önce de söylediğimiz gibi, onun düzensiz ve kafasına estiği gibi film çekme tarzı zaman zaman ciddi hayalkırıklıklarına da neden olabiliyor. Yine de tercihimiz Miike'nin bu yoldan şaşmaması yönünde. Yakalayabildiğimiz kadarıyla filmografisini takip etmeyi ve aradan zevkimize uygun lezzetler bulmayı, aklı başında bir Miike'ye yeğliyoruz. ■

Mercek altında Miike

Siz kimilerinin onu ciddiye almadığına bakmayın, şimdiden üzerine yazılmış bir kitap bile var. Takashi Miike'nin sinemasını ele alan "AGITATOR-THE CINEMA OF TAKASHI MIIKE" yönetmenin hayranları için yararlı bir kaynak.
ECE GAMZE ATICI

Takashi Miike'nin bir sinemacı olmasının ötesinde kültürel bir figür olarak da ele alındığı kitabın yazarı Asya sineması hakkında önemli bir kaynak olan Midnight Eye adlı internet sitesinin yazarlarından olan Tom Mes. 408 sayfa uzunluğundaki, FAB Pres tarafından yayımlanan kitap, Makoto Shinozaki'nin özsözünü takiben 8 bölümden oluşuyor. "The Dirt Bike Kid" adlı ilk bölümde Miike'nin çocukluğundan ilk filmini çekene kadar geçen zaman yönetmenin kendi koleksiyonundan alınan fotoğraflarla yer alıyor. İkinci bölüm, "Themes in the Work of Takashi Miike" ismini taşıyor ve Miike filmlerinin ortak temalarından ve motiflerinden söz ediyor. "The Video Years 1991-1995" Miike'nin sinemacılıktaki ilk yıllarına ve ilk çalışmalarına ışık tutuyor. Ardından "The Outlaw Director 1995-2002" bölümü sözkonusu yıllar arasında yaptığı tüm film ve TV dizilerinin analizini içeriyor. Besinci bölüm "Stray Dog"da yönetmen aktör ve yapımcı olarak inceleniyor ve bunların yanı sıra sinema dışındaki Miike'ye de göz atılıyor. "Ichi the Killer Production Diary"de Miike'nin "Katil Ichi" filmine dair tüm deneyimleri ve anıları aktarılıyor. "Ne yaptığımı biliyormusum gibi davranamam" (I can't pretend to know what I'm doing) isimli yedinci bölümde Miike ile kariyeri üzerine yapılan bir röportaj yer alıyor. Sekizinci bölüm "Filmography" ise Miike'nin tüm filmlerinin listesini içeriyor. Son olarak Takashi Miike filmlerinin yayınlanan tüm DVD'leri ekstraları, altyazı seçenekleri gibi tüm özellikleriyle tanıtılıyor. Sonsöz ise Shinya Tsukamoto'ya ait.

2000'de Rotterdam Film Festivali'nde ilk kez Miike filmleri izleyen Tom Mes hemen ilk görüşte etkilenir. Festivalde önce "Ölü Ya Da Diri"yi sonra da "Ölüm Provası"nı izleyip derinden sarsılan ve izleyicilerin tümünün benzer bir sarsıntı geçirdiğini gözlemleyen Mes'in aklında böylece olusmaya baslar kitap fikri. Rotterdam'da etkilendiği Miike'nin filmlerini izlemeye devam eder böylece tüm filmlerde yer alan ortak temaları ve motifleri kesfetmeye baslar. Ardından 2001'de Japonya'ya gider. Kitabın olusum sürecinin önemli bir kısmını Miike filmlerini izlemek oluşturur, yazma

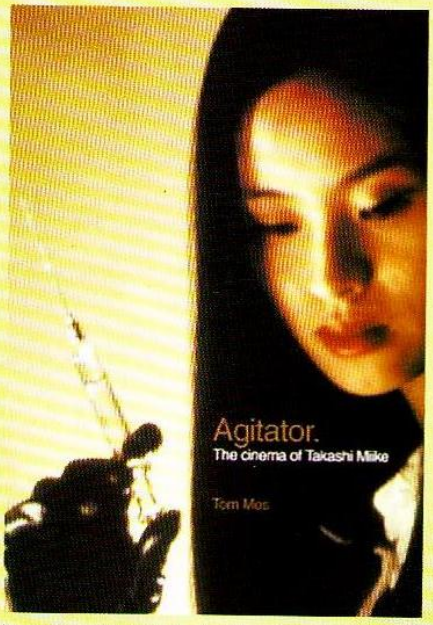

kısmı ise yaklaşık altı ay sürer. Tüm bu süreçte Miike de bizzat yer alır. Mes'in favori Miike filmleri arasında "Ölü Ya Da Diri 2: Kuslar" ve Japonya dısında cok tanınmayan "Kishiwada Shonen Gurentai-Bokyo" sayılabilir. "Agitator-The Cinema of Takashi Miike"yi *www.amazon.com* adresinden temin etmeniz mümkün. ⇨

Eleştirmenlerin kaleminden Miike

Madem Miike bu kadar farklı tarzda filmler çekiyor, biz de çeşitli sinema yazarlarından farklı Miike filmleri hakkında kısa eleştiri yazıları talep ettik. Bakalım kimler onun sinemasını neresinden tutuyor, kim neyi neden seviyor veya sevmiyor.

ÖLÜ YA DA DİRİ
(Dead or Alive: Hanzaisha)

Açılışta bizleri karşılayan kolaj, sonraki dakikalarda karşılasacaklarımızın da bir bakıma habercisi. Farklı mekanlarda gelişen şiddet olaylarını paralel bir kurguyla izliyor ve hayretimizi gizleyemiyoruz. Miike, tam da kendisinden bekleneceği şekilde, grafik şiddet sahnelerini cinsel hazla biraraya getiriyor ve ortaya çıkan kan gölünü orgazma benzer bir coşkuyla resmediyor. Kaldı ki, bu açılış kendisini beceren erkek tarafından boğazı kesilen ve boğazından fışkıran kanlarla aynı anda bosalan bir adamla noktalanıyor.

Bu gördüklerimiz daha sonra karşılasacaklarımızın habercisi demiştik. Ancak kast ettiğimiz bir Miike filmi, unutmamak lazım. Birden her şey beklenmeyecek şekilde normale dönüyor ve kendimizi sıradan bir polisiye öykünün ortasına atılmış halde buluyoruz. Bir süre sonra yeni karakterler ve yeni hikayeler türemeye başlıyorlar. Neye uğradığımızı anlayamadan, bu sefer de Hong Kong aksiyonlarından fırlayıp gelmiş gibi duran bir aile dramının içine çekiliyoruz. Çok geçmedense hayvanların da dahil edildiği porno film setlerine konuk olmaya veya dıskılar içinde boğulan bir kadına, snuff film parçalarına ve benzeri görüntülere tanıklık etmeye başlıyoruz.

Bu tematik kaos Miike'nin sinemasını özetlemek için birebir. Seyirciye nereye yoğunlasacağını, neye konsantre olacağını açık etmeyen ve çaba isteyen bir yönetmen kendisi. Ana yazıda da değindiğimiz çok ulusluluk ve kimlik karmaşasıysa filme ciddi sekilde hakim. Çin ve Japon mafyası, Japonya'da yasayan Çinliler, Çin'e göç etmiş Japonlar, hepsi biraradalar. Peki finalde ne oluyor? "Pokemon"a gönderme yapan bir repliğin bile eksik kalmadığı film, essiz bir çatışmayla son buluyor. Kahramanlarının ellerine tutusturduğu, birer fallik obje görevi üstlenen silahlarda (örneğin bazuka) sınır tanımayan Miike, finalde dünyayı havaya uçuruyor. Bunca karmasa sonunda uzlaşmacı bir final veya mutlu son beklemiyordunuz herhalde? **ENGİN ERTAN**

KATAKURİLERİN MUTLULUĞU
(Katakuri-ke no kôfuku)

Bazı film adları, izlemeden önce film hakkında iyi bir fikir verir de, kiminin anlamı ancak izledikten sonra belirginleşir. Mesela Todd Solondz'un "Happiness/Mutluluk" adlı filminin adına bakıp da, bunu çıkışta kendinizi iyi hissedeceğiniz türden bir film zannederseniz, yanılırsınız. "Katakuriler'in Mutluluğu" da böyle bir isim işte... Zira, şehirden kaçıp, huzurlu bir hayat sürdürme planıyla bir dağ oteli açan Katakuri ailesinin "mutluluk"u ironik türden. Nasıl ironik olmasın ki? Özene bezene kurdukları otellerine nadir gelen misafirler bir bir ölüyor. Onlar da daha iş hayatlarının başında kötü bir üne sahip olmamak için misafirlerini bir bir gömüyorlar. Başka ne yapabilirler ki? Hayattaki en değerli varlıkları olan ailelerinin refahı için otelin şanına leke sürdürmemeleri gerekiyor. Bu nedenle ölümler karşısında metin olmayı başarabiliyorlar. Hatta cesetlerle karşılaştıklarında duydukları şaşkınlığı müzikal bir numara ile geçiştiriveriyor, olaya neşeli bir haya verebiliyorlar. Üzüntüler yaşanmıyor pek. Duygularına, birer müzikaldeymişçesine yabancılaşmışlar. Aynı cesetler gibi, gerçekler de bir bir gömülüyor Katakuriler'in bahçesine.

Japon ailesini (ya da dünyadaki tüm aileleri) sahtelik konusunda ağır bir eleştiriye maruz bırakan Takashi Miike'nin, belki de çılgınlığını en ağır şekilde sergilediği film bu. Absürdlükse, absürdlük (Kraliçe Elizabeth'in yeğeni ve Amerikalı bir asker olduğunu iddia eden Japon bir adam var mesela); türler karışımının en ala çorba hali (romantik komedi/müzikal/çamur animasyon/psikolojik gerilim/kara komedi türlerinde bölümler bulmak mümkün); Michael Jackson'dan "Sound of Music/Neşeli Günler"e ilham kaynakları ve daha neler neler var filmde! Bu çok öğeli, çok-türlü hali, filmin derin gözlemlere ve mükemmel bir bütünlüğe sahip olmasını engelliyor belki. Ancak sınırların yokolup, tanımların birbirine böylesine karıştığı bir yapı ile de çok etkileyici olmayı başarıyor. Aileyi duygudan yoksun bir kurum, aile üyelerini yalanlara inanmaya hazır insanlar olarak seyrederken kahkahalara boğuluyorsunuz. Aynı "Neşeli Günler"in afişindeki gibi elele verip kırlarda koşuşturan Katakuri ailesinin mutlulukta pek şansları olmayacağı baştan belli aslında. Ne de olsa mükemmel aile tablolarını tamamlamak için seçtikleri yer bir yanardağın eteği.
BURCU AYKAR

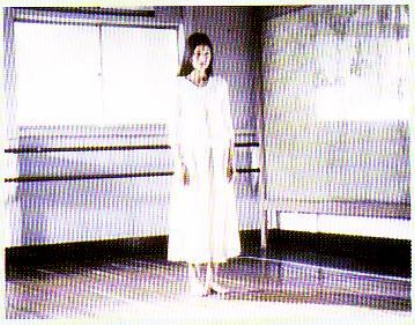

ÖLÜM PROVASI
(Ôdishon)

Takashi Miike filmleri, Japon insanının (ya da "insan"ın) hasta koltuğuna yatırıldığı bir psikanaliz seansı sayılabilir. Filmlerinde karakterler fiziksel olarak deşilirken, bedenlerinin içi dışına çıkarılırken, Miike'nin asıl niyeti insan ruhunu didiklemek, yaptığı da bir bakıma bilinçaltına bir kürek daldırıp çıkanları seyirciye göstermek (haliyle, filmleri oldukça yoğun ve karmaşık). Seyirciyi korkutmanın çok özel yollarını içgüdüsel bir şekilde bilmesi de ayrı bir "güzellik".

Miike'nin tüm bu huylarını pervasızca sergilediği "Ölüm Provası" için "tipik bir Miike filmi" denilebilir (tabii, "tipik bir Miike filmi" diye bir şey varsa). Öte yandan, "yaratıcı" bir insanın, aklına gelen her şeyi beyazperdeye kustuğu izlenimini veren, birkaç film doğurabilecek kadar şişkin diğer filmlerinin (bkz. "Katakurilerin Mutluluğu") yanında "Ölüm Provası" bayağı derli toplu görünüyor. Japon toplumunun halinden girip orta yaşlı bir erkeğin bilinçaltından çıkan,

GOZU

(Gokudô kyôfu dai-gekijô: Gozu)

"Gozu" olsa olsa Takashi Miike'ye yakışır. Çünkü bir film ile seyircisi arasında kurulan benzersiz ilişki ancak Miike'nin bu filmindeki kadar kontrolden çıkabilir. Filmin İstanbul Film Festivali'ndeki gösteriminde bu ilişki ilk yarım saatten sonra çılgınca, giderek hastalıklı bir hâle ulaştı.

Miike filmleri arasında pek ortak nokta yok. Her filmi birbiriyle ilintisiz türler arasında dolaşabilir ve yine birbiriyle ilintisiz usta yönetmenlerin bazı yapıtlarını anımsatabilir. Kimi zaman senaryosuz çalışma yetisine de sahip olduğundan olsa gerek, Miike sinemasında imgeler, karakterler arasındaki ilişkiler, olay örgüsü ve hatta olayların mantıkla ilişkisi ya çığır açıcı ya da çığrından çıkarıcı bir şekilde tezahür ediyor. Çoğu filminde buna karar vermek zor gibi görünse de "Gozu"da tereddüt edilmez: ikincisi ona daha çok yakışıyor.

Bir yakuza üyesi, örgütte büyük saygı duyduğu bir "büyüğünü" Reis'in emriyle boş bir arazide temizler. Sonra cesedi kaybeder! Deştikçe deşmek adamın hiçbir işine yaramaz ve belki biraz da debelendikçe battığı için adım adım gerçeküstü bir dünyanın gariban tanığı hâline gelmeye başlar.

"Gozu" hem iyi hem kötü anlamda seyircinin mizah olarak son derece verimli bir şekilde uyum gösterebileceği bir film. Bir kere kesinlikle David Lynch tadında! Film büyük ölçüde "çıldırma üzerine bir film" ama onunla gerçeklik arasındaki sınır son derece bulanık. Ceset kaybolduktan sonra yakuza üyesi Minami'yle birlikte akılla mantıkla ilgisiz, sanki bir psikoza aitmiş gibi duran şeyler görüyoruz: yaşlı bir kadın zihinsel özürlü kardeşini dövüyor, kadının göğüslerinden süt fışkırıyor, başı inek şeklinde bir adam bir görünüp bir kayboluyor, yetişkin bir adam kendi kızkardeşini yetişkin bir hâlde doğuruyor, sado mazoşist bir adamın kıçına kepçe saplanıyor...

Tamamen yakuza filmlerini alaya alan bir sahneyle başlayan film oradan gerilim ve korkuyla karışık absürd bir gerçeküstücülüğe

evriliyor. Miike'nin yarattığı bu dünyada - eğer yapabilirseniz- Japonlar üzerinden yapılan kesif toplumsal eleştiriler de yakalayabilirsiniz, psikanalizle yoğrulmuş derin zihni meseleler de... Daha olası ihtimal ise atacağınız kahkahaları takiben kullanacağınız "deli saçması" yaftası... Herkesin böyle bir sinemacıyı bağrına basacağı anlamına gelmez bu ama sevenin de ümüğünü sıkıp kültleştireceği bir adam yapar, ki bu bağlamda "Gozu" gibi bir filmin yönetmeni ünvanına sahip olmak hiç de fena birşey değil galiba. **BURÇİN S. YALÇIN**

KATİL ICHI

(Koroshiya 1)

"Katil Ichi", yönetmeni olduğu kadar ülkesindeki sinema eğilimleri konusunda da özel bir noktaya işaret ediyor. Ancak Japonya'da, iyi gişesi de olan çok popüler bir yönetmen "Katil Ichi" gibi bir filmle ortaya çıkabilir. Ya da dizginlenmemiş bir "istismar" filmleri yönetmeninin şöhreti, gün ışığına Miike'ninki kadar yakın olabilir. Sivri işlerden yapılan çoğu uyarlamanın aksine, "Katil Ichi" cüretkarlıkta kaynağının (Hideo Yamamoto'nun "Koroshiya 1" adlı manga'sı) gerisine düşmeyen bir film. Sadece "gore"la sınırlı kalmayan bir groteskliğin sinemadaki sadık karşılığı olarak ise, elbette "camp"in hudutları içine de girmiş durumda.

Filme bilinçli bir karikatürizasyon ve yapaylığın hakim olması, kolay hazmedilebilirliği de beraberinde getirmiyor. Dolayısıyla "Katil Ichi"ye gülmekle, "Evil Dead" ya da Peter Jackson'ın "Bad Taste"i gibi filmlere gülmek, aynı kefede yer almıyor. Miike'nin filminin tamamını kara mizah açısından değerlendirmek mümkün değil. Çünkü burada seyircinin tutunabileceği güvenli dalların sayısı az. İyi-kötü kontrastı oluşturmadan birbirini telef eden kahramanları özdeşleşmek üzere tasarlanmadığı gibi, çoğu kez olan bitenin belirgin bir açıklaması da yok. Olay örgüsü, sahnelerin birbirini takibi, dinamiklerini kolay kolay ele vermiyor. Seyircinin, hikayenin nasıl gelişeceğiyle ilgili önceden kestirebileceği tek şey, akla hayale sığmayan bir durumla karşılaşacak olması. Senaryosunda olduğu gibi, sinemasal tercihlerinde de ipi epey uzun tutulmuş bir film "Katil Ichi". Miike, kamera ve kurgu teknikleri açısından aklına gelen her oyuncağı kullanmış. Ki bunun, yaratıcılığı tamamen fiziksel acı ve işkence fetişizmi üzerine kurulu, kabusvari bir filme uyan bir rüküşlük olduğu söylenebilir.

Filme adını veren Ichi (Japonca'da "1" anlamına geliyormuş), hipnoz yoluyla eski bir yakuza mensubu tarafından intikam için kullanılan bir adam kesip biçme uzmanı. Filmdeki diğer başlıca karakterler gibi, Ichi'nin de kendi sapkınlıklarıyla iki yönlü bir ilişkisi var. Kendinden geçtiği intikam seanslarına

hem cinsel dürtüleri hem de sonrasında gözyaşları karışıyor. Ichi'nin öldürdüğü yakuza patronunun ortadan kaybolması üzerine kanlı bir seferberlik başlatan Kakihara ise, sinema tarihinin en büyük sadistlerinden biri olmanın yanında, aynı zamanda hiç kolay tatmin olmayan bir mazoşist. Hikaye, tecavüz, işkence ve cinayetle dolu epey karışık yollardan geçerek, bu ikilinin düellosuna doğru ilerliyor. Fakat "Katil Ichi"de olayların bütünsel akışı arka planda kalan bir unsur. Miike filmin her sahnesini, kendi başına bir aşırılık şovu olarak tasarlamış.

YEŞİM TABAK

arada da birkaç farklı temada mola veren film, Miike'nin bu bolluğu kontrol ettiği, "başı-sonu belli" bir öyküyle dizginlediği yapıtlarından (gerçi dizginlememesinden de şikayetçi değiliz).

Bir film için oyuncu seçimi yapma bahanesiyle kendine eş arayan Shigeharu'nun, halim selim ev kızı kıvamı nedeniyle beğendiği Asami'nin kurbanına dönüşmesini anlatan "Ölüm Provası"nı "kadının intikamı" diye algılamak işten değil, ama Miike'nin asıl niyetinin bu olduğunu sanmıyorum. Seyircisinin, ne kadınla (Asami) ne de erkekle (Shigeharu) özdeşleşmesine izin vermiyor, iki tarafın da arızalarını ortaya koyuyor. Kadın/erkek, zengin/yoksul ve hatta yaşlı/genç gibi cinsel-sınıfsal çatışmaları da işin içine dahil ederek ama onları aşarak, insanın kendisiyle arasındaki itiş kakışla ilgileniyor, insanın geçmişten gelen yaralarıyla başa çıkabilmesi meselesiyle uğraşıyor. "Ölüm Provası"nın seyirciyi çarpan bölümleri, aslında filmin tali yolları.

Şöyle örnekleyebilirim: Asami evinde Shigeharu'dan gelecek telefonu beklemektedir. Yakın planda, profilden yüzünü görürüz. Uzun, düz, siyah saçları iki yandan aşağı uzanır. Başı öne eğik, yüzünde buz gibi bir ifade. Tam o sırada telefon çalar. Asami'nin yüzünde bir gülümseme belirir. İnsanın kanını donduran, korkunç bir gülümseme.

Miike'nin "gerçek" ruhu işte bu anda saklı, diye düşünüyorum. Yoksa Asami'nin Shigeharu'nun vücuduna iğneler sapladığı sahnede değil.

UYGAR SİRİN

Büyü de gel

Amerika'nın bağımsız film yapımcılarından Gary Winick'in yönetmenliğini üstlendiği ilk stüdyo filmi olan "KEŞKE 30 OLSAM" (13 Going On 30), başrol oyuncuları Jennifer Garner ile Mark Ruffalo'nun performanslarıyla övgü alan bir romantik komedi. Bir günde 17 yaş birden büyüyen bir kızın hikayesini anlatan film, ilkgençliği 80'li yıllara rastlayan seyirci için nostaljik anlar vaat ediyor. DERLEYEN: SENEM ERDINE

Ev partilerinin altın çağını yaşadığı, Madonna'nın liste başı olduğu, Michael Jackson'ın "Thriller" albümüyle bütün dünyada fırtınalar kopardığı 80'li yıllarda, Amerika'dayız. Hikayemizin kahramanı Jenna Rink (Jennifer Garner) o sırada tam 13 yaşındadır ve o yaştaki her çocuk gibi en büyük isteği bir an önce büyüyüp, özgürlüğüne kavuşmaktır. Her fırsatta kendi başına davranamayacak kadar küçük olduğunu hatırlatan ailesinin ilgisi giderek daha boğucu bir hal almaktadır. Okuldaki popüler çocuklar arasında varlık gösterememek ve aşık olduğu çocuğun dikkatini çekememek de fena halde can sıkıcıdır. Tek eğlencesi, en yakın arkadaşı Matt Flamhaff'la (Mark Ruffalo) vakit geçirmektir. Artık o da yetmeyince aklına parlak bir fikir gelir. 13. doğum günü vesilesiyle bir parti düzenler ve okulun popüler simalarını evine davet eder. Ne var ki parti tam bir felaketle sonuçlanır. Kendisini tuvalete kapatan Jenny, bütün kalbiyle büyümeyi ve hep hayal ettiği hayata kavuşmayı diler. Film bu ya, o anda bir mucize olur ve dileği gerçekleşir. Ertesi sabah uyandığında, 30 yaşında, kendi ayakları üzerinde durabilen, iş güç sahibi bir kadındır. İyi bir işi, New York'un en seçkin mahallesinde, güzel bir evi vardır. Önceleri biraz korksa da yavaş yavaş duruma alışır ve bu büyüleyici hayatın akışına kaptırır kendini. Ancak çok geçmeden eski dostu Matt'in yokluğunu hissetmeye başlar. Nerelerde olduğunu araştırır ve başka bir kızla evlenmek üzere olduğunu öğrenir.

Hikaye size de bir yerlerden tanıdık geliyor olabilir. Kuzey Amerika'daki gösteriminden sonra birçok eleştirmen, filmin özellikle ilk yarısının, Penny Marshall'ın 1988 yapımı filmi "Big"e fazlasıyla benzediğinden bahsediyordu. Zira o filmde de Tom Hanks bir an önce büyümeyi dileyen, dileği gerçekleşince birdenbire 30 yaşındaki bir adamın görünümüne bürünen ve böylece yetişkinlerin dünyasını keşfetme fırsatı bulan 12 yaşında bir çocuğu oynuyordu. Bu benzerlik dolayısıyla çoğu eleştirmene göre "Keşke 30 Olsam" fikir olarak pek orijinal sayılmazdı ama ikinci yarısından itibaren kendine has bir derinlik kazandığı söylenen film, 80'ler nostaljisi yaratan kimi sahneleri ve özellikle de başrol oyuncusu Jennifer Garner'ın ilk kez bu filmde sergileme fırsatı bulduğu doğal komedi yeteneği sayesinde keyifle seyredilen bir romantik komediydi. Daha önce "Dude Where's My Car?", "Pearl Harbor" ve "Catch Me If You Can/Sıkıysa Yakala" gibi filmlerde yardımcı rollerde izlediğimiz Jennifer Garner, bugünkü şöhretini büyük oranda aksiyon filmlerindeki performansına borçlu, biliyorsunuz. Amerika'da 2001 yılından beri gösterilen bir aksiyon macera dizisi olan"Alias"taki ajan Sydney Bristow rolüyle üne kavuşan oyuncu, Ben Affleck'le başrolü paylaştığı "Daredevil/Korkusuz"daki Elektra Natchios rolüyle bu ünü pekiştirdi. "Korkusuz" beklenen başarıyı gösterememiş olsa da Jennifer Garner Elektra rolündeki performansıyla dikkat çekmeyi başardı. Hatta öyle ki, yapımcılar hiç vakit kaybetmeden başlı başına bu karakter üzerine kurulu bir filmin hazırlıklarına başladılar. Garner'ın cesur ve güzel çizgi roman kahramanı Elektra'yı canlandırdığı sözkonusu filmin, 2005'te gösterime girmesi planlanıyor. Bu ay gösterime girecek filmdeki komedi performansıyla da çok iyi tepkiler alan Garner, "Fiziksel aksiyonla fiziksel komedi arasında çok yakın bir ilişki var aslında" diyor. "Her ikisi de bedeninizi iyi tanımak, kullanmayı bilmek ve sınırlarınızı zorlamakla ilgili."

32 yaşındaki oyuncunun 13 yaşındaki bir kızı canlandırmak konusunda ne derece inandırıcı olabildiği merak konusu gerçekten ancak filmin eleştirilerine bakılırsa bu durum ciddi bir sorun yaratmış görünmüyor. Komediyi denediği bu ilk filmde Gary Winick'le çalışmış olmayı büyük bir şans olarak gören Garner, "Bağımsız sinemacılık geçmişiyle ilgisi var mı bilmiyorum ama Gary, hikaye anlatmak konusunda bugüne kadar çalıştığım bütün yönetmenlerden daha iyiydi" diyor. "Bu karakter için yarattığımız küçük, tuhaf dünyanın mantığından bir an olsun uzaklaştığını görmedim.

Jenny'nin ne zaman nasıl davranacağını her zaman çok iyi biliyordu. Dolayısıyla filmdeki performansımda çok büyük katkısı olduğunu düşünüyorum."

Filmin yönetmeni Gary Winick, 1999'da, ortağı John Sloss'la birlikte kurduğu şirketi InDigEnt (Independent Digital Entertainment) ile son yıllarda Amerika'nın kayda değer bağımsız film yapımcıları arasına girmiş bir sinemacı. InDigEnt, 100 bin dolarlık bütçe sınırlandırmasına uyduklarısürece diledikleri filmi çekmekte özgür olan başarılı ve deneyimli yönetmenlerin dijital video kamera kullanarak çekecekleri 10 bağımsız film üretmek üzere kurulmuştu başlangıçta. "Dogma filmi 'Celebration/Şölen'i seyrettikten sonra karar verdim InDigEnt'ı kurmaya" diyordu Winick bir röportajında. "Bir de John Cassavetes'in 60'lı yıllarda 16 mm kameralarla ve kendi küçük ekibiyle çektiği filmleri düşünmüştüm. Burada New York'ta büyük bir bağımsız film camiası var. Herkesin eşit oranda para kazanacağı ve filme ortak olacağı bir tür kooperatif kurmak istedim. Yaratıcılık bakımından ilgimi çekense, deneyimli yönetmenlerin, yeni olanaklar sunan dijital kamera teknolojisini kullanarak normalde anlatma fırsatı bulamadıkları hikayelerini anlatmalarını sağlamaktı ya da bu yeni teknolojiyi kullanarak hikayelerini farklı yollardan anlatmayı deneyebileceklerdi. Bütçeler hiçkimseye ayrıcalık tanınmaksızın 100 bin dolarla sınırlı olacaktı." Proje, Richard Linklater, Ethan Hawke, Rebecca Miller, Alan Taylor, Bruce Wagner ve Peter Hedges gibi birçok tanınmış ismin ilgisini çekti ve 99'dan beri bu proje kapsamında dijital video kameranın olanaklarını deneyen bir sürü film üretildi ("Final", "Chelsea Walls", "Tape/Kaset", "Women In Film", "Ten Tiny Love Stories", "Personal Velocity", "Kill The Poor", "Pieces of April/Annemler Yemeğe Geliyor", "November", "Land of Plenty"). Gary Winick'in bir önceki filmi "Tadpole" da bunlardan biriydi. Başrollerini Sigourney Weaver ile John Ritter'ın paylaştıkları film, kendisinden çok yaşlı bir kadına aşık olan 15 yaşındaki bir çocuğun hikayesini anlatıyordu. Konusu nedeniyle ahlakçı çevrelerden tepki görmüş olsa da eleştirmenlerden geçer not almış ve 2002 Sundance Film Festivali'nde Winick'e En İyi Yönetmen ödülünü kazandırmıştı.

Dijital video kamerayla çektiği ve 150 bin dolara mal ettiği bu filmin Sundance'te 5 milyon dolara alıcı bulması üzerine bütün dikkatleri üzerine çeken Winick, muhtemelen bu sayede ilk stüdyo filmiyle karşımızda şimdi. İstediği buysa amacına ulaşmış görünüyor, ama bu başarıda, beş yıl önce Hollywood'un stüdyo sistemine entegre olmaktan farklı amaçlarla kurduğu bir yapım şirketi olan InDigEnt'in da çok büyük payı var mutlaka. İlk kez bu kadar büyük bütçeli bir prodüksiyonunun sorumluluğunu üstlenen yönetmen, sete adım attığı ilk gün küçük çaplı bir şok yaşadığını itiraf ediyor: "Bir önceki filmimi dijital video kamera kullanarak, birkaç kişilik bir ekiple, sadece 12 günde çektiğim düşünülürse 100 kişilik bir ekiple karşılaştığımda biraz ürkmüş olmam doğaldır" diyor. "İsimleri öğrendikten sonra gerisi gayet kolaydı doğrusu. Asıl mutluluksa bu kadar deneyimli ve profesyonel bir ekiple çalışma fırsatı bulmaktı. Her şeyi düşünüyor, hiçbir şeyi gözden kaçırmıyorlardı. Bir yönetmen için bulunmaz nimet."

Başrollerini Jennifer Garner ile en son "In The Cut"ta Meg Ryan'la birlikte izlediğimiz Mark Ruffalo'nun paylaştıkları filmin senaryosunu, "Kadınlar Ne İster?" filminin yazarları Josh Goldsmith ile Cathy Yuspa yazmışlar. Diğer rollerde Judy Greer, Andy Serkis, Kathy Baker ve Phil Reeves'i izleyeceğiz. Amerika'da geçtiğimiz Nisan'da gösterime giren film, seyirciden beklenen ilgiyi gördü. Eleştirmen görüşleriyse muhtelif, ama çoğunluk, çok bildik bir formülü izleyen ve vasatın üzerine çıkamayan bu romantik komedinin sırf Jennifer Garner'ın komedi yeteneğini keşfetmek ve 80'li yılları hatırlayıp biraz eğlenmek için de olsa seyredilebileceği kanısında. ■

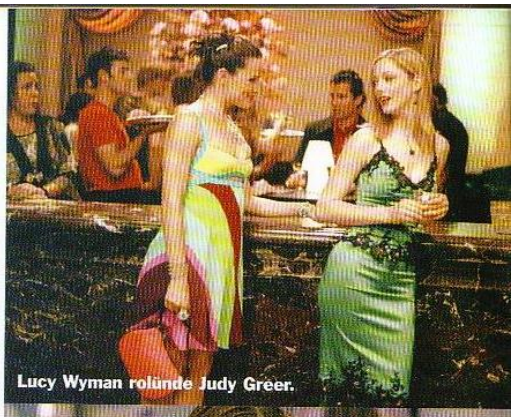

Lucy Wyman rolünde Judy Greer.

Aksiyon rolleriyle isim yapan Jennifer Garner'ı ilk kez bir komedide izliyoruz.

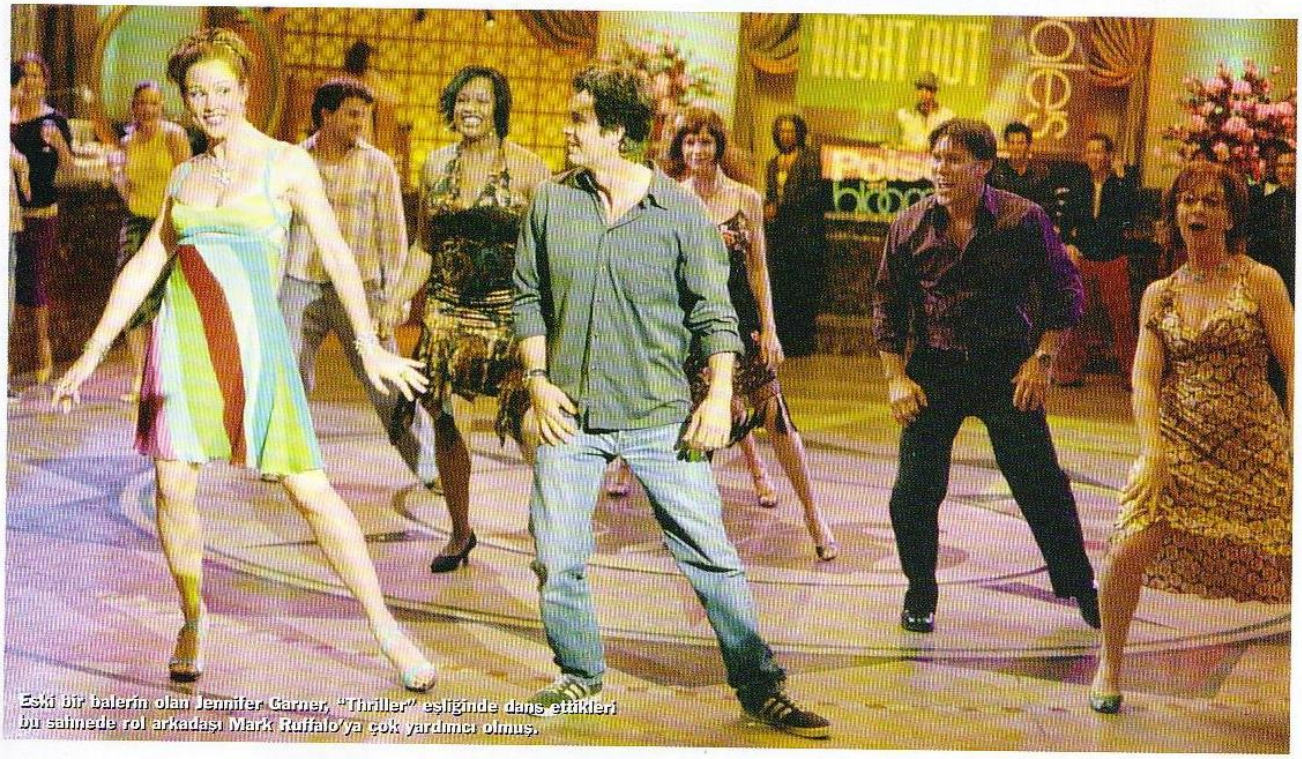

Eski bir balerin olan Jennifer Garner, "Thriller" eşliğinde dans ettikleri bu sahnede rol arkadaşı Mark Ruffalo'ya çok yardımcı olmuş.

Gwyneth Paltrow ve Daniel Craig, yirminci yüzyılın iki büyük şairi rolündeler.

Sylvia ve Ted

Yönetmenliğini Christine Jeffs'in, başrollerini ise Gwyneth Paltrow ve Daniel Craig'in üstlendiği "SYLVIA", 1932-1963 yılları arasında yaşamış şair Sylvia Plath'in hayatını ve Ted Hughes ile olan çalkantılı evliliğini konu alıyor. DERLEYEN: NERGİS ÖZTÜRK

Film projesi, prodüktör Alison Owen tarafından birkaç yıldır geliştiriliyormuş. Sylvia Plath'in her zaman ilgisini çektiğini, gençlik yıllarından beri hayranı olduğunu ve her zaman şair Ted Hughes'la aralarındaki ilişkinin iyi bir aşk hikayesi olduğunu düşündüğünü söylüyor Owen. Ama filmin artık yapılabilir olduğunu hissetmesini sağlayan şey, Hughes'ün ölümünden önce yayımladığı şiirleri olmuş. "Yayımladığı son şiirler, hem muhteşem bir sanatçının elinden çıkmıştı, hem de Sylvia ile aralarındaki ilişkiden bahsediyordu. Bu da, artık konunun işlenebileceğini hissetmemi sağladı."

Owen ilk iş olarak, konuya, hak ettiği saygıyı ve özeni gösterecek bir yazar aramış. Aslında belgesel kökenli bir yazar olan John Brownlow'un araştırma konusunda çok duyarlı olduğunu söyleyen Owen; Brownlow'un, Sylvia ve Ted'i tanıyan insanlarla röportaj yapması için bir araştırmacı tuttuğunu anlatıyor. "Böylece varolan kaynaklar dışında bir de bizim kendi bilgi kaynağımız oluşmuş oldu. John bütün bilgiyi topladıktan sonra oturup yazmaya başladı ve zaten hikaye kendiliğinden akıverdi." Birkaç ay süren detaylı bir araştırmadan sonra Brownlow, filmin çatısı olarak, Sylvia ile Ted'in tanışmalarından, Sylvia'nın ölümüne kadar geçen süreçte olan ilişkilerini kullanmaya karar vermiş. Burada iki insanın başına, herkesin hayal ettiği bir şeyin geldiğini, ruh eşi olan insanı bulduklarını, bu nedenle de hikayenin evrensel bir hikaye olduğunu söylüyor Brownlow. "İlişkideki problemi oluşturan şey ise birbirlerine duydukları o büyük aşkın yanısıra, aynı zamanda birbirlerini yok etme potansiyeline de sahip olmaları. Hatta birbirleriyle ilgili buldukları en çekici yanın bu olduğunu bile söyleyebilirsiniz. Üstelik hikayenin sonunu merakla beklemeniz için bu iki büyük şairin isimini duymuş olmanız da gerekmez."

Owen, Christine Jeffs'in "Rain" adlı filmini seyrettiğinde, film için en uygun olan yönetmeni bulduğunu anlamış. "Rain"i seyrettikten sonra beş dakika boyunca donup kaldığını ve filmden çok etkilendiğini söyleyen

Hem Sylvia'nın hem de Ted'in arkadaşı olan Elizabeth Sigmund şunları söylüyor, "Sylvia'nın ölümünden bu yana, onu suçlayan o kadar çok makale ve kitap yazıldı ki. Bir ilişkiyi yürütemeyen, şizofren, obsessif, depressif kadın... Bunların hepsi, gerçek Sylvia'yı tanıyan insanları çok üzdü. Yaşadıkları dönemin toplumsal zorluklarını göze alarak mücadele eden iki büyük edebiyat dehasının hikayesi bu. Bu filmi seyretmek, onları tanıyan insanlar için çok acı verici olacak. Ama yine de dürüstlükle ve objektiflikle işlendiği, Sylvia ve Ted'e saygı ve sevgiyle yaklaşıldığı için insanoğlunun hayatta kalma savaşını ve şiirin benliğimize tuttuğu aynayı çok iyi işliyor."

Aralarındaki tutku en büyük handikapları aslında.

Owen, daha o an Jeffs'in, ellerindeki senaryoyu muhteşem bir film haline getireceğinden eminmiş. "Bu film hem çok büyük bir aşkın, hem de Sylvia Plath'in bir şair ve bir anne olarak hayatla başa çıkmaya çalışmasının hikayesini anlatıyor. Sylvia ve Ted arasındaki aşk kadar, son derece yaratıcı iki insanın biraraya gelip, birbirleri için hayatı nasıl bu kadar zorlaştırdığı konusu da çok ilgimi çekti," diyor yönetmen Christine Jeffs.

Filmin öyküsü ise kısaca şöyle... Film, bir taraftan Sylvia Plath ile Ted Hughes arasındaki ilişkiyi anlatıyor, bir taraftan da yirminci yüzyılın en iyi şairlerinden biri olan Plath'in bu denli yaratıcı olmasına yol açan psikolojik durumunu gözler önüne seriyor. Filmin başında Sylvia Plath, Fullbright bursu ile Cambridge Newnham College'e gelmiş, başarılı bir şair olma tutkusuna sahip "harika bir çocuktur". Ted Hughes adında genç bir şairin şiirlerini okuyunca çok etkilenir ve Hughes ile tanışmaya karar verir. Bir partide tanışan çiftin kaderleri daha o an kaçınılmaz olarak birleşir. Londra'da yeniden görüşürler. Arkadaşlarıyla içtikleri bir gecenin sonunda birlikte olurlar. Ted, Cambridge ve Londra'da geçirdikleri süre içerisinde Sylvia'nın daha önce intihar etmeye kalkıştığını ve sekiz yaşındayken aniden kaybettiği babasıyla ilgili psikolojik sorunlar yaşadığını öğrenir. Daha sonra evlenip Londra'ya yerleşirler. Her ikisi de çeşitli şiir yarışmalarına katılırlar ve Ted, New York şiir ödülünü kazanır. İkisi de çok sevinirler. O yazı geçirmek için Cape Cod'daki aile evine giderler. Sylvia yazacağı romanlarla ilgili hayaller kurar ama yazmak için oturduğunda hiçbir şey yazamadığını fark eder. Ardından para kazanmak için Smith's College'da İngilizce öğretmenliği yapmaya başlar. Öğretmenlik çok yorucu ve yoğun bir iş olduğu için yazmaya zamanı kalmaz. Ted'i inanılmaz kıskanmaya, hatta paranoyaklığa varan tepkiler göstermeye başlar. Bu durum Ted'in başka kadınlara ilgi duymasına yol açar ve ilişkilerini giderek daha kötü etkilemeye başlar.

Alison Owen, başrol için aklındaki oyuncunun en baştan beri Gwyneth Paltrow olduğu- ⇨

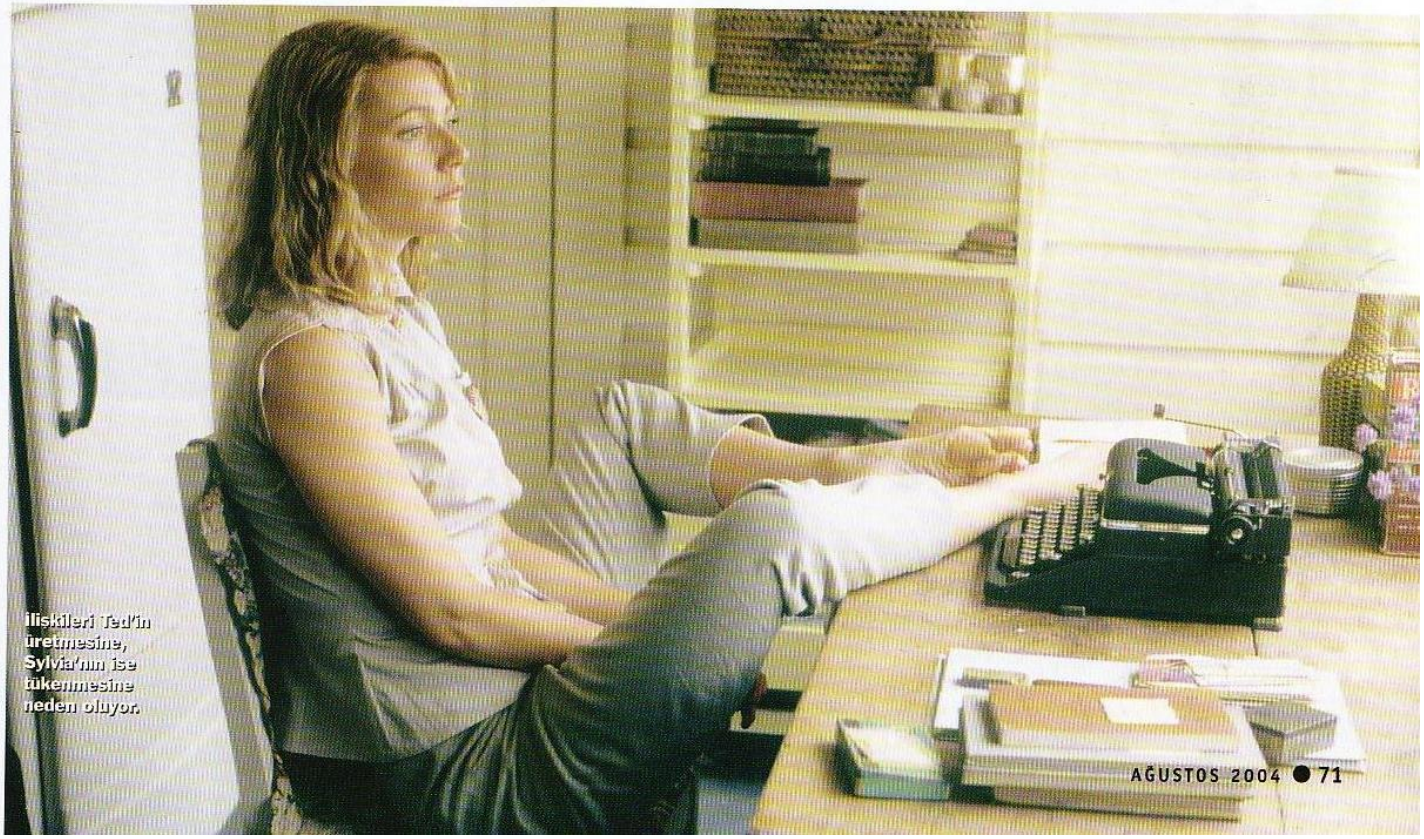
İlişkileri Ted'in üretmesine, Sylvia'nın ise tükenmesine neden oluyor.

Paltrow, Sylvia'nın iki güzel çocuğuyla vakit geçirdiği bir sahneyi canlandırırken...

"Sylvia, şiiriyle ölümünden sonraya kadar tanınmadı. Sylvia ve Ted'in hikayesiyle ilgili ironi de burada işte. Sylvia, hayattan iki şey istedi. Biri şiirleri ile tanınmak, diğeri ise sevdiği adamın aşkıydı. Ve birini kazanmak için diğerini kaybetmesi gerekti. Onun büyük trajedisidir bu." Alison Owen, Prodüktör

Ted ve sevgilisi Assia.

nu söylüyor. Owen, Paltrow'la daha önce de "Moonlight and Valentino"da beraber çalışmış. Paltrow'un filme büyük bir heves ve tutkuyla yaklaştığını söyleyen Owen, Paltrow'un fiziksel olarak da zerafetiyle Sylvia'ya çok benzediğini belirtiyor. Gwyneth Paltrow, Sylvia Plath'in hayat hikayesini daima çok etkileyici bulduğunu söylüyor. "21 yaşımdayken rol aldığım bir filmdeki bazı oyuncu arkadaşlarım ileride bir gün mutlaka Sylvia Plath'i canlandırmam gerektiğini söylemişlerdi. Daha sonra bana Plath'in Sırça Fanus'unu hediye ettiler. Okudum ve Plath'e hayran oldum. Alison Owen filmden ilk bahsettiğinde hiç düşünmeden ilgilendiğimi söyledim."

Gwyneth Paltrow, Sylvia Plath rolünü üstlenmeye karar verdiğinde, Ted rolü için ona uygun bir oyuncu bulmanın çok önemli olduğunu söylüyorlar. Daniel Craig zaten senelerdir Ted Hughes'la ilgiliymiş. "Ted Hughes'ın şiir kasetlerini çocukluğumdan beri dinliyorum ben. Orta okuldayken bizim oradaki bir okulda verdiği konuşmayı dinlemek için salona gizlice girmiştik. Sonuçta Ted Hughes'ü tanıyan herkesin onunla ilgili farklı bir hikayesi var. Burada karakteri oturtmak tam olarak size kalıyor."

Yeni Zelanda doğumlu Christine Jeffs, yönetmen olarak oyuncuların performansına ve sanatsal boyuta verdiği önemle yaptığı işi benzersiz kılıyor. Film piyasasına post prodüksiyonda çalışarak başlayan Jeffs, daha sonra montaj asistanlığı yapmış. Daha önce "Send a Gorilla", "Ruby and Rata", "Absent Without Leave" gibi birçok film ve belgeselde çalışmış. İlk uzun metrajlı filmi ise "Rain". Filmin senaryosunu da kendisi yazmış ve birçok ödül almış. Yönetmen şimdi ikinci uzun metrajlı filmi ile seyircinin karşısına çıkıyor. "Sylvia", İngiltere ve Amerika'da 2003 yılında gösterime girdi ve oldukça beğenildi. 6 Ağustos'ta vizyona girecek olan "Sylvia"yı merakla bekliyoruz. ■

Sylvia Plath

Plath, 27 Ekim 1932'de Massachusetts'de doğdu. Babası Otto Plath Boston Üniversitesinde biyoloji profesörüydü. Annesi Aurelia, lisede Almanca ve İngilizce öğretmeniydi. Sylvia'nın Warren isminde küçük bir erkek kardesi vardı. Boston yakınlarında Winthrop'da rahat bir çocukluk geçirdi. Derken babası o sekiz yaşındayken gizli sekerden aniden öldü ve bu olay, Sylvia'yı derinden yaraladı. Okuldayken hem yazılarını dergilere gönderiyor hem de okul gazetesini çıkarıyordu. İlk yazısı sekiz yaşındayken Boston Sunday Herald'da yayınlandı. Şiirlerini büyük dergi ve gazetelerde yayınlatmaya çalıştı ama sürekli reddedildi. Daha sonra Seventeen dergisi Plath'in kısa bir hikayesini yayınladı. National Honors Society üyesi olduğu için burslu olarak Smith College'da okumaya basladı. Üniversitedeki üçüncü yılında Mademoiselle dergisi için konuk editörlük yapmaya başladı. Eve döndükten sonra Harvard yaz okulunda açılacak olan yazarlık kursuna kabul edilmediğini öğrendi ve bundan bir süre sonra 24 Ağustos 1953'te intihar etmeye kalkıştı. Bu olayın ardından psikolojik tedavi ve elektroşok tedavileri gördü. İkinci sömestr için Smiths'e geri döndü ve 1954 yazında mezun oldu. Ekim 1955'te, Fullbright bursu ile Cambridge Newnham College'a gitti. Şubat 1956'da Ted Hughes ile tanıştı. Aynı yılın Haziran'ında evlendiler. Okul bittiğinde Smiths College'dan öğretmenlik teklifi aldı ve Hughes'la birlikte Amerika'ya gittiler. Çalışmaya başlamadan önce, bütün yaz rahat rahat yazabilmeleri için Aurelia Plath"in Cape Cod'daki evinde kalmaya gittiler. Öğretmenliğe başladığında bu işin çok yorucu olduğunu ve yazmak için zamanının kalmadığını fark eden Plath, bir yıl sonra okulu bıraktı ve Boston Massachusetts'teki General Hastanesinin psikiyatri bölümünde resepsiyonistlik yapmaya başladı. Robert Lowell'ın açtığı akşam şiir sınıflarına devam etti; Lowell, Plath'in şiirini derinden etkiledi. Aralık 1959'da çift İngiltere'ye döndü ve Primrose Hill'e yerlesti. Sylvia hamileydi ve 1 Nisan 1960'ta Frieda Rebecca'yı doğurdu. Bundan bir yıl sonra yaptığı bir düşük Sylvia'yı depresyona soktu. Ağustos 1961'de ailece Court Green, Devon'a taşındılar. 17 Ocak 1962'de oğulları Nicholas doğdu. Aynı yılın Temmuz ayında, Plath kocasının Assia Wevill'le olan ilişkisini öğrendi. Bir sonraki ay Sylvia Ariel'de yer alan şiirlerinden en az 26'sını yazdı. Aralık 1962'de, Sylvia çocuklarıyla beraber Londra'ya geri taşındı. İntihar ettiği gün olan 11 Şubat 1963'e kadar depresyonu artan bir şiddetle devam etti. Edebi eserlerinin çoğu ölümünün ardından yayınlandı. 1982'de, ölümünün üzerinden yirmi yıl geçtikten sonra, Toplu Şiirleri için Pulitzer Ödülü kazandı.

Ted Hughes

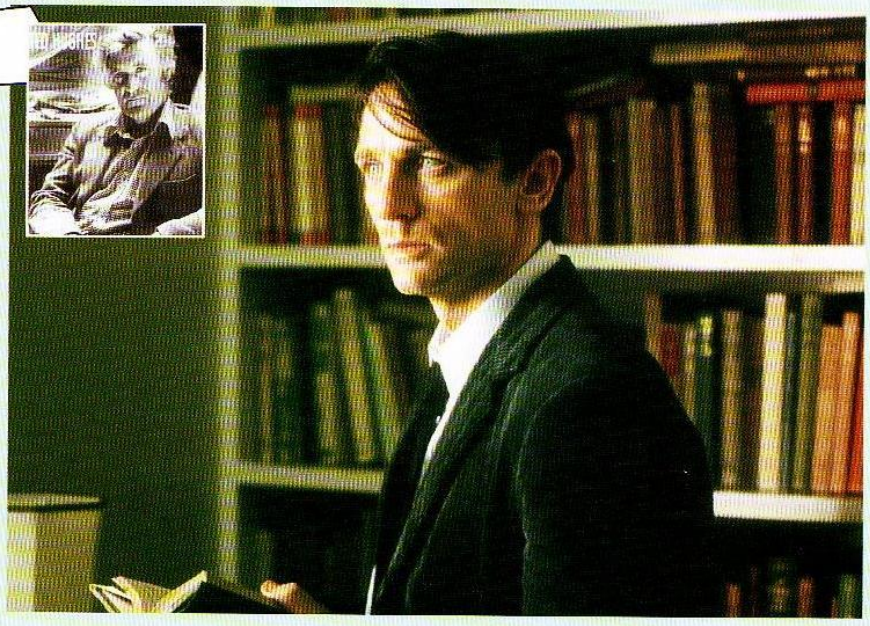

Hughes, 17 Ağustos 1930'da Mytholmroyd, Yorkshire'da doğdu. 1937'de Mexborough'ya taşınana kadar babası marangoz olarak çalıştı. Annesine ufak miktarda miras kaldıktan sonra, babası gazete ve tütün satan bir dükkan açtı. Hughes, bu dükkanda bol bol çizgi roman ve dergi okudu; ilk hikayelerinin çıkış noktası da bunlardır. Hughes, Mexborough Dil Okuluna gitti ve Latince öğrendi, şiir yazmaya başladı. 1948'de Cambridge'deki Pembroke College'a başladı. Aslında İngiliz Dili okumaya gittiği Cambridge'de fikrini değiştirerek arkeoloji ve antropoloji okudu. 1954'te mezun olduktan sonra Londra'ya taşındı ama yine de arkadaşlarını, özellikle de Michael Boddy ve Lucas Myers'ı görmek için bol bol Cambridge'e gidiyordu. Myers'le birlikte St. Botolph's Review'un fikir babası olarak bir tanıtım partisi verdiler ve bu partide Sylvia Plath ile tanıştı, kısa bir süre sonra da evlendiler. Çift Amerika'ya taşındıktan sonra Hughes 1957-1959 yıllarında University of Massachusetts'de İngiliz Dili ve yaratıcı yazarlık dersleri verdi. 1959'da İngiltere'ye döndüklerinde yazıları yayınlanmaya başlamıştı bile. İki çocuklarına ve Devon'daki sakin hayatlarına rağmen birbirlerinden uzaklaştılar. Plath 1962 yılının sonlarına doğru Hughes'un Assia Wevill ile bir ilişki yaşadığını öğrendi ve ayrıldılar. Şubat 1963'te Plath intihar etti. Hughes'ün 1965 yılında Assia'dan Shura adında bir çocuğu oldu ama 1969'da Assia da çocuğu ile birlikte intihar etti. 1970'de Hughes Carol Orchard ile evlendi ve 1984'de Poet Laureate ünvanını aldı. Bu bir şairin İngiltere'de alabileceği en üst düzey ünvandı. "The Hawk In The Rain", Harper's Şiir Ödülünü kazandı ve bu ilk ödülü birçok ödül izledi.

Sylvia Plath'in ölümünü izleyen yıllarda Hughes onunla ilgili konuşmayı reddetti. 1998'de Birthday Letters yayınlandı. Kitapta tüm hayatından ve Plath'den de bahsetti. 1998'de kanserden öldü.

Filmlerden 73 unutulmaz an

Filmleri seyrettikten sonra çok şeyi unuttuğumuzu ama bazı anları asla aklımızdan çıkartamadığımızı farkederiz. Yıllar geçse de, o anları birbirimize anlatmaya ve yeniden seyretmeye devam ederiz. İşte size en korkunç, en heyecanlı, en erotik, en etkileyici, en romantik, en acıklı ve en komik anlar...

YAZARLAR
BURÇİN S. YALÇIN (B.S.Y.)
ENGİN ERTAN (E. E.)
KEREM AKÇA (K. A.)
BURCU AYKAR (B. A.)
UYGAR ŞİRİN (U. S.)
MEHMET AÇAR (M. A.)

EN KORKUNÇ ANLAR

1 SUSPIRIA (1977 / Dario Argento)

Öncesi: Suzy Bannion (Jessica Harper) dans eğitimi almak için gittiği Almanya'daki ilk gününde bir dizi garip olayla karşılaşır. Uçaktan indiğinde bardaktan boşanırcasına yağmur yağmaktadır. Güç bela kendini attığı taksinin şöförüyle bir süre anlaşamaz. En sonunda derdini anlatıp, kalacağı okula gittiğindeyse kimse kapıyı açmaz. Bu arada Suzy'nin kapıyı çalmasının hemen öncesinde kendini apar topar dışarıya atan genç kızı takip etmeye başlarız. Soluğu bir arkadaşının evinde alan genç kız okuldan atılmıştır. Ancak atılmasının sebebini bir türlü açıklayamaz. Tek söylediği, bir an evvel uzaklaşması gerektiğidir. Gece odada yalnız kaldığında garip sesler duymaya başlar. Eline aldığı lambayla camdan dışarı bakar.

O an: Birden camın diğer yanında bir çift parlayan göz görülür. Camı kırarak çıkan bir erkek eli, kızın suratını cama yapıştırır.

Sonuç: Filmi izleyenlerin asla unutamadığı, vitrayları kırıp aşağı düşen bedenle son bulan, son derece stilize bir cinayet sekansı. **(E.E.)**

3 THE SHINING (1980 / Stanley Kubrick)

Öncesi: Jack Torrance (Jack Nicholson), sürekli daktilosunun başında birseyler yazmaktadır. Ama ne yazdığını görmeyiz. Meraklanan, şüphelenen ve kocasının nasıl bir ruh hali içine girdiğini anlayamayan Wendy Torrance (Shelley Duvall), elinde bir beyzbol sopası ile daktilonun bulunduğu odaya gelir. Oraya gelmeden önce ruh hali pek de iyi olmayan oğlunu, kendi odasının kapısını kapatmaya ikna eder. Daktiloya yaklaşırken tekinsiz bir ortam vardır. Çünkü her an Jack ortaya çıkıp, beklenmedik bir şey yapabilir.

O an: Wendy, daktiloya yaklaşır. Şaşkın bir yüz ifadesi ile yazanları okuduğunu görürüz. Satırlar boyunca aynı cümle yazmaktadır: "All work and no play makes Jack a dull boy". (Sürekli çalışmak ve hiç oyun oynamamak Jack'i sıkıcı bir çocuk yapar.) Daktilonun yanına bakar. Orada da aynı cümlenin yazdığı kağıtlardan düzinelerce vardır. Arkadan gizemli bir şekilde Jack girer ve Wendy şokun üstüne bir şoka daha uğrar.

Sonuç: Jack'in artık mekanın esiri olduğunu iyice perçinleyen bu sekans, Kubrick'in tekinsiz atmosfer yaratan yönetiminin bir parçasıdır aynı zamanda. Artık Jack otelin esiri olmuştur ve kurtulması çok zordur. Wendy'nin şok üstüne şok yaşaması ise bizi iyice gerer. **(K.A.)**

4 THE HAUNTING (1963 / Robert Wise)

Öncesi: Eleanor (Julie Harris) ve Theodora (Claire Bloom), bir araştırma için kaldıkları "perili ev"de aynı odayı paylaşmak zorunda kalırlar. Doktor Markway (Richard Johnson) birisinin Eleanor'a göz kulak olmasını istemektedir. İçine kapanık ve fazlasıyla saf Eleanor, kendi odasına bir yabancıyı kabul etmekte zorlanır. Diğer yandan lezbiyen Theodora, "Kız kardeşler gibi eğleneceğiz," diyerek ona takılır. Gece olduğunda içkinin de etkisiyle Eleanor açılır ve iki kadın hayatları hakkında konuşmaya başlar. Çok geçmeden muhabbet tartışmaya dönüşür. Eleanor ve Theodora tartışmayı fazla uzatmadan uykuya dalarlar. Ancak Eleanor gece duvarlardan gelen sesler duyarak uyanır. Yavaşça Theodora'ya seslenir ve bağırmamasını rica ederek ona elini uzatır. Kime ait olduğu belli olmayan sesler devam ederken, Eleanor "Theo, neredeyse elimi kıracaksın", der. Bir süre sonra dayanamaz ve "Yeter!", diye bir çığlık atarak odanın ışıklarını yakar.

O an: Eleanor'un çığlığı ardından sesler kesilir ve Theodora da yatağından fırlar. Tüm bu süre boyunca uyumaya devam etmiş ve odanın diğer ucundaki yatağından kımıldamamış olan Theodora, belli ki Eleanor'un elini tutan kişi değildir.

Sonuç: Eleanor şaşkınlık ve korku içinde eline bakar ve "Kimin elini tutuyordum?", diye sorar. Wise'ın özel efektlere başvurmadan korkutan "perili ev" filminin kuşkusuz doruk noktası. **(E.E.)**

2 DON'T LOOK NOW (1973 / Nicolas Roeg)

Öncesi: Karısı Laura'nın (Julie Christie) İngiltere'ye geri dönmesinin ardından Venedik'te yalnız kalan John (Donald Sutherland), gördüğü çeşitli hayallerin ve karşılaştığı işaretlerin anlamını çözmeye çalışır. Daha önce bir restoranda tanıştıkları, medyum olduğunu iddia eden yaşlı kadının yanından ayrıldıktan sonra kaldığı otele doğru yola çıkar. Ara sokaklardan birisinde, daha önce de karşısına çıkan, kızının öldüğü gün giymekte olduğu kırmızı paltonun aynısını üzerinde taşıyan bir "çocuk" görür. Seslenerek ona ulaşmaya çalışır. Eski bir kilisenin karanlık bir köşesinde karşılaştıklarında çocuk John'a döner.

O an: Döndüğü anda görürüz ki, aslında hem John'un hem de biz seyircilerin küçük bir çocuk zannettiği yaşlı bir cücedir. Elini paltosunun cebine sokar ve çıkardığı palayı John'un boynuna geçirir.

Sonuç: Film boyunca izlediğimiz çeşitli sahneleri yan yana getiren montaj, John'un gördüklerini anlamlandırmamızı sağlar. Diğer yandan, yerde yatan ve boynundan kan fışkırmakta olan John'un ölümüne tanıklık ederiz. **(E.E.)**

5 ŞEYTAN (1973 / William Friedkin)
Öncesi: Chris Macneil (Ellen Burstynn), polis müfettişiyle cinayet olayları hakkında konuşur. Ardından her zamanki gibi yukarıdan sesler gelir. Yine kızı Regan'ın (Linda Blair) odasından gelmektedir bu sesler. Chris, koşarak odaya girer. Eşyaların, bir hışımla etrafa fırlatıldığını görür. Regan'ın içindeki şeytan, haçı cinsel organına sokup çıkartmakta ve kanlar içinde kalmaktadır. "Yala beni" der Chris'e, başını cinsel organına götürerek. Sonra da onu, kapıya bir koltuk, Chris'in üstüne de bir dolap yollayarak odaya hapseder.
O an: Dolaptan zor kurtulan Chris, başı arkaya dönmüş olan Regan'ı görür. Her yeri kan içinde kalmış başı, sinirli bir ifadeyle arkaya döner ve şunları söyler: "Do you know what she did, your cunting daughter?" (Düzüşen kızının ne yaptığını biliyor musun?)
Sonuç: Filmin, zamanına göre gerçekçi efektlerinden biriyle karşı karşıyayızdır. Bir insanın içine şeytan girmesi ve vücudunun değişmesi, özellikle 30 yıl öncesi için oldukça korkutucudur. **(K.A.)**

6 SAPIK (1960 / Alfred Hitchcock)
Öncesi: Patronundan çaldığı paralarla kaçan Marion Crane (Janet Leigh) kendisini Bates Motel'e zor atar. Feci bir suçluluk duygusu ile polis korkusunu kolkola yaşamaktadır. Otelin genç sahibi Norman (Anthony Perkins) annesiyle ilgilendiği anlardan arta kalan zamanını Marion'ı dikizlemekle geçirir. Çok geçmeden Marion duş alırken yüzü görünmeyen yaşlı bir kadının sayısız bıçak darbesine kurban gider. Cinayet mahalline geldiğinde dehşete düşen Norman hemen annesinin bıraktığı izleri temizler. O sırada Marion'ın kızkardeşi Lila (Vera Miles) da kardeşinin izini sürerek Bates Motel'e gelir. Norman'ın pek de normal olmayan davranışlarından şüphelenir ve gizlice evi dolaşmaya başlar. Bodruma indiğinde bir koltukta yaşlı bir kadının arkası dönük bir şekilde oturduğunu görür. Seslenip yanıt alamayınca koltuğu çevirir...
O an: Gördüğü manzara şok edicidir çünkü koltukta oturan; çoktan kurtlanmış, böceklenip örümceklenmiş ve başına bir peruk geçirilmiş bir kadın kadavrasından başka birşey değildir. Onunla birlikte seyircinin de yaşadığı dehşet ânı Norman'ın süratle kapıda belirmesiyle daha da haşin bir hâl alır.
Sonuç: Marion'ın erkek arkadaşı Sam (John Gavin) son anda yetişse de seyirci Lila'nın yaşadığı dehşete ortak olur. "Acaba Sam gelmeseydi ne olurdu?" sorusunu seyirci hep aklında tutar. Yine de, Norman'ın yakalanmasıyla birlikte geriye bir tek "Neden?" sorusu kalır, ki o da filmin finalinde açıklanır. **(B.S.Y.)**

7 CARRIE (1976 / Brian De Palma)
Öncesi: Âdet kanamalarının başlamasıyla birlikte kendisinde telekinetik bazı güçler olduğunu farkeden Carrie (Sissy Spacek) esasen okulun hep horlanan, küçük görülen ve alay edilen kızıdır. Evde ise onu devamlı baskı altında tutan başka bir unsur vardır: bağnaz annesi... Filmin sonlarına doğru okulun balosunda belki de hayatının en güzel anlarını yaşarken arkadaşlarının düzenlediği korkunç bir şaka sonucunda bir kova dolusu domuz kanına bulanır. Tepeden tırnağa kıpkırmızı olan kız kontrolden çıkar ve telekinetik güçleriyle baloyu mahşer gününe çevirir. En sonunda evde çıkan bir yangın sonucu cayır cayır yanarak can verir. Filmin sondan bir önceki sekansında okul arkadaşlarından biri evin yakınındaki mezarı ziyarete gider ve çiçek bırakır.
O an: Toprağın altından irkiltici bir süratle bir el çıkar.
Sonuç: Bir sonraki sahnede, korkudan çığlık çığlığa kalan kızın gördüğünün aslında bir kabus olduğuna tanıklık ederiz. **(B.S.Y.)**

8 TWENTYNINE PALMS (2003 / Bruno Dumont)
Öncesi: David (David Wissak) ve Katia (Katia Golubeva) iki sevgilidir. Los Angeles'tan ayrılıp fotoğraf çekmek için uygun mekanlar bulmak üzere filme adını veren çorak yerin yolunu tutmuşlardır. Yol boyunca kah koyu muhabbetlere dalar kah bomboş bir arazide sevişir kah haşin kavgalara tutuşurlar; hatta David bir gece Katia'yı otel odasından kovar. Şiddetli iniş-çıkışlarla zaten sarsılmakta olan ilişkileri bir çölün ortasında bir grup serseri tarafından durdurulup dövülmeleri ve David'in tecavüze uğramasıyla darmadağın olur. Filmin finalinde harap ve bitap halde otele dönerler; David hemen tuvalete kapanır.
O an: Katia onu odada yatağın üzerinde oturmuş beklerken tuvaletin kapısı aniden ve hızla açılır. David'in, neredeyse bir savaş çığlığına eşdeğer nidasıyla içeriden fırladığı görülür ve bu arada saçlarını da içeride mahvettiği farkedilir. Genç adam elindeki bıçakla koşarak Katia'nın üzerine çullanır ve genç kızı delik deşik eder.
Sonuç: Ekran kararır ve yazılar akmaya başlar. **(B.S.Y.)**

9 PROFONDO ROSSO (1975 / Dario Argento)
Öncesi: Marcus Daly (David Hemmings), cinayet mahalline ikinci kez girer. Daha önce cinayet işlendiği an oraya girmiştir. Birçok resmin bulunduğu uzun bir koridor vardır. Ardında ise bir oda... Cinayet o odada işlenmiştir. Ancak koridorun bir yerinde belirgin bir içerleklik göze çarpar. Orada resim yerine bir ayna vardır. Aynanın karşısında bir resim...
O an: Cinayet çığlıklarını duyup odaya gelen Marcus, ikinci girişinde koridorda bir farklılık sezer. Zira koridorun içerlek yerindeki aynanın karşısındaki resim farklıdır. O anda aklına gelir. Aslında o resmin ortasında yaşlı bir kadın yüzü görmüştür cinayet zamanında. Bütün resimlerin oval şeklinde olması onu şaşırtmıştır.
Sonuç: Belki de "Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler" hikayesinden ödünç alınan ayna, Argento'nun filminde gerilim öğesine dönüşmüştür. Aynanın arkasındaki boyalı yaşlı kadın suratını gördüğümüz anda hem şaşkınlıktan hem de korkudan nasibimizi alırız. Çünkü beklemediğimiz bir anda, aynanın karşısında bir imge belirmiştir. Bir Argento klasiğiyle karşı karşıyayızdır. Yine görsel bir öğeyle bizi bu noktaya getirmiştir. **(K.A.)**

10 DRESSED TO KILL (1980 / Brian De Palma)

Öncesi: Her şey hallolmuş, katilin kim olduğu ortaya çıkmış ve cinayetlerin müsebbibi olan Doktor Elliott (Michael Caine) tedavi göreceği hastaneye kaldırılmıştır (veya biz öyle sanmaya devam edelim). Önce Doktor Elliott'ın hastaneden kaçışını görürüz. Daha sonraysa Liz (Nancy Allen) ve Peter'ın (Keith Gordon) kaldıkları evin yolunu tutar. Banyo yapmakta olan Liz kapının aralığından gördüğü ayakkabı nedeniyle Doktor Elliott'ın eve girmiş olduğunu anlar. Yavaşça duştan çıkmaya ve dolaptaki usturaya ulaşmaya çalışır. Ancak dolaba ulaşıp, kapağını açtığında aynada kadın kılığındaki Doktor Elliott'ın yansımasını görürüz.
O an: Ani bir ses efektiyle beraber Doktor Elliott, Liz'in boğazını keser. Hemen ardından Liz çığlık atar ve yatakta doğrulur. Aslında gördüklerimiz bir rüyadan ibarettir.
Sonuç: Rüya sekansının ardından da aynı tonda devam eden, daha doğrusu kesilmeyen Pino Donaggio'nun müziği gerilimi ayakta tutar ve seyircinin huzura ulaşmasını engeller. De Palma, daha önce "Carrie"de uyguladığı şok final yöntemiyle bir kez daha (hatta daha ustaca) seyirciyi koltuklarında zıplatmıştır. Üstelik, "hepsi bir rüyaydı" demenin hiçbir işe yaramadığı başka bir final daha aklımıza gelmiyor. **(E.E.)**

EN HEYECANLI ANLAR

1 NOTORIOUS (1946 / Alfred Hitchcock)

Öncesi: Alicia (Ingrid Bergman), Rio De Janeiro'da bir Nazi'yle, Alex'le (Claude Rains) evlenir. Çünkü Ajan Devlin (Cary Grant), onu bu görev için özel olarak seçmiştir. Bir köstebek olarak aileye giren Alicia, Devlin'i arkadaşı olarak tanıştırır. Bir parti sırasında ise onu şarap mahzenine sokarak, Alex'in kirli çamaşırlarını ortaya çıkarmak ister. Devlin, şarap mahzeninde bir şarap şişesini düşürür. Aynı sırada partideki şarap stoğu da tükenmek üzeredir. Devlin, şarap şişesinin içinden çıkan maden cevherini toplayarak zaman kaybeder.
O an: O sırada mahzenin merdiveninde Alex'in gölgesi belirir. Camlı arka kapıdan çıkan Alicia ve Devlin öpüşürler. Alex'in ne yapacağı beynimizi kurcalarken, gayet makul bir şekilde tepki verir. Ancak asıl "kötü" davranış sonrasında başlayacak ve Alicia'yı ölümün kıyısına kadar götürecektir.
Sonuç: Hitchock, yine romans ile gerilimi bir potada eriterek heyecan verici bir sekans ile karşımıza çıkmıştır. Olay örgüsünde Alex'in girişi, öpüşmeye karar verişi ve öpüşme dakikalarını ustaca kurgulamasıyla, bizleri merak içinde bekletmiştir. **(K.A.)**

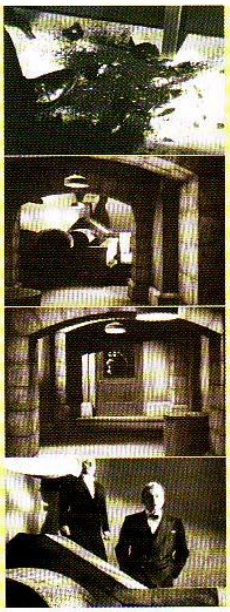

2 SCHINDLER'IN LISTESİ (1993 / Steven Spielberg)

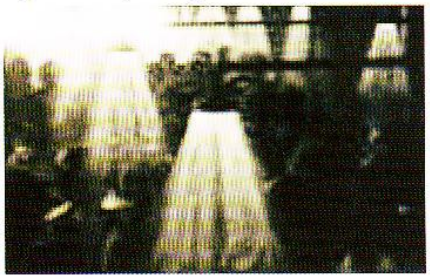

Öncesi: Erkeklerden ayrılmış olan Yahudi kadın esirler, trenle başka bir kampa götürülmektedirler. Söylentiler alıp yürümüştür. En korkunç olanı da odalara kapatılıp, gaz verilerek topluca öldürülen esirlere ait olanıdır. Tren durdurulduğunda herkesi bir korku sarar. Daha sağlıklı gözükmek için ellerini kanatıp yanaklarına sürerler. Trenden indirilip sıraya dizildiklerinde karşılarında korkunç bir bina vardır. Bacadan çıkan dumanlar akla korkunç söylentileri getirir. Zorla üstlerindeki giysileri çıkartan kadınlar korku ve panik içerisindedirler.
O an: Kadın esirlerin hepsi büyük bir odaya kapatılırlar. Odanın tavanında duş başlıkları vardır. Korku dolu bir bekleyiş başlar. Acaba gaz banyosu sonucu hep beraber can mı vereceklerdir?
Sonuç: Aniden duşlardan su akmaya başlar. Ne yapacaklarını bilemeyen kadınlar heyecan ve sevinçten ağlarlar. Yüzlerini doya doya suyun altına tutup, atlattıkları korkuyu unutmaya çalışırlar. **(E.E.)**

3 THE MATRIX (1999 / Andy ve Larry Wachowski)

Öncesi: Neo'nun (Keanu Reeves) içinden yer tespit edici cihaz çıkartılmıştır. Bu olay sonucunda Neo şaşkındır. Çünkü her insan gibi içinde böcek halini almış bu cihazın çıkmasını normal bir tepkiyle karşılayamaz. Bu olay sonrası Neo'ya iki seçenek sunulur. Ya sokakta inip eski hayatına devam edecektir, ya da Morpheus'a (Laurence Fishburne) gidip Matrix'in ne olduğunu öğrenecektir. Neo, Morpheus'a gitmeye karar verir.
O an: Neo, kendini Morpheus'un yanında bulur. Ama yüz ifadesinde şaşkınlık hakimdir. Neo, hayatını kontrol edemediğini düşündüğü için burada olduğunu söyler; Morpheus ise Neo'yu kuyunun başındaki tavşana benzetir. Sonuçta Neo'nun öğrenmek istediği "What is the matrix?" sorusudur. "Matrix, senin gerçeği görmemeni sağlamak için gözlerinin önüne serilmiş dünyadır" der, Morpheus. Neo, gerçeğin ne olduğunu sorduğunda ise "Ne yazık ki, Matrix'in ne olduğu kimseye söylenemez, kendin görmelisin" cevabıyla karşılaşır. Bu nedenle de bir seçim yapmak zorunda daha kalır. Morpheus, bir mavi, bir kırmızı hap sunar. Kırmızı'yı yutarsa Harikalar Diyarı'nda kalacak ve tavşanın çukurunun ne kadar derin olduğunu görecektir. Mavi'yi yutarsa ise eski hayatına geri dönecektir. Kırmızıyı seçer.
Sonuç: İzleyici yerine de konan Neo, kırmızı hapı seçerek bizi filmin vizyona girişinden çok önceden beri sorulmaya başlanan "What is the matrix?" sorusunu çözmeye çağırır. Böylece kafadaki soru işaretleri sona erecektir. Ancak tabii ki bir yere kadar... Çünkü sırada iki film daha var. **(K.A.)**

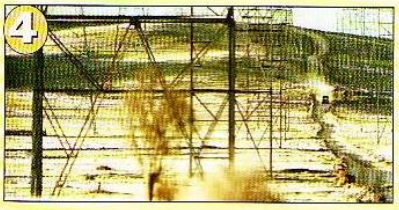

4 SE7EN (1995 / David Fincher)

Öncesi: Filmin seri katili John Doe (Kevin Spacey), teslim olduktan sonra detektifleri son cesete götüreceğini söyler. Hep birlikte yoğun güvenlik önlemleri altında şehir dışına çıkarlar. Sonra detektifler William Sommerset (Morgan Freeman) ve David Mills (Brad Pitt) ile birlikte dışarı çıkarlar. Uzaklardan bir kargo arabası görünür. Sommerset ve Mills, kaygılı ve meraklı bakışlarla kargo arabasına bakarlar. Araba durur ve dışarı çıkan kargocu adam , David Mills'e bir paketi olduğunu söyler.

O an: Artık bu kutunun içinde ne olduğunu merak etmeye başlarız. Kargoyu alan Sommerset'tir. John Doe'nun yannda ise David Mills durmaktadır. Ona söyleyeceği birşeyler olduğunu ima eder.

Sommerset, kutuyu açar, üstünde kan görür ve şoka girer. O sırada, John Doe, Mills'i ve karısını ne kadar sevdiğinden söz eder. "Bugün, evine uğradım, küçük bir hatıra aldım, karının güzel kafasını" der.

Sonuç: O ana kadar 5 kişiyi öldüren katilimizin, 2 cinayet daha işlemesi gerektiğini aklımızda tutarız. Buna bağlı olarak Mills'in eşinin hamile olduğunu da. Ancak elbette o kutunun içinde ne olduğu hakkında kesin bir bilgi sahibi olamayız. Çünkü içini göremeyiz. **(K.A.)**

5 ESARETİN BEDELİ (1994 / Frank Darabont)

Öncesi: Andy Dufresne (Tim Robbins) karısını taammüden öldürmekten suçlu bulunur ve Shawshank Hapishanesi'ne yollanır. Cezası ömür boyu hapistir. İçerisi için başlarda fazlasıyla uysal, halim selim görünmektedir fakat kısa sürede birçok kişinin güvenini kazanır. Bunlardan biri mahkumların "dışarıdan" her türlü ihtiyacını karşılayan Red (Morgan Freeman), diğeri de hapishanenin müdürü Warden Samuel Norton'dır. Andy bir gün Red'den Rita Hayworth'un bir posteriyle bir keski ister. Özellikle sivil hayatında mâli işlerden iyi anladığı için de bir süre sonra müdür, Andy'ye kişisel muhasebesini tuttırmaya başlar. Yıllar yılları kovalar, Andy müdüre vergi kaçırmanın inceliklerini anlatırken hapishanenin kütüphanesini de adam eder; fakat bir yandan da zaman zaman o içindeki uzlaşmaz yanı dinlemektedir. Bir gün tüm gardiyanları atlatarak Mozart'ın bir operasını tüm hapishaneye dinletince çok ağır bir ceza alır. Olaydan sonraki bir gece Red'le vedalaşır. Ertesi sabahki sayımda gardiyanlar uzun bir tuhaflıklar zincirinin ilk halkasına tanıklık ederler: Andy'nin hücresi boştur. Adam yok olmuştur. Hemen müdür gelir. Duruma en iyi açıklamayı o yapar: "Yer yarılıp içine girmedi ya bu adam!"

O an: Müdür hücreyi şaşkın ve kızgın bir ifadeyle incelerken tamamen tesadüf eseri elindeki minik taşı Rita Hayworth posterinin üzerine fırlatır; taş posterin içinden geçer. Sonra da seyirci de dahil herkesin ağzını bir karış açık bırakan plan gelir: müdür posteri yırtar ve ortaya onun arkasına saklanmış bir tünel çıkar.

Sonuç: Red'in dışsesi devreye girer. "O keskiyle tünel kazmanın 20 sene süreceğini Andy'ye söylediğimi hatırlıyorum" der. Ama hayır, Andy büyük bir sabırla her gün o küçük keskiyle çalışıp 11 yılda sözkonusu tüneli kazmıştır. Ve o bok dolu kanalizasyonu yüzlerce metre boyunca arşınlamış ve "tertemiz" bir adam olarak Shawshank'ten kurtulmuştur. Sonuçta ne olursa olsun müdür Norton haklıdır: "Kurtuluş İncil'de"dir. Seyirci ta en baştan Andy'nin intihara meyilli hâline yönlendirilmişken bir anda ödüllendirilir: müdür mosmor olmuştur. **(B.S.Y.)**

6 KUZULARIN SESSİZLİĞİ (1991 / Jonathan Demme)

Öncesi: Clarice Starling (Jodie Foster) peşinde olduğu katilin kurbanlarından Fredrica'nın evine gider. Kızın odası olduğu gibi durmaktadır. Clarice kızın eşyaları arasında dolaşırken bir müzik kutusu keşfeder. Kutunun içine saklanmış polaroid fotoğrafları bulmakta da gecikmez. Fotoğrafların hepsinde Fredrica iç çamaşırlarıyla çekilmiştir ve çoğunlukla sırtını göstermektedir. Clarice duyduğu kedi miyavlamasını takip ederek, evin diğer bir odasına geçer. Odada tipik terzi malzemeleri vardır. Clarice kapalı duran dolaba doğru elini uzatır.

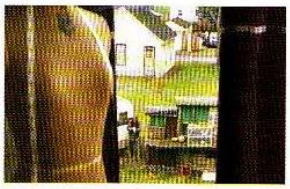

O an: Clarice dolabı açtığında gördüklerimizin üzerine, ses bandında bir telefon konuşması biner. Dolaptaki bir kadın giysisinin arkasına iki tane üçgen işlenmiştir ve bu üçgenler, bulunan cesedin sırtında eksik olan deri parçalarıyla aynıdır. Duyduğumuz telefon konuşmasındaysa Clarice, şefi Crawford'a (Scott Glenn) bulduğu ipucunu anlatmaktadır. Crawford'ın cevabıysa "Starling, kim olduğunu biliyoruz ve yoldayız", olur.

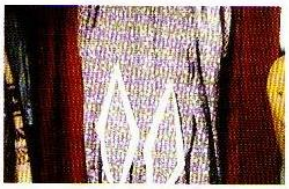

Sonuç: FBI yanlış eve baskın yaparken, Clarice yakaladığı ipucunu takip eder ve Jame Gumb'ın (Ted Levine) kaldığı eve ulaşır. Ajan en büyük korkusuyla baş başadır. Filmin başından beri takip ettiği katil ve o. Üstelik zifiri karanlık bir bodrumda. **(E.E.)**

7 SOL AYAĞIM (1989 / Jim Sheridan)

Öncesi: Christy Brown (Daniel Day-Lewis) 1930'larda İrlanda'nın işçi sınıfından bir ailenin doğuştan özürlü çocuğudur. Çalıştırabildiği yegane organı sol ayağıdır. Fakat aritmetik problemleri çözmekten penaltı atmaya kadar birçok işlevi bu ayağıyla yerine getirebilmektedir. Annesi Bayan Brown (Brenda Fricker) her anne gibi oğluna karşı derin bir sevgi besler; Christy'nin aslında ne yetenekli bir çocuk olduğunun farkındadır. Christy'nin yeteneklerini yalnızca ayyaş ve sert babası görmezden gelir. Ama onun da Christy'ye minnet duyacağı ve onu sırtında pub'a kadar taşıyacağı anlar gelecektir.
O an: Bayan Brown bir gün Christy'yi eve getirdikten sonra evin merdivenlerinden feci biçimde yuvarlanır. Christy annesinin düştüğünü duyar ve kendisini yataktan yere atar, sürünerek merdivenlerden iner ve kapıya ayağıyla vargücüyle vurur, vurur, vurur...
Sonuç: Komşular gürültüyü duyup Christy'nin annesini hastaneye kaldırırlar. **(B.S.Y.)**

9 ROSEMARY'NİN BEBEĞİ (1968 / Roman Polanski)

Öncesi: Rosemary (Mia Farrow), hamile kaldığından beri, çeşitli kabuslar görmektedir. Bebeğinin başka kişiler tarafından alındığını görür. Doğum zamanı geldiğinde ise bebeğini kendi dairesinde doğurmaya zorlanır. Bebeği doğurtanlar ise yan dairede yaşayanlardır. Ancak bebeği, Rosemary'e gösterilmemektedir. Bir süre sonra dayanamayacağını anlar. Bebeğini görmek için yollar ararken, yan daireden sesler duyar. Seslerin kaynağına gittiğinde bir dolabın arkasından yan daireye açılan bir yol olduğunu keşfeder. Elinde bıçakla bebeğini almaya gider.
O an: Bebeği siyah tülle örtülmüş bir kundaktadır. Ancak Rosemary, bebeği görünce şaşırır ve çığlık atar. Çünkü bebeğin gözleri yoktur. Yan dairede oturan cemaat bebeğin şeytanın oğlu olduğunu ve şeytanın Rosemary'i seçtiğini söyler. Bu nedenle de gözleri yoktur. Bu fikre göre Rosemary'nin eşi olan Guy (John Cassavetes), yalnızca sembolik bir babadır.
Sonuç: Polanski'nin bu "apartman hayatı" eleştirisinin içinde muğlak bir duruma itiliriz. Çünkü bebeğin yüzünü görmeyiz, nasıl bir durumda olduğunu anlamayız. Sadece karakterlerin ruh halleri ve söylemleri ile baş başa bırakılırız. Böylece merak duygumuz iyice arttırılır. Bunun da nedeni Polanski'nin göstermeden düşündürmek, germek düşüncesi ile kurduğu psikolojik-gerilim mantığıdır. **(K.A.)**

10 BLOWUP (1966 / Michelangelo Antonioni)

Öncesi: Fotoğrafçı Thomas (David Hemmings), bir cinayet işlendiğini zannetmektedir. Fakat uzun uğraşlar sonucunda keşfeder ki öyle bir cinayet yoktur, Ya da vardır? Cinayet mekanında yaşadığı muğlaklık ile dolaşırken, bir tenis kortunun yanına gelir. Pandomimci bir grup o tenis kortuna gelirler. İki kişi içeri girer.
O an: Ancak ortada top yoktur. Bu iki pandomimci topsuz tenis oynamaya başlarlar. Thomas ise kenarda şaşkın bir şekilde durur. Olmayan top dışarı kaçtığında ise, topu alıp kortun içine atmak ona düşecektir. Elindeki fotoğraf makinesini bırakıp topu atar ve yalnızlık içinde kalır.
Sonuç: Antonioni'nin tüketim toplumu üzerinden "Hiçbir şey göründüğü gibi değildir" mantığı ile kurduğu filmde, imgeler dikkat çeker. Olmayan tenis topunun ve fotoğraf makinesinin metaforik olarak neyi temsil ettikleri ise izleyiciye bırakılmıştır. Diyalogsuz gerçekleşen bu sekansta her şeyi Antonioni'nin çerçeveleri söyler. Zira karşımızda "bir Antonioni filmi" vardır. **(K.A.)**

8 PRİZZİLERİN ONURU (1985 / John Huston)

Öncesi: Charley Partanna (Jack Nicholson) ve Irene Walker (Kathleen Turner) birbirlerine aşık olan iki meslektaş. Charley, Prizzi ailesi için çalışıyor, Irene ise aileye "parça başı" iş yapıyor. Her ikisi de profesyonel katil... Kimin kimi öldüreceğini, kimin hangi maksatla hareket ettiğini tahmin etmek artık imkansızlaşmıştır. Seyirci olarak artık ne olacağını çok merak ettiğimiz bir noktada iki sevgili buluşur ve ummadığımız kadar romantik bir gece geçirirler. Aşk zafer kazanmıştır. Sabah uyandıklarında her şeyi geride bırakıp evleneceklerine dahi inanmaya başladığımız bir anda erken uyanan Irene'in yatak odasına elinde silahla girdiğini görürürüz. Aynı anda Charley de yatağından doğrulmaktadır.
O an: Slow motion tekniğinde çekilmiş bu sahnede Irene silahını çekip ateşlerken Jack Nicholson da bıçağını fırlatır. Kim kimi hakladı, ikisi birden öldü mü, gibi soruların cevabı fazla gecikmez. Irene boynuna saplı bir bıçakla hayata artık veda etmiştir.
Sonuç: Jack Nicholson'ın evlenme teklif edeceğini sandığınız anda sevgililer birbirlerini öldürmeye çalışır... Garip ama hala birbirlerini çok sevdiklerini bilirsiniz. Ama profesyonellik ve maddi çıkarlar, aşkı bir kez daha yenmiştir. **(M.A.)**

Sahi, çantanın içinde ne var?

UCUZ ROMAN (1994 / Quentin Tarantino)
Tamam, filmi hepimiz defalarca kez izledik. Peki o çantanın içinde ne var? Sinema tarihinin en büyük bulmacalarından birisine dönüşen bu sorunun cevabını bulabilen var mı? Vincent Vega'nın (John Travolta) suratına gelen rahatlama ifadesinin, Pumpkin'in (Tim Roth) Jules'a (Samuel L. Jackson) yönelttiği silahı indirmesinin, Marsellus Wallace'ın (Ving Rhames) bu kadar ısrarla bu çantanın peşinde koşmasının sebebi ne? Üstelik niye öyle ışık saçıyor?
Bu soruların kesin bir cevabı yok ama üretilen çeşitli teoriler mevcut. Bunların arasında en yaygın olanıysa, Marsellus Wallace'ın ruhunu şeytana satmış olduğu (insanları bu sonuca götüren ipucu, Wallace'ın ensesindeki yara bandı) ve şimdi çantanın içinde geri aldığı. Ayrıca çantanın şifresi de 666. Diğer bir teori ise çantanın içindekinin "True Romance"de (senaryosunu Tarantino yazmıştı) gördüğümüz Elvis'in altın giysisi olduğu yönünde. Senaryoyu Tarantino ile beraber yazan Roger Avary'nin yaptığı bir açıklamaysa başlangıçtaki niyetin elmasla dolu bir çanta olduğunu belirtmekte. Ancak bu fikrin çok sıradan olduğuna kanaat getiren Tarantino ve Avary, çantanın içini asla göstermemeye karar vermişler. Fakat oluşan bunca merak ertesinde Tarantino sözkonusu soruya "seyirci ne olduğuna inanmak istiyorsa, o", diye cevap veriyor. Diğer yandan ışık saçan gizemli çantanın, Robert Aldrich'in kara film klasiği "Kiss Me Deadly"ye bir gönderme olduğunu çözmek de güç değil. Aldrich'in filmindeyse çantanın içinde nükleer bir silah vardı.
Sinema tarihinde bu tarz cevapsız kalan sorulara ve bunların yavaş yavaş efsaneye dönüşmesine zaman zaman rastlıyoruz. Aklımıza hemen gelen bir diğer örnek, Luis Buñuel'in "Gündüz Güzeli"i (Belle de jour). Uzakdoğulu müşterinin Séverine'e (Catherine Deneuve) gösterdiği kutunun içinde ne var? Filmin hangi sahnelerinin gerçek, hangi sahnelerininse Séverine'in zihninde geçen hayaller olduğunu açık bırakan yönetmen, elbette bu sorunun cevabını da vermiyordu. Yakın tarihli bir diğer örnekse "Lost in Translation". Filmin finalinde Bob (Bill Murray) Charlotte'un (Scarlett Johansson) kulağına ne fısıldıyor? Kimbilir, kimbilir... **(E.E.)**

EN ETKİLEYİCİ ANLAR

1 400 DARBE (1959 / François Truffaut)

Öncesi: Asi yeniyetme Antoine Doinel'in (Jean-Pierre Léaud) uğradığı son durak bir ıslahevi olur. Hem ailesi, hem de ıslahevindeki görevliler onu anlamaktan çok uzaktır. Özgürlüğün peşindeki Antoine çareyi kaçmakta bulur. Bir spor antremanı sırasında çaktırmadan gruptan ayrılır ve koşmaya devam eder. En sonunda bir plaja gelir. Ortalıkta ondan başka kimse yoktur. Antoine denize doğru koşmaya devam eder, kamera ise kaydırma yaparak onu takip eder.
O an: Antoine denizin kıyısına geldiğinde birden durur ve dönüp aniden kameraya bakar. Donan görüntüsüne yapılan zoom ile yüzü hızla tüm ekranı kaplar.
Sonuç: Truffaut'nun başyapıtı

hâlâ sinema tarihinin en etkileyici finallerinden birisine sahip. Baştan sona bir belgesel gerçekçiliğine ve doğallığına sahip olan filmin finalinde Léaud'nun aniden dönerek kameraya bakması gerçekten şaşırtıcı bir numara. Adeta "Film boyunca beni izlediğinizin farkındaydım", diyor. Diğer yandan Antoine sadece kameraya değil, aynı zamanda geleceğe de bakıyor. Başka bir deyişle Truffaut topu seyirciye atıyor. Gelecek gerçekten de seyirci midir? Hele ki Yeni Dalga'nın o en ateşli ilk günlerini düşünürseniz, evet, gelecek seyircidir. Salonları dolduran ve çılgınca film izleyen genç sinemaseverlerdir. 45 yıldır aynı etkiyi yakalamak için bu finali çok taklit eden oldu ama ı-ıh! İlk seferin yerini hiçbir şey doldurmuyor. **(E.E.)**

2 OLAĞAN ŞÜPHELİLER (1995 / Bryan Singer)

Öncesi: Kronolojik sırayla anlatalım. Silah dolu bir kamyon kaçırılır. FBI olayla ilgili olarak beş zanlıyı tutuklar: McManus (Stephen Baldwin), Keaton (Gabriel Byrne), Fenster (Benicio Del Toro), Hockney (Kevin Pollak) ve sakat Geveze Kint'i (Kevin Spacey)... İçeride sorgulanan ve tutsak kaldıkları anlarda da birbirlerini tanıyan zanlıları Keaton'ın sevgilisi avukat Edie Finneran (Suzy Amis) hapisten çıkarır. Beşi çıktıktan sonra biraraya gelip soygunlar yapmaya başlar. Birkaç başarılı soygundan sonra Kobayashi adında bir avukat (Pete Postlethwaite) ünlü mafya babası Kayzer Soze adına çalıştığını ve Edie'yi kaçırdıklarını söyler. Her biri

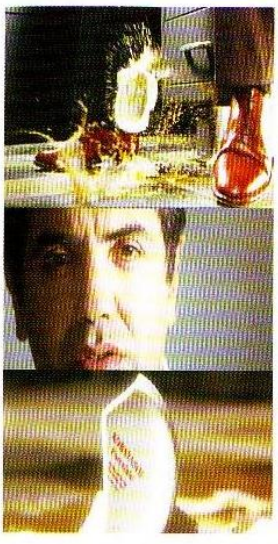

zamanında habersizce Kayzer Soze'nin bir "işini" bir şekilde bozmuş olan bu beş şüpheliye Kobayashi tarafından hepsinin sağ çıkmasının pek kolay olmadığı son bir görev verilir. 91 milyon dolarlık uyuşturucunun olduğu, Macar mafyasına ait bir gemiye binecek ve adı geçen uyuşturucuyu imha edeceklerdir. Fakat San Pedro limanındaki gemi baskınında Geveze Kint hariç herkes ölür, uyuşturucu da bulunamaz. Ertesi gün gümrükten Ajan Kujan (Chazz Palminteri) tarafından sorgulanan Kint salıverilmeden önce olayları ona aynen böyle anlatır.
O an: Kint karakoldan çıkar. Ajan Kujan, Kint'i odasında sorguladığı arkadaşı Jeff'in (Dan Hedaya) ne kadar dağınık olduğundan dem vurur. Jeff "Öyle görünür ama aslında bir adım geri çekilip baktığında belirli bir düzen olduğunu farkedersin," der. Ajan Kujan, önündeki panoyu incelemeye başlar ve John Ottman'ın bestesi devreye girer. Kujan elindeki fincanı düşürür; yakın plan çekimde fincanın altında şu yazmaktadır: Kobayashi Porselen... Panoyu inceledikçe Kint'in neler zırvaladığını tek tek anlamaya başlar.
Sonuç: Kint "adım adım" sakatlığını düzeltirken Ajan Kujan onun peşinden koşmaya başlar. Karakoldan çıkar ve... Kint, ya da adı her neyse, Kobayashi diye anlatıp durduğu adamın arabasına çoktan binmiş ve gözden yitmiştir. "Şeytan'ın en büyük numarası dünyayı varolmadığına inandırmasıydı." **(B.S.Y.)**

3 AĞLATAN OYUN (1992 / Neil Jordan)

Öncesi: Fergus (Stephen Rea) örgütle bağını kopardıktan sonra Londra'ya yerleşir ve ölümüne tanıklık ettiği rehine Jody'nin (Forest Whitaker) kız arkadaşı Dil'i (Jaye Davidson) bulur. Kendisini Jimmy olarak tanıtır ve onu başbelası yeni sevgilisinden kurtarır. Bir akşam beraber Dil'in evine giderler. Belli ki sevişeceklerdir. Dil banyoya gitmek için izin ister ve üzerinde kırmızı bir sabahlık ile geri döner.

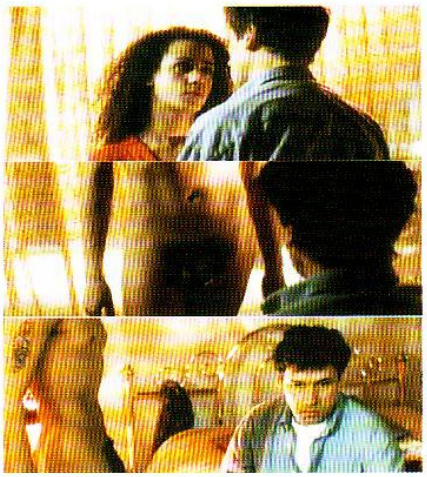

O an: Ayakta öpüşürlerken Fergus yavaşça sabahlığı Dil'in omuzlarından sıyırır. Sabahlık yere düşerken, kamera da Fergus ile beraber aşağıya doğru kayar. Kamera durduğunda Dil'in aslında bir erkek olduğunu görürüz.

Sonuç: Fergus şaşkınlıktan dona kalır. Dil'in uzattığı eli sert bir hareketle geri iter ve banyoya gidip kusmaya başlar. Özellikle Dil'in canını acıtmak istercesine, iğrendiğini belli etmeye çalışır. Dil ise yere oturur, bir sigara yakar ve "Sorun değil Jimmy, katlanabilirim. Sadece yüzüme vurma", der. **(E.E.)**

4 ALTINCI HİS (1999 / M. Night Shyamalan)

Öncesi: Çocuk psikoloğu Malcolm Crowe (Bruce Willis) mesleki başarılarından dolayı ödül aldığı bir gece evine karısı Anna'yla birlikte döndüğünde (Olivia Williams) banyoda genç bir adamla karşılaşır. Zamanında yardımcı olamadığı bu hasta; elindeki tabancayla Malcolm'u vurur. Malcolm bir yıl sonra Philadelphia'da başka bir çocukla, Cole'la (Haley Joel Osment) ilgilenmeye başlar. Gün geçtikçe karısıyla iletişimi hiç kalmazken, Cole'un sorunlarına daha da yoğunlaşmaya başlar. Cole ölüler tarafından rahatsız edilmektedir ama Malcolm'un da desteğiyle aslında onların yardım talep ettiğini zaman geçtikçe anlar. Böylece bazı ölülerin "yarım kalan işlerini" tamamlar. Sonunda Cole'un sorunu çözülür ve Malcolm evine, artık karısıyla arasını düzeltmeye döner.

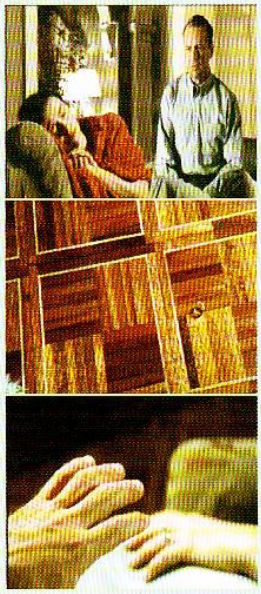

O an: Eve geldiği sırada karısı da düğün kasetlerini seyretmektedir. Kadının ağzından "Neden beni terkettin!" cümlesi dökülür ve elinde tuttuğu evlilik yüzüğünü elinden düşürür. Yüzük Malcolm'un önüne doğru yuvarlanır. Adam ellerine bakar; parmağında yüzüğü yoktur. O sırada Cole'un ölülerle ilgili söylediği bazı şeyleri hatırlar.

Sonuç: Malcolm aslında filmin başında hastası tarafından vurulduğunda çoktan ölmüştür. **(B.S.Y.)**

5 FULL METAL JACKET (1987 / Stanley Kubrick)

Öncesi: Vietnam'a gidecek ABD ordusunun en zorlu birimlerinden deniz piyadelerinin eğitimi kolay geçmez. Er Pyle (Vincent D'Onofrio) da eğer önündeki eğitimi geçerse Vietnam'a gitmeye hak kazanacaktır. Fakat ne eğitim Pyle'ın altından kalkabileceği gibidir ne de eğitmenleri Başçavuş Hartman'ın (R. Lee Ermey) bu eğitimi kolaylaştırmak gibi bir niyeti vardır. Sürekli askerleri aşağılamak, fiziksel olarak zorlamak, gerekirse ağır cezalar vermek Hartman'ın işi gereği hiç bıkmadan ve tekrar tekrar yaptığı birşeydir. Hartman zaman aktıkça Pyle'dan ümidini kesince Er Joker'ı (Matthew Modine) onunla ilgilenmesi için görevlendirir. Pyle aldığı binbir cezadan sonra kendisini toparlar ve bu arada yüzündeki yumuşak ifade de yavaş yavaş kaybolur. Eğitim başladıktan aylar sonra Pyle nihayet Vietnam'a gidecekler arasındaki yerini alır ama bu onun insanlığına malolmuştur. Son gece Joker tuvalete kalktığında Pyle'ın elindeki tüfekle klozetin üzerine oturup öylece durduğunu farkeder. Yüzünde korkunç bir ifade vardır. Ne kadar dil dökse de Pyle'ı silahını bırakmaya ikna edemez ve bu sırada gürültüler Başçavuş Hartman'ı uyandırır.

O an: Hartman her zamanki gibi ağzından makineli tüfek süratiyle dökülen ve sürekli tekrarlanan sözcüklerle Pyle'a emirler yağdırırken Pyle elindeki tüfeğin tetiğini çeker; o ana dek filmde neredeyse Tanrı gibi konumlanan Hartman'ın cansız bedeni yere yığılır.

Sonuç: Pyle sonradan tüfeğin namlusunu ağzına sokar ve tetiği çeker. Tam manasıyla beyni dağılır ve filmin Vietnam bölümüne geçmek üzere ekran kararır. **(B.S.Y.)**

6 YARATIK (1979 / Ridley Scott)

Öncesi: Ticari bir işçi gemisi olan Nostromo, Dünya'ya dönerken yakınlarındaki bir gezegenden gelen yardım çağrısını dikkate alarak oraya yönelir. Çağrı başka bir gemiden gelmektedir. Gezegene pek de yumuşak olmayan bir iniş yaptıktan sonra mürettebatın bazı üyeleri inip neler olduğuna dair keşfe çıkarlar. Fakat çok geçmeden aldıkları çağrının bir yardım çağrısı değil de bir uyarı olduğunu keşfederler. Tam o sırada mürettebattan Kane'e (John Hurt) birşey yapışır. Gemiye döndüklerinde Kane yavaş yavaş davranış bozuklukları göstermeye başlar.

O an: Kane yemek yerken şiddetli sarsıntı ve titremeler geçirmeye başlar. Ağzından iğrenç sıvılar fışkırmaktadır ve karnında da sanki birşeyler vardır. Adamın çığlıkları ve mürettebatın şaşkın bakışları arasında karnını yaran keskin dişli dev bir kurtçuk kafasını gösterir. Sonra da süratle yerde sürünerek mürettebatın elinden kaçar.

Sonuç: Bu, ilerleyen dakikalarda mürettebatın yaşayacağı dehşetin yalnızca minik bir parçasıdır. Yalnızca Ripley (Sigourney Weaver) hayatta kalana dek her biri bu korkunç yaratığın teröründen nasibini alacaktır. **(B.S.Y.)**

7 SIYAM BALIĞI (1983 / Francis Ford Coppola)

Öncesi: Motorcycle Boy - Motorsikletli Çocuk (Mickey Rourke), filmde gördüğümüz tek renkli öğeler olan siyam balıklarını "Pet Shop"dan çalar. Amacı onları serbest bırakmaktır. Bir efsaneye göre, siyam balıkları dövüş balığı olarak da bilinirler. Ancak yalnızca kendi yansımalarını gördüklerinde kendilerini yok etmek isterler. Motorsikletli Çocuk, balıkları suya atmaya giderken öldürülür. Ancak kardeşi Rusty James (Matt Dillon) onun yerine balıkları denize atar ve serbest bırakır. Ardından polis Rusty'i tutuklamak ister.

O an: Bu sırada Rusty, sinirlenir. Çünkü artık bu dünyadan uzaklaşmak istiyordur, siyam balıkları gibi. Rusty, kendi yansımasını polis arabasının penceresinde görür ve pencereyi yumruklamaya başlar.

Sonuç: Böylece akvaryumlarında hapis kalmış siyam balıkları, Rusty'nin metaforik temsili olarak belirmiş olurlar. Rusty de onlar gibi "ergenlik dönemi" döngüsü içinde sıkışıp kalmış ve oradan çıkma çabasına girmiştir. Ancak bunu, siyam balıkları serbest kaldıktan sonra gerçekleştirebilir ve onların yöntemiyle... **(K.A.)**

8 BABAM İÇİN (1993 / Jim Sheridan)

Öncesi: Gerry Conlon (Daniel Day-Lewis) ara sıra ufak suçlar işlese bile, alakası olmayan bir IRA bombalı saldırısı nedeniyle tutuklanmıştır. Üç arkadaşı daha kendisiyle aynı kaderi paylaşır ve anlaşılması imkansız şekilde babası Giuseppe (Pete Postlethwaite) de. Yıllar boyunca anlaşamamış baba-oğul, paylaştıkları hücre sayesinde birbirlerini anlamaya başlarlar. Ancak Giuseppe hastadır ve tedavi görmesi gerekmektedir. Bir türlü hapishaneden çıkması için izin alınamaz. Bu konuda karara varıldığında artık çok geçtir.

O an: Haksız yere hüküm giymiş Giuseppe'nin, sorumsuz hapishane yönetimi nedeniyle zamanında tedavi göremeyişi sonrasında hayatını kaybetmesi mahkumlarca uysal ama etkili şekilde protesto edilir. Hücre demirlerinden aşağıya atılan yanan kağıtlar gökyüzünde süzülürken, mahkumlar bir ağızdan bağırırlar: "Giuseppe'yi öldürdüler!". Bir yandan da Sinead O'Connor'ın seslendirdiği "You Made Me the Thief of Your Heart"in en can alıcı kısmını duyarız.

Sonuç: Gerry babasının ölümü ardından giderek olgunlaşmaya başlar. Kendisini geliştirmeye, en azından babasının anısına masumiyetlerini ispat etmeye ve özgürlüğünü kazanmaya ant içer. **(E.E.)**

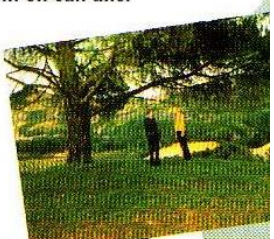

9 ANDREY RUBLEV (1969 / Andrey Tarkovski)

Öncesi: Kilise için gereken büyük çanı yapabilecek tek bir usta kalmamıştır. Hayatını kaybeden eski çan ustasının oğlu -henüz bıyıkları bile terlememiş evsiz barksız sefil bir çocuk- derebeyinin adamlarına istedikleri o büyük çanı yapabileceğini iddia eder. Başka bir usta yoktur ve bu çocuğa mahkumdurlar. Aylar boyunca döküm ustaları başta olmak üzere, yüzlerce insan küçük bir çocuğun dediği her şeyi yapar. Sonuç istenildiği gibi olmazsa çancı çocuğun hayatını kaybedeceğini herkes bilir. Yaşadığı çağın vahşetinden yılan ve insanlardan ümidini keserek sessizlik yemini etmiş ikona ressamı Andrey Rublev bütün bu sürece uzaktan yine sessizce tanıklık edecektir.

O an: Çan, kalıbından çıkarılıp büyük zahmetlerle yerine takılmıştır. Artık her şey çandan çıkacak sese bağlıdır. Tahta gerilir ve bırakılır. Sonra derinlerden gelen ve herkeste hayranlık uyandıran bir çan sesi duyulur...

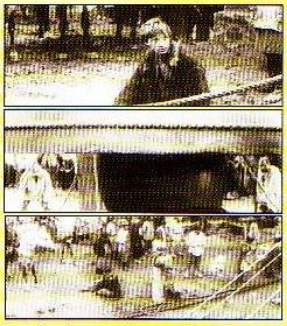

Sonuç: Küçük çan ustası herkesten kaçıp bir köşede hıçkırıklar içinde ağlarken Rublev ona yaklaşır. Hayatını kurtaran ve artık bir çan ustası olduğunu da kanıtlayan çocuk, "Babam hayattayken hiçbir şey öğretmemişti, her şeyi kendim öğrendim" der... Rublev yıllardır süren sessizlik yeminini bozup çocukla konuşmaya başlar. **(M.A.)**

10 CENNET (2002 / Tom Tykwer)

Öncesi: Philippa (Cate Blanchett) ve Filippo (Giovanni Ribisi), Regina'nın (Stefania Rocca) taşradaki evinde saklanmaktadırlar. Beraber yedikleri akşam yemeği ertesinde bakışlarıyla anlaşarak dışarıya çıkarlar. Philippa en sonunda genç erkeğin aşkını kabul etmeye karar vermiştir. Beraber ovada koşmaya başlarlar. Kamera da kaydırma yaparak onları takip eder.

O an: Uzaktaki ağacın altına geldiklerinde kamera da onlarla beraber durur. Sadece rüzgarın sesi duyulmaktadır. Philippa ve Filippo giysilerini çıkardıklarında ikisi de birer silüet olarak gözükürler. Saçlarını sıfıra vurdurup, aynı giysileri giyerek içine girdikleri süreç tamamlanmıştır. İkisi de cinsiyetleri belli olmayan, diğerinin aynı şekliyle görülürler. Başka bir deyişle filmin "ruh ikizi"ni bulmaya yönelik teması görsel olarak tam karşılığını bulur. Birbirlerine sarılırlar ve öpüşmeye başlarlar.

Sonuç: Filmin bir diğer temasının kendi cennetini bulmak olduğunu düşünürsek, Philippa ve Filippo'nun ağacın altında sevişmeye başlayan görüntüleri, aynı "günah"ı işledikleri için cennetten kovulan Adem ve Havva'yı akla getiriyor. Ancak bizim kahramanlarımız bu sahneyi takip eden final sekansında helikopterle gökyüzüne yükselerek kendi cennetlerine kaçmayı başarıyorlar. **(E.E.)**

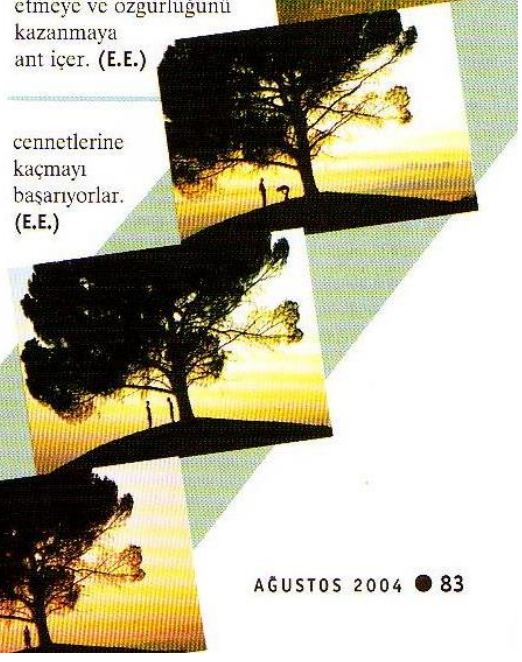

Nedir bu Rosebud?

YURTTAŞ KANE (1941 / Orson Welles)

Öncesi: Charles Foster Kane (Orson Welles) ölür ve son nefesini verirken hizmetçisi ağzından Rosebud sözcüğünün döküldüğünü duyar. Bir gazeteci Rosebud'ın gizemini araştırmak için Kane'in hayat hikayesini kurcalamaya ve hayatında iz bırakmış kişilerle konuşmaya başlar. Kane daha küçük yaşta annesinden koparılmış, sonradan kendisine miras kalan maden sayesinde zengin olmuş, küçük bir gazete satın alarak yayıncılığa adım atmıştır. Ucuz habercilik sayesinde tirajını ve servetini kısa sürede misli misli artırır. Çok geçmeden politikaya da atılacak olan Kane'in başından aynı zamanda birkaç evlilik geçmiştir. Hatta son eşini öyle çok sevmiştir ki onun için ihtişamlı bir şato olan Xanadu'yu yaptırmıştır.

O an: Xanadu'yu artık yavaş yavaş boşaltacak olan elemanlar Kane'in kişisel eşyalarının da bazılarını imha etmeye, ellerine geçen bazı eşyaları bir bir şöminede yakmaya başlarlar. O esnada ateşe bir de kızak düşer. Kamera yavaş yavaş kızağa doğru yaklaşır ve üzerindeki Rosebud yazısı görülür. Ölmeden hemen önce kristal kar küresine bakan Kane çocukluğunda henüz annesinden kopmamışken oynadığı kızağı hatırlamıştır.

Sonuç: Kızak ateşte cayır cayır yanarken gazeteci dahil kimse Kane'in sırrını asla öğrenemeyecektir. Seyirci dışında kimse... **(B.S.Y.)**

EN ROMANTİK ANLAR

1 AŞK ZAMANI (2000 / Wong Kar Wai)

Öncesi: 1962, Hong Kong. Bir gazetede editörlük yapan bir adam karısıyla birlikte yeni dairelerine taşınır. Aynı anda özel bir şirkette sekreterlik yapan güzel bir kadın da kocasıyla birlikte yan daireye taşınmaktadır. Her ikisi de eşleri sık sık şehir dışı seyahatlerine çıktıklarından dolayı yalnız kalırlar. Fakat çok geçmeden tanışırlar ve iyi arkadaş olurlar. Ortak özellikleri çoktur. Bir tesadüf sonucu ikisi de devamlı evden uzakta olan eşlerinin aslında sevgili olduğunu keşfeder. Çok isteseler de son derece kırılgan bir çubuğa bağlı duran dostluklarına ihanet edip bunun bir adım ötesine geçemezler. Öyle ki, bir gece yağmurlu göğün altında elele tutuşma fırsatı ellerine geçmesine rağmen...

O an: Öylesine hassas bir noktadadırlar ki! Adam isteklidir ama kadının gösterdiği tereddüte de son derece saygı duymaktadır. Aldatılmış olmak ikisini de çok kırmıştır ve sanki içinde bulundukları ruh halini tanımlayamamaktadırlar. Adam son bir gayretle kadına elini uzatır. Elele tutuşup birbirlerinin omuzuna sarılırlar.

Sonuç: Sonra biraz daha çabalasalar da o anki kadar asla "yakın" olamayacaklardır. **(B.S.Y.)**

2 LOST IN TRANSLATION (2003 / Sofia Coppola)

Öncesi: Ünlü Hollywood yıldızı Bob Harris bir viski reklamı çekimi için Tokyo'ya gider. Charlotte da, fotoğrafçı kocasının Tokyo'da işi olduğu için onunla birlikte Tokyo'ya gelmiştir. Hayatının geldiği noktayı anlamaya çalışan orta yaşlı adamla, hayatının bundan sonrasını anlamaya çalışan bu genç kız, ülkelerinden binlerce kilometre uzakta, tuhaf, derin bir dostluk kurarlar. Önce bir asansörde karşılaşırlar. Sonra bir akşam barda birlikte içki içerler. Sonra Charlotte'un Japon arkadaşları sayesinde unutulmaz bir gece geçirirler. Sonra bir gece Bob'un odasında buluşurlar. Televizyonda Fellini'nin "Tatlı Hayat"ını seyrederler. Sonra yatağa uzanırlar. Konuşmaya başlarlar.

O an: Charlotte "Kolaylaşacak mı?" diye sorar. Bob "Kendini daha çok tanıdıkça, hayatın seni üzmesine daha az izin vereceksin." der. Evlilikten bahsederler. "İşte o zor" der Bob. Çocuk sahibi olmanın hem ne kadar güç hem de ne kadar muhteşem olduğunu anlatır. Charlotte "Hayatta ne yapmam gerektiğini bilmiyorum" der. Bob "Bir gün bilirsin" diye yanıtlar ve ekler: "Durumun umutsuz değil." Sonra elini yavaşça uzatır, Charlotte'un ayağının üstüne koyar. Tutmaz, okşamaz. Sadece dokunur.

Sonuç: Filmin en can acıtan anlarından biri... Sofia Coppola, şaşırtıcı bir ustalıkla yazdığı sahnenin sonundaki bu anda, Bob ve Charlotte arasındaki ilişkinin doğasını açıklar. Bu dokunuş hem büyük bir aşkın hem de kapanması imkansız bir mesafenin işaretidir. Bu dokunuşla Bob hem yardım eder, hem yardım ister. **(U.S.)**

3 MATRIX RELOADED (2003 / Andy & Larry Wachowski)

Öncesi: Film, seyirciyi bu sahneye aslında daha ilk kareden beri hazırlar. Neo'ya malum olan, sürekli rüyalarına girip onu huzursuz eden, Trinity'nin ölecek olmasıdır. Tabii ki bu yazgıyı kabul etmez Neo; bunun olmasını engellemek için de elinden geleni yapar. Morpheus'un kurtuluş planının son adımında, Trinity'ye söz verdirir: Ne olursa olsun Matrix'e girmeyecektir. Ancak Neo'yu, en az onun kendisini sevdiği kadar büyük bir aşkla seven Trinity, zor durumda kalan ekibe yardım etmek için hiç düşünmeden peşlerinden Matrix'e girer. Motosikletiyle uçup

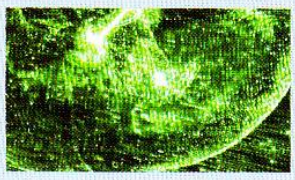

4 SLEEPLESS IN SEATTLE (1993 / Nora Ephron)

Öncesi: Sam Baldwin, karısının ölümünün ardından 10 yaşındaki oğlu Jonah'la birlikte Seattle'a taşınır. 1.5 yıl sonra: Sam hâlâ yalnızdır ve yalnız olmaktan memnundur. Jonah ise babasının halinden hiç memnun değildir. Bir akşam, Dr. Marcia Fieldstone'un sunduğu "Siz ve Duygularınız" adlı radyo programını arar. Yeni yılda babası için yeni bir eş istediğini söyler. Bir dakika sonra, Fieldstone'un zoruyla Sam kendini telefonda bulur. Doktora karısından ve kendisinden bahsetmeye başlar. Amerika'nın dört bir yanında binlerce insan onu dinlemektedir. Dinleyenlerden biri de nişanlısını ailesiyle tanıştırdıktan sonra evine dönmekte olan Annie'dir.

O an: Doktor sorar: "Sam, bir yerlerde eski karın kadar sevebileceğin bir kadın yok mudur?" Sam "Sanmıyorum" der. "Peki ne yapacaksın?" "Her sabah yataktan kalkacağım, nefes alıp vereceğim. Sonra bir gün kendime yataktan kalkmam ve nefes alıp vermem gerektiğini hatırlatmam gerekmeyecek." "Neydi karını bu kadar özel kılan?" "Programınız yeterince uzun mu?" der Sam ve devam eder: "Milyonlarca küçük şey. Biraraya geldiklerinde birlikte olmak için yaratıldığımızı anlatıyorlardı. Ona dokunmak eve gelmek gibiydi ama bu evi tanımıyordum. Onu ilk gördüğüm anda anlamıştım. Bu..." Amerika'nın öbür ucunda arabasında Sam'i dinleyen ve bir süredir ağlayan Annie, Sam'le aynı anda tamamlar cümleyi: "Sihirdi".

Sonuç: Annie'nin Sam'e aşık olduğu an, Sam'in radyoda eski karısına duyduğu aşkı anlattığı andır. Kahramanlarının filmin sonuna kadar buluşmadığı bir filme de böyle bir kıvılcım yakışır. **(U.S.)**

5 AŞK TUTKUNU (1997 / Griffin Dunne)

Öncesi: Filmin saplantılı terk edilmişleri Sam (Matthew Broderick) ve Maggie (Meg Ryan), eski sevgililerinin evlerine girmeye karar verirler. Çiftin evden ayrıldığını gördükleri bir akşam gizlice dairelerine dalarlar. Maggie bir şişe beyaz şarap açarken, Sam de müzik koyar; Serge Gainsbourg ve Jane Birkin'den "Je t'aime... Moi non plus". İkili zamanla fısıldayarak konuşmayı bırakır ve evde dolanmaya başlar. Sam eski kız arkadaşı Linda'nın (Kelly Preston) eşyalarını koklarken, Maggie de Anton'un (Tchéky Karyo) eşyaları arasında dolaşır ve aynı kelimeyi tekrarlar: "Benim". Bir süre sonra Maggie Linda'nın, Sam de Anton'un kıyafetlerini giyer. Birbirlerini bu şekilde görür görmez etkilenirler. Fonda başka bir Fransızca şarkı. "Comme toujours" çalmaya başlamıştır.

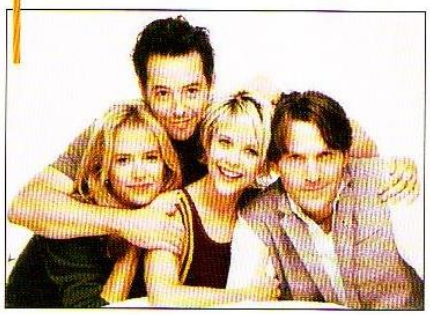

O an: Sam ve Maggie, Anton ve Linda'nın bir fotoğrafını karşılarına alır ve aynı pozu vermeye çalışırlar. Her ikisi de eski sevgilisini o kadar özlemiştir ki, durumun etkisinden kurtulamazlar ve öpüşmeye başlarlar.

Sonuç: Ne olduğunu anlayamadan soluğu yatakta aldıklarında Sam, "Seni seviyorum Linda", Maggie ise "Senden nefret ediyorum Anton", der. Ertesi sabah uyandıklarında, elbette bir hata yaptıklarını düşünmektedirler. Yine de seyirci hayatından memnundur. Zira Sam ve Maggie'nin sevişmeleri hem garip şekilde eski sevgililerine duydukları aşkın gücünü bizlere ispat eder ve meselelerine inanmamızı sağlar, hem de yeni bir romansın başlangıcına neden olur. Böylesine bir çifte aşk hikayesinden daha romantiği de kolay kolay bulunmaz. **(E.E.)**

binaya girdiği anı tanırız bir yerlerden; Neo'nun kabusu gerçeğe dönüşmektedir! Trinity, binaya girme amacını gerçekleştirdikten sonra, iki ajanla birden dövüşmeye başlar. İkisini de bir güzel pataklamakta, hatta camdan aşağı sırtüstü uçarken kendisini takip eden ajana kurşunları sıkmaktadır ki, olan olur...

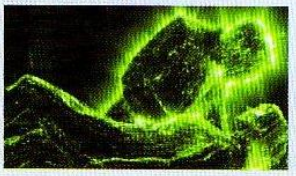

O an: Tam da Neo'nun kabusundaki gibi yüreğinden vurulmuştur Trinity. Neo bir kasırga gibi eserek, onu yere düşmeden kucaklar. Can çekişmekte olan sevgilisini kaybetmeye hiç niyeti yoktur. Trinity ile yaşadıkları sırasında, inanırsa her şeyi yapabilecek güçte olduğunu öğrenmiştir. Elini Trinity'nin kalbine götürür ve tekrar atmaya başlamasını sağlar. Aşkıyla onu daha önce kurtarmış olan Trinity'yi bu defa kendisi hayata döndürür.

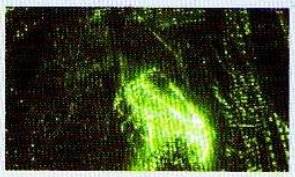

Sonuç: Neo, yapabileceklerinin sınırı olmadığını görür bir kez daha. Bol gökdelenli Matrix şehrinin, yüksek binalarından birinin tepesinde, aşklarını bir kez daha kanıtlarlar birbirlerine. **(B.A.)**

6 UN HOMME ET UNE FEMME (1966 / Claude Lelouch)

Öncesi: Anne (Anouk Aimée) ve Jean-Louis (Jean-Louis Trintignant) iki duldur. Çocuklarının aynı okula gitmeleri sebebi ile tanışır. Ancak aşk ihtiyacı çektikleri için, kademe kademe birbirlerine ilgileri artar. Bir gece, akşam yemeği yedikten ve beraber olduktan sonra, görüşmeme kararı alırlar. Çünkü birbirlerine uygun olmadıklarını düşünürler. Anne, trene biner ve evinin yolunu tutar. Jean-Louis de arabasına biner ve istasyona doğru gider. İkisi de yol boyunca o akşam yemeğini düşünürler.

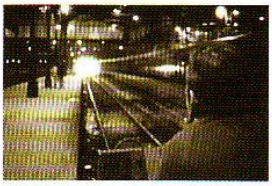

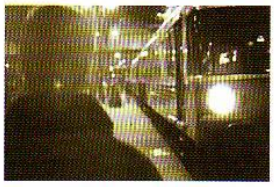

0 an: Jean-Louis, istasyona gelip trenin varacağı rayların başında beklerken, Anne de bu anın hayalini kurmaktadır. Ve o an gerçekleşir. Birbirlerine sarılırlar.

Sonuç: Claude Lelouch da o anı dondurarak sinema tarihinin en romantik sahnesi olarak akıllara kazır. Tren garı sahnesini tek bir plan halinde çekmesi de romantizm duygusunun artmasının ana sebeplerinden. Bütün filminde hem siyah-beyaz hem renkli film kullanan Lelouch, aşk hikayesinin yoğun olduğu anları (ve bu son sekansı) siyah-beyaz yansıtır. Böylece etkisini daha da arttırır. Tabii, arkaya yerleştirilen ve bu son sekans boyunca duygusal yoğunluğu güçlendiren filmin tema müziğinin katkısını da unutmamak lazım. **(K.A.)**

7 BÜYÜK UMUTLAR (1998 / Alfonso Cuarón)

Öncesi: Karşılıksız aşk, acıklı olmasına acıklı ama bir yandan da epey romantik bir şeydir. Estella'nın, Finnegan'a ömür boyu çektirmesi de acıklı olduğu kadar romantik bir öykü halini alır bu nedenle. Ablası ve onun balıkçı kocası Joe ile, deniz kenarında derme çatma bir kulübede yaşayan küçük Finnegan'ın Kayıp Cennet malikanesine girişi ile hayatının akışı değişecektir. Bu terkedilmiş gibi görünen evin devasa bahçesinde gezinirken karşısına çıkan küçük sarışın kıza ilk görüşte aşık olur Finn. Kızın kendini beğenmiş tavrı ileride başına gelecekleri habercisidir aslında. Ama o, ta başından bu aşk uğruna acı çekmeye kararlıdır sanki. Estella'ya arkadaşlık etmesi için çağrıldığı bir gün, Finn'i aşağılayan bakışlarına ve sözlerine rağmen, onun da kendisiyle ilgilendiğini farkeder. Nitekim evden ayrılmadan önce bahçedeki çeşmeden su içerken hayatının şaşkınlığını yaşar.

0 an: Bir de bakar ki suyun öte yanında Estella'nın dudakları var! Saatlerdir ona kötü davranan kız şimdi onu öpmekte! Finn, hayatının ilk öpücüğüyle zehirlenir. Bu tadı ömrü boyunca unutamayacak, hayatını bu öpücüğün -ilk ve en büyük aşkının- etkisi şekillendirecektir.

Sonuç: Bu öpüşme Estella ve Finn'in bundan sonraki ilişkilerinin tanımlayıcı bir modeli olur. Estella kah öper, kah söver; kah çağırır, kah kovar; kah yaklaşır, kah kaçar... Finn'i, aşkına esir eder. **(B.A.)**

8 GÜZEL BİR GÜN (1996 / Michael Hoffman)

Öncesi: Büyük nefretlerden, büyük aşklar doğar ya... İşte "One Fine Day"deki bir günlük nefret, gün biterken aşka bırakır yerini. Melanie kontrol manyağı, Jack'in ise rahatlıkta üzerine yok... Zıt kutuplarda bir kadınla erkeğin, böylesine stresli bir gün boyunca tartışıp durmaktan başka bir şey yapmaları da beklenemez elbet. Gün boyunca gerek çocuklarına davranışları, gerekse kişisel özellikleri konusunda birbirlerine saldıran Melanie ve Jack, bir noktada aslında birbirlerinden hoşlanmaya başlarlar da, farketmezler bunu. Hala tartışır görünseler de birbirlerine bakışları değişmiştir artık. Aralarındaki cızırtılı elektrik, tatlı bir ezgiye dönüşmektedir. Melanie'nin oğlu Sammy'nin beysbol maçına her türlü aksiliğe rağmen ucu ucuna yetişmek üzeredirler...

0 an: ... ki önlerine koca bir su birikintisi çıkar. Önemli bir iş görüşmesi için şık giyinmiş olan Melanie'nin topuklu ayakkabılarıyla buradan geçmesi mümkün değildir. (Yani, aslında mümkündür tabii de...) Jack de hiç düşünmeden kucağına alır onu. Çocuklarıyla birlikte kahkahalar eşliğinde su birikintisini aşarlar.

Sonuç: İşte burada aralarındaki yakınlık fiziksel bir boyutta da gösterir kendini. "Ahh aşk!" dedirtip, insanın içinde kıpırtılar uyandıran bir sahnedir. **(B.A.)**

9 YEŞİL KART (1990 / Peter Weir)

Öncesi: Fransız George Faure ve Amerikalı Bronte Mitchell sahte bir evlilik yaparlar. İmzayı atıp hayatlarına dönerler. Ancak Göçmen Bürosu evliliklerinden şüphelenip bir çapraz sorgu yapmaya karar verince bir süre aynı evde yaşamak zorunda kalırlar. Sorulara doğru cevap verebilmek için birbirlerinin birçok özelliğini ezberlerler, birbirlerini tanırlar. Sonunda iki ayrı odada sorguya çekilirler. Sorguda birbirlerini anlatırlarken ikisi de diğerine aşık olduğunu fark eder. George basit bir soruda çuvallar. Sınır dışı edilmesi kararlaştırılır. Çıkışta George, Bronte'ye her şeyin yolunda gittiğini söyler. Daha önce kararlaştırdıkları gibi ayrılırlar. Birkaç gün sonra George Bronte'ye bir mektup gönderir. Onu Afrika Café'de beklemektedir.

0 an: Tıpkı filmin başında olduğu gibi, Bronte, Afrika Café'de cam kenarında bir masaya oturur, George gelir, camın yanında durur. Birbirlerine bakarlar. Filmin başında bu bakışma birkaç saniye sürmüştür. Şimdi saatlerce sürer. Bronte yerinden kalkar, koşmaya başlar. Café'nin kapısında buluşurlar. İlk kez birbirlerine sarılırlar, ilk kez öpüşürler. Bronte, George'un arkasında duran Göçmen Bürosu görevlisini görür, George'un gideceğini anlar. George ellerini bir türlü bırakmayan Bronte'yi ikna etmeye çalışır: "Sana yazacağım. Her gün yazacağım. Mektuplarımda hep aynı şeyi soracağım: Ne zaman geleceksin sevgilim?"

Sonrası: 100 dakika boyunca büyüyen aşk filmin sadece son birkaç dakikasında yaşanır. Filmin sonu tipik bir "Peter Weir filmi sonu"dur. Ne "mutlu son", ne de "mutsuz son" denebilir. Hattâ ne de "son" denebilir. **(U.S.)**

10 ÖLÜ OZANLAR DERNEĞİ (1989 / Peter Weir)
Öncesi: Knox Overstreet (Josh Charles), Welton Akademili erkek öğrencilerin arasında en romantik olanı. Bazı arkadaşları gibi kadınları birer arzu nesnesi olarak görmüyor. 1960'ların "cool"luguna hiç de yakışmayan hallere giriyor bu yüzden. Bu yıllara ait asi bir genç değil de, eski zamanlardan kalma, demode alışkanlıklara sahip bir şövalye sanki... Chris'i ilk gördüğünde ona aşık oluyor. Artık hayatta onunla olmaktan başka bir şey düşünemiyor. Chris'in aslında futbol oyuncusu Chet'in kızarkadaşı olması, iri yarı bu çocuktan uluorta yediği dayak bile bastıramıyor hislerini. Öğretmeni Keating'in, hayatta istediklerini yapmaları ve vakit kaybetmemeleri konusunda öğrencilerine verdiği öğütler de etkili oluyor bu konuda ısrarcı davranmasında. Yeni bir dayak ihtimalini ve başka öğrencilerin önünde rezil olmayı hiç dert etmeden, doğru Chris'in okuluna gidiyor. Tüm istediği onun için yazdığı şiiri ona okumak. Elinde çiçeklerle okul koridorunda belirdiğinde, her ikisini de tehlikeye attığı için Chris azarlıyor onu. Çalan zille sınıfına doğru koşup, kapıyı kapattığında Knox'dan kurtulduğunu sanıyor.
O an: Hayatta ne istediğine karar vermiş olan Knox'ın bu dileğinden vazgeçmeye hiç mi hiç niyeti yok. Chris'i takip edip sınıfına giriyor. Elindeki kağıttan, herkesin önünde okumaya başlıyor şiirini. Edebi değer taşıdığı söylenemez ama en azından içten bir şiir: "Cennette Chris adında bir kız yaratıldı/Saçı altından, teni altından/Ona dokunmak, cennette olmaya eşdeğer."
Sonuç: Okula büyük bir neşeyle geri dönen Knox'a arkadaşları soruyor: "Ne dedi? Ne dedi?" "Hiç," diyor Knox, "ama ben şiirimi okudum ya!" Gururunun incinmesine böyle bir aldırmazlık ve aşk uğruna böyle bir ego feda etme, pek kolay bulunur haller olmadığından, Knox sevimliliği, sahne de romantikliği ile öne çıkıyor. **(B.A.)**

EN EROTİK ANLAR

1 BODY HEAT (1981 / Lawrence Kasdan)
Öncesi: Ned Racine (William Hurt) Florida'daki küçük bir kasabada avukatlık yapmaktadır. Bir gece sahildeyken evli bir kadın olan Matty Walker'la (Kathleen Turner) tanışır. Kadın Ned'e ilgi gösterir ama o gece için aralarında birşey geçmez. Bir zaman sonra gece bir barda gene karşılaşırlar. Ned, Matty'yi evine bırakır. Matty onu içeri davet eder ama evli bir kadın olduğunu hatırlatmaktan da geri durmaz. Ned evden ayrılır ayrılmasına da dönüp pencereden baktığında Matty'nin tutkulu ve istekli bakışlarını görür.
O an: Ned kendini tutamaz ve hemen eline bir sandalye alıp fırlatarak evin camını kırar, hızlı adımlarla Matty'ye yaklaşır. Öpüşmeye başlarlar. Elleri birbirlerinin önce boynunda, sonra da vücutlarının diğer kısımlarında tutkuyla dolanır. Ardından Matty yere uzanır ve Ned'in kendisini soymasına izin verir.
Sonuç: Matty'nin Ned'le ilişkisi bir süre daha devam eder. Aralarındaki tutku öyle bir hâl alır ki Matty onu kocasını öldürmesine ikna etmeyi başarır. Böylece kocasının ölümünden gelecek yüklü mirasa konacaklardır. Tabii Ned'i bekleyen küçük sürprizleri saymazsak... **(B.S.Y.)**

2 DRACULA (1992 / Francis Ford Coppola)
Öncesi: Jonathan Harker'ın (Keanu Reeves) Kont Dracula'nın (Gary Oldman) şatosundaki günleri devam etmektedir. Gördüğü garip olaylar nedeniyle endişelenmeye başlayan Jonathan artık bir tutsak olduğunu anlar. Bir gece gizlice şatoda dolanmaya başlar. Odalar arasında dolaşırken, nişanlısı Mina'nın (Winona Ryder) sesini duyar. Ses onu üzeri tüllerle kaplı bir yatağa yönlendirir ve uzanmasını buyurur.
O an: Yavaş yavaş tüllerin arasından beklenmedik üç ziyaretçi çıkmaya başlar. Dracula'nın üç gelini yarı çıplak şekilde Jonathan'ın yanında belirirler ve genç adamı soymaya başlarlar.
Sonuç: Jonathan'ı baştan çıkardıktan sonra kanını içmeye niyetli olan kadınlar amaçlarına ulaşamadan Kont belirir ve onları kovar. "Odysseia"daki sirenleri hatırlatan Dracula'nın gelinlerinin baştan çıkarma anı, gerek onları canlandıran kadınların güzelliği (bir tanesi Monica Bellucci), gerek Wojciech Kilar'ın müziği, gerek Michael Ballhaus'un sinematografisi, gerekse Coppola'nın ustalıklı yönetimiyle şaşırtıcı bir erotik boyut kazanır. **(E.E.)**

3 MASUMİYET ÇAĞI (1993 / Martin Scorsese)

Öncesi: Mutlu aşkların anlatılmaya değer yönlerini bulmak zordur. Kavuşamayan aşıklar, yaşanamayan ilişkiler hep daha etkileyici, sarsıcı ve ilginç aşk hikayeleri koyarlar ortaya: Newland ile nişanlısı May'in kuzeni Ellen arasındaki -anlatılmaya değer- yasak elektrik giderek artmaktadır. Birbirlerine olan duygularını açıkça ifade etmemekle birlikte, küçük oyunlarla hislerine dair ipuçları verirler birbirlerine. İsimsiz giden sarı güller, bir opera sahnesi üzerinden imalarda bulunmalar, anlamlı bakışlar, anlamlı sözler... İçinde yaşadıkları kuralcı, gelenekçi ve baskıcı topluma duydukları öfke yakınlaştırır onları. Bir arkadaş olarak Ellen ile çok daha iyi anlaşır Newland. Ancak ailesine karşı duyduğu sorumluluk duygusunun yükünden kurtulamaz bir türlü. Newland'ın tavsiyesine uyan Ellen boşanma talebinden vazgeçmiş, ailesinin onurunu kurtarmaya ve bir skandalı önlemeye çalışmıştır. Fakat Newland kendini daha fazla tutamaz ve Ellen'ın evindeki, şöminenin aydınlattığı salonda ona May'den başka birisini sevdiğini itiraf eder.

0 an: Tabii ki Ellen o kadının kendinden başkası olmadığını bilir. İçinde büyüyen aşkı bastırmaya çalışmaktan yorgun düşmüş, hem de Newland'ın niyetini anlayamamıştır. Ne de olsa Ellen'ın boşanmasını engelleyerek kavuşmalarına, May'den sonra ikinci bir engeli o yaratmıştır. Bu yüzden elini öpmek isteyen Newland'ı geri çevirir. Ancak aşık olduğu adama fazla karşı koyamaz ve Newland'ın onu önce boynundan, sonra dudaklarından öpmesine izin verir.

Sonuç: Şömine ateşinde, kırmızı tonların hakim olduğu bir odada yaşanan bu tutku dolu sahnede olanlar, Ellen ile Newland'ın birbirlerini ilk kez görmelerinden beri beklenir aslında. Kendilerini bu kadar tuttuklarından, ilk öpüşmeleri de önem kazanır. Aşkları önündeki engellerdir hikayelerini heyecanlı kılan. **(B.A.)**

4 AÇLIK (1983 / Tony Scott)

Öncesi: Sarah Roberts (Susan Sarandon), Miriam Blaylock'un (Catherine Deneuve) evinde misafirdir. İki kadın konuşurlarken, bir yandan içkilerini yudumlarlar. Miriam hakkındaki gerçeği bilen bizler, aslında usulca avına yaklaşmakta olduğunu hissederiz. Ancak belli ki Sarah da zaten teşnedir, duruma hiç itirazı olmaz. Önce, hay aksi, tişörtüne kadehinden içki dökülür. Elbette çıkarmak ve yıkamak lazım. Bir yandan da fonda Leo Delibes'in "Lakmé" operasından "Çiçek Düeti" çalmakta. Erotik tansiyon epey yükselmiş durumda anlayacağınız.

0 an: Sarandon ve Deneuve birbirlerini soymaya başlarlar.

Sonuç: Geniş bir yatakta, bedenlerin üzerine kapanan tüller eşliğinde unutulmaz bir sevişme sahnesi. İki yıldız kadın oyuncuyu bu sahnede görmenin heyecanı mı, yoksa Scott'ın yönetmenlik başarısı mı, bilemeyeceğiz. Söyleyebileceğimiz tek şey, nefes kesici olduğu. Yıllar sonra Sarandon, "The Celluloid Closet" isimli belgeselde sözkonusu sahneden uzun uzun bahsetmişti. Aktrisin söylediğine göre, aslında senaryoda canlandırdığı karakter önce sarhoş oluyor ve ondan sonra Miriam ile yatağa giriyormuş. Sarandon bu duruma itiraz etmiş ve sahnenin izlediğimiz hale gelmesini talep etmiş. Argümanı ise evlere şenlik; "Deneuve ile yatağa girmek için sarhoş olmaya ne gerek var?" **(E.E.)**

5 BATMAN DÖNÜYOR (1992 / Tim Burton)

Öncesi: Batman (Michael Keaton) ve Kedi Kadın (Michelle Pfeiffer) bir binanın çatısında kapışırlar. Başlangıçta Batman sadece kendisine gelen darbeleri kesmekle uğraşır ve saldırıya geçmez, ne de olsa karşısındaki bir kadındır. Ancak bir noktadan sonra "Ece, yettin ama", dercesine tokatı basar. Yere kapanan Kedi Kadın, "Nasıl yaparsın, ben bir kadınım", diye serzenişte bulunur. Kendisinin bu tarz numaralarını film boyunca sık sık yiyecek olan Batman, özür diler ve yardım eli uzatır. Elbette karnına bir tekme yemekte gecikmez. Daha sonra dövüş, işin içine bir kamçının da gireceği şekilde devam eder.

0 an: En nihayetinde birbirlerini dövmeye ara verirler. Kedi Kadın, "Yarasanın ardındaki adam kim? Belki kedinin ardındaki kadını bulmamda bana yardımcı olabilirsin", der ve bir yandan inleyerek, elini/pençesini Batman'in vücudunda dolaştırır. Kamera yüzlerini çekerken, biliriz ki Kedi Kadın hassas bir noktaya varmıştır. Batman kaskatı şekilde dururken, Kedi Kadın fısıldar; "Hmmm, işte buradasın".

Sonuç: Kedi Kadın pençesini daha yukarılarda bir noktaya hedefler ve Batman'in karnına geçirir. Bizim yarasa da boş duracak değil ya, suratına bir tane yapıştırıverir. **(E.E.)**

6 PIKNİK (1955 / Joshua Logan)

Öncesi: Kasabaya uzaktan gelen yabancı erkek klişesi ile karşı karşıyayız. Bu sefer yabancının adı Hal, kendisini canlandıran ise William Holden. Kapısını çaldığı yaşlı kadından iş talep eden Hal, elbette öğle sıcağında kat kat giysiyle çalışamayacağı için...

0 an: ... belden yukarısı çıplak kalacak şekilde soyunuyor.

Sonuç: Kasabanın cinsel hayatı sorunlu kadınları sırayla Hal'in vücudunu görüyor ve amiyane tabirle kendilerinden geçiyorlar. Filmin geri kalan bölümünde de sık sık yarı çıplak şekilde gözüken Holden, hem kasabanın dişileri için bir "uyanma" sebebi, hem de dört başı mamur bir arzu nesnesi. Söylendiğine göre, stüdyo filmdeki bu sahneler için, aslında epey kıllı olan Holden'dan göğsünü traş etmesini talep etmiş. Bu gereksiz detay bilgi için teşekküre gerek yok. **(E.E.)**

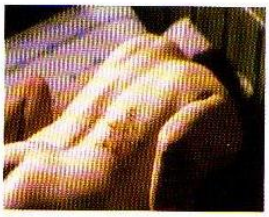

7 ANGEL HEART (1987 / Alan Parker)

Öncesi: 17 yaşındaki Epiphany (Lisa Bonet), evi olmadığı için daha sonradan babası olduğunu anlayacağımız Harry Angel'ın (Mickey Rourke) otel odasına gelir. Harry, ona başka bir oda bulmakta ısrar eder. Ancak kabul etmez. Oda, su kaçırmaktadır, o yüzden leğenlerle doludur. Sonradan Harry karakterinin önceki kişiliği olduğunu anlayacağımız Johnny Favorite hakkında konuşurlar. Favorite'in, annesiyle beraber olduğunu anlarız. Epiphany, dans etmek ister. Ancak dansın sonrası..

O an: Sevişmeye dönüşecektir. Sevişmeyle beraber, akan sular zamanla çoğalır. Ardından kana dönüşürler. Bu dönüşüm gerçekleştikte sevişmenin vahşiliği artar. Adeta bir tecavüze dönüşür gittikçe. Araya ise "intercut"lar girer. Filmin önceki sahnelerinden, satanizm ile ilgili kanlı flashbackler. Sonunda ise kanlar kaybolur.

Sonuç: Kalbini başka bir insana Harry Angel'a takan Johnnny Favorite'le mi yoksa Harry Angel'la mı seviştiğini farkedemeyen Epiphany karakteri sonuçta ensest bir ilişkinin içine girmiştir. Artık satanist dürtüler onu etkisi altına almıştır. **(K.A.)**

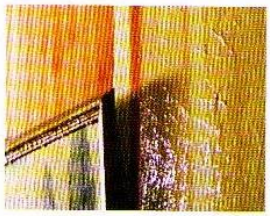

8 THE END OF THE AFFAIR (1999 / Neil Jordan)

Öncesi: Sarah (Julianne Moore), kocası Henryle (Stephen Rea) gittiği bir toplantıdan Maurice (Ralph Fiennes) ile çıkar. Onunla sinemaya giderler, ardından eve gelirler. Evlilik hayatında yoğun bir aşk ve cinsellik sorunu yaşayan Sarah, Maurice'de aradığını bulacaktır. Sarah'nın evine gelen ikili, kapıdan girdikten itibaren birbirlerini öpmeye, birbirlerine sevgi göstermeye, birbirlerine dokunmaya başlarlar. Merdivenden Sarah'nın odasına çıkış da artık cinsel ilişkinin habercisi olacak şekilde tutkuyla doludur.

O an: Odaya girildiği anda, yakın planlarla duygusal yoğunluğu ve cinsel yoğunluğu arttırır Neil Jordan. Ana olayımız ise bir kanepenin üstünde Raph Fiennes'ın çıplaklığını arkasına yerleştiren bir açıyla görürüz. Ardından ise Sarah'nın cinsellik arzusunun dışavurumlarını görürüz "internal" bir oyunculuk eşliğinde. Cinsel ilişki sona erdiğinde ise eve Henry girer, çıkan sesi duyar.

Sonuç: Eve girişten itibaren tutkuyla girilen bu sekans, yoğun bir duygusallık, cinsellik, erotizm, gerçeklik, tutku, şehvet ve aşk ile beynimize kazınıyor. Bu ilk "cinsel tanışma"da, iki karakter arasındaki cinsel ilişkinin gerçekliğini erotizm anlamında da çekinmeksizin yakalayan yönetmenimiz, cesur bir "cinsel ilişki" sahnesi ortaya koyuyor. Filmin tamamına yayıldığı gibi. **(K.A.)**

9 DÖVÜŞ KULÜBÜ (1999 / David Fincher)

Öncesi: Jack (Edward Norton), telefonla Marla Singer (Helena Bonham Carter) ile konuşur. Ancak telefonu açık bırakır. Açık kalan telefonu gören Tyler, Marla ile konuşur. Böylece tanışmış olurlar. Marla'yı evinden almaya giden Tyler ile Marla arasında ateşli bir cinsel ilişki başlamıştır. Jack ise büyük bir kıskançlıkla bu ilişkinin seslerini takip etmektedir. Bir gece önce rüyasında cinsel ilişkiye girdiklerini gören Jack, bir sonraki gece odaya gitmeye karar verir.

O an: Odaya geldiğinde bütün seksiliğiyle Tyler Durden'ı ve kendini beğenmiş tavrını çıplak bir şekilde görür. Arkada ise Marla uzanmaktadır. Jack ise bu seksiliği kıskanarak uzaklaşır.

Sonuç: Brad Pitt'in oluşmuş beyazperde personasını örnekleyen sahnelerden biri ile karşı karşıyayız. Zaten seksi vücudu, yakışıklılığı ve kendini beğenmişliğiyle bilinen Pitt, burada bariz bir şekilde bu prototiple karşımızdadır. Karşısında ise kendini tamamlamak isteyen bir Edward Norton... **(K.A.)**

10 9 1/2 HAFTA (1986 / Adrian Lyne)

Öncesi: Elizabeth (Kim Basinger) ve John (Mickey Rourke) gecenin bir vakti soluğu mutfakta alırlar. John, Elizabeth'e buzdolabının önüne oturmasını ve gözlerini kapamasını buyurur. Daha sonra envai çeşit yiyeceği kendi elleriyle kadına yedirir. Basinger'ın dudakları arasından çilekten, bir kaşık öksürük şurubuna değin pek çok şeyin kayışını görürüz. Acı biberle ağzının yanmasınıysa, kana kana içtiği soğuk sütle gidermeye çalışır.

O an: Elizabeth hâlâ gözleri kapalı ve dilini ağzından dışarıya uzatmış beklemektedir. John kadının dilinin üzerine bal dökmeye başlar. Kısa zaman sonrasında Elizabeth'in sadece ağzı değil, bacakları da balla kaplanmıştır.

Sonuç: Sizce? **(E.E.)**

EN ACIKLI ANLAR

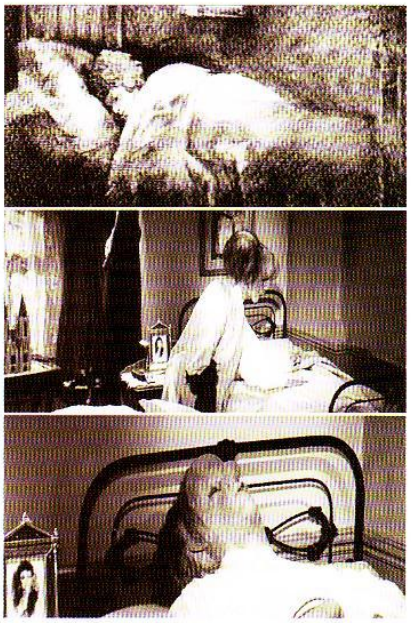

1 FIL ADAM (1980 / David Lynch)

Öncesi: Victoria dönemi İngiltere'sinde vücudunda korkunç bir deformasyonla dünyaya gelen John Merrick (John Hurt) hayatı boyunca horlanmış ve en sonunda bir gösterinin ana öznesi hâline gelmiştir. Sahibi (!) onu korkunç koşullarda insanlık dışı bir biçimde, para karşılığında sergilemektedir. Dr. Frederick Treves (Anthony Hopkins) onun ününü duyar ve sergilendiği yere giderek o zalim adamdan John'u kurtarır, hastaneye yatırır. Fakat John için aşağılamalar hastanede de devam eder. Hemşireler, müstahdemler, onu görmek isteyen bir dolu insan daha... Şanı yürür gider ve sonunda aristokratlar ve sanatçılar da onunla tanışmak ister. Daha insani bir ortama giren John için her şeye rağmen hayat hiçbir zaman kolay olmayacaktır. Sırt üstü yatması yasak olduğu halde artık huzura ve rahata ermenin tek yolunun bu olduğu sonucuna varır.

O an: Her zaman insanlara çıkarıp göstermekten gurur duyduğu güzeller güzeli annesinin fotoğrafına ve hazırladığı katedral maketine bakar. Yavaş yavaş yatağa doğru uzanırken annesini ve gökteki yıldızları hayal eder.

Sonuç: Seyircinin içi John'un yaşadığı trajediye sızlar, dünyanın ve insanların acımasızlığına öfkelenirken de ekran kararır, gökteki yıldızlardan sonra... **(B.S.Y.)**

2 ARIZONA RÜYASI (1993/Emir Kusturica)

Öncesi: Anne Elaine'in (Faye Dunaway) doğumgünü partisi devam ederken, intihar takıntılı kızı Grace'in (Lili Taylor) uysallaşmaya başladığını görürüz. Aslında kendi kısmeti olan ama annesine yar giden Axel (Johnny Depp) ile öpüşür bile. Axel ise, muhtemelen aklından The Smiths'in "Some Girls are Bigger Than Others" parçasının sözlerini geçirerek, tercihini anneden mi, yoksa kızdan mı yana kullanacağı konusunda kararsız kalır. Grace, Axel'in gözlerinin önünde ucuna balonlar bağlanmış bir sandalyeyle tavana doğru yükselir ve sonra tekrar yere iner. Genç kadın hiçbir zaman olmadığı kadar mutludur; dans eder, güler ve eğlenir. Gökten bardaktan boşanırcasına yağmur yağmaya başlayınca herkes eve kaçar. Grace ise kaplumbağalarını serbest bırakır. Daha sonra Axel'i odasına çağırır ve ilişkileri üzerine konuşmaya başlarlar. Axel tercihini Grace'den yana kullanmaya karar vermiştir. Grace ise vereceği hediyeleri paketlemekle uğraşır ve "İki yanlış bir doğru etmez", der. Axel'in "Ya ikimiz doğruysak ve diğer herkes yanlışsa", cevabı da pek tatmin edici olmaz. Grace, "Keşke seni de yanımda götürebilseydim", diyerek niyetini belli eder. Yine de

Axel ileride beraber kaçmak için Grace'den söz almayı becerir. Hediye paketleri açılırken hep beraber ölümden bahsederler. Grace "Ben ölmeyeceğim ama günün birinde bir kaplumbağa olarak uyanacağım", der. Ardından da odasına çekilir. Dolaptan beyaz giysisini çıkartır ve üzerine giyer. Herkes uyuduktan sonra yağan yağmura aldırmadan evden dışarı çıkar. Fonda Goran Bregoviç'in imzasını taşıyan "Death" çalmaya başlamıştır. Axel, hemen arkasından da Elaine onu durdurmak için dışarı koşarlar.

O an: Axel ve annesinin "Geri gel", çağrılarına rağmen Grace çantasının içindeki silahı ağzına dayar. Geriye doğru son bir kez bakarken gökten bir yıldırım düşer, şarkıya aniden ritm girer ve silah patlar. Grace yere düşer. Fonda çalan şarkıdaki vokaller adeta ağıt yakar gibi inlemektedirler.

Sonuç: Sekansın görsel ve işitsel büyüsü devam ederken, yüzü hem yağmurdan hem de döktüğü gözyaşlarından ıslanmış Axel, yerde yatan Grace'e (aynı zamanda kameraya) bakar ve "Söz vermiştin", der. **(E.E.)**

3 SHADOWLANDS (1993 / Richard Attenborough)

Öncesi: Günlük hayat içerisinde dostlarının Jack diye hitap ettiği ünlü İngiliz yazar CS Lewis (Anthony Hopkins) 1930'larda kardeşiyle birlikte son derece mazbut bir yaşam sürmektedir. Aynı zamanda Oxford'da öğretim üyesi olan ve ders veren Jack'i bir gün Joy Gresham (Debra Winger) adında bir hayranı, oğluyla birlikte ziyaret eder. Kısa bir çay sohbeti yapacaklarken aslında birbirine pek benzemeyen bu iki insan bir anda yakınlaşır. Jack kocasıyla arası kötü olan bu eski komünistten hoşlanmış, Joy ise hayranı olduğu yazarın etten kemikten hâliyle beraber olmaktan memnun kalmıştır. Dostlukları çok geçmeden aşka dönüşür. Bu sefer de Joy'un amansız hastalığı aralarına girecektir.

O an: Joy'un hastalığı belki de Jack'ten daha fazla Joy'un küçük oğlunu üzmektedir. O güne kadar tüm duygularına ket vurarak yaşamış Jack sonunda yelkenleri suya indirir, hayata karşı gardını düşürür. Joy'un oğlunu yanına alır ve ikisi evin çatı katında, arkalarından çekilmiş ve müzik yerleştirilmemiş nefis bir planda, birbirlerine sarılarak hüngür hüngür ağlarlar.

Sonuç: Joy'un ölümüyle birlikte Jack kardeşi ve Joy'un oğluyla hayata kaldığı yerden devam edecektir ama artık o eski adam değildir. Joy'un filmde söylediği birşeye bağlayalım: "Bugünün acıları olmaksızın dünün mutluluklarına sahip olamayız" **(B.S.Y.)**

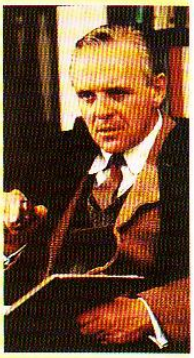

4 SEVGİ SÖZCÜKLERİ (1983/James L. Brooks)

Öncesi: Aurora Greenway (Shirley MacLaine) zor bir dönem geçirmektedir. Genç yaşta dul kalan ve kendini tümüyle kızı Emma'ya (Debra Winger) adayan kadın, kanser teşhisiyle hastaneye kaldırılan kızının refakatçiliğini yapmaktadır. Ölüm beklentisi, geride kalacak iki küçük çocuk ve kolay kolay geçmeyecek evlat acısı... Aurora bu ürkütücü sonuçları kaldırmaya henüz hazır değildir ve sinirleri son derece gergindir. Bir akşam kızının çektiği acılara dayanamaz ve isyan eder. Emma'nın ihtiyacı olan tek şey ağrı kesici bir iğnedir.

O an: Aurora korkunç bir öfkeyle hastanede çığlıklar atmaya başlar: "Saat onu geçti ve kızım acı çekiyor. Bu acıya niye katlanması gerektiğini anlamıyorum. Sadece saat ona kadar uyanık kalması gerekiyor ve saat onu geçti! Kızım acı çekiyor, anlamıyor musunuz? Kızıma iğnesini yapın!"

Sonuç: Görevliler Aurora'yı sakinleştirirler ve Emma'nın iğnesini yaparlar. Aurora kendini toparlamaya çalışırken, görevlilere teşekkür eder. Seyirciler gözyaşlarını silmeye çalışırlarken, MacLaine'in Oscar'a doğru giden yolunda hiçbir engel kalmamıştır. **(E.E.)**

5 BILLY ELLIOT (2000/Stephen Daldry)

Öncesi: Billy'nin (Jamie Bell) hayalleri gerçek olmuş ve Kraliyet Bale Okulu'na kabul edilmiştir. Bütün aile buruk bir sevinç yaşar. Billy önce babasıyla (Gary Lewis) beraber annesinin mezarını ziyaret eder. Daha sonra, büyükannesiyle (Jean Heywood) vedalaşır ve evden ayrılır. Geride bıraktığı mahalledeki en yakın arkadaşı olan Michael'a (Stuart Wells) da elveda dedikten sonra, otobüse binmek üzere babası ve ağabeyiyle (Jamie Draven) garın yolunu tutar.

O an: Babasına uzun uzun sarılan Billy otobüse biner. Bir türlü anlaşamadığı ağabeyi gözyaşlarına hakim olmaya çalışarak camın öte yanından Billy'ye "Seni özleyeceğim", der. Ancak Billy ağabeyini duyamamaktadır. Tam o sırada otobüs hareket etmeye başlar. Billy bir telaş otobüsün arkasına doğru koşar. Cama vurarak "Seni duyamıyorum", diye haykırır. Ağabeyi ise yaşlı gözlerle hayallerine ulaşan kardeşine bakakalır.

Sonuç: Hazır bu veda anı gözyaşlarımızı koyvermemize neden olmuşken, peşi sıra gelen sahne filmin acıklı tonunu pekiştirir. Sendika pes ettiği için işçiler madene geri dönerler. Tıpkı hayatın kendisinde olduğu gibi acı ve mutluluk biraradadır. Neyse ki 12 yıllık bir sıçramayla karşımıza gelen Billy'nin "Kuğu Gölü"ndeki performansı bir nebze de olsa kendimizi toparlamamızı sağlar. **(E.E.)**

6 BABA (1972 / Francis Ford Coppola)

Öncesi: Corleone ailesinin babası Don Vito Corleone ofisi önünde vurulur ve hastaneye kaldırılır. Üç ay sonra eve döner ama sağlığı bir daha eskisi gibi olmaz. Bu arada oğlu Sonny, kız kardeşinin kocası ve düşman olduğu başka bir ailenin komplosu sonucunda pusuya düşürülür ve öldürülür. Bu kaybın ardından Don Vito Corleone düşman olduğu ailelerle ateşkesi sağlamak için bir toplantı düzenlenmesini ister. Aileler toplanır ve daha fazla kayıp yaşanmaması için barış sağlanır. Bu sırada abisinin öldüğünü öğrenen Micheal, bir süredir saklandığı ülkeden ailesinin yanına döner ve aile işlerini devralır. Bir akşamüstü baba oğul bahçede oturup sohbet ederler. Don Vito Corleone, bu işlere girmek zorunda kaldığı için ne kadar üzgün olduğunu söyler oğluna. Diğer ailelere dikkat etmesi gerektiği konusunda Micheal'ı uyarır. Daha sonra torunu ile bahçede oynarken görürüz Don Corleone'yi... Portakalları sulamayı göterir torununa, şakalaşır. Sonra kalkıp portakal fidanlarının arasında torunuyla koşturmaya başlar.

O an: Aniden nefes alamamaya başlar ve bir süre sendeleyerek ayakta kalmaya çalıştıktan sonra yere yığılır. Torunu oyunu sürdürmeye çalışır ama az sonra ne olduğunu anlamayan gözlerle yerde yatan dedesine ve şaşkınlıkla çevresine bakmaya başlar.

Sonuç: Corleone ailesinin babası Don Vito Corleone ölmüştür. Sahne değişir ve cenazeyi görürüz. Geriye ise ailenin babası olarak, aslında hiçbir zaman aile işlerine karışmak istemeyen, asla babasına benzemek istemeyen, yıllarca bu işlerden uzak durmuş olan Micheal kalır. **(N.Ö.)**

7 YAPAY ZEKA (2001 / Steven Spielberg)

Öncesi: Yakın bir gelecekteyiz. Monica (Frances O'Connor) ve Henry Swinton (Sam Robards) çiftinin çocukları bir kaza geçirmiş, ne zaman uyanacağı meçhul bir komaya girmiştir. Bunun üzerine Monica ve Henry yeni bir "mecha"yı evlat edinirler. Adı David (Haley Joel Osment) olan mecha aslında bir robottur ve son teknolojiyle üretilmiştir. Üstelik o güne kadar tasarlananların aksine büyük ölçüde sevmeye ve sevilmeye programlanmıştır. Fakat bir gün Monica ile Henry'nin çocukları Martin (Jake Thomas) komadan çıkar. David, Martin'e ne kadar sevgiyle yaklaşırsa yaklaşsın yaptığı tek şey çocuğun başına bela açmak olur. Açıkçası Martin de bu konuda ona destekten ziyade köstek olur. Monica sonunda buna dayanamaz ve David'i robot mezarlığına terketmeye karar verir.

O an: David arabadayken annesine her zamanki gibi sevecen davranır ama çok geçmeden birşeylerin ters gittiğini de anlar. Annesi ona durumu anlatır fakat David'in yakarışları son bulmaz. Monica çaresiz "üvey oğlu"nun söylediklerine kulaklarını tıkayarak arabasını son gaz kökler. Geride dikiz aynasından David'in giderek uzaklaşan ve yavaş yavaş bir noktaya dönüşen yansıması kalır.

Sonuç: Ne olursa olsun David evine dönmeye ve annesine kavuşmaya kararlıdır. Bu, neredeyse imkansızı istemek gibi birşey olsa da o sonradan tanışacağı ve dost olacağı Jigolo Joe'yla (Jude Law) birlikte bu uğurda bayağı bir yol katedecektir. **(B.S.Y.)**

8 E.T. (1982/Steven Spielberg)

Öncesi: Elliott (Henry Thomas) uzaylı dostunun ailesine sinyal gönderebilmesi için, tüm geceyi E.T. ile ormanda geçirmiştir. Sabah hasta şekilde eve döner ancak E.T. kayıptır. Elliott ağabeyi Michael'dan (Robert MacNaughton) E.T.'yi bulmasını rica eder. Michael ormanda E.T.'yi bulduğunda, onun da Elliott'tan farkı yoktur. Aralarında telepatinin ötesinde fiziksel bir bağ da gelişen E.T. ve Elliott aynı hastalıktan acı çekmektedirler. Her ikisi de adeta ölü gibi bembeyaz olmuşlardır. Michael, E.T.'yi eve getirir ve gizlice üst kata çıkartır. Daha sonraysa, durumdan endişe duyduğu için anneleri Mary'ye (Dee Wallace-Stone) her şeyi anlatmaya karar verir. Böylece baştan beri E.T.'nin saklandığı çocukların dünyasının kapısı yetişkinlere açılır.

O an: Mary önce E.T.'yi bir oyuncak zanneder. Ancak yerde perişan şekilde yatmakta olan uzaylı ona dönüp, "Anne!", diyerek elini uzattığında şaşkınlıktan elindeki kahve fincanını yere boşaltır. Elliott, "Anne biz hastayız, galiba ölüyoruz", dediğinde daha da paniğe kapılır. Üç kardeşin itirazlarına, "Sana zarar vermez", uyarılarına ve gözyaşlarına rağmen, çocuklarını E.T.'den uzaklaştırmaya çalışır. E.T. ise yerden kalkamamakta ve ağlayarak Mary'den yardım istemektedir.

Sonuç: Mary çocuklarını aşağı kata indirdiğinde daha büyük bir şokla karşılaşır. Uzaylının peşindeki devlet onun izini bulmuştur. Görevliler evi kuşatmışlardır ve zorla dört bir yandan içeri girmeye başlarlar. Mary'nin evini ve çocuklarını korumak amacıyla yapabildiği tek şey bağırmak olur: "Burası benim evim!". **(E.E.)**

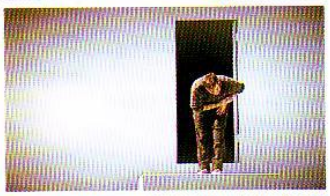

9 THE TRUMAN SHOW (1998 / Peter Weir)

Öncesi: Medya bebeği Truman (Jim Carrey), bir şeylerin ters gittiğini anlar. Denizden korkmaya programlandığı için denize açılamadığını çözer. Bu nedenle denize açılır. Ancak "Truman Show"un yönetmeni Christophe (Ed Harris), onun deniz korkusundan yararlanmak ister ve şiddetli rüzgarlarla, yağmurlarla teknesinin etrafını sarar. Ancak Truman, yılmaz. Sonunda setin bittiği duvara gelir. Şaşkınlık içindedir.

O an: Hayatının gerçek olmadığını çözmeye çalışan Truman, duvarın yanındaki merdivenin basamakların tek tek çıkar. "Çıkış" kapısı ile karşılaşır. O sırada gökten bir ses gelir. Chrsitophe, Truman'a seslenir. Bunun bir televizyon şovu olduğunu anlatır. Dışarıda zorlanacağı sonucunda ikna etmeye çalışır. Ancak Truman, özgürlük inadını bırakmaz ve beynine programlanmış bir cümleyi söyler, izleyiciyi selamlar ve kapıdan çıkar: "In case I don't see you, good afternoon, good evening and good night". (Sizi göremem diye söylüyorum: tünaydın, iyi akşamlar, iyi geceler)

Sonuç: Truman'ın bütün hayatını bir televizyon programının içinde geçirdiğini bilmemize rağmen, onun dramını derinden hissederiz. Medyanın, kapitalizmin esiri olan Truman'ın artık hür yaşayacak olması kafalarımızda bir soru işareti de oluşturur. **(K.A.)**

10 BONNIE VE CLYDE (1967 / Arthur Penn)

Öncesi: Azılı suçlular Bonnie ve Clyde (Faye Dunaway ve Warren Beatty), son suçlarını işlediklerinde, bir polis arabası görürler. Ancak yollarına devam ederler. Tanıdıkları bir çiftçi onları durdurur. Yoldan bir araba gelir. Kuşlar havalanır.

O an: Ardından Bonnie ve Clyde göz göze gelirler. O sırada çiftçinin sürekli göz attığı çalılıkların arkasından ateş açılır. Önce Clyde, ardından arabada oturmakta olan Bonnie öldürülür. Çalıların arkasndakiler ise polistir.

Sonuç: Birçok suç işleyip, her seferinde kaçmayı beceren sinema tarihinin prototip katil-aşıkları sonunda öldürülmüşlerdir. **(K.A.)**

EN KOMİK ANLAR

1 BÜYÜK LEBOWSKI
(1998 / Joel Coen)

Öncesi: "Dude" Lebowski (Jeff Bridges) ve "sert" arkadaşı (John Goodman) bir ipucundan yola çıkarak Lebowski'nin külüstür otomobilini kimin çaldığını buldukları sonucuna varırlar. İpucu, koltuğun arasına sıkışmış bir sınav kağıdıdır. Kağıdın sahibi lise öğrencisini bulup evine gider ve polis detektiflerinin ciddiyetiyle onu sorguya çekmeye başlarlar. Korkmuş ve gerilmiş gözükmeyen çocuk ise onlara ifadesiz, boş bir suratla bakmakta, neden sözettiklerini sanki anlamamaktadır. Lebowski, sorgulamaya devam edip, detektifliğin keyfini çıkarmaya çalışırken John Goodman bir kez daha kontrolünü kaybeder ve tehditler savurmaya başlar. Çocuğun korkudan nasibini almamış ifadesiz bakışlarında en ufak bir değişiklik olmayınca, Goodman öfke kriziyle dışarı çıkar ve evin hemen önündeki lüks ve pahalı kırmızı spor arabasına sopayla saldırır.

O an: Çocuk evinin hemen önündeki spor arabayı öfke içinde parçalayan Goodman'a boş boş bakarken, birden komşu evden bir adam çıkar. Arabanın gerçek sahibi ne yazık ki odur. Ne yapacağını şaşıran adamcağız, intikam amacıyla Dude'ün her tarafı dökülen, sefil ve külüstür arabasına yönelir. Hırsını alamayıp bu külüstüre vururken, Dude her şeye rağmen arabasını kurtarmaya çalışır.

Sonuç: İnsan neye güleceğini şaşırır. John Goodman'ın muhteşem salaklığına mı? Durup dururken arabası parçalanan ve sonra çaresizlik içinde külüstüre saldıran adama mı? Sırf evinin önünde durmasından ötürü kırmızı arabayı çocuğa ait zannetmemize mi? Gözyaşları içinde koltuktan yuvarlanırsınız... Durum komedisi daha önce hiç bu kadar iyi kullanılmış mıydı? **(M.A.)**

2 WANDA ADINDA BİR BALIK
(1988, Charles Crichton)

Öncesi: Archie Leach (John Cleese) sonunda bir fırsatını bulup Wanda Gershwitz'i (Jamie Lee Curtis) arkadaşının evine atmayı başarır. Arkadaşı ailesiyle tatildedir ve mükemmel bir biçimde döşenmiş, üst orta sınıf İngiliz zevkini yansıtan ev, Archie ile Wanda için kusursuz bir aşk yuvasıdır artık. Archie, Wanda'yı kendinden geçiren numarasına başlar, yani değişik dillerde konuşur, özellikle de Rusça. Kendinden geçmiş Archie bir yandan soyunmakta, bir yandan da Rusça konuşmaktadır. Kapının açıldığını, arkadaşının, karısı ve iki küçük çocuğuyla eve girdiğini farketmemiştir bile...

O an: Neşe ve mutluluk içindeki Archie anadan doğma çırılçıplak bir halde geri döndüğünde kendisini seyreden kutsal İngiliz ailesini görür ve donup kalır. O ev, o aile, o mobilyalar... Her şey, bütün atmosfer "sapına kadar İngiliz"dir ve anatomisini sergilemek zorunda kalan Archie, İngiliz aksanıyla durumu toparlamaya çalışmaktan imtina etmez.

Sonuç: Bütün film boyunca bizi defalarca güldüren John Cleese burada artık yerlere yatırır, gözlerimizden yaşlar getirir. Evet durum komedisinin çok güçlü olduğu bir sahne bu ve ne yalan söylemeli, aslında yüzlerce benzeri var. Ama hayır, John Cleese oynadığı zaman gerçekten dayanılmaz oluyor işte. Sahi bir insan nasıl bu kadar komik olabilir? Ve neden itiraf etmiyoruz artık, Cleese gelmiş geçmiş en büyük komedyenlerden biri... **(M.A.)**

3 AH MARY, VAH MARY!
(1998 / Peter ve Bobby Farrelly)

Öncesi: Pat Healy (Matt Dillon), Mary'yi (Cameron Diaz) ziyaret edecektir. Bu nedenle Mary'nin beraber kaldığı Magda'nın da bulunduğu evi dinlemek için ses sistemi kurar. Böylece kadının köpeğine değer verdiğini öğrenir. Böylece köpeğe uyku ilacı verip, köpeği sakinleştirir. Eve girişimiz ise Pat'in kucağında köpeği görüşümüzle olur. Sonrasından ise "centilmen-nazik erkek" havalarını sürdürür.

O an: Magda ve Mary, mutfağa geçerler. Pat, köpeğin nefes almadığını farkeder. Köpeği canlandırmaya çalışır. Üstünde oturduğu kanepeyi ameliyat masası gibi kullanarak, köpeğe elektrik verir. Ancak köpek, yanmaya başlar. Üstüne su dökünce, eski haline döner. Bu sefer ise onu birşeye sararak oturur. Mary ve Magda, mutfaktan döndüğünde onu bu halde görürler. Cevabı ise "Biraz üşüdü" olur.

Sonuç: Farrelly kardeşlerin "tuvalet komedisi"ni sinema dünyasına kazandırdıkları filmden hangi sahneyi seçeceğimize zor karar verdik. Her sahnesinde gülme krizi yaratan Farrelly'ler, romantik-komedi türünün "iyi"liğiyle de alay ediyorlar. Bu sahnemiz de yine abartılı jön tiplemesi Pat üzerinden, sevgiliyi kandırma mantığıyla alay ediyor. Bizlere ise "köpek" gibi somut bir şey üzerinden gülmek düşüyor. **(K.A.)**

4 YÜKSEKLIK KORKUSU (1978 / Mel Brooks)

Öncesi: Brooks'un absürd komedisi sadece Hitchcock'a yapılan göndermelerle zenginleşmiyor. Sinemanın anlatım araçları da sağlam birer komedi malzemesine dönüşüyorlar. Örneğin Doktor Richard Thorndyke'ın (Mel Brooks) atandığı psikolojik araştırmalar enstitüsünde yenilen bir yemeği izleyeceğimiz sahnede olduğu gibi. Sahnenin açılışında kamera binanın dışından, yemeğin yenildiği odanın penceresine doğru yaklaşıyor. Yaklaşıyor, yaklaşıyor...

0 an: Bir kesmeyle sakin şekilde odanın içine geçileceğini beklerken, kamera şangır şungur camı kırıyor. Karakterler ise duydukları ses üzerine dönüyor ve kameraya bakıyorlar.

Sonuç: Daha sonra da hiçbir şey olmamış gibi yemeğe devam ediyorlar. Türünün en iyi örneklerinden olan filmdeki sayısız unutulmaz andan sadece birisi. **(E.E.)**

5 SALAK ILE AVANAK (1994 / Peter ve Bobby Farrelly)

Öncesi: Harry (Jeff Daniels) ve Lloyd (Jim Carrey) birbirinden gerizekalı iki arkadaştırlar. Bir gün yeni tanıdıkları Mary (Lauren Holly) adındaki bir kadının unuttuğu bir bavulu ona geri götürmeye karar verirler. Fakat bunun için yüzlerce kilometre tepmeleri gerekecektir. Aspen, Colorado'daki küçük kasabalarını terkedip Mary'nin peşine düşerler. Beri tarafta Mary de onları aramaktadır. Çünkü kaybettiği çantada yüklü miktarda para vardır. Filme adını veren kafadarlarımızın başına yolda gelmeyen kalmayacaktır ama esas onlarla yolu kesişenlerin başı yanar. Bunlardan biri de bir trafik polisidir.

0 an: ABD kırsalında kamyonetleriyle seyir hâlindelerken Lloyd'un çişi gelmiş ve hemen yanında bulunan boş bira şişesini malum sıvıyla doldurmuştur. Tam o sırada bir trafik polisi motorsikletiyle bunların yanına sağırterek yaklaşır. "Ne o, ne yapıyorsunuz, bira mı içiyorsunuz, valla harika, çok susamıştım, bana da verin bakayım!" derken şişeyi kapar ve korkunç bir iştahla lıkır lıkır kafasına diker.

Sonuç: Polis içtiği şeyden öyle çok keyif alır ki seyirci en çok da buna güler. E, tabii Harry ve Lloyd başka masumların hayatını karartmak üzere yollarına devam ederler. **(B.S.Y.)**

7 BRAINDEAD (1992 / Peter Jackson)

Öncesi: Bir zombi filmi hiçbir zaman daha kanlı ve daha komik olmamıştı. Jackson'ın yaratıcılığına ve zekasına şapka çıkartmamak, hayran kalmamak imkansız. Filmin başlıca temalarından birisi de, Hitchcock'un "Sapık"ından ödünç alınmış bir anne-oğul ilişkisi. Lionel'ın (Timothy Balme) baskıcı annesi (Elizabeth Moody) yavaş yavaş zombiye dönüşürken, cefakar oğul da onunla ilgileniyor. Eve gelen konuklar ise annenin yatağından fırlayıp, hazırlanmaya başlaması için yeterli. Ancak giderek çürümeye başlayan vücuduna özellikle dikkat çekmek gerek. Uhuyla yerine tutturulan deri parçaları, vs. derken anne sonunda hazır oluyor ve misafirlerin karşısına çıkıyor. Masada yemek yenirken anne garip davranışlarına ve çeşitli uzuvlarını kaybetmeye devam ediyor.

0 an: Mevzubahis bedensel deformasyonda varılan son nokta, pudinge düşen kulak oluyor.

Sonuç: Misafirlerin şaşkın bakışları arasında anne pudinge kaşığını daldırıyor ve tatlıyla beraber düşen kulağını da ağzına atıyor. Oh, afiyet şeker olsun. **(E.E.)**

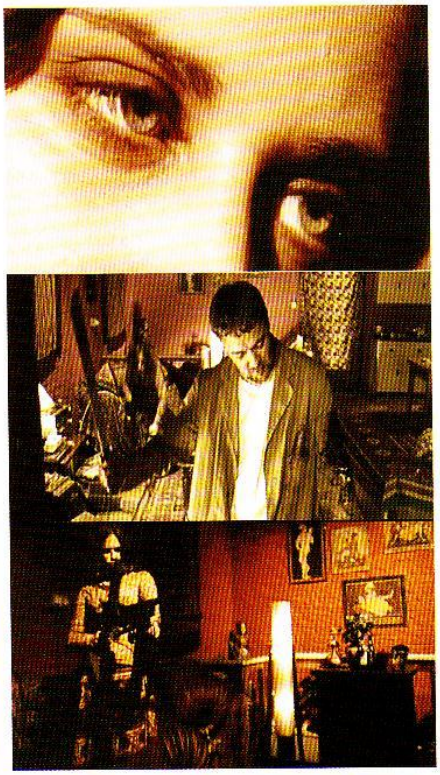

6 LOCK, STOCK & TWO SMOKING BARRELS (1998 / Guy Ritchie)

Öncesi: 3 erkek uyuşturucu satıcısının yaşadığı evde, bir de kadın "durmaktadır". Adeta hareket kabiliyetini kaybetmiş bir haldedir. Bu uyuşturucu satıcıları, yakın arkadaşlarının adamları tarafından soyulacaklardır. İkisi ağır yaralanır, biri ise yara almaz. Adamlardan biri arkada saklı olan parayı bulur.

0 an: Ancak o sırada, koltukta hareketsiz bir şekilde yatmakta olan "kadın" aniden ayağa kalkar. Yerdeki makineli tüfeği alarak etrafa ateş açar. Hırsızlar kaçacak delik ararken, oraya buraya zıplarlar. Guy Ritchie'nin formalist aklı devreye girer ve aşırı ağır çekim bir kurguyla izleriz bu sahneyi.

Sonuç: Erkek türü olarak tanımlanabilecek gangster türünde, bir kadın karakter sahnededir artık. Hem absürd bir şekilde hem de filmin tek kadın karakteri olarak. Burada hem kadının makineli tüfek ile aldığı hal, hem de etrafındaki insanların şaşkınlığı ayrı bir eğlence kaynağı olarak aklımıza kazınır. Zaten filmin tamamı abartılı karakterlerin yarattığı mizahtan beslenen bir yapıya sahip değil miydi? **(K.A.)**

Dünya elimde bir balon

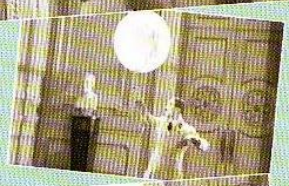

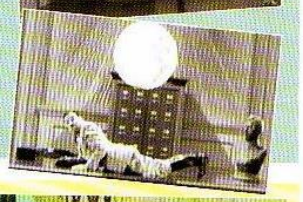

BÜYÜK DİKTATÖR (1940 / Charlie Chaplin)
Öncesi: Yahudi gettosunda yaşayan bir berber Tomanya ülkesinin diktatörü Adenoid Hynkel'e çok benzemektedir. Hynkel'in emriyle tüm Yahudi gettoları yağmalanıp sakinleri de toplama kamplarına gönderilirken bizim berber de yakasını bundan kurtaramaz. Hynkel'in esas niyeti önce Bacteria diktatörü Napaloni'nin Osterlich'deki topraklarından başlayarak tüm dünyayı ele geçirmektir. Hatta bu tutkusu o boyuttadır ki eline üzerinde dünya haritası olan bir balon alarak oynamaya başlar. Başıyla, kıçıyla, kollarıyla balonu havaya savurur.
O an: Hynkel'in bu keyif ânı balonun bir anda patlamasıyla söner.
Sonuç: Bu metaforik durum tabii ki Hynkel'in canını çok sıkmaz. Napaloni'yle yapacağı pasta savaşı onun için daha önemlidir. **(B.S.Y.)**

3 BANANAS (1971 / Woody Allen)
Öncesi: Bir televizyon muhabiri, "Fielding Mellish (Woody Allen) ve Nancy (Louise Lasser) evlenmişlerdir ve 'evlilik tüketimi' için hazırdırlar," der.
O an: Yatak odasına geçeriz. Orada iskemlelere oturtulmuş taraftarlar vardır. Nancy ve Fielding sanki bir boks maçının taraflarıymışçasına anons edilirler. Yatağa girdiklerinde ise yine bu boks maçı dili değişmez. Sevişme bitince ise bir doktor gelir (adeta boks maçında yaralanma olmuş gibi). Bitince ise muhabir, "evlilik tüketilmiştir" der. Ardından Nancy ve Fielding'le röportaj yapar. Yine sanki boks maçından çıkmışçasına bir konuşma gerçekleşir. Muhabir, ABC'nin spor yayınları sürecek diyerek yayını kapatır.
Sonuç: Film, Woody Allen'ın ilk dönem absürd mizah anlayışının en iyi örneklerinden biri. Bu sahne ise Allen'ın hem medya dünyasına, hem evliliğe, hem tutucu söyleme çekinmeden dil uzattığı bir sahne olarak kahkaha kat sayımızı arttırıyor. Sahne boyunca gülme krizine girmemek elde değil. Çünkü bunun için çok fazla nedenimiz var. **(K.A.)**

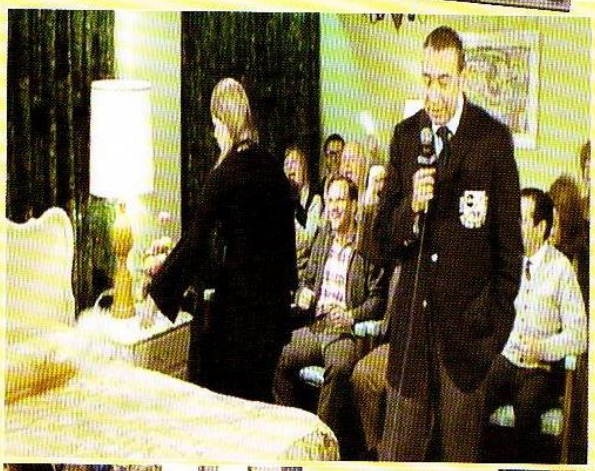

9 LIFE OF BRIAN (1979 / Terry Jones)
Öncesi: Brian Cohen (Graham Chapman) daha küçük yaşta üç bilge tarafından kutsanmış bir bebektir. Büyüyünce de etrafındakiler tarafından yanlışlıkla peygamber zannedilmeye başlar. Kimse peşini bırakmayınca çaresizce durumunu kabullenmeye başlar fakat bu sefer de Roma İmparatorluğu vatandaşları arasında ayrılıkçılık yarattığı için zindana atılır. Oradan çıkarıldıktan sonra çarmıha gerilmek üzere meydanın yolunu tutar. En sonunda çarmıhların bulunduğu alana getirilen Brian'ın ölümü pek sanıldığı gibi olmayacaktır. Çünkü çarmıh alanının gelen-gideni çoktur.
O an: Film bir Monty Python yapımı olduğu için idamın nasıl gerçekleşeceği seyircinin merakını cezbetmektedir. Toplu halde idama gönderilenlerin hepsi çarmıhtan kurtulabilmek, en azından yanındaki kokuşmuşla birlikte ölmemek için binbir bahane uydurur. Ve o an gelir: çarmıhtakiler de dahil herkes hep bir ağızdan şarkı söylemeye başlar.
Sonuç: İdam hakkıyla yerine getirilmiştir (!). **(B.S.Y.)**

10 TATLI YALANLAR (1997 / David Mirkin)
Öncesi: Can ciğer kuzu sarması arkadaşlar Romy (Mira Sorvino) ve Michele (Lisa Kudrow), liselerinin yıldönümü toplantısına giderken kapışırlar. Kavganın çıkış noktasıysa, kim daha güzel, kim daha zeki tartışmasıdır. Neyse, küsen akadaşlar toplantının yapıldığı salona vardıklarında yollarını ayırmaya karar verirler. Rüya olduğunu sonra anlayacağımız bir sekansta Michele mekana varır ve planladıkları yalanı herkese anlatır. Romy'yi gördüğünde, biraz da eski günlerin hatrına, heyecanla gelişmeleri aktarmak ister. Ancak lise takıntısını kapatmış gözüken Romy, Michele'i tersler. Öyle olsun, diyerek yürümeye devam eden Michele aniden karşısında bir limuzin bulur
O an: Limuzin Michele'e çarpar ve kadın "ah", "oh" gibi sesler çıkartarak limuzinin tepesinde yuvarlanır. Ardından da yere kapaklanır.
Sonuç: Olayın yarattığı şaşkınlıktan mı, yoksa genel halinden mi bilinmez, Michele yerden kalkarken "Hadi be!", der. Limuzinden inen ise, lise yıllarında Michele'e tutkun olan Sandy Frink'tir (Alan Cumming). **(E.E.)**

TV nasıl "Lynch" edilir?

Televizyon tarihinin en sansasyonel ve en iyi işlerinden olan "IKIZ TEPELER" (Twin Peaks), David Lynch'in filmografisinde de önemli bir yere sahip. Yönetmenin filmlerinden tanıdık pek çok öğeye rastlayabileceğiniz dizi, dünyanın dört bir yanında hâlâ üzerine tartışan hayranlara sahip. ENGIN ERTAN

Twin Peaks kasabasında sıradan bir sabahtır. Şafak yeni sökmüştür ve sis konusunda uyaran sinyaller duyulmaktadır. Packard bıçkıhanesinde herkes erkencidir. Pete Martell (Jack Nance) balık tutmaya gittiğini söyleyerek dışarı çıkar. Bıçkıhanenin önünde plastik poşete sarılı cansız bir bedenle karşılaştığındaysa hemen şerif Harry Truman'ı (Michael Ontkean) arar. Ceset Laura Palmer'a (Sheryl Lee) aittir. Bu anın sadece Twin Peaks kasabasındaki hayatta değil, aynı zamanda tüm televizyon tarihinde bir dönüm noktası olduğunu söyleyebiliriz. David Lynch ve Mark Frost'un yarattıkları "İkiz Tepeler" (Twin Peaks), 1990 yılının Nisan ayında ABC kanalında gösterilmeye başlar başlamaz bir popüler kültür olayına dönüşmüştü. Televizyon o güne değin hiç bu kadar yaratıcı, bu kadar döneminin ötesinde bir televizyon dizisine ev sahipliği yapmamıştı. Açıkçası aradan geçen onca yıla rağmen, yaratıcılık ve yenilik sözkonusu olduğunda "İkiz Tepeler"in hâlâ aşılamamış olduğunu teslim etmek gerekiyor. Tüm zamanların üzerinde en çok konuşulmuş, etrafında en fazla

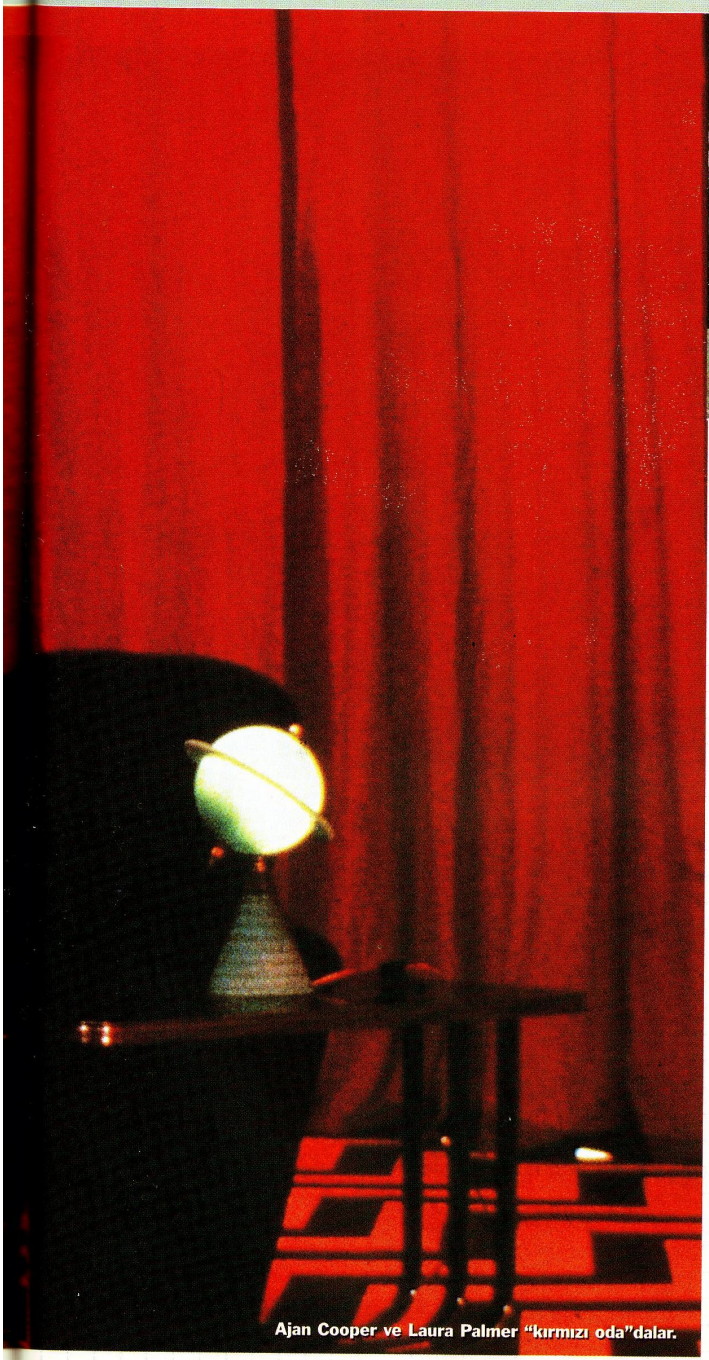

Ajan Cooper ve Laura Palmer "kırmızı oda"dalar.

Kasaba halkı Laura'nın cenazesinde.

hayran toplamış ve en beğenilmiş dizilerinden birisi olan (Mayıs 2004'te TV Guide dergisinin yaptığı, "Tüm Zamanların En Kült 25 Dizisi" seçkisinde 20. sıradaydı, ki çok daha yukarılarda bir noktayı hak ettiği konusunda çoğu kişi hemfikir olacaktır) "İkiz Tepeler" ile biz Türk izleyicilerin tanışması da fazla gecikmemişti. Özel televizyon döneminin ilk günlerinde, sadece 8 aylık bir gecikmeyle Star 1 ekranlarında diziyi izleme sansını yakalamıştık. Çarşamba akşamları haber sonrası ekrana gelen dizi, başlangıçta ülkemizde de epey ilgi çekmişti. "Mavi Kadife "ile yarattığı sansasyon henüz dinmemiş olan ve "Vahşi Duygular" ile Cannes'da sıcağı sıcağına bir Altın Palmiye kazanmış David Lynch dönemin en "in" yönetmenlerinden birisiydi. Ayrıca ABC kanalının dizi için yaptığı reklam kampanyası sadece ABD'de değil, tüm dünyada etkili olmuştu. Dünyanın dört bir yanında herkes "İkiz Tepeler"i izlemekte ve Laura Palmer'ın katilini merak etmekteydi. Ancak dizinin nev'i şahsına münhasır hali ve alışılmış televizyon dizilerinin hikaye örgüsünün çok dışında seyretmesi zamanla bir kesim izleyiciyi diziden uzaklaştırdı. Tipik bir David Lynch evreninde (rüya ile gerçek arasında bir ara mekan) geçen dizi, kimilerince fazla anlaşılmaz ve karmaşık bulundu ("The Simpsons"ın bir bölümünde Homer'ın "İkiz Tepeler" izlerken verdiği tepkiler bu duruma açık bir gönderme). Dolayısıyla dizi zamanla övgü üzerine övgü yağdıran eleştirmenlere ve hayranlarına kaldı. Seyirci ilgisinin zamanla azalması nedeniyle de ikinci sezonu sonrasında ekranlara veda etti. Türkiye'de de dizinin seyirciyle kurduğu ilişki çok farklı olmadı. Zamanla dizi etrafında oluşan ilginin azalmasıyla beraber, seyirci sayısı da düşmeye başladı. Ayrıca aynı döneme denk gelen Körfez Savaşı'nın kanalların yayın akışını etkilemesi, diğer pek çok program gibi "İkiz Tepeler"in takibini de zorlaştırıyordu. Yapısı gereği bölümlerinin eksiksiz şekilde izlenmesi zorunlu olan "İkiz Tepeler"den bu ve benzeri sebeplerle kopan izleyiciler, diziyle tekrar iletişim kurmakta zorlanıyorlardı. Ancak ileriki yıllarda tekrar gösterimleri, piyasaya sürülen VHS kasetleriyle dizi hızla bir külte dönüştü. Birkaç yıl önce piyasaya sürülen ilk sezon bölümlerini içeren DVD ise dünyanın dört bir yanındaki "İkiz Tepeler" hayranlarını epey heyecana getirdi. Tekrar ülkemizdeki duruma dönecek olursak, dizinin geçtiğimiz yıllarda Digitürk bünyesindeki Showtime kanalında gösterilmesi, "İkiz Tepeler"in Türkiye'de de yeniden keşfedilmesine araç oldu. Dizinin merkez noktasındaki hikaye, öldürülen lise öğrencisi Laura Palmer'ın cinayetinin araştırılması. Ancak Lynch ve Frost'un çok sayıda karakter ve sürekli gelişen yan hikayelerle esas gizemi bastırmaları, yakaladıkları parlak bir buluş. Laura'nın cinayeti üzerindeki gizemin kaldırılması için mevcut çaba sürerken, bu küçük kasabada kapalı kapılar ardında yaşananların bir bir ortaya çıkmasıysa tipik bir Lynch teması. Hatta dizinin "Mavi Kadife" ile ciddi bir akrabalığı olduğunu bile söyleyebiliriz.

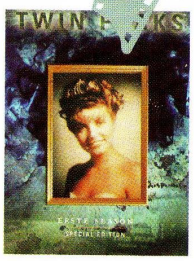

İKİZ TEPELER (Twin Peaks)

Yönetmen: David Lynch, Mark Frost, Lesli Linka Glatter, Duwayne Dunham, Caleb Deschanel, Uli Edel, Stephen Gyllenhaal, Diane Keaton, vd. Yapımcı: Gregg Fienberg, Harley Peyton ve David J. Latt. **Senaryo:** David Lynch, Mark Frost, Harley Peyton, Robert Engels, vd. **Görüntü Yönetmeni:** Frank Byers ve Ronald Victor García (pilot film). **Kurgu:** Duwayne Dunham, Toni Morgan, Jonathan P. Shaw, Mary Sweeney ve Paul Trejo. **Prodüksiyon Tasarımı:** Richard Hoover. **Set Dekorasyonu:** Frank Silva (pilot film). **Sanat Yönetmeni:** Marc Fisichella. **Müzik:** Angelo Badalementi, David Lynch ve David Slusser. **Kostüm Tasarımı:** Sara Markowitz ve Patricia Norris. **Oyuncular:** Kyle MacLachlan (Ajan Dale Cooper), Michael Ontkean (Şerif Harry S. Turman), Lara Flynn Boyle (Donna Hayward), James Marshall (James Hurley), Dana Ashbrook (Bobby Briggs), Mädchen Amick (Shelly Johnson), Sherilyn Fenn (Audrey Horn), Richard Beymer (Benjamin Horn), Ray Wise (Leland Palmer), Grace Zabriskie (Sarah Palmer), Sheryl Lee (Laura Palmer/Madeline "Maddy" Ferguson). 1990/91 ABD yapımı, her bölüm ortalama 47 dakika (Pilot filmin ve ikinci sezonun ilk bölümünün süreleriyse 90 dakika).

"İkiz Tepeler", "Mavi Kadife" sonrasında sinemada postmodern estetiğin kullanımıyla ilgili çok sayıda tartışmaya malzeme olan Lynch'in, benzer bir mantıkla televizyon için gerçekleştirdiği bir projeydi. Kültürel referansların ve farklı anlatı tarzlarının iç içe geçtiği bir yapı, kuşkusuz televizyon ekranında daha da yerini buluyordu. Zaten gün içerisinde televizyon karşısında vakit geçiren seyirci, kanallar arasında dolaşır, hatta aynı kanalda farklı programlar izlerken bile buna benzer bir yapısal karmaşaya maruz kalıyordu. Dolayısıyla "İkiz Tepeler" "postmodern"in televizyon dünyasındaki yeri (veya vazgeçilmezliğini) vurgulayan bir projeydi aynı zamanda.

Söylentilere göre, Lynch ve Frost'un ilk hedefleri Marilyn Monroe'nun hayatı ve intiharı üzerine bir film çekmekti. Ancak Monroe'nun biyografisi olan "Goddess" isimli kitabın haklarını satın alamayınca "İkiz Tepeler" projesine yöneldiler. Ellerinde yine gizemli bir ölümün araştırıldığı bir hikaye vardı. Lynch ve Frost bu hikayeyi çeşitli kültürel referanslarla süslemekten de geri durmadılar. Monroe'nun ölümü, JFK suikasti gibi tarihi sorular dizide yerlerini alırken, çeşitli filmlere yapılan göndermeler de eksik kalmıyordu. Örneğin cinayete kurban giden kızın ismi, Otto Preminger'in kara film klasiği "Laura"dan esinlenerek bulunmuştu. Lynch'in bizzat canlandırdığı FBI ajanı Gordon Cole'un ismiyse "Sunset Bulvarı"ndan alınmaydı. Ayrıca dizide Hitchcock'un "Vertigo"suna yapılan bir gönderme de yakalamak mümkün. Hatırlarsanız Kim Novak bu filmde karşımıza önce sarışın, daha sonraysa esmer olarak çıkıyordu. "İkiz Tepeler"de ise Sheryl Lee önce sarışın Laura Palmer'ı, daha sonraysa onun esmer kuzeni Madeline Ferguson'ı canlandırdı. İkinci karakterin ismi, "Vertigo"da Kim Novak'ın canlandırdığı Madeline Elster ile James Stewart'ın canlandırdığı John Ferguson'ın isimlerinden türetilmişti.

"İkiz Tepeler" bu referansların yanında, tarz olarak da farklı televizyon dizisi yapılarını biraraya getirmekteydi. Sözkonusu olan bir yönüyle belirli karakterler arasındaki gündelik ilişkileri konu alan bir pembe diziydi. Ancak araştırılan cinayetle polisiye kimliği kazanıyor, araştırma tekniklerinde devreye giren doğaüstü güçlerle fantastiğe, hatta yer yer gerilime yakın duruyordu. Diğer yandan Lynch'in filmlerinden de alışık olduğumuz, kendine has mizah anlayışı hissediliyor ve dizinin garip atmosferiyle örtüşerek zaman zaman bir komedi havası yaratıyordu. "İkiz Tepeler"in bu sınıflandırılamaz hali seyirciyi hem çekmesi, hem de itmesinde rol oynayan bir özellikti.

"İkiz Tepeler" fenomeninin başladığı an, başka bir deyişle Laura Palmer'ın cesedinin bulunduğu sahne.

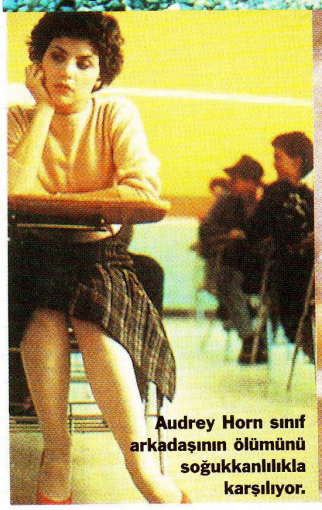

Audrey Horn sınıf arkadaşının ölümünü soğukkanlılıkla karşılıyor.

Sheryl Lee'nin bu görüntüsü, 90'lı yıllar popüler kültürünün de ayrılmaz bir parçası.

Kendisinden sonra gelen ve benzer bir yol izleyen çoğu televizyon dizisini de ("Krallık"tan "Buffy" veya "Angel"a kadar) bu yönüyle etkiledi. Daha önce de söylediğimiz gibi, "İkiz Tepeler"in en önemli özelliklerinden birisi, katilin kimliğinin ortaya çıkmasını sürekli erteleyen yapısıydı. Karakterlerinin her birine verdiği sırlarla, hemen hepsini şüpheli konumuna oturtuyor, doğaüstüne yer verişiyle başka ihtimallerin de önünü açıyordu. Dizide cinayeti araştırmak için kasabaya gelen Ajan Cooper'ın (Kyle MacLachlan) rüya sahnelerinde kendini gösteren doğaüstü öğeler, aslında Lynch sinemasından son derece tanıdık. Rüyalarında karşısına çıkan imgelerle cinayetle ilgili yeni ipuçları edinen Cooper ise, gerçek ve rüya arasına sıkışıp kalmış tipik bir Lynch karakteri. Sözkonusu sahnelerde yönetmenin başka filmlerine yapılan göndermelere rastlamak da mümkün. Öncelikle yine MacLachlan'ın canlandırdığı bir karakter, "Mavi Kadife"deki Jeffrey'ye benzer şekilde bir suçu çözmeye çalışıyor. Ayrıca küçük kasaba veya banliyö hayatının ters yüz edilmesi de diziyi filme yaklaştıran bir diğer unsur. Cooper'ın rüyalarında daldığı kırmızı odanın tasarımı da yine bir Lynch filmini, "Eraserhead"i akla getiriyor. Diğer yandan hem görsel yapı, hem de tematik olarak "Kayıp Otoban"da veya "Mulholland Çıkmazı"nda "İkiz Tepeler"den esintilere rastlamak mümkün. Özellikle "Mulholland Çıkmazı"nın da başlangıçta bir televizyon dizisi olarak tasarlanması, iki projeyi birbirine yakınlaştıran diğer bir unsur.

Topladığı bunca övgü ve etrafında topladığı hayranlara rağmen dizinin ikinci sezon sonunda yayından kalkması elbette hoş karşılanmamıştı. Lynch'in 1992 yılında yönettiği "İkiz Tepeler: Ateş Benimle Yürür" (Twin Peaks: Fire Walk With Me) bir bakıma dizinin hayranlarının daha fazlası için beklentilerini karşılamak amacı taşıyordu. Aynı yıl Altın Palmiye için yarıştığı Cannes Film Festivali'nde ilk gösterimi yapılan film, izleyiciler tarafından yuhalandı. Laura Palmer'ın öldürülmesinden önceki bir haftayı anlatan "İkiz Tepeler: Ateş Benimle Yürür", kuşkusuz diziyi takip etmemiş seyirciler için fazla bir şey ifade etmiyordu. Bu nedenle kimi elestirmenler de filme karşı sert bir tavır takındılar. Ancak ortadaki yönetmenin standartlarının asla altına düşmeyen, hatta dizinin takipçileri için vazgeçilmez olan bir David Lynch yapıtıydı.

Filmin adı, dizide okunan bir şiirden gelmekteydi, ki bu şiirin son dizesi olan "Fire Walk With Me", Laura Palmer cinayetiyle ilgili temel ipuçlarından birisi haline geliyordu. "İkiz Tepeler: Ateş Benimle Yürür" tıpkı takipçisi olduğu dizi ve diğer pek çok Lynch filmi gibi çözülmeyi

bekleyen sembollerle doluydu. Diğer yandan David Lynch, filmin hemen açılışında seyirciyi karşılasacağı imgelerin yoruma açık hali konusunda bir bakıma "uyarıyordu". Kasabaya gelen üç FBI ajanını karşılayan, kırmızı giysili kadının kullandığı benden diliyle verdiği ipuçlarından bahsetmekteyiz. Bir barda geçen ve karakterlerin diyaloglarının duyulmadığı sahneyse, filmin üzerinde çokça tartışılmış bir diğer yönü. Kimi DVD ve VHS baskılarında bu sahnede altyazılara yer verilirken, orijinal versiyonda böyle bir durum söz konusu değil.

Filmle ilgili ilginç bilgiler olarak hemen anılması gerekenler arasında, Lara Flynn Boyle'un dizideki Donna karakterini filmde canlandırmaması geliyor. Filmdeki kimi çıplak sahnelerden rahatsız olan Boyle, rolünü Moira Kelly'ye devretmişti. Bunun dışında aşağı yukarı diziyle aynı oyuncu kadrosuna sahip olan filmde, Chris Isaak, David Bowie veya Kiefer Sutherland gibi başka ünlü isimleri de izleme olanağı vardı. Ancak dizideki karakterlerin bazıları filmde yer almamaktaydı. Senaryoyu Lynch ile beraber kaleme alan Robert Engels'ın söylediklerine bakılırsa, orijinal senaryoda ikinci bir filme yetecek kadar kullanılmayan malzeme varmış. Filmin gösterime giren kurgusunun çekilmiş olan çoğu sahneyi içermediği de biliniyor. Başka bir deyişle, bazı ana karakterlerin filmde gözükmemelerinin sebebi çıkartılan bu sahneler. "İkiz Tepeler" hayranlarının uzun zamandır internette en çok tartıştıkları konuların başında da bu çıkartılmış sahnelere nasıl ulaşabilecekleri yer alıyor. Lynch bu sahneleri DVD baskısına eklemeye veya bir "yönetmenin kurgusu" versiyonu çıkartmaya sıcak bakmıyor. Hayranlar ise doğal olarak daha fazlası için istekte bulunmaya devam ediyorlar.

Pek çok kişinin "İkiz Tepeler: Ateş Benimle Yürür" ile ilgili esas merak ettiği şey, filmin finalinde cinayetin çözülüp, çözülmediği olsa gerek. Diziyi ve filmi izlemiş olanlar bu sorunun cevabını biliyorlar. Henüz izlememiş olanlarınsa tadını kaçırmanın anlamı yok. Ancak, her ne kadar dizinin konu aldığı sürecin öncesinde yaşananları anlatıyor olsa da, filmi diziyi tamamladıktan sonra seyretmek gerektiği yönünde bir uyarı yapmadan edemeyeceğiz. Aslında ne dizi, ne de film üzerine yazılacak tek bir yazıda "İkiz Tepeler"in tüm gizemini çözmek mümkün. 14 yıldır dünyanın dört bir yanındaki "İkiz Tepeler" hayranları dizi üzerine tartışıyorlar. Hâlâ çözüm için onlarca internet sitesinde teoriler ortaya atılıyor, cevaplar aranıyor. Kimi fanatikler ise yılda bir kez çekimlerin yapıldığı kasabada toplanıyorlar. Sık sık bahsi geçen kirazlı turtanınsa başlı başına bir olay olduğu söyleniyor. Sırf onun tadına bakmak için Japonya'dan kasabaya gelen "İkiz Tepeler" hayranlarının gerçek olup olmadıklarını ise bilmiyoruz. Özetle, dizinin yayın hayatı sadece iki yıl sürmüş olsa bile popüler kültür üzerindeki etkisi dinmemiş durumda. Kolay kolay da dineceğe benzemiyor. Bu fenomenin bir parçası olmak istiyorsanız ***www.amazon.de*** adresinden dizinin ilk bölümlerini barındıran 4 disklik DVD setini satın alabilirsiniz. Bu 2. Bölge DVD baskısı hem Türkçe altyazı içermesi, hem de sete pilot filmi de dahil etmesiyle (ABD'deki 1. Bölge baskıda ne yazık ki pilot film yer almıyor) cazip. "İkiz Tepeler: Ates Benimle Yürür"ün ise ***www.amazon.com*** adresinden temin edebileceğiniz 1. Bölge DVD baskısını öneriyoruz. Ayrıca filmi Digitürk bünyesindeki Showtime kanalında yakalamanız da mümkün.

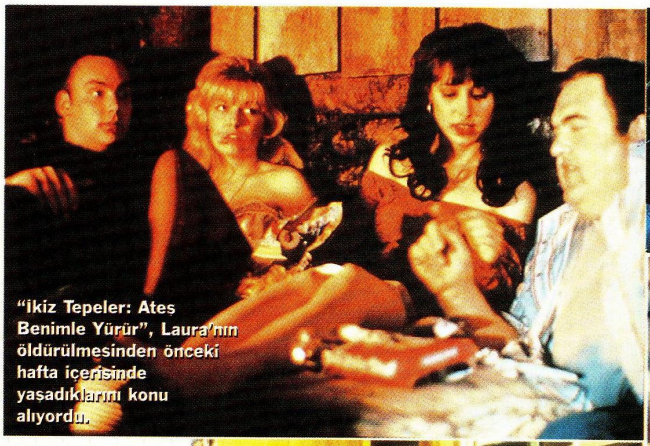

"İkiz Tepeler: Ates Benimle Yürür", Laura'nın öldürülmesinden önceki hafta içerisinde yaşadıklarını konu alıyordu.

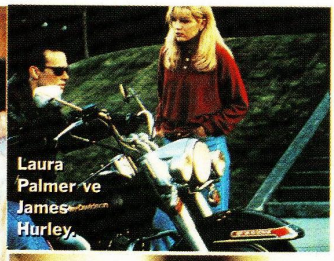

Laura Palmer ve James Hurley.

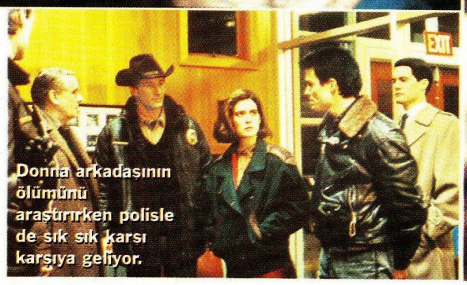

Donna arkadasının ölümünü araştırırken polisle de sık sık karşı karşıya geliyor.

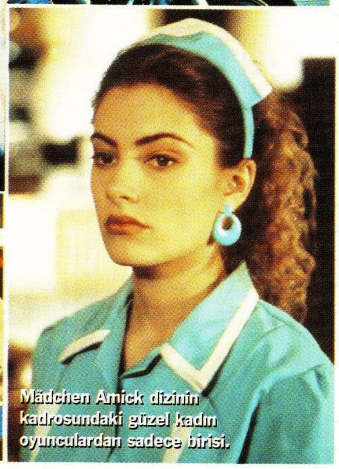

Mädchen Amick dizinin kadrosundaki güzel kadın oyuncılardan sadece birisi.

"The Secret Diary Of Laura Palmer"

Cinayetin çözülmesi için en önemli ipuçlarından bazıları Laura'nın günlüğünden çıkmaktaydı. Peki, gizli olarak tuttuğu diğer günlük?

Dizinin pilot bölümünde bulunan Laura'nın günlüğü, Ajan Cooper'a cinayetin üzerindeki gizemi kaldırması son derece önemli ipuçları sunar. Dizinin Laura Palmer karakterinin ismiyle Otto Preminger'in "Laura"sına gönderme yaptığından yazıda bahsetmistik. Sözkonusu günlük ise dizi ve filmin arasındaki bir diğer bağlantı. Preminger'in "Laura"sında da cinayete kurban giden genç kadının tuttuğu günlük, cinayetin çözülmesinde etkin bir rol oynuyor. Ancak bir de Laura Palmer'ın tuttuğu gizli bir günlük var. Dizinin ikinci sezonunun başlarında kadroya dahil olan Harold Smith (Lenny von Dohlen) karakteri, en yakın arkadaşlarının bile Laura hakkında bilmedikleri birtakım gerçekleri ortaya çıkartıyor. Laura'nın gizlice arkadaşlık ettiği bu münzevi adam, genç kadının tuttuğu ayrı bir günlüğe de sahip. Donna (Lara Flynn Boyle) ve Laura'nın kuzeni Maddy (Sheryl Lee) ise günlüğü ele geçirmek için planlar yapıyorlar.

Donna ve Harold Smith.

Sözkonusu günlüğün dizinin hayranları için son derece önemli bir unsur olduğu tartışılmaz. Bu durumdan faydalanmak için piyasaya "The Secret Diary of Laura Palmer" (Laura Palmer'ın Gizli Günlüğü) diye bir kitap çıkartmaktan daha akıllıcası da olamaz. David Lynch'in kızı Jennifer Lynch'in (kendisi daha sonra "Boxing Helena"yı yönetti) kaleme aldığı günlük, Laura Palmer karakterini anlamak için genis bir imkan yaratıyor. Laura'nın 12. doğumgününden başlayan ve öldürülmesinin birkaç gün öncesine kadar devam eden günlükte, genç kızın sevgilileri, "aile ilişkileri" ve cinayetini gölgeleyen pek çok unsur hakkında bilgi edinmek mümkün. Ayrıca dizide sık sık Ajan Cooper'ın rüyalarına giren Bob hakkında da daha fazla enformasyona ulaşabilirsiniz. Şu anda internet üzerinden satış yapan sitelerde mevcudu bulunmayan "The Secret Diary of Laura Palmer", dizinin hayranları için vazgeçilmez bir kaynak. Genel tavsiye ise diziyi ve filmi izledikten sonra okunması yönünde.

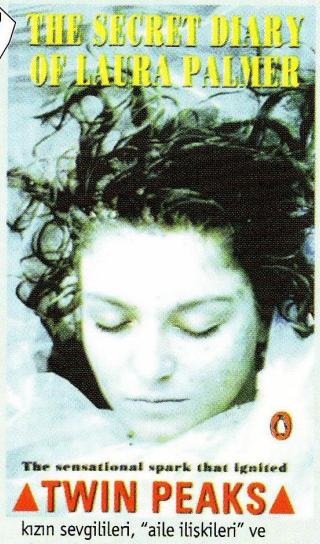

Kim kimdir?

Dizinin çok sayıdaki karakterlerinden bir bölümünü tanıyalım.

AJAN DALE COOPER

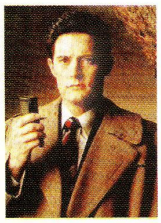

(Kyle MacLachlan)
Bir hafta içerisinde Twin Peaks kasabasına ikinci ziyaretini yapan Ajan Cooper, Laura Palmer'ın cinayetini araştırırken bir bakıma kasabaya yerlesiyor. Sürekli kasetlere kaydettiği raporlan (Diane, ...) , doğaüstü varlıkların konuk olduğu rüyaları ve kendine has araştırma yöntemleriyle kasabanın garip atmosferine yabancılık çekmeyecek bir karakter. RR Cafe'nin kahvesine ve Twin Peaks'in kendine has kirazlı turtasına bayılıyor.

ŞERİF HARRY S. TRUMAN

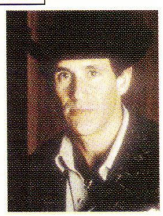

(Michael Ontkean)
Kasabanın, eski ABD başkanıyla aynı adı paylaşan serifi. Lucy ve Andy gibi iki başbelasına rağmen ofisinde işleri yolunda tutmaya çalışıyor. Ayrıca Jocelyn Packard ile arasında bir ilişki var.

DONNA HAYWARD

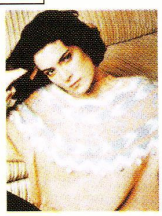

(Lara Flynn Boyle)
Laura'nın en yakın arkadaşlarından birisi. Hatta James, Donna ve Laura'nın ayrılmaz bir üçlü olduklarını söylemek bile mümkün. Genç kıza yakınlığı nedeniyle, cinayetle ilgili ipucu olabilecek pek çok bilgiye de sahip. Bilmediklerini öğrenmekteyse kararlı.

JAMES HURLEY

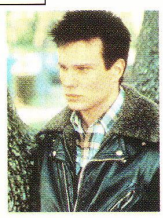

(James Marshall)
Laura Palmer'ın çok sayıdaki sevgililerinden bir diğeri. Ayrıca Donna ile beraber en yakın arkadaşı. Laura'nın ölümünden sonraysa Donna ile yakınlaşmaya başlıyor. İçine kapanık haliyle Bobby'nin birebir zıttı.

BOBBY BRIGGS

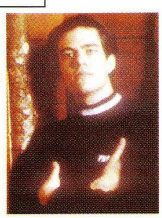

(Dana Ashbrook)
Laura Palmer'ın "resmi" erkek arkadaşı. Amerikan liselerinde sık sık rastlanan tarzda, biraz James Dean özentisi bir asi. Laura ile beraber olsa da, aslında yaşça kendisinden büyük ve evli Shelly ile bir ilişki yaşıyor.

SHELLY JOHNSON

(Mädchen Amick)
RR Cafe'de garson olarak çalışmakta. Ayrıca tüyleri diken diken edecek bir kocaya sahip. Yine de Bobby ile bir ilişki yaşamakta. Genç sevgilisiyle kocasından uzaklaşacağı günlerin hayalini kuruyor.

AUDREY HORN

(Sherilyn Fenn)
Laura'nın babasının ortağı Benjamin Horn'un kızı. Babası kadar tekinsiz bir karakter. Laura'nın ölüm haberini soğukkanlılıkla karşılayışı ve eksiksiz femme fatale kimliğiyle süphe çekmek için birebir. Ancak aslında iyi niyetli. Zamanla Ajan Cooper ile de yakınlaşmaya başlıyor.

BENJAMIN HORN

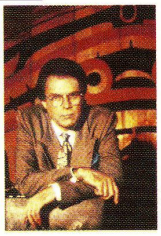

(Richard Beymer)
Acımasız bir iş adamı. Hayattaki en büyük amaçlarından birisi Packard bıçkıhanesini ele geçirmek. Aynı zamanda Laura'nın babası Leland'ın iş ortağı. Laura'nın ölümünde ve kasabada dönen karanlık işlerde parmağı var.

LELAND PALMER

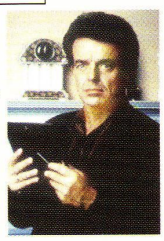

(Ray Wise)
Laura'nın babası. Diziyi ve pesinden gelen filmi izlemiş olanlar, aralarında sıradan bir baba/kız ilişkisi olmadığını biliyorlar. Kızının ölümü ardından kapıldığı suçluluk hissi ve saçlarının bir gecede beyazlamasıyla unutulmaz bir karakter.

SARAH PALMER

(Grace Zabriskie)
Laura'nın annesi. Kızının ölümünden önce de kafasında her seyin yolunda olduğunu söyleyemeyiz. Ancak kızı öldükten sonra, yasadığı acının da etkisiyle iyice kontrolden çıkıyor. Zaman zaman ölmeden önce kızının rüyalarına giren Bob onu da ziyaret ediyor.

MADELINE "MADDY" FERGUSON

(Sheryl Lee)
Laura'nın cenazesi için Twin Peaks'e gelen ve daha sonra orada kalmaya karar veren kuzeni. Şaşırtıcı sekilde Laura'ya benziyor ve zamanla Donna ve James'in yanında onun rolünü üstleniyor. David Lynch'in bu karakteri yaratmasının nedeni, Lee'den çok etkilenmesi ve oyuncuya dizide daha uzun süre yer vermek istemesiymis.

JOCELYN "JOSIE" PACKARD

(Joan Chen)
Kocasının ölümünden sonra Packard bıçkıhanesinin yönetimini üstlenmis durumda. Kocasının kızkardesi Catherine ise en azılı düşmanı.

CATHERINE PACKARD MARTELL

(Piper Laurie)
Erkek kardeşinden kalan mirası Josie'nin yönetmesini bir türlü kaldıramıyor. Hatta bıçkıhanenin kontrolünü ondan almak için her seyi yapabilir. Eksiksiz bir "sirret kadın" örneği.

PETE MARTELL

(Jack Nance)
Catherine'in kocası. Genellikle karısının sözünden çıkmıyor. Ancak onu pek sevdiği de söylenemez. Hatta elinden geldiğince Josie'ye yardımcı olmaya çalışıyor. Laura Palmer'ın cesedini bulan da ondan başkası değil.

LUCY MORAN

(Kimmy Robertson)
Şerif Truman'ın sarsak sekreteri. Bayan DiPesto ekolünden geldiğini söyleyebiliriz. İnce ses tonuyla başlı başına bir komedi unsuru. Ayrıca hayatının erkeğinin kim olduğu konusunda da karara varması gerekiyor.

ANDY BRENNAN

(Harry Goaz)
Serif Truman'ın sağ kolu. Ceset görmeye dayanamıyor ve ağlamaya başlıyor. Duyarlı bir polis memuru yani. Ayrıca Lucy ile yolunda gitmeyen bir ilişkisi var.

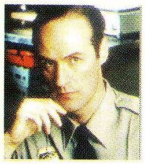

DR. LAWRENCE JACOBY

(Russ Tamblyn)
Laura'nın psikiyatristi. Ancak genç kızın ailesinin bu tedaviden haberi yok. Diziye yakışacak derecede garip bir karakter. Ayrıca cinayetin çözülmesine yardımcı olabilecek en önemli kişilerden birisi.

BAY TOJAMURA

(Piper Laurie)
Dizinin en olaylı karakterlerinden birisi. Aslında Catherine Packard Martell'den başkası değil. Packard bıçkıhanesi'nde çıkan yangın sonrasında kasabaya bu kimlikle dönüyor.

MARGERET LANTERMAN

(Catherine E. Coulson)
Veya The Log Lady, yani Kütüklü Kadın. Kucağında sürekli bir kütükle dolaşıyor olmasını ve zaman zaman öbür dünyadan haberler vermesini bu dizi dahilinde elbette garipseyecek değiliz.

BAŞKA BİR YERDEN GELEN ADAM

(Michael J. Anderson)
Cooper'ın rüyalarına giren kırmızı odanın sakini. Konuşmasını anlamak gerçekten çok zor (Anderson replik-lerini tersten okumayı ezberlemiş ve yapılan çekimler geri geri oynatılmış).

GORDON COLE

(David Lynch)
Ajan Cooper'ı denetlemekle yükümle FBI Büro sefi. Söylendiğine göre Lynch bu karakteri özellikle kendisi için yazmış. Yine söylentilere göre, internette katıldığı chat odalarında da bu karaktere gönderme olarak her şeyi büyük harfle yazarmış.

Twin Peaks nağmeleri

Çoğu Lynch filmi gibi dizinin müzikleri de Angelo Badalementi'nin imzasını taşıyordu. Vokaller ise bir diğer Lynch fetişine, Julee Cruise'a aitti.

"İkiz Tepeler"in bir fenomene dönüşmesindeki en etkili unsurlardan birisi kuşkusuz müzikleriydi. Julee Cruise'un seslendirdiği "Falling" (enstrümental versiyonu "Twin Peaks Theme" dizinin açılış jeneriğinde kullanılmaktaydı) aynı yıl single olarak piyasaya sürülmüş ve büyük bir başarı kazanmıştı. Yüksek satış grafiğinin yanında pek çok ödül de kazanan dizinin soundtrack'i (bir adet Grammy adaylığı da var), Badalementi'nin diğer Lynch filmleri için yaptığı bestelerle aynı çizgiye sahipti. Karanlık ve yer yer rahatsız edici caz kompozisyonlarından oluşan besteler dizinin yapısına kusursuz şekilde uyum sağlamaktaydılar.
Dizinin müziklerinden oluşan soundtrack elbette "Twin Peaks Theme" ve "Falling" dışında başka hazineler de barındırmaktaydı. Yine Cruise'un vokal yaptığı "The Nightingale" ve "Into the Night", onun yanında "Laura Palmer's Theme", "Audrey's Dance", "Freshly Squeezed" ve daha niceleri...
1992 yılında çekilen "İkiz Tepeler: Ateş Benimle Yürür"ün müzikleri için de şaşırtıcı olmayacak şekilde aynı ekip biraraya gelmişti. Bu sefer "Questions in a World of Blue" başta olmak üzere başka Badalementi/Cruise/Lynch harikaları müzikseverleri beklemekteydi.

Dizi ve film için seslendirdiği şarkılara "Floating into the Night" ve "The Voice of Love" albümlerinde de yer veren Julee Cruise, David Lynch'in de desteğiyle '90'lı yılların en önemli kadın vokallerinden birisi haline geldi. Aslında "İkiz Tepeler"in öncesinde, "Mavi Kadife"de de yine Cruise'un seslendirdiği "Mysteries of Love" kullanılmıştı.
"İkiz Tepeler" bir dizi olarak televizyon tarihinde ne kadar önemli ve öncüyse, müziklerine de benzer bir paye biçebiliriz. Özellikle geçtiğimiz 10 yıl içerisinde tekrar tavan yapan new age, ambient veya chill out tarzı pek çok şarkının öncülü olarak "Twin Peaks Soundtrack"i ve "Falling"i görmek mümkün. Ayrıca Moby'nin yıllar önce ilk ün yakaladığı parçası "Go"da "Twin Peaks Theme"dan sample alıntılamış olduğunu da eklemekte fayda var. Aradan geçen zamana rağmen etkisinden hiçbir şey yitirmeyen bu iki soundtrack, Badalementi'nin besteleri, Lynch'in lirikleri ve Cruise'un büyüleyici sesine tekrar tekrar hayran kalmak için birebirler.

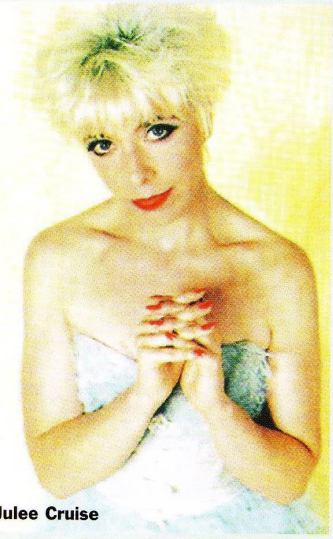

Julee Cruise

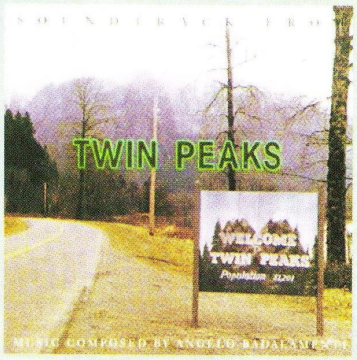

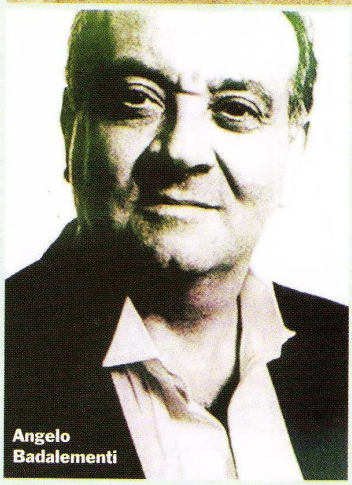

Angelo Badalementi

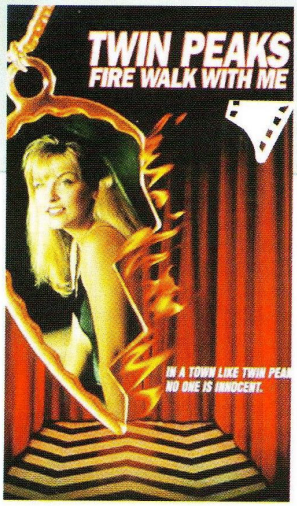

İKİZ TEPELER: ATEŞ BENİMLE YÜRÜR

(Twin Peaks: Fire Walk With Me)
Yönetmen: David Lynch. **Yapımcı:** Gregg Fienberg ve Francis Bouyges. **Senaryo:** David Lynch, Robert Engels ve Mark Frost (televizyon dizisi için yazılan kısımlar). **Görüntü Yönetmeni:** Ronald Víctor García. **Kurgu:** Mary Sweeney. **Prodüksiyon Tasarımı:** Patricia Norris. **Set Dekorasyonu:** Leslie Morales. **Müzik:** Angelo Badalementi ve David Lynch. **Kostüm Tasarımı:** Patricia Norris. **Oyuncular:** Sheryl Lee (Laura Palmer), Kyle MacLachlan (Ajan Dale Cooper), Ray Wise (Leland Palmer), Grace Zabriskie (Sarah Palmer), Dana Ashbrook (Bobby Briggs), Mädchen Amick (Shelly Johnson), Phoebe Augustine (Ronette Pulaski), David Bowie (Phillip Jeffries), Eric DaRe (Leo Johnson), Moira Kelly (Donna Hayward), James Marshall (James Hurley), David Lynch (Gordon Cole). 1992 ABD/Fransa ortak yapımı, 135 dakika.

Hazırlayan: Burçin S. Yalçın
burcyalc@hotmail.com

Bette Midler

1 Aralık 1945'te Hawaii'nin Honolulu kentinde Yahudi bir ailenin bebeği olarak dünyaya gelen Bette Midler ilkokul, ortaokul ve liseyi orada okudu (Adı dönemin usta aktrisi Bette Davis'e ithafen konmustu). Hayatında çalıştığı ilk isi bir ananas isleme tesisinde buldu. Sonra aynı kentteki Hawaii Üniversitesi'nde bir yıl drama dersleri aldı; bir yılın sonunda film piyasasına girmek üzere Kaliforniya'nın yolunu tuttu. "Hawaii" adlı bir filmde figüran olarak söyle bir görünmüstü ama bunu bir kenara bırakırsak açıkçası ilk zamanlar işleri pek yolunda gitmedi; o da bu kez New York'a yöneldi. Ailesinden ayrıldıktan sonra orada bulduğu ilk önemli iş bir gay hamamındaki sarkıcılıktı. Orada piyanist Barry Manilow'un esliğinde sarkı söyledi. Sonradan ünlenecek bu sovları ona yavas yavas Broadway kapılarını da açacaktı. Ardından, Kasım 1972'de ilk albümü yayınlandı. The Divine Miss M adındaki albüm günümüze kadar sinemayla kolkola götüreceği bir kariyere temel teskil edecekti. İkinci albümünü tam bir yıl sonra çıkardı ve albüm bu kez kendi adını tasıyordu. 1974'te ilk ciddi sinema deneyimi "The Thorn" geldi. Meryem Ana'yı canlandırdığı bu komedi filminin ardından müzik kariyerine hız kazandırdı ve sırasıyla Songs for the New Depression (1976), Live at Last (1977), Broken Blossom (1977), Thigs and Whispers (1979) albümlerini çıkardı. 1979'da müzikal tattaki sinema filmi "The Rose"da Alan Bates, Frederic Forest ve Harry Dean Stanton'la birlikte rol aldı ve orada Janis Joplin'i canlandırdı. Bu ona en iyi kadın oyuncu dalında Oscar adaylığı getirdiyse de Midler sinemaya bir süre daha ihtiyatla yaklaşacaktı.

Müzik kariyeri özellikle ilk yıllarda hep daha önce geldiği için öncelik daha ziyade oradaydı ama Midler kendisini yakın hissettiği sinema projelerine göz kırpmakta da sakınca görmüyordu. 1982'de "Jinxed!" adında bir baska komedinin daha basrolüne yerlesti. Ama filmdeki rol arkadası Ken Wahl ve yönetmeni Don Siegel'la sette düstüğü ihtilaflar filmin de önüne geçti ve bu tatsız deneyim Midler'ı yeniden müziğe yöneltti.
Öte yandan, müzik piyasasında sam alıp yürüdüğü için konser performansları kablolu televizyonda kendisine yer bulmaya basladı. 1986'da Paul Mazursky; çekeceği komedi filmi "Down and Out in Beverly Hills / Beverly Hills Serserisi"nde zengin işadamının karısını ona emanet etti. Filmin gise basarısı nedeniyle Disney onu bir dizi komedide daha oynatmaya karar verdi. Böylece aynı yıl, Midler'ın en popüler komedi filmlerinden biri olan "Ruthless People"da rol aldı. Bu ZAZ komedisinde Danny DeVito'nun karısıydı. Midler'ın canlandırdığı Barbara Stone filmde kaçırılıyor, onu kaçıranlar sonradan kocasına santaj yapıyorlardı. Fakat DeVito'nun canlandırdığı Sam Stone da karısını öldürüp mirasına konmayı coktan planladığı için santajcılardan kurtulmak zavallı (!) Barbara'ya kalıyordu. Rol tam anlamıyla Bette Midler'ın kalemiydi. Kısa boyu, her daim öne çıkan göğüsleri, arsız ve cüretkar tavırlarıyla komediye çok yatkın olan Midler bu filmde tipik komedi özelliklerini sonuna kadar ön plana çıkarma fırsatı buluyor ve çok da iyi eleştirilerle alkışlanıyordu. Onu takip eden "Outrageous Fortune" (1987) ve "Big Business" (1988) da eğlenceli komediler olarak göze çarptı. 1988'de Disney animasyonu "Oliver & Company"de seslendirme yaptı. Yine 1988'de Garry Marshall'ın yönettiği acıklı "Beaches / Kumsaldaki Şarkı"da Barbara Hershey'le birlikte sahnedeydi; üstelik bu kez yapımcı olarak da filmde görev aldı.

'90'larda boy gösterdiği ilk film "Stella" beklenen basarıya ulaşmaktan uzaktı ama Woody Allen'la beraber yeraldıkları Paul Mazursky komedisi "Alısveris Manzaraları"yla bir kez daha seyircileri kahkahaya boğmayı bildi. Yine yapımcılığa soyunup basrole yerlestiği müzikal drama "For the Boys"la (1991) kariyerindeki ikinci Oscar adaylığını aldı. Bu, filmin gisedeki başarısızlığını ona bir nebze olsun unutturmayı başarmıştı.
Ardından bir cadıyı canlandırdığı (ona çok yakısır!) aile filmi "Hocus Pocus"u varlığıyla taçlandırdı.
İzleyen yıllarda filmlerinin arasını açmakta beis görmeyen Midler 1996'da "The First Wives Club / İlk Eşler Kulübü"nde Goldie Hawn ve Diane Keaton'la beraber bir grup "terkedilen es"ten kendi payına düşeni canlandırdı.
1997'de Carl Reiner'ın yönettiği komedi filmi "That Old Feeling"de Dennis Farina'nın karşısında ondan bosanmış bir kadını canlandırdı.
2000 yılında kendi adını tasıyan sitcom "Bette" CBS'te yayınlanmaya basladı. Son olarak "Kadınlar Ne İster?"de konuk oyuncu olarak sadece birkaç planda Mel Gibson'ın psikoloğu olarak seyrettiğimiz Bette Midler; Nicole Kidman, Matthew Broderick, Glenn Close, Christopher Walken ve Jon Lovitz'le birlikte "The Stepford Wives"da son yıllardaki en önemli komedi rollerinden birini yakaladı. Proje asamasındaki diğer filmlerine bakacak olursak onu bir süre daha komedi filmlerinde izleyeceğiz. Aynı zamanda müzik çalısmalarını da ihmal etmeyen Bette Midler kariyerinin o kısmıyla da hala hayranlarının yüreğine seslenmeyi sürdürüyor.
Şu sıralar 59'uncu yasını devirmekte olan Midler 1984'te evlendiği, aynı zamanda performans sanatçısı da olan işadamı Martin von Haselberg'le sarsılmaz bir birliktelik sürdürüyor. Albümlerinden, konserlerinden ve film setlerinden arta kalan zamanının çoğunu kocası ve kızı Sophie'yle birlikte Manhattan'daki apartman dairesinde geçiriyor.

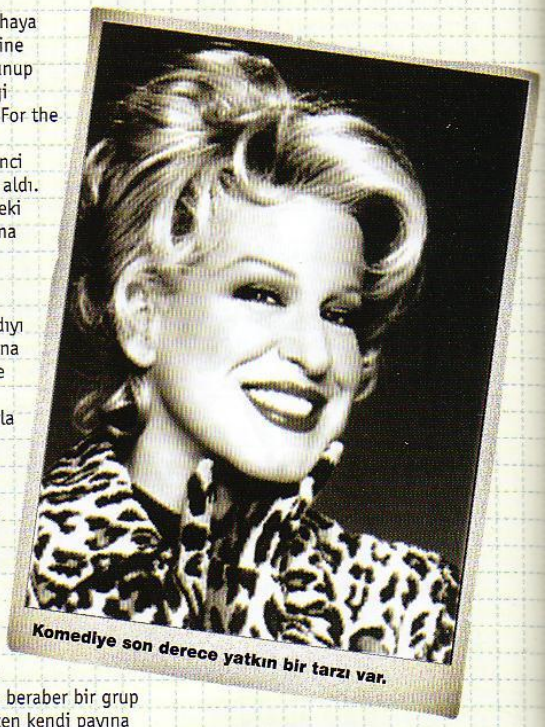

Komediye son derece yatkın bir tarzı var.

1972 SCARECROW IN A GARDEN OF CUCUMBERS (seslendirme)
1974 THE THORN
1979 THE ROSE
1982 JINXED!
1986 DOWN AND OUT IN BEVERLY HILLS (BEVERLY HILLS SERSERİSİ)
1986 RUTHLESS PEOPLE (KARIMI KAÇIRDILAR)
1987 OUTRAGEOUS FORTUNE (İKİMİZDEN BİRİ)
1987 THE LOTTERY
1988 BIG BUSINESS
1988 OLIVER & COMPANY (seslendirme)
1988 BEACHES (KUMSALDAKİ SARKI)
1990 STELLA
1991 FOR THE BOYS
1991 SCENES FROM A MALL (ALIŞVERİS MANZARALARI)
1993 HOCUS POCUS
1996 THE FIRST WIVES CLUB (İLK EŞLER KULÜBÜ)
1997 THAT OLD FEELING
1999 FANTASIA/2000
2000 DROWNING MONA
2000 ISN'T SHE GREAT
2000 WHAT WOMEN WANT (KADINLAR NE İSTER?)
2004 THE STEPFORD WIVES (STEPFORD KADINLARI)
2004 THE MEDDLERS

Suspiria

İtalya'nın dünya sinemasına armağanı, gore'un hâmisi Dario Argento köse yazan olarak basladığı çalışma hayatına 60'ların sonlarına doğru senaryo yazarak devam etti. Leone'nin "Batıda Kan Var"ı başta olmak üzere birçok filmin senaryolarına imza atan Argento öteden beri mistik korku / gerilim hikayelerine asinaydı. İlk filmi "L'Uccello dalle piume di cristallo"yu bu türde çektikten sonra da yolundan hiç sapmadı. Son derece kanlı sahnelerin hakim olduğu, kadınların birbiri ardına katledildiği ve bir yandan da çok zengin bir sinemasal biçimin varolduğu Argento filmleri içerisinde en nadide yeri isgal eden film ise kuskusuz "Suspiria" (1977) oldu.

Bir önceki filmi "Profondo Rosso"dan (1975) sonra dışa açılmak için eline fırsat geçen Argento o dönemdeki kız ve çalışma arkadaşı Daria Nicolodi'yle birlikte Thomas De Quincey'nin Suspiria de Profundis adlı romanından esin alarak bir senaryo yazdı. Suzy Bannion

isimli New Yorklu bir genç kız dans eğitimi almak üzere Almanya'daki meshur dans okulu Tanz Akademisi'ne gelir. Fakat geldiği ilk geceden itibaren orada sadece tuhaf olaylara tanıklık edecektir. Önce, geldiği gece okuldan çıkıp deli gibi sokakta koşan kız feci biçimde katledilir. Günler geceleri kovaladıkça gizemli olaylar da birbirini takip eder. Önce akademinin tavanından kurtçuklar yağar, sonra kör piyanist boğazını köpeğine kaptırır ve bunları daha da dehsetengiz yeni bir cinayet izler. Suzy korkunç bir muammanın ortasındadır ve her geçen an tehlikeyi de biraz daha ensesine yakın hissetmektedir.

Kara filmin siyah-beyaz görsel yapısıyla seyirci üzerinde bıraktığı etkiyi Argento sanki ana renklerin kopkoyu biçimiyle korku türünde yakalar. Seyirciyi adeta boğan bu ışık çalışmasını zaman zaman son derece tekinsiz bir sekilde dolaşan dinamik bir kamera (Luciano Tovoli) ve kurgu (Franco Fraticelli) kullanımı destekler. Filmde Goblin'in yaptığı nefis müziğe asap bozucu ses efektleri boca eden Argento seyircinin adeta kanını emen bir atmosfer kurar. (Stüdyonun ısrarıyla rol verilen) Jessica Harper, Stefania Casini, Alida Valli, Joan Benneth ve kısacık bir rolde gencecik Udo Kier'in Argento'nun insa ettiği bu tekinsiz atmosfere oyunculuklarıyla yaptıkları katkılar sayesinde "Suspiria", yönetmeni o güne dek görmediği yoğunlukta bir ilginin ortasına bırakır. Hemen sonrasında çektiği devam filmi "Inferno" basta olmak üzere Argento arka arkaya başyapıtlarla hayranlarına yenilerini ekler.

Aşağıdaki sahne filmin ikinci yarısının ortalarında ve hikayedeki muammanın çözümü açısından da kritik. Ayrıca Udo Kier'in filmdeki yegane sahnesi. Bir gece önce yan uykulu bir haldeyken arkadası Sara'nın (Stefania Casini) cadılıktan sözettiğini hayal meyal hatırlayan Suzy (Jessica Harper) ertesi gün onun ortadan kaybolduğunu farkedince önce kızın akrabalarını arar. Yanıt alamayınca da kızın bir arkadasına ulaşır.

Ertesi gün Dr. Frank Mandel'le (Udo Kier) bulustuğunda cadılıkla ilgili süpheleri iyice depresecek ve okulda olup bitenler konusunda kafası iyice karışacaktır.

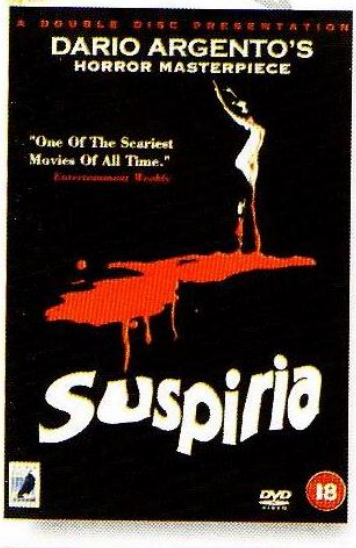

"Suspiria" filminin 2. Bölge DVD'sini www.amazon.co.uk adresinden edinebilirsiniz.

Dr. Mandel: Sara'nın babasını buldum. Cenova'daki İtalyan meclisinde... Bugün orada değilmis. Haftasonu tatiline çıkmış. Pazartesi döneceğini söylediler. Kızın basına gelenleri öğrendim.

Suzy: Neden bu kadar endiselendiğimi anlıyor musunuz?

Dr. Mandel: Evet ama asabımızı bozmadan babasının dönmesini bekleyelim. Belki bu sabah beraberdirler; ona evden telefon açarım. Kızı çok iyi tanırım. Üç yıl önce benim hastamdı. Bunu biliyor muydun?

Suzy: Hayır, psikiyatrist olduğunuzu bile bilmiyordum.

Dr. Mandel: Annesinin ölümünden sonra sinir krizleri geçiriyordu ve tedavi için bana geldi. İyilestikten sonra da arkadas olduk. Fakat son zamanlarda bir arkadasının kafasına soktuğu seyler yüzünden endiseliydi. Sen değilsindir umarım.

Suzy: Hayır.

Dr. Mandel: Sefih fikirlerdi herhalde. Tanz Akademisi'nin 1895'te Helena Marcos adında bir Yunan göçmeni kadın tarafından kurulduğunu kesfetmisti. Sonradan yerel halk onun bir cadı olduğuna inandı *(Suzy'nin bakışları tuhaflaşır)*. Bunu biliyordun galiba!

Suzy: Hayır ama sanki biri bana bunu daha önce anlatmıştı gibi bir hisse kapıldım. Ya da benzer birseyi... Hatırlayamıyorum.

Dr. Mandel: Bu gerçekten Sara'nın hayalgücünün kaybına benziyor. Su Marcus denen kadın 19. yüzyılın

başlarında birçok Avrupa ülkesinden sürüldü. Cadılara özgü birtakım dini inanışları varmış; bu yüzden insanlar ona eziyet ettiler. Birkaç kitap da yazmış. Kara Kraliçe ismiyle, kendi girisimiyle yazdığı bir kitabını okudum hatta. Buraya yerlestikten sonra bir sürü söylentinin konusu haline gelmis. Bununla birlikte, ne yapmış etmis, eline çok para geçmis. Ve Tanz Akademisi'ni kurmus. Baslarda okulda dans ve büyü bilimi öğretiyormus ama bu uzun sürmemis. Çünkü onca yıl pesindeki lanetten kaçtıktan sonra, 1905'te Bayan Marcus bir yangında ölmüs. Cadılık meselesi iste böyle. Okulu sevilen insanlar devralmışlar. Büyü çalışmaları terkedilmis ve kısa süre sonra meshur dans akademisi olmus.

Suzy: Ama cadı olmak da ne demek?

Dr. Mandel: Bazıları maddi dünyaya inanır. Psikiyatristler ise ikisine de... Eminim. Günümüzdeki yaygın kara büyü inanısları bir nev'i akıl hastalığı. Uğursuzluk; kırılan ayna yüzünden değil, parçalanmış zihin yüzünden gelir. *(Dr. Mandel birisini görür ve ayağa kalkar)* Afedersin. *(Bağırarak)* Milius! *(Suzy'ye)* Profesör Milius sorularına benim verebileceğimden daha iyi yanıtlar verir. Paranoya ve Büyü adında bir kitap yazdı. İnan bana bu konuda söylenmis son söz. *(Milius yanlarına gelir)* Özür dilerim Milius, bir mahsuru yoksa seni bir arkadasımla tanıstırmak istiyorum. O da sizin en gözde konunuzla ilgileniyor: cadılar... Ona gizemli birseyler anlatın. Benim gitmem lazım, bir randevum var.

Sine DVD

Hazırlayan: Kerem Sanatel
sanatel@superonline.com

The Last Samurai - Son Samuray / 2003

Y: Edward Zwick
O: Tom Cruise, Ken Watanabe, Timothy Spall, Billy Connolly, Tony Goldwyn
Bölge: 2 154 dk. (2 disk)
Türkçe altyazı / dublaj
Dolby Dijital 5.1
Geniş Ekran 2.40:1
Warner Bros / Tiglon

Japonya İmparator ve Shogun iktidarı arasında bölüştürülmüş içe kapanık toplum düzenini yüzyıllarca başarıyla sürdürdü. İmparator kutsal sayılmasına karşın politik güçlerden mahrumdu, askeri gücü elinde bulunduran Shogun ise bu politik güce sahipti. Askeri gücü oluşturan Samuraylar halk arasında nüfuzlu kişilerdi. Büyük saygı duyulmakla birlikte kendilerinden korkuluyor ve devlet adamı olarak da kabul görüyorlardı. 1853 yılında Amerikalı Yüzbaşı Matthew Perry'nin donanmasıyla birlikte Japonya'ya ayak basması bu güç dengesini sarsan adım oldu. Yüzbaşı Perry başkan Philmore'un Japonlardan uygar uluslar ailesine katılmalarını istediği bir mektup getirmişti. Japonya bu çağrıdan etkilendi ve son Shogun'un görevi bırakması üzerine Samuray'ların yerine modern bir ordu kurulmasına karar verildi. İmparatorun kılıç kullanmayı yasaklaması bardağı taşıran son damla oldu ve Samuraylar ayaklanarak onurlarına sahip çıkmak için savaşa girdi. Film işte bu dönemin son demlerini konu alıyor ve buradan itibaren kurgusal ile tarihi gerçek arasında gitgeller başlıyor. İmparatorluk askerleriyle çatışan bir grup Samuray'ın tedirgin edici üstünlüğü yeni kurulmakta olan modern Japon hükümetinin çağdaş silahlarla donatılmış Amerikan ordusundan yardım istemesine yol açıyor. Kızılderili soykırımından karanlık anılarla ayrılmış bir gazi olan Yüzbaşı Algren, Japon askerlerini eğitmek üzere kendisine teklif edilen yüksek ücretli teklifi geri çevirmiyor. Ancak ilk çatışmada Samuraylarn eline esir düşünce Algren'in kaderini değiştirecek dönüşüm başlamış oluyor. Film hakkında akla gelebilecek ilk soru filmin tarihi gerçekleri ne kadar yansıttığı. Yönetmen demeçlerinde "tarih dersi vermek zorunda değilim" diyerek tavrını iyi bir epik film kurmaktan yana göstersede, riskli malzemesinin altından başarıyla kalktığı söylenebilir. Amerikan üstünlüğünü pıspıslayan bir filme dönüşmeden Uzakdoğu kültürünün evrensel motiflerini sivriltmeyi tercih etmesi bile, bu başarısının göstergesi sayılabilir. Asıl karakterin bile Japonca konuşmaya başladığı tarihi bir epik, Hollywood kuralları dahilinde yeterince cesur bir adım. Zwick, Kurosawa'nın Samuray filmlerindeki asalet ve onur kavramlarının görsel olarak seyirciye nasıl hissettirileceğini özümsemiş görünüyor. Elbetteki bu, aynı zamanda bir Cruise filmi ve onun en karizmatik, en fetiş haliyle endam etmesi, filme fazlasıyla sahip çıktığı gözden kaçmıyor. Hatta karakterine yöneltilen "Kendi ırkından niçin bu denli nefret ediyorsun?" gibi can alıcı bir soruyu bile cevapsız bırakarak imajına leke sürdürmüyor. Finaliyle birlikte filmin klasik Hollywood kahramanı mitine en uygun yanı da bu zaten.

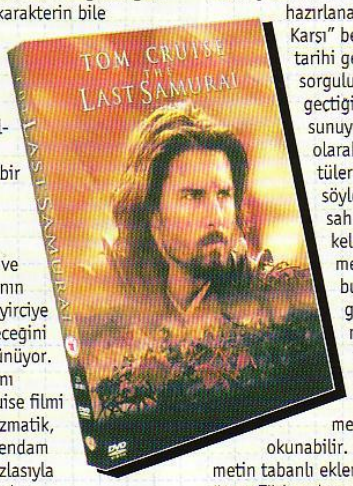

Ekstralar: Menülerden sırayla gidersek eğer, bonus disk 13 dakikalık standart bir yapım belgeseliyle açılıyor. Setten görüntüler eşliğinde yapılmış söyleşilerde oyuncular ve yapım ekibinin diğer üyeleri ağırlıkla set deneyimlerine değiniyor. Filmden alınmış kliplerle de bölünen bu ek yeni bir şey içermiyor. 26 dakikalık "Yönetmenin Yolculuğu" bir nevi video güncesi seklinde hazırlanmış. Set görüntüleri boyunca yönetmenin açıklamaları eşliğinde çalışma metotları hakkında bilgilenmek ve ilginç ayrıntılar yakalamak mümkün. Zwick ve Cruise'un otantik bir bahçede karşılıklı sohbet ettiği 18 dakikalık ekte de sıcak birkaç an yakalamak mümkün. Tek kusuru zaman zaman filmden kliplerle bölünmesi. History Channel televizyonu için hazırlanan "Tarih Hollywood'a Karşı" belgeseli hem filmin tarihi gerçeklikle uyumunu sorguluyor hem de filmin geçtiği dönemin bir özetini sunuyor. Ancak ağırlıklı olarak filmden görüntülere yer verdiği söylenebilir. İki silinmiş sahneden bir tanesi kelle uçurma mevzusuna girdiği için bu sahneye ait kısa bir görsel efekt dökümanterine de yer verilmiş. Samuray'ların Bushido öğretisinin 7 temel kaidesi metin tabanlı bir ekte okunabilir. Disklerin tümü, metin tabanlı ekler de dahil olmak üzere Türkçe desteği içeriyor.

Diğer: Set, kostüm ve silah tasarımlarına ait dökümanterler. (19 dk.) Savaş sahnelerinin hazırlanışı. (6 dk) Yönetmenin yorumu. Japonya galasından görüntüler. Fragman.

FİLM: ✪✪✪✪✪
GÖRÜNTÜ: ✪✪✪✪
SES: ✪✪✪✪✪
EKSTRALAR: ✪✪✪✪
GENEL: ✪✪✪✪✪

BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
SEVEN SAMURAI (1954)
Samuray filmlerinin piri.

NEREDEN NEREYE

BUSHIDO
Onurlu bir Samuray'ın hayatı boyunca izlemesi ve ayrılmaması gereken yol aynı zamanda Agren'in onurunu geri kazanmak için film boyunca izlediği yolu da simgeliyor.

CHU: GÖREV VE SADAKAT - 忠
Samuray gözetimindeki kişilere derinden bağlıdır. Sorumluluğu altındaki kişilere sadıktır.

MAKOTO: EKSİKSİZ İÇTENLİK - 誠
Bir Samuray bir eylemde bulunacağını söylediği zaman o eylem olmuş sayılır. Söz vermesine gerek yoktur. Konuşmak ve yapmak aynı eylemdir.

JIN: SEFKAT - 仁
Samuraylar her fırsatta adamlarına yardım ederler. Fırsat çıkmadığında ise o fırsatı yaratmak için yeni yollar izlerler.

MEIYO: ONUR - Gerçek bir Samurayın onurunun tek yargıcı kendisidir. Aldığınız kararlar ve sonuçları gerçekte kim olduğunuzun yansımasıdır. Kendinizden saklanamazsınız. 名誉

YU: KAHRAMAN CESARETİ - 勇
Harekete geçmekten korkan kitlelerin arasından sıyrılın. Bu cesaretle yaşamak risklidir. Hayatı doyasıya, eksiksiz ve muhteşem yaşamaktır. Kahraman cesareti gözü kara değildir. Zeka ve güç sahibidir.

REI: NEZAKET - 礼
Samuraylarn acımasız olmak için bir nedenleri yoktur. Güçlerini kanıtlamaları gerekmez. Bir Samuray düşmanlarına karşı bile saygılıdır.

GI: DÜRÜSTLÜK VE ADALET - 義
Herkese karşı dürüst ol. Sadece sana yönelik olanına değil içindeki adalet duygusuna da inan. Gerçek Samuray için dürüstlük ve adaletin gri tonları yoktur. Sadece doğru ve yanlış vardır.

The Bank - Banka / 2001

Y: Robert Connoly
O: David Wenham, Anthony Lapaglia, Sibylla Budd, Steve Rodgers
Bölge: 0 103 dk.
Türkçe altyazı / dublaj
1 Film / Esen Kültür Sanat

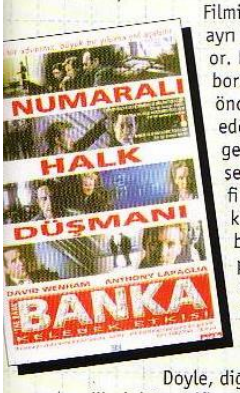

Filmin hikayesi iki ayrı koldan ilerliyor. Bir yanda borsa hareketini önceden tahmin eden bir sistem geliştirerek şehrin en büyük finans kuruluşlarından birisine bu projesini kabul ettirmeye çalışan matematik dehası Jim Doyle, diğer yanda kendilerini önce iflasa sürükleyen sonra da çocuklarının ölümüne neden olan bankayı dava eden Davis ailesi. Bu iki hikayenin merkezinde ise Centa Bank duruyor. Yani, filmin afisinde büyük harflerle ilan edildiği üzere, bir numaralı halk düşmanı. Bu düşük bütçeli bağımsız yapım, borsa ve banka gibi kulağa pek sevimsiz gelen kavramları konu edindiği için ilk anda pek cazip gelmeyebilir. Ancak Connolly kendi yazdığı senaryosunda karakterlere dayalı anti-kapitalist bir gerilim filmi kurmakta başarılı. Filme yakışan soğuk ve tedirgin edici bir görsel stil de yakalayarak kuru bir TV filmi görünümü vermekten kurtulmuş. Hikayenin yavaş yavaş açılan düğümü sürpriz bir finalde noktalanıyor.

Görüntü: 1.85:1 Geniş Ekran. Film genellikle az aydınlatılmış ofis ortamlarında geçiyor. Detay duygusu keskin olmasa da, siyah derinliği iyi ve dijital kalıntılara rastlanmıyor. İzleme keyfi verecek kadar iddialı değil ama keyfinizi de kaçırmıyor.

Ses: Dolby Dijital 5.1. Ön kanalların hakimiyeti belirgin. Çevreleme hissi müzikler dışında yok denecek düzeyde. Diyaloglar temiz ve anlaşılır.

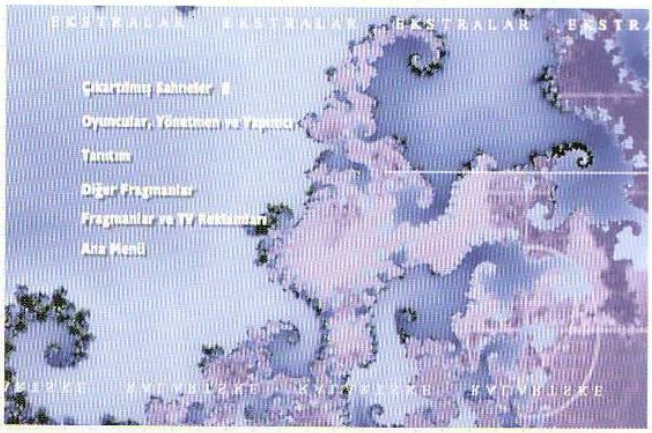

Ekstralar: Çıkarılmış 2 sahne dilenirse yönetmen ve editörün açıklamalarıyla izlenebiliyor. Yapımcı John Maynard'ın yapım sürecine ait 1.5 dakikalık açıklaması tıpkı filmin set fotoğraflarının yer aldığı kitabın ve soundtrack albümün tanıtımına yer veren ek gibi işlevsiz. Filmin dış basında aldığı eleştiriler ise Türkçe hazırlanmış metin tabanlı bir ekte okunabiliyor. Ancak diğer eklerde Türkçe desteği bulunmuyor.

Diğer: Biyografiler. Fragmanlar.

FİLM: ✪✪✪

DVD: ✪✪

DEĞER Mİ?
Sadece IMKB çalışanlarına hitap etmeyen ilgi çekici bir gerilim. Çok şey beklemeden.

BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
WALL STREET (1987)
Kansız bir borsacı olmak ya da olmamak.

Little Big Man / 1970

Y: Arthur Penn
O: Dustin Hoffman, Martin Balsam, Jeff Corey, Chief Dan George, Faye Dunaway
Bölge: 2 134 dk.
Türkçe altyazı
Paramount / Palermo

10 yaşındayken bir Cheyenne kabilesi tarafından evlat edilip büyütülen Jack Cabb Yankiler Kızılderilileri katletmeye devam ettiği sürece her iki ırk arasında mekik okuyup duracaktır. Kızılderililerin yanında kendi ırkına karşı savaştığı ilk çatışmada, koyu Katolik bir kan koca tarafından tekrar evlat edinilen Jack, evin hanımına aşık olacak; önce iman edip sonra inancını kaybedecek; bir dolandırıcının yanında iş bulacak; kızkardeşiyle tekrar yolları birleşince attığını vuran "yılan bakışlı" bir silahşör olarak korkulu bir nam salacak; hatta Vahşi Bill ile dostluk geliştirecektir. Kendisini izci olarak General Custer'ın yanında bulduğunda ise yolu yine Kızılderili kardeşleri ile birleşecek ama bu birleşme General'le aralarında bir kan davasına dönüşecektir. Gördüğünüz gibi 121 yaşındaki Jack Cabb'in ağzından anlatılan bu hikaye (tüm filmi ağır makyaj altında yaşlandırılmış Hoffman'ın anlatıcı sesinden dinliyoruz) Vahşi Batı'da geçen bir Forrest Gump'ı andırıyor. Ciddi ve dokunaklı bir western izlemek amacıyla karşısına geçerseniz feleğinizi şaşırabilir ve filmden nefret edebilirsiniz. Zira film Kızılderili soykırımına dair bir şeyler söylese de, baştan sona parodiye kayan bir anlatıma sahip. Bu mizahi yaklaşım filmin çekildiği yılda da bu kadar ağır basıyor muydu, yoksa üzerinden geçen 30 küsur yıl mı filmin bu yanını öne çıkarmış ancak hatırlayanlarımız cevap verebilir. Diğer yandan diskte filmin orijinal 150 dakikalık kurgusu yer almıyor. Filmde göze batan ve Penn gibi bir ustanın göz yummayacağından emin olduğumuz kurgu arazları dikkatli izleyicileri rahatsız edebilir ki bu da kısaltma işleminin yönetmenin denetiminde yapılmadığını akla getiriyor.

Görüntü: 2.35:1 Geniş Ekran. Yenileme işlemi büyük ölçüde başarılı. Renkler doğal tonlarına çok yakın. Açık hava sahnelerinde keskin kontrastlar ve dijital izlerin bulunmaması dikkat çekiyor. Seyrek olarak göze çarpan kalıntılar ise bu yaştaki bir filme göre doğal karşılanabilecek küçük kusurlar.

Ses: Dolby Dijital 5.1. Çevreleme hissi yok denebilecek düzeyde denebilir. Hareket sürekli ön kanallarda odaklanıyor. Diyaloglar genellikle anlaşılır ancak kimi zaman metalik tonlar taşıyor ve kulağa çok duru gelmiyor.

Ekstralar: Yok

FİLM: ✪✪✪

DVD: ✪✪

DEĞER Mİ?
Film orijinal kurguya sahip değil. Çok fazla şey beklememek kaydıyla yine de keyif almak mümkün.

BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
DANCES WITH WOLVES (1990)
Belki de bu filmin niçin eskidiğinin cevabı.

Le Divorce - Le Boşanma / 2003

Y: James Ivory
O: Kate Hudson, Naomi Watts, Stockard Channing, Glenn Close, Romain Duris, Stephen Fry, Matthew Modine, Jean-Marc Barr
Bölge: 2 117 dk.
Türkçe altyazı
20th Fox / Tiglon

Bir Fransız'la evli hamile üvey kız kardeşine yardım etmek için Paris'e gelen Isabel, şehre vardığında Roxeanne'in kocası tarafından hiçbir açıklama olmaksızın terkedildiğini öğrenir. Ablasına destek olurken Paris'te yaşayan Amerikalı entellektüellerle kaynaşır. Romantik maceralar yaşadığı esnada ortaya çıkan saplantılı bir adam, bu çalkantılı ortamın gerilimini yükseltecektir. Fransızlarla Amerikalılar arasındaki kültür farklılığını ısrarlı bir şekilde didikleyen film dengeyi bulmakta zorlanıyor. Yine de film, Diane Johnson'ın kitabını okuyanların yalancısıyız, Fransızları negatif biçimde yansıtma konusunda epey yumuşatılmış. Armistead Maupin ve Tama Janowitz'in kitaplarını anımsatan olay örgüsü (romantik komedi tadında ilerleyen hikaye, birdenbire gerilim filmine dönüşüyor) ne yazık ki aynı mizah anlayışına ve sıcaklığa sahip değil. Çok karakterli edebiyat uyarlamalarının el çabukluğuyla kotarılmalarının yol açtığı yüzeysellikten nasibini almış kısacası. Filmin aldığı genel eleştirilere bakılırsa, tarzından ilk kez bu denli uzaklaşan Ivory'nin bu denemesinden alınının akıyla çıktığı pek söylenemez.
Görüntü: 2.40:1 Geniş Ekran. Mükemmel.

Ses: Dolby Dijital 5.1. Diyaloglar üzerinde ilerleyen filmin ses sistemini canlandıracak zengin bir müzik çalışması bile bulunmuyor. Buna karşın çevreleme hissi özellikle kalabalık sahnelerde doğal bir derinlik duygusu yaratmakta başarılı.
Ekstralar: Yok.
FİLM: ✪✪
DVD: ✪✪

DEĞER Mİ?
Kapağında göründüğü kadar toz pembe ve neşeli bir film değil. Oyuncu kadrosuna karşı koyamayanlara...
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
PRÊT-À-PORTER (1994)
Robert Altman'dan Fransız moda dünyasına hasin bakış.

Dolls - Bebekler/ 2002

Y: Takeshi Kitano
O: Miho Kano, Hidetoshi Nishijima, Tatsuya Mihashi, Kyoko Fukada
Bölge: 0 113 dk.
Türkçe altyazı / dublaj
1 Film / Esen Kültür Sanat

İçiçe geçmiş üç aşk öyküsü. Genç bir kız sevdiği erkeğin evlenmesi üzerine intihar girişiminde bulunur ve bu olay beyninde kalıcı bir hasar bırakır. Artık dış dünyaya küçük bir kız çocuğu gibi tepki vermektedir. Olayı duyan sevgilisi düğünü terkedip onu bulur ve birlikte hedefi belli olmayan bir yolculuğa çıkarlar. Yaşlı bir yakuza patronu gençliğinde terketmek zorunda kaldığı sevgilisini unutamamaktadır. Tam ayrılırken genç kızın 'Her Cumartesi öğle vakti buraya gelerek yemek getirecek ve seni bekleyeceğim' sözü kulaklarındadır. Genç kız sözünü tutmustur. Yaşlı adam her hafta parkta bulusarak kendisini tanıyamayan sevgilisiyle öğle yemeği yer. Güzel bir pop yıldızına aşık delikanlı imza günlerinde diğer hayranları rakip görecek kadar ümitsiz durumdadır. Ona yakınlaşmak için en büyük fedakarlığın gözlerinden feragat etmesi olduğunu düşünür...
Kitano'nun şiddet dolu evreninden uzaklaşma girişimleri genellikle seyircileri ikiye bölüyor. Hatırı sayılır bir çoğunluk görselliğinden etkilenerek filmi yeri göğe sığdıramazken sembollerle dolu hikayenin içiçe geçmiş karmaşık kurgusundan bunalanlar da oldu. Kitano için film kendi deyimiyle aslında bir meydan okuma. Çevresindeki insanların filmlerinin soğuk, gri ve mavi olusundan yakınıp durması yüzünden renkli ve güzel görüntüler kullanarak kendi sınırlarının dışına çıkmak istemiş. Çocukluğuna iz bırakmış geleneksel Japon kukla sanatı Bunraku'nun da filmi çekmesinde büyük etkisi bulunuyor tabii. Zira yönetmene göre bu film Bunraku kuklaları için yazılmış ama insanlar tarafından oynanmış bir hikayeyi karşımıza getiriyor.

Görüntü: 1.85:1 Geniş Ekran. Rahatsız edici bir kusuru bulunmayan transferde renkler temiz ve doğal bir kontrastla ekrana taşınıyor. Dijital kalıntılar açısından da oldukça temiz.
Ses: Dolby Stereo 2.0. Joe Hisaishi'nin müziğini unutamamış olanlar 2 kanal sınırlaması nedeniyle biraz hayal kırıklığına uğrayabilir. Ancak bu sınırlamaya rağmen doğal ayrıntılar ve bazı sahnelerdeki ses efektlerinin dinamiği hiçbir şekilde kayıba uğramayarak şaşırtabiliyor. Kimi sahnelerde çevreleyici ses kuşağının eksikliği hissedilmeyecek gibi değil.
Ekstralar: Kitano kendisine ayrılmış 30 dakikalık söyleşi bölümünde ilham kaynaklarına, filmdeki sembollerin anlamlarına ve kostüm çalışmasına değinirken yakuza anıları, ölüm ve trajediye bakış açısı gibi içsel mevzulara da giriyor. Hatta "Kadınlar ağlarken mi yoksa gülerken mi daha güzeldir?" türünden anket sorularına da samimiyetle cevap veriyor. Tek kötü yanı bu söylesinin karşılıklı sohbet havasında gerçekleştirilmemiş ve sık sık başlıklarla bölünmüş olması. Başrol oyuncuları Kano ve Nishijima ise kendilerine ayrılmış dörder dakikalık söyleşilerde setteki anılarına değiniyorlar. Bunraku kuklaları hakkında geniş bilgiye Türkçe hazırlanmış metin tabanlı bir ekten ulaşabilirsiniz. Diğer eklerde de Türkçe altyazı bulunuyor.
Diğer: Kitano filmografisi ve biyografisi. Fragmanlar.
FİLM: ✪✪✪
DVD: ✪✪✪
DEĞER Mİ?
Bu filmi sadece güzel imgeleri için seyretmiş olsanız bile ben mutlu olurum, demiş Kitano.
Artık gerisi sizin tercihiniz.
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
KIKUJIRO NO NATSU (1999)
Kitano'dan dramatik yol filmi.

Igby Goes Down - Igby Zor Durumda / 2002

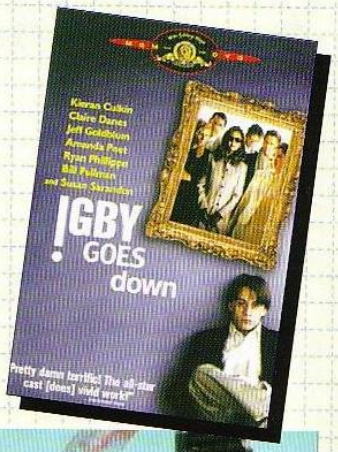

Y: Burr Steers
O: Kieran Culkin, Claire Danes, Jeff Goldblum, Amanda Peet, Ryan Phillippe, Bill Pullman, Susan Sarandon
Bölge: 2 97 dk.
Türkçe altyazı
MGM / Tiglon

Igby'nin küçük yaslardan beri yetiskinlerle arası iyi değil. Negatif yüklü ve insan düşmanı bir anneyle keçileri kaçırmış bir babanın gölgesinde büyümesini göz önüne alırsanız gayet normal bir çocuk bile denebilir. Buna rağmen birkaç okuldan kovulduktan sonra annesi tarafından bir askeri okula zorla yazdırılır. Ağabeyi ise öz babaları akıl hastanesine yattıktan sonra zengin üvey babalarının yanında ekonomist olarak is bulur. (Ama Igby onu neo-fasist olarak adlandırıyor o ayrı.) Igby vakit kaybetmeden askeri okuldan firar eder ve üvey babasının metresinin kaldığı stüdyoda gizlenmeye başlar. Bu ilginç karakterlerin bir araya geldiği olay örgüsü ilk anda bol sürpriz içeren bir hikayeye gebeymiş gibi görünüyorsa da, aslında nitelikli oyuncu kadrosu dışında kayda değer bir özelliği yok. Burr Steers ilk yönetmenlik denemesinde oldukça itici karakterlerini inandırıcı biçimde biraraya getirirken esprili ancak nihilist bir anlatım tutturuyor.

Görüntü: 1.85:1 Genis Ekran. Renkler temiz ve yumusak geçislere sahip. Dijital izler ve kalıntılar açısından hicbir kusuru yok.
Ses: Dolby Dijital 5.1. Filmin özellikle müzik kusağı, zengin ve nitelikli parçalarla bezeli. Bunun dısında hareketli anlar taşımayan ses miksi kendisinden bekleneni karsılıyor.
Ekstralar: 16 dakikalık kamera arkası ekinde söylesiler ve setten görüntüler yer alıyor. Toplam süreleri 10 dakikayı bulan silinmis sahneler arasında sansür kurulu MPAA kaygısıyla çıkanlanlar da var. Bu sahneler dilenirse yönetmenin açıklamaları esliğinde izlenebiliyor. Eklerde Türkçe altyazı bulunmuyor.
Diğer: Steers ve Culkin'in sesli yorumları. Fotoğraf galerisi. Fragman.
FİLM: ✪✪
DVD: ✪✪✪
DEĞER Mİ? Hikaye kendisini izlettiriyor ama daha sonra geriye hatırlamaya değer bir sey kalmıyor.
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
LIFE AS A HOUSE (2001)
Asi gençlik ve kanser dramı birarada.

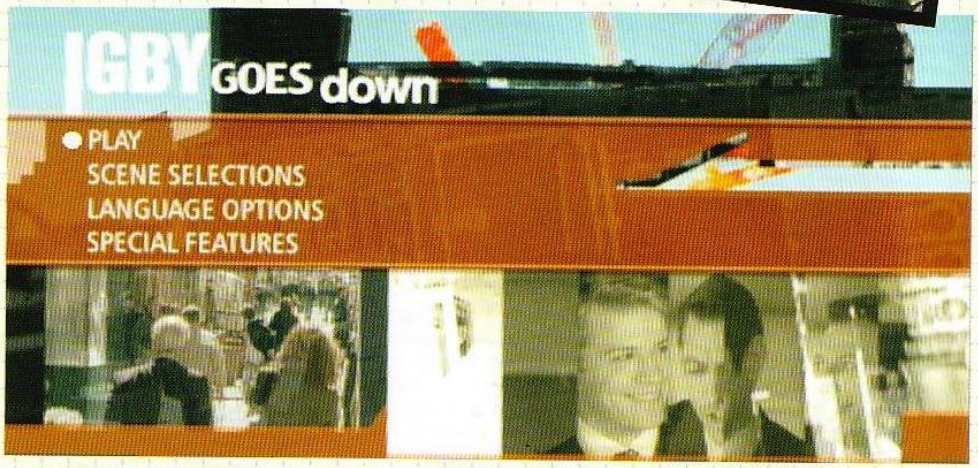

Im Juli - Temmuz'da / 2000

Y: Fatih Akın
O: Moritz Bleibtreu, Christiane Paul, Mehmet Kurtulus, İdil Üner
Bölge: 0 98 dk.
Türkçe altyazı / dublaj
1 Film / Esen Kültür Sanat

Stajyer öğretmen Daniel'da gözü olan Juli onu elde edebilmek için küçük bir efsuna başvurur. Daniel'e güneş sembolü tasıyan bir yüzük satarken büyülü bir hikayeyle bu yüzüğü taktıktan sonra hayatının değiseceğinden dem vurur. Gençlik basında duman Daniel, o gece dısarı çıktığında üzerinde güneş motifi bulunan her kıza potansiyel "doğru insan" umuduyla yakınlaşır ama nafile. Ta ki Melek ortaya çıkana kadar. (Tesadüfe bakın ki o da üzerinde güneş resmi bulunan bir tişört giymektedir.) Bir gecelik arkadaşlıklarından sonra Melek, İstanbul'a doğru yola çıkar. Daniel'da pesinden. Böylece onun askımdan dağları ve dereleri astım hikayesi başlamış olur. Olaylara sebebiyet veren Juli'nin bu yolculukta anahtar rol oynaması kaçınılmaz elbette. Daha fazlasını anlatarak bu keyifli mi keyifli filmin sürprizlerini kacırmayalım. Gerçekten de birbirinden sempatik ve inandırıcı karakterlerle süslü bu yaz masalının sıcaklığı karsısında eriyip teslim olmamak çok zor.

Görüntü: 1.85:1 Genis Ekran. Mavi fondan faydalanılmış gemide gece seyahati sahnesindeki dijital izlerin belirgin olması dısında mükemmel bir görüntü transferine sahip. Parlak ve canlı renkler keskin geçislere sahip.
Ses: Dolby Dijital 5.1. Ses miksi genellikle sadece DTS'in verebildiği sasırtıcı bir dolgunluğa ve canlılığa sahip. Çevreleme hissi sürekli aktif ve en küçük bir ayrıntı bile ıskalanmaksızın doğal tonlarıyla aktarılıyor. Kanallar arasındaki denge kusursuz.
Ekstralar: Daniel'in izlediği yolu harita üzerinde gösteren menü ekranı oldukça hos hazırlanmış. Ancak ekler açısından disk zengin değil. Sette çekilmis video görüntüleri 3 dakikalık bir ekte biraraya getirilmis. Bleibtreu, Paul ve yönetmen Akın'la yapılmış ikiser dakikalık söyleşilerin doyurucu olduğunu söylemek de güç.
Diğer: Biyografiler. Fragmanlar.
FİLM: ✪✪✪✪
DVD: ✪✪
DEĞER Mİ? Filmin cazibesi o kadar yüksek ki tek basına bir tercih nedeni olabilir.
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
KEINER LIEBT MICH (1995)
Bekarlık bunalımına garantili büyü tedavisi.

KLASİK SAHNE

● NARC (2002)
Bölüm 1: Serseri Kurşun

Gizli narkotik polisi Nick Tellis'in bir zanlıyı kovaladığı bölüm en sarsıcı açılıs sahnelerinden birisi olabilir. Sessiz sedasız bir jeneriğin ardından patlayan siddet ve Tellis'i nefes nefese takip eden kamera seyirciyi en bastan savunmasız bırakıyor. İrkiltici bir ses işçiliği asıyan bu bölümü yüreğiniz kaldırırsa filmin geri kalanını kolaylıkla hazmedebilirsiniz.

The Italian Job / 1969

Y: Peter Collinson
O: Michael Caine, Noël Coward, Benny Hill, Raf Vallone, Tony Beckley, Rosanno Brazzi
Bölge: 2 95 dk.
Türkçe altyazı
Paramount / Palermo

Ve bu da orijinali. Orijinaller her zaman yeniden çevrimlerinden daha iyidir gibi bir saplantımız yok ama ne yalan söylemeli 2003 tarihli "İtalyan İsi"ne göre çok daha keyifli bir filmle karşı karşıyayız. Bu özgün soygun hikayesinin İngiltere'nin Avrupa Birliği'ne karşı çıkışını ilk simgeleyen film olması itibarıyla tarihi açıdan ilginç bir özelliği de bulunuyor. Yapımcı Deeley'in kendi ifadesine göre filmin tüm amacı "Biz İngilizler ne müthisiz, İtalyanlar ne sapsal!" demek. Eh, İngilizlerin kibiri malumumuz ama yine de Hollywood'un ırkçı aksiyonlarına kıyasla çok masum kalıyorlar. Bu filmde Aston Martin'ler, bikinili kızlar ve elbette Mini Cooper'lar cirit atıyor. Filmin maço zevkleri okşayan bir tarafı olduğu kesin ama bu ayrıntılar aynı zamanda filmin çekildiği dönemin ruhunu da mükemmelen yansıtıyor. Aksiyon sinemasının en eğlenceli takip sahnelerinden birisi burada. Orijinalinde aynı esprili tat bir türlü yakalanamamıştı. Ayrıca filmin tırnak kemirtici bir finali bulunuyor ki filmi başlı başına efsaneye dönüştürmeye yeter.
Görüntü: 2.35:1 Geniş Ekran. Film mükemmel bir yenileme işleminden geçirilmiş. Dijital izlerin bulunduğu bir iki sahne hariç filmin yaşını anımsatan herhangi bir kusur bulunmuyor. Karanlık sahnelerde dahi en küçük bir kumlanma, dalgalanma ya da grileşmeye rastlanmıyor. Yenileme işlemine karşın renklerin yıkanmış hissi vermemesi ve doğal tonlarına çok yakın durması da izleme keyfini arttıran unsurlar arasında.

Ses: Dolby Dijital 5.1. Püristler için filmin elden geçirilmiş mono kaydı da diske konulmuş. Yapay çevreleme hissi bir hayli başarılı. Altınları Mini'lere yükleme sahnesi ve takip bölümlerinde olduğu gibi ses efektlerinin yenilendiği ve dinamiği arttırıldığı dikkat çekiyor. Quincy Jones'un müziğine verilmiş derinlik ve berraklık daha jenerikle birlikte filmin sizi esir almasını kolaylaştırıyor. Diyaloglar metalik tonlarından büyük oranda arındırılmış.
Ekstralar: 70 dakikalık retrospektif niteliği taşıyan yapım belgeseli bu konuda bir kitap yazan Matthew Field'ın eserini temel alıyor. Üç başlığa bölünmüş bu belgesel ilginç ayrıntılarla tıka basa dolu ve tekdüze yapım belgesellerine ders olabilecek nitelikte. Kadronun hayatta olan üyeleriyle yapılmış bu söyleşiler, tehlikeli sahnelerin çekimlerine, oyuncu seçimlerine ve set anılarına ışık tutmakla kalmıyor yönetmene ait birinci elden detaylı bir otobiyografi niteliği de taşıyor. Filme ait tek silinmiş sahne aslında oldukça esprili. Polis otolarının bir buz pistinde Torino Filarmoni orkestrasının çaldığı Mavi Tuna valsi eşliğinde Mini'lerle bale yaptığı bu esprili sahne, filmin genel akışını bozduğu için çıkarılmış ama gerçekten görmeye değer. Eklerde Türkçe altyazı bulunması da artı puan.
Diğer: Animasyonlu menü ekranları. Matthew Field ve yapımcı Michael Deeley'in sesli yorumları. Fragman.
FİLM: ✪✪✪✪
DVD: ✪✪✪✪
DEĞER Mİ?
Keşke tüm klasikler değerlerine layık bu tür DVD'lerle karşımıza çıksa. Filmi ise özellikle çok iyi planlanmış kadrajları sevenlere siddetle tavsiye ediyorum.
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
THE ITALIAN JOB (2003)
Kıyaslamanın tam zamanı.

La Caja 507 - Kasa 507 / 2002

Y: Enrique Urbizu
O: Antonio Resines, José Coronado, Goya Toledo, Félix Álvarez
Bölge: 0 112 dk.
Türkçe altyazı / dublaj
Pi Film / Esen Kültür Sanat

16 yaşındaki kızını bir orman yangınına kurban veren Modesto, olaydan yedi yıl sonra çalıştığı bankada santaj nedeniyle engelleyemediği bir soygunun hedefi olur. Emanet kasalarını alt üst eden ve Modesto'yu hafta sonu tatili boyunca kasada kilitli bırakan soyguncular bir zincirleme reaksiyonu başlattıklarından habersizdirler. Etrafa saçılan gizli evraklar arasında kızının ölümüne neden olan yangının saibeli nedenlere dayandığını ispatlayan birtakım belgeleri bulmasıyla Modesto bir intikam planı uygulamaya koyar. Modesto aslında kaderden intikam almaya çalışan bir karakter. Pek çok kişinin ölümüne neden olurken kızının kazara ölmüş olduğu gerçeğinin değişmeyeceğini her nedense idrak edemiyor. Entrikası sağlam ve akıcı bir gerilim filmi. Ama elestirmek istediği konularda aynı düşünsel sağlamlığa sahip değil. Zira bir süre sonra mantığı bir kenara bırakıp silahların konuştuğu alelade bir gangster filmine dönüşüyor.

Görüntü: 1.85:1 Geniş Ekran. Renkler temiz ve keskin bir kontrastla birbirine bağlanıyor. Dijital kalıntılara rastlanmıyor.
Ses: Dolby Dijital 5.1. DTS seçeneği yine sadece Türkçe dublaja ayrılmış. Orijinal İspanyolca 5.1 seçeneği çevreleme hissi açısından başarılı. Ses efektlerinin dinamiği gereken sahnelerde beklentileri karşılıyor. Diyaloglar temiz ve anlaşılır. Sükür ki bu kez orijinal seslendirmeyle dublajlı DTS arasında anormal bir farklılık yok.
Ekstralar: Standart kamera arkası belgeseli (15 dk.) Set görüntüleri ve sahne hazırlık. (2 sahne: Modesto kasada kilitli, barakadaki çatışma. Toplam 3 dk.) Biyografiler. Filmin İspanya'da aldığı ödüllere ait metin tabanlı bir ek. Fotoğraf galerisi ve fragmanlar.
FİLM: ✪✪
DVD: ✪✪
DEĞER Mİ?
TV filmi kıvamında bir gerilim örneği olarak çok şey vaat etmiyor.
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
THE LIMEY (1999)
Bir gangster, acılı bir babanın öfkesinden korkmalı.

Lilja 4 Ever - DAİMA LİLYA / 2002

Y: Lukas Moodysson
O: Oksana Akinshina, Artyom Bogucharsky, Lyubov Agapova
Bölge: 0 105 dk.
Türkçe altyazı / dublaj
1 Film / Esen Kültür Sanat

16 yaşındaki Lilya'nın Rammstein imzalı "Mein Herz Brennt" parçası eşliğinde perişan bir sekilde çaresizce koştuğu unutulmaz açılış sahnesi, bu genç kızın hikayesinin hiç de iç acıcı olmayacağını bize baştan söylüyor. Lilya'nın dramı komünizm sonrası sefalet içindeki Estonya'da başlıyor. Annesi ve üvey babasıyla birlikte Amerika'ya taşınmak üzere sevinç içerisinde hazırlıklarını yapan Lilya, yolculuk günü geldiğinde ilk büyük sokunu yasıyor çünkü onu beraberinde götürmeye niyetli olmayan annesi, bir süre teyzesinin gözetiminde yalnız yasamasını, daha sonra kendisini yanına aldıracağını söylüyor. Ve Lilya'nın terkedilmisliği böyle başlıyor. Teyzesi tarafından izbe bir eve bırakılan ve neredeyse açlığa terkedilen genç kız bir süre mahallesindeki çocuklarla yapıstırıcı kokluyor, barlara gidiyor ve geçici olduğunu varsaydığı günleri keyif çatarak geçiriyor. Gerçek yüzüne çarptığında ise fahiselik tek seçenek olarak karsısına dikiliyor. Bu sahipsiz genç kızın insan tacirlerinin dikkatini çekmesi ise bu trajedinin en son halkası oluyor. İsveçli yönetmen tek kelime Rusça bilmemesine rağmen senaryosunu Rus çevirmenlere emanet etmekten çekinmeyerek oldukça riskli bir projeye el atmıs. Ancak filmlerin dünya

görüsü içermesi gerektiğini savunan bir yönetmen olarak uluslararası beyaz kadın ticareti ve beyaz kölelik olgusuna dikkatleri çekebilmis olduğu için sonuçtan bir hayli memnun.

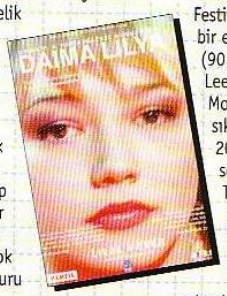

Görüntü: 1.85:1 Geniş Ekran. Karanlık sahnelerdeki renkler keskin geçislere sahip değil ve kumlanmalar görülebiliyor. İddialı olmamakla birlikte çok rahatsız edici bir kusuru bulunmuyor.
Ses: Dolby Dijital 5.1. Müziklerin çevreleme hissi başarılı ve kanalları dolduruyor. Diyaloglar temiz ve doğal. Genel olarak çok hareketli bir ses kusağına sahip değil.
Ekstralar: The Guardian gazetesi muhabiri Danny Lee, Londra Film Festivali bünyesinde gerceklestirilmis bir etkinlikte yönetmenle söyleşiyor. (90 dk.) Bu uzun soluklu söyleside Lee, celiskili yanıtlar veren Moodysson'u çoğu kez köseye sıkıstırıyor. Yönetmen söylesinin son 20 dakikasında izleyicilerden gelen soruları da yanıtlamıs. Bu ekte Türkçe altyazı bulunuyor.
Diğer: Fragmanlar.
FİLM: ✪✪✪
DVD: ✪✪✪
DEĞER Mİ? Lilya'nın hikayesi bir noktadan sonra naiflesip hiç bitmeyecekmiş gibi gelebilir ama bu filmin etkileyiciliğini zedelemiyor.
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
LA VIE RÊVÉE DES ANGES (1998)
Meleklerin düs yasamı.

Matchstick Men - Üçkağıtçılar / 2003

Y: Ridley Scott
O: Nicolas Cage, Sam Rockwell, Alison Lohman
Bölge: 2 116 dk.
Türkçe altyazı
Warner Bros / Tiglon

Roy temizlik hastası, eylemlerini üç dört defa tekrarlamazsa rahat edemeyen, psikiyatrik ilaç tedavisi gören obsesif kompulsif bir dolandırıcı. (Tabii ki Cage canlandırıyor.) Ortağıyla birlikte her gün büyük vurgunlar vuruyorlar. Gelgelelim Roy tiklerini denetim almasını sağlayan ilaçlarını bir gün kazara lavaboya dökünce, üstüne üstlük doktorunun kayıplara karıstığını öğrenince soluğu başka doktorda alıyor. İhtiyacı olan ilacı hemen vermemekte direnen yeni doktor ise onunla bir dizi terapiye başlıyor. Bu terapiler sonucunda Roy sadece ilaçlarına kavuşmakla kalmıyor kendisini hamileyken terkeden karısından doğan 14 yasındaki kızına da ulasıyor. Bu noktadan sonra Roy'un hayatı adamakıllı çark ediyor. Entrikası bol hikayede Roy'un akıllanması beklenemez tabii. Filmin sürpriz finaline kadar her şey cetrefilli ilerliyor zaten. Bu tür hikayelerle hasır nesir olmuş kurt izleyicilerin jetonu hemen düsecektir. O yüzden bu sürpriz finale fazla tav olmadan filme sans tanıyabilirsiniz. Ne de olsa yönetmen koltuğunda vizyonu sağlam bir adam oturuyor.

Görüntü: 2.35:1 Geniş Ekran. Transfer kalitesinde en titiz izleyici bile kusur bulmakta zorlanır açıkçası. Bir Scott filmine yarasır jilet gibi bir görüntü.
Ses: Dolby Dijital 5.1. Film müzikler açısından oldukça hareketli. O yüzden tekdüze bir ses miksiyle karsı karsıya değiliz. Filmde gerilimin tırmandığı birkaç anda ses efektleri derin ve doğal tonlara yakın dinamige sahip. Diyaloglar genelde sadece DTS'de yakalanabilen bir berraklığa sahip.
Ekstralar: Diskte bir video yapım güncesi

seklinde hazırlanmıs oldukça hacimli bir dökümanter bulunuyor. Filmin tüm yapım sürecinde hazır bulunan kameraman oyuncu seçimlerinden başlayarak, deneme gösterimlerine kadar adım adım filmin ortaya çıkısını belgeliyor. Bu belgesel sayesinde en basit görünen projede bile Scott'ın ne denli titizlendiğine bir kez daha tanık oluyoruz. Sette yasanan gerginlikler ve yönetmenin sabrının taştığı anlar, bile bu dökümanterde görülebiliyor. Monoton yapım belgesellerine kıyasla izlenebilirliği oldukça yüksek. Yapım öncesi, çekimler ve yapım sonrası seklinde üç bölüme ayrılmıs dökümanterin tamamında Türkçe altyazı seceneği var. Ancak menü tasarımları Warner'dan beklenmeyecek kadar özensiz hazırlanmıs.
Diğer: Yönetmen, yazar ve yapımcının yorumları. Fragman.
FİLM: ✪✪✪
DVD: ✪✪✪
DEĞER Mİ?
Tikli, takıntılı ve abartılı Cage size itici gelmiyorsa...
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
CATCH ME IF YOU CAN (2002)
DiCaprio'dan dolandırıcılık dersleri.

YENİLER

1.BÖLGE
www.amazon.com
1. Knight Rider 1. Sezon 3 Ağustos
2. Something Wicked This Way Comes 3 Ağustos
3. ALF 1. Sezon 10 ağustos
4. Freaks 10 Ağustos
5. After Hours - 17 Ağustos
6. Alice Doesn't Live Here Anymore - 17 Ağustos
7. Sugarland Express 17 Ağustos
8. Videodrome: Criterion Ed. 31 Ağustos

2. BÖLGE
www.amazon.co.uk
1. Boxcar Bertha - 2 Ağustos
2. Card Player - 2 Ağustos
3. Serpent's Egg - 2 Ağustos
4. Shame (Bergman) - 2 Ağustos
5. Stendhal Syndrome - 2 Ağustos
6. Wide Awake - 2 Ağustos
7. Stepford Wives (1975) - 9 Ağustos
8. Belle Epoque - 23 Ağustos
9. Tess - 23 Ağustos
10. Arizona Dream - 30 Ağustos
11. Buffalo Bill and the Indians - 30 Ağustos

TÜRKİYE
1. Gothika
2. Fog of War
3. Peter Pan (2003)
4. Longest Day
5. Günese Yolculuk
6. Şellale
7. Scarface 20.Yıldönümü Edisyonu
8. In the Name of the Father
9. Boondock Saints
10. Waking Up in Reno
11. Magdalene Sisters
12. Central Do Brasil
13. Below
14. Dark Blue
15. Basic
16. Final Destination 2
17. Seabiscuit
18. Sin Eater
19. Rules of Attraction

GELECEK SAYIDA:
Scarface
Parallax View
Sin Eater
Rules of Attraction
In the Name of Father

Katsuhiro Ôtomo's Memories - Anılar / 1995

Y: Koji Morimoto, Tensai Okamura, Katsuhiro Ôtomo
Bölge: 2 110 dk.
Türkçe altyazı
Columbie Tristar HE Türkiye

Ne mutlu bize ki Türkçe altyazılı anime DVD'lerine yavas yavas ulaşmaya basladık. Bu derleme üstadın yaklasık kırkar dakikalık üç kısa öyküsünü içeriyor. İlk bölüm "Manyetik Gül" uzayda geçen bir tür hayalet öyküsü. Bir yardım çağrısına cevap veren 5 kişilik bir ekip boslukta enkaz yığını halinde dolaşan bir kütlede gerçeklik duygusunu yitirecekleri bir kesfe çıkarlar. Bu "Solaris" esintileri taşıyan hikaye onun tarzı olmasa da, "Madam Butterfly" operasından alıntılanan bölümler esliginde Ôtomo tasarımlarını izlemek doğrusu tecrübe edilmesi gereken bir deneyim. Tasarımlardaki detaylar hayranlık uyandırmayacak gibi değil. İkinci öykü "Koku Bombası" kontrolden çıkan bir biyolojik silah deneyinin beklenmedik sonuclan üzerine. Tartısmasız tüm yapımın en esprili bölümü. Zombisiz bir "Resident Evil" havasıyla başlayıp ortalığın toza dumana bulandığı sıradısı bir savas filmine dönüsüyor. Hareketli ve karmasık animasyon sahneleriyle dolu bu bölüm, teknik meydan okuyuculuk bakımından rahatlıkla son hikaye "Paravan Askerler" ile boy ölcüsebilir. Kendi alanında denenmemiş ve zor olanı gerçeklestirmekle ünlenen, üstelik bunda basarılı olan Ôtomo, nasıl ki Akira'da o güne dek anime sinemasında yapılmamıs seyleri ilk defa yaptıysa "Paravan Askerler"de de benzer bir işe kalkısmış ve tamamı tek plandan oluşan bir anime ortaya çıkarmış. Animasyon kamerasının hiçbir kesme yapılmaksızın tüm hikayeyi artalanlar ve animasyonlar üzerinde tek planda kaydınlarak anlatıldığı bu teknik, animasyon sanatına asina olanların dudağını uçuklatmaya yeter. Adeta kareleri canlandırılmış bir çizgi roman okuyormus hissi veren bu bölüm görsel olarak da klasik anime stilinden farklı. Halis muhlis bir "steampunk" örneği olan hikaye bilinmeyen bir dünyada ve zamanda geçiyor. Tek mesguliyetleri kimliği mechul bir düşmana karşı devasa toplan ateslemek olan bir ırkın hikayesi fasizm ve militarizm elestirisine açıkça selam çaksa da, Ôtomo diskteki söylesisinde hikaye üzerinde düsünülmemesi ve seyircilerin anlam çıkarmaya çalısmadan kendilerini o dünyanın içinde varsaymalarının yeterli olduğunu belirtiyor.

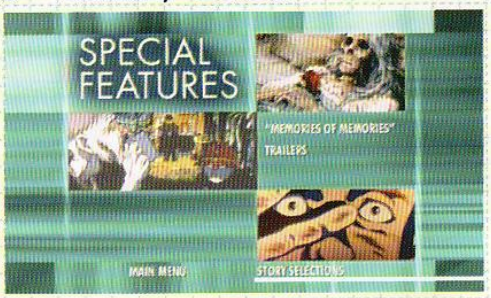

Görüntü: 1.85:1 Geniş Ekran. Anime DVD'lerinde sıkça rastlanan kusurları gösterdiği söylenebilir. Renkler keskin gecislere sahip değil ve bazen puslanmalar sergiliyor. Derin siyah kontrastı neredeyse yok ve dijital kalıntılar göze çarpabiliyor.
Ses: Dolby Dijital 5.1. Tüm bölümlerde müziklerin kanallara dağılımı ve çevreleme hissi mükemmel. Son bölümde sisteminiz tam anlamıyla cosuyor. Alt frekans efektlerinin bolca kullanıldığı bu bölümde, yankı etkisi ve arka kanalların kullanım biçimi dikkat çekiyor. Buna karşın savas sahnelerinin ağırlıkta olduğu ikinci bölümde detay duygusu çok incelikli değil.
Ekstralar: 30 dakikalık özel ekte yönetmenlerle yapılmış aydınlatıcı söylesiler yer alıyor. Bu bölümde filmde kullanılmamış bazı fikir ve üsluplar da görülebiliyor. Diskin bir diğer sürprizi Ôtomo'nun dört gözle beklenen dijital animasyon ağırlıklı yeni filmi "Steamboy"un ön fragmanını içermesi. Diğer: Robotic Angel, Metropolis, Roughnecks fragmanları.
FİLM: ✪✪✪✪
DVD: ✪✪✪
DEĞER Mİ? Animeseverler zaten kaçırmayacak. Tereddütlü olanlara ise diskin teknik pürüzlerinin büyük bir hayal kırıklığı yaratmadığını söyleyelim.
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
RÔJIN Z (1991
Tıbbi deney kontrolden çıkarsa.

Tattoo - Dövme / 2002

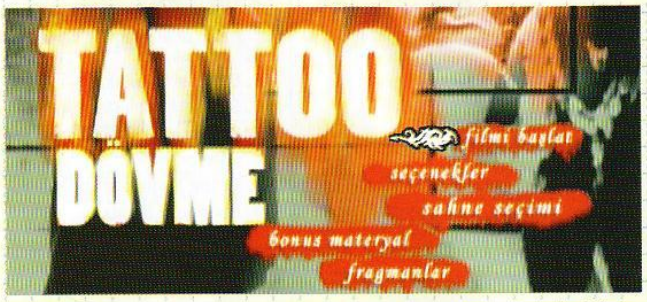

Y: Robert Schwentke
O: August Diehl, Christian Redl, Nadeshda Brennicke
Bölge: 0 96 dk.
Türkçe altyazı / dublaj
Pi Film / Esen Kültür Sanat

Formül Hollywood gerilimlerine uygun. Çömez bir polis, onu kendisine ortak olarak seçen geçimsiz ve sert bir cinayet masası dedektifi. Dövmeleri için insanları öldüren bir katil. Katil tek başına mı hareket ediyor yoksa bir cinayet şebekesinin parçası mı? Filmi bu sıradan ve tanıdık öğelerinin üzerinde ayakta tutan sey soğuk ve ölcülü tavrı. Ana karakterlere bile sempati duyamadığınız bir hikayede ister istemez tedirgin oluyorsunuz. İlk defa IF Bağımsız Filmler Festivali'nde izlediğimiz bu gerilim filmi dış basında karanlık yapısı nedeniyle "Se7en / Yedi" ile kıyaslanmıştı.
Görüntü: 2.35:1 Geniş Ekran. Renk filtreleri ile neredeyse monokrom bir görünüme sahip filmin transferi olası risklere kurban gitmemis. Derin siyah kontrastının çok iyi olduğu karanlık sahnelerin artalanlarında kumlanmalara ya da grileşmelere rastlanmıyor. Dijital izlerin ve kalıntıların bulunmadığı transfer kalitesi kusursuz nitelemesini hakediyor.
Ses: Dolby Dijital 5.1/ DTS. DVD pazarında firma çesitliliği artarken ses formatlarının konusundaki kafa karışıklığı ne yazık ki devam ediyor. Diskte DTS seçeneği sadece Türkçe dublaja ayrılmış. Ama daha tuhafı orijinal Almanca 5.1. ses seçeneğinin vasatın oldukça altında bir performans göstermesi. Genellikle DTS ve Dolby Dijital 5.1. seçeneklerinin birarada bulunduğu disklerde aradaki fark kimi filmlerde çok belirgin değildir. Ama her nedense ülkemizde Türkçe DTS olarak çıkan disklerde tam tersi bir durum söz konusu. Orijinal seslendirmede ses neredeyse ön kanallarda odaklanırken ayrıntı duygusu kayboluyor. Diyaloglar uzaklasırken müzikler kontrolsüz bir bas hakimiyeti altında boğuluyor.
Ekstralar: Set görüntüleri ve söyleşilerin yer aldığı standart yapım belgeseli filmden alınmış kliplerle bölünüyor. (20 dk.)
Diğer: Fragman.
FİLM: ✪✪✪
DVD: ✪✪
DEĞER Mİ?
Karanlık gerilimlerden hoşlananların ilgisini çekebilir. Ses miksindeki önemli pürüze dikkat!
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
SE7EN (1995)
David Fincher'dan katran karası seri katil gerilimi.

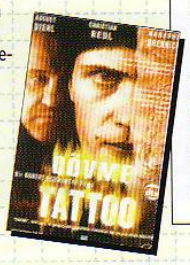

TEKNİK SERVİS

Bu ay bizi sürpriz yumurtaları ile oyalayan disk "İyi Kötü Ve Çirkin" DVD'si oldu. 4 sürpriz yumurtanın hepsi de bonus diskte yer alıyor. Önce diski takar takmaz karşımıza çıkan ilk menü ekranından baslayalım. Leone's West başlığı üzerine gelerek sağ ok tusuna basın. İlmek resmi belirdiğinde OK'leyin. Aynı başlık üzerinde sol ok tusuna iki defa daha basarsanız bu ekranın sol tarafında sırasıyla iki ilmek resmi daha belirecek. Bu sembolü gördüğünüzde kumandanızın OK ya da Enter tusuna basıyorsunuz. Gelelim ikinci menü ekranına. Bu kez Extended Torture Scene başlığı üzerindeyken sol ok tusuna basın. Yöntem aynı. İlmek belirince OK. Bu sürpriz yumurtalar Eastwood ve Wallach'ın setteki komik anılarına değindiği on ila elliser saniyelik videolara açılıyor.

Sürpriz yumurtalardan laf açılmışken en kalabalık ve ulaşması en güç yumurta paketine sahip bir başka DVD "Charlie'nin Melekleri 2"ye dönmek lazım. Diskte 8 adet sürpriz var. İlk ikisine bazı oynatıcılarda ulaşmak mümkün olmayabilir. Ancak PC'de ulaşmak için şu yöntemleri izleyebilirsiniz. Subtitles menüsüne girdikten sonra resimde Dylan'ın bileziği üzerine gelip tıklayın. Special Features menüsünde ise alt kösedeki yıldız ikonuna tıklayıp ikinci sayfaya geçin. Ekranda meleklerin resmini gördüğünüz zaman Natalie'nin küpesi üzerine gelip tıklayın. Diğer eklere uzaktan kumandada bazı tus kombinasyonları ile ulaşılabiliyor. Aynı ekranda Main Menu ikonu üzerine gelip sırasıyla iki kez aşağı, bir kez yukarı, iki kez sağ ok tuslarına basın. Resimde melek haleleri belirince OK'leyin.
Geriye kalan beş ekin tamamı Special Features menüsü içerisinde.
1.) Commentaries menüsüne girin. Special Features ikonu üzerine gelip iki kez sağ, iki kez aşağı ok tusuna basın. Dylan'ın şapkasında ikon belirdiğinde OK'leyin.
2.) Angel Vision Trivia Track menüsüne girin. Special Features ikonu üzerinde bir kez aşağı, iki kez sol ok tusuna basın. Natalie'nin küpesinde ikon belirdiğinde OK'leyin.
3.) Featurettes menüsüne girin. Yine aynı ikon üzerinde iki kez sol, iki kez aşağı ok tusuna basın ve OK'leyin. Aynı menüde alt kösedeki yıldız ikonu üzerinde bir kez sağ, üç kez aşağı ok tusuna basıp OK'lerseniz başka bir eke ulaşıyorsunuz.
4.) Son ek için aynı menüde yıldız ikonuna tıklayarak ikinci sayfaya geçin. Special Features başlığı üzerindeyken iki kez sağ, bir kez aşağı ok tusuna basıp OK'leyin.

Mystic River - Gizemli Nehir/ 2003

Y: Clint Eastwood
O: Sean Penn, Tim Robbins, Kevin Bacon, Laurence Fishburne, Marcia Gay Harden, Laura Linney
Bölge: 2 138 dk.
Türkçe altyazı
Warner Bros/Tiglon

Çocukluklarında travmatik bir deneyimi paylaşmış olan üç arkadaşın yolu birbirleriyle bağlarının çok zayıf olduğu bir zamanda başka bir şiddet olayıyla tekrar kesişir. Ama sonuçları bu kez daha yıkıcı olur. Şiddetin zincirleme reaksiyon etkisinin çarpıcı bir betimlemesi olan film, Eastwood'un uzun süredir ihtiyaç duyduğu silkinişi sağlamıştı. Kaynak metnin zenginliği ve Helgeland'ın tüm sırrını bir anda ortaya dökmeyen "gizemli" senaryosu iyi anlatılmış bir hikayenin o özlediğimiz tadını ekrana taşıyor. Dramatik gerilimi besleyen şey sadece "Katil Kim?" sorusu değil. Düğüm çözülmeye yüz tuttukça karakterlerin motivasyonları ardında yatan belirsizlik giderek artıyor, izleyiciyi çelişkide bırakan tepkiler gösteriyorlar. Kısaca seyirciyi ekranda olup bitenleri yargılamaya yöneltirken köşeye sıkıştıran bir hikaye karşımızdaki. Amerikan toplumuna attığı karamsar bakış ise yönetmenin zaaflarının alameti farikası sağ kanata mahsus önyargılı ve yüzeysel metinlerden başarıyla sıyrılmasını sağlamıştı. Altı dalda Oscar ödüllerine aday olan filmin Robbins ve Penn'e hakkıyla kazandırdığı iki de zaferi var.

Görüntü: 2.35:1 Genis Ekran. Transfer kalitesi genel olarak vasatın üzerinde. Ancak karanlık sahnelerde kimi dijital izler ve kumlanmalar dikkat çekebiliyor. Buna karşın temizleme islemi çok başarılı ve orijinal materyaldeki olası hasarlar, dijital kalıntı biçiminde diske hiçbir şekilde yansıtılmamış.

Ses: Dolby Dijital 5.1. Hikayenin dramatik yapısı ses miksinin hacimli kullanımına fırsat vermiyor. Diyaloglar kulağa doğal ve doygun geliyor. Çevreleme hissi ve alt frekans efektlerinin kullanımı açısından çok şey beklemek gerek.

Ekstralar: Diskte sadece TV için hazırlanmış, söylesilere yer veren 11 dakikalık bir yapım belgeseli bulunuyor.

FİLM: ✪✪✪✪
DVD: ✪✪
DEĞER Mİ?
Güçlü, rahatsız edici ve düsündürücü bir dram. Disk çok iddialı değil.

BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
SLEEPERS (1996)
Çocukluk travmaları üzerine bir diğer etkileyici dram.

The Good The Bad And The Ugly - İyi Kötü ve Çirkin / 1966

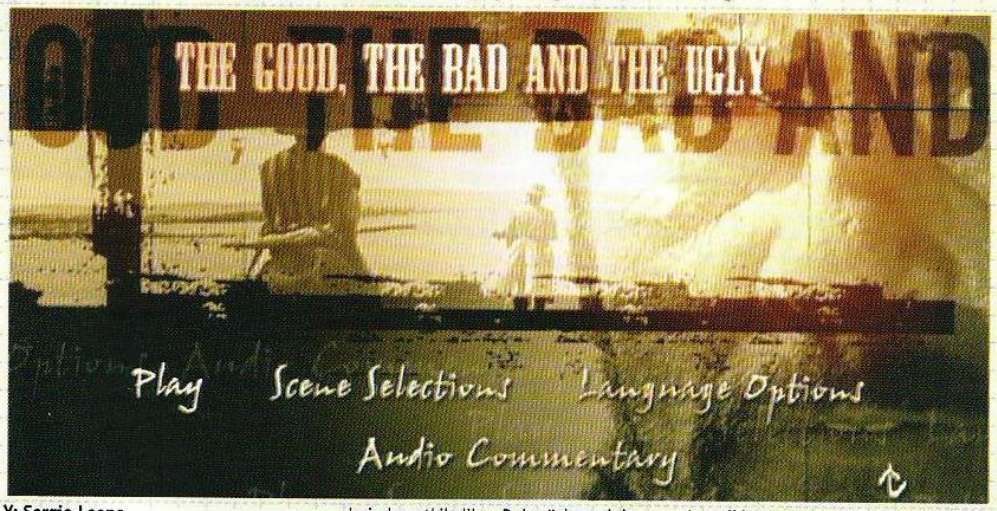

Y: Sergio Leone
O: Clint Eastwood, Lee Van Cleef, Eli Wallach, Rada Rassimov, Mario Brega
Bölge: 2 171 dk. (2 disk)
Türkçe altyazı
MGM / Tiglon

Leone, Sivil Savaş filmleri gisede yattığı için kendisine bu filmi çekmemesini salık veren Orson Welles'in sözünü dinlemiş olsaydı bugün bu gözalıcı klasikten mahrum kalmış olacaktık. Sete senaryo taslağı bile olmaksızın filmi kafasında çekip bitirerek gelen Leone gibi bir yönetmenin aklına koyduğunu yapması ve kendisine tamamıyla zıt yöntemlerle çalışan mükemmelliyetçi meslektasının tavsiyesine kulak asmaması aslında pek şaşırtıcı değil. Bugün western filmlerinin kilometre taşları sayılan filmlerinde Leone imzasının bu denli ağır basması, onun radikal çalışma yöntemleri ile türe getirdiği yenilikçi yaklaşımlar sayesindedir. Leone'un vizyonu sayesinde sanat eseri olarak kabul edilen bu westernler bugüne dek sayısız sinemacıyı derinden etkilediler. Dolar üçlemesinin son halkası Amerikan Sivil Savaşı fonunda servet avı peşindeki üç kanunsuzun köşe kapmacasını konu ediyor. Eastwood'un az konuşan Blondie karakterinden delici bakışlı "Melek Göz" Cleef'e, klasik kelimesinin yetersiz kaldığı meshur Morricone imzalı müziğinden geniş kadrajlı doğustan kült planlarına kadar her karesinden klasik sinema duygusu fışkıran bu yapıt karşısında sinefillerin zevkten dört köşe olmaması imkansız. Üstelik 1966'da Roma'daki ilk gösterimine nasip olan 177 dakikalık orijinal kurguya en yakın uzun versiyon ilk kez bu kolleksiyon baskısında.

Görüntü: 2.35:1 Geniş Ekran. Kusursuz yenileme işlemi sayesinde film hiç olmadığı kadar taze bir görünüme bürünmüş. Özellikle doğal ten renkleri ve renk geçişleri arasındaki dengeli kontrast başarılı. Dijital kalıntılara, grenlenme ve kumlanma gibi pürüzlere hiç rastlanmıyor.

Ses: Dolby Dijital 5.1. Orijinal kayıtta tüm seslerin tek bir kanalda toplanmış olması, yenileme işleminde bazı zorluklar çıkarmış. Bu pürüzler özellikle müzikler ve diyaloglarda metalik tonlar ya da sesin ön kanalda odaklanmasıyla kendilerini belli ediyor. Buna karşın savaş sahnelerinde olduğu gibi ses efektleri derin baslarla güçlendirilmiş ya da filmin izin verdiği ölçüde yeni efektler kullanılmış. Tabii filme en saf haliyle ulaşmak isteyen kolleksiyoncular, bu durumdan şikayet edebilir. 2002 yılında yenilenen kopyaya eklenen sahneler İtalyanca versiyonundan sağlandığı için Eastwood ve Wallach yeniden stüdyoya girerek kendilerini İngilizce seslendirmişler. Filmde sadece Wallach ve Eastwood İngilizce konuştuğu için editörleri en zorlayan şey dublajdaki senkron kaymaları olmuş. Zaten filmde en sık dikkati çeken şey İngilizce konuşmayan oyuncuların dudak hareketlerinin repliklerle birebir uyuşmaması.

Ekstralar: Leone'nin çalışma stiline ve filmin yapım öyküsüne ait iki adet retrospektif belgesel bulunuyor. 44 dakikayı bulan bu belgeselde yer alan söylesilere Eastwood, Wallach, İngilizce versiyonu hazırlayan Mickey Knox, eleştirmen Richard Schickel ve yapımcı Alberto Grimaldi katılmış. Wallach'ın sette ölümden döndüğü anıları burada dinlenebilir. 14 dakikalık mini Sivil Savaş belgeseli, filmin tarihi gerçeklerle uyusup uyusmadığını sorgularken filmde hayal ürünü olduğu sanılan detayların doğruluğunu gösteriyor. Filmin yenileme işlemine ait tüm detaylar bu sürece ayrılmış 11 dakikalık ekte izlenebilir. Hiçbir versiyonda yer almayan, sadece Fransızca fragmanında ve bazı fotoğraflarda görülebilmis meshur kayıp sahnenin izini süren ek, eldeki verileri kullanarak bu sahnenin çatısını kuruyor ve orijinal kurgudaki yerini belirliyor. Negatifleri onarılamayacak kadar hasar gördüğü için yenilenen kurguya konulamayan sahne de bonus diskten esirgenmemiş. Eklerin tek eksiği Türkçe altyazı bulunmaması.

Diğer: Film müziğine bakış. (20 dk.) Kayıp sahnelerin yer aldığı Fansızca fragman. Uluslarası poster galerisi. 12 sayfa kitapçık. Richard Schickel'in sesli yorum seçeneği. 4 sürpriz yumurta. (Bkz. Teknik Servis).

FİLM: ✪✪✪✪✪
DVD: ✪✪✪✪
DEĞER Mİ?
Bu mükemmel klasiği arşive katmanın tam sırası. Kaçırmayın.

BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
FISTFUL OF DOLLARS (1964)
İsmi olmayan adamla tanışın.

sine net

Hazırlayan: Burçin S. Yalçın
burcyalc@hotmail.com

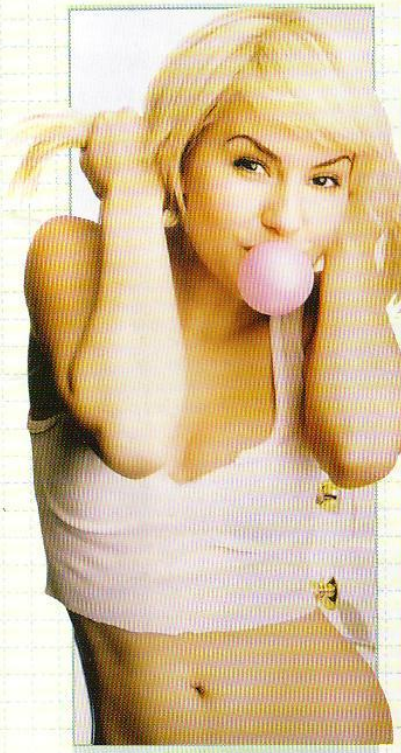

Azılı sinefillere!

Gecen ay ülkemizde gösterime giren Jean-Claude Brisseau'nun yönettigi "Mahrem Seyler" saygın ve köklü Fransız sinema dergisi Cahiers du Cinema tarafından 2002 yılının en iyi filmi ilan edilince biz de internette derginin önceki yıllardaki son derece "enteresan" seçimlerine bir göz atalım dedik. Kuramsal, akademik ve ağır yazıların hakim olduğu derginin ta 1951'den bu yana yıl yıl yaptığı "En İyi 10 Film" seçimleri tek tek önünüze sürülüyor. Bazı sonuçlar enteresan, enteresan olduğu kadar da dudak uçuklatıcı. Listelerden derginin bazı yönetmenlerin ismine fena halde tav olduğu sonucuna varmamak ise mümkün değil. Clint Eastwood, David Cronenberg, Maurice Pialat, Brian De Palma, Tsai Ming-liang, Abbas Kiarostami, Manoel de Oliveira, Takeshi Kitano, Jim Jarmusch, Claude Chabrol neredeyse ne çekmislerse listelere girmeyi basarmıslar. Göz atılmayacak gibi değil! http://alumnus.caltech.edu/~ejohnson/critics/cahiers.html

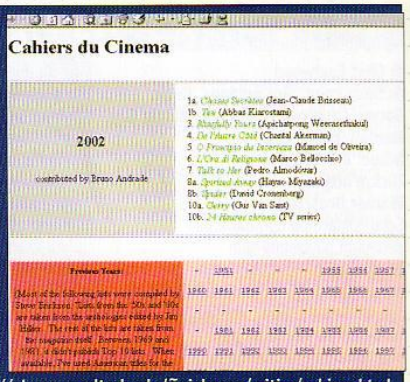

Yukarıdan devam!

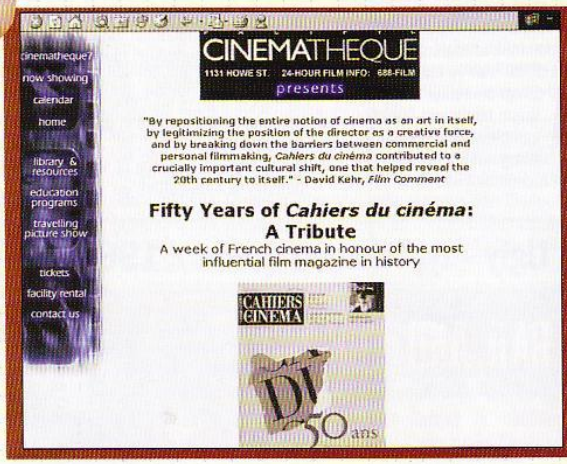

"Sinema kavramını bütünüyle kendi basına bir sanat olarak yeniden konumlandırarak, yönetmenin konumunu yaratıcı bir güç olarak mesru kılarak ve ticari ile kisisel film üretimi arasındaki engelleri yıkarak Cahiers du Cinéma kültürel gelisime 20'nci yüzyılı tanımlamamıza da yardımcı olan hayati önemde katkılar yaptı." Film Comment yazarı David Kehr sinema tarihinin en önemli sinema dergisi Cahiers du Cinema'yla ilgili bu yorumu yapmıs. Sinema Defterleri anlamına gelen dergiyle ilgili başka bir adrese gidiyoruz bu kez. Vancouver'daki Pacific Cinémathèque'in aylık programının içerisinde, derginin yazarlarının eski ve çağdas yazarlarının çektikleri filmlerin özel gösterimleriyle ilgili bilgi veren bir sayfa bu. Ve İngilizce. http://www.cinematheque.bc.ca/cahiers.html

Jack Bauer'ın kızı

"24"te onun basına gelenler pismis tavuğun basına bile gelmiyordu. Jack Bauer'ın kızı Kimberly beladan belaya zıplıyor ve Türk izleyicisi dahil ekran karsısındaki herkese saç bas yolduruyordu. Biz onu bu yıl "Love Actually / Ask Her Yerde"de kısa bir rolde gördük: Kris Marshall'ın canlandırdığı saskın İngiliz genci Colin, sonunda kapağı Wisconsin'in verimli topraklarına atıyor ve aradığı deryayı orada buluyordu. İste o üç (hatırlarsanız sonradan arkayı dörtlüyorlardı) fıstıktan biri bilin bakalım kimdi? Bu ayın sonunda izleyebilirsek "The Girl Next Door / Komsu Kızı"nda filme adını veren kızı canlandırdığını göreceğiz. Sonra da "House of Wax" adında bir teen slasher'ın basrolünde...

30 Kasım 1982 Calgary, Kanada doğumlu Elisha sonradan Montreal'e tasındı (Bu sayede Fransızca'sı tatmin edilir derecede akıcı). Televizyon kariyeri ise 1997'de "Popular Mechanics For Kids" adında bir çocuk programıyla basladı. Sonra Kanada menseli birkaç filmi takiben korku / gerilim dizisi "Are You Afraid in the Dark?" geldi. Sonra da gençlik komedisi "Old School"... Simdilik teen slasher'ları ve gençlik filmlerini mesken edinmis durumda. Gelgelelim ne kadar sevimsiz olursa olsun "24"teki rolü onun için nefes açıcı islevi görmüs olmalı (Dizinin üçüncü serüveninde de var). "Komsu Kızı" sayesinde genç erkeklerin listelerinin 1 numarasına da yerlesti. Sevenlere ve seveceklere not: güvenilirliği tartısılır İngiliz bulvar gazetesi The Sun, Elisa'nın, nisanlısının yakın tarihli evlilik teklifini kabul ettiğini açıkladı.
http://www.elisha-cuthbert.com/elisha/

ABD'de poz vermediği erkek dergisi kalmamış.

Yeni başlayanlar için sansür

Son birkaç yılda Türkiye'deki sansür kurumu elindeki makası son derece cömert kullanır oldu. "The Dreamers" ve "Tutku Esirleri"ne yapılan küçük müdahalelerden sonra Catherine Breillat'nın yönettiği "Romans 2: Cehennemin Anatomisi" de -görenlerin tabiriyle- "katledilmis" bir halde kendisini vizyonda buldu. Oysa bir iki yıl öncesine kadar sansür kurumu filmlerin içeriğine daha az müdahale ederdi. Şu sıralarda içinde bulunduğumuz durum ise o günleri aratır oldu. Tamamı Almanca bu site özellikle siddet içerikli filmlerin sansür macerasını gösteriyor. Buradan kare kare hangi filmin hangi sahne veya planlarının sansürlendiğini ve nerelerde sansürlü yayınlandığını tüm ayrıntılarıyla öğrenebiliyorsunuz. Aralarında "Zeyna" veya "A Takımı" gibi ülkemizde gösterilmis birçok popüler TV dizisi de bu acımasız "makas eller"den nasibini almıs. http://www.schnittberichte.com/

Tanıştıralım: kamera!

Kısa filmciler (ya da uzun filmciler) için ticari bir web sitesi bu ama birçok sinefil için de kamera arkası ekipmanlarını kanlı canlı tanıma fırsatı aynı zamanda. 35mm, 16mm ve video kameralardan "focus puller" ve "loader" kiralamaya dek son derece ilginç bir içerikle kesinlikle gezilmesi gereken bir site. Ayrıca sektörden, yarışmalardan ve festivallerden haberler... Son olarak Lokomotif'in 1998'den günümüze dek kamera ekipmanı tedarik ettiği filmleri söyle bir sıralayalım ki ne tanıttığımız daha da iyi belirginlessin: "Fasulye", "Mayıs Sıkıntısı", "Kahpe Bizans", "Melekler Evi", "Vizontele", "Hemso", "Fotoğraf", "Dansöz", "Büyük Adam Küçük Aşk", "Yazgı", "Dava", "İtiraf", "Son", "Yesil Isık", "Uzak", "Mumya Firarda", "Sır Cocukları", "Martılar Acken", "O Simdi Asker", "Rus Gelin", "Karşılaşma", "Bekleme Odası", "Vizontele Tuuba", "Neredesin Firuze" ve yakında izlemeyi umduğumuz iki film: "Sans Kapıyı Kırınca" ile "G.O.R.A."... Herhalde anlasılmıstır! http://www.lokomotifkamera.com/

Mtuehemeln, Trüikye'nin en iyi dğoa truimzi aencstaı. Kraaendiz'de umazn.

Herşey değişir, gerçekler değişmez!!!

Trans Kaçkar + Sumela 7 gece 8 gün
Doğu Karadeniz Yaylaları 6 gece 7 gün
Trans Yayla, Çat, Pokut, Macahel, Barhal 7 gece 8 gün
Macahel ve Fırtına Vadisi 6 gece 7 gün
Hıdırnebi, Zigana, Sultanmurat, Ayder 6 gece 7 gün
Ve diğer Karadeniz Turları

Ağrı Dağı, Trans Toros, Doğu ve Gap Turları,
Akdeniz Multi Aktivite Turları, Mavi Yolculuk ve diğerleri...

Tüm detaylar www.bukla.com da

BUKLA mania
FUJIFILM TÜRKİYE
www.bukla.com
(212) 245 06 35

Günübirlik Trekking Turlar
Haftasonu Turları
Assos-Bozcaada Gökçeada
Haftalık Turlar
Kaş-Fethiye
Olimpos - Çıralı
Adım Adım Karadeniz
Kaçkar yayla Turları
Güneydoğu Turları

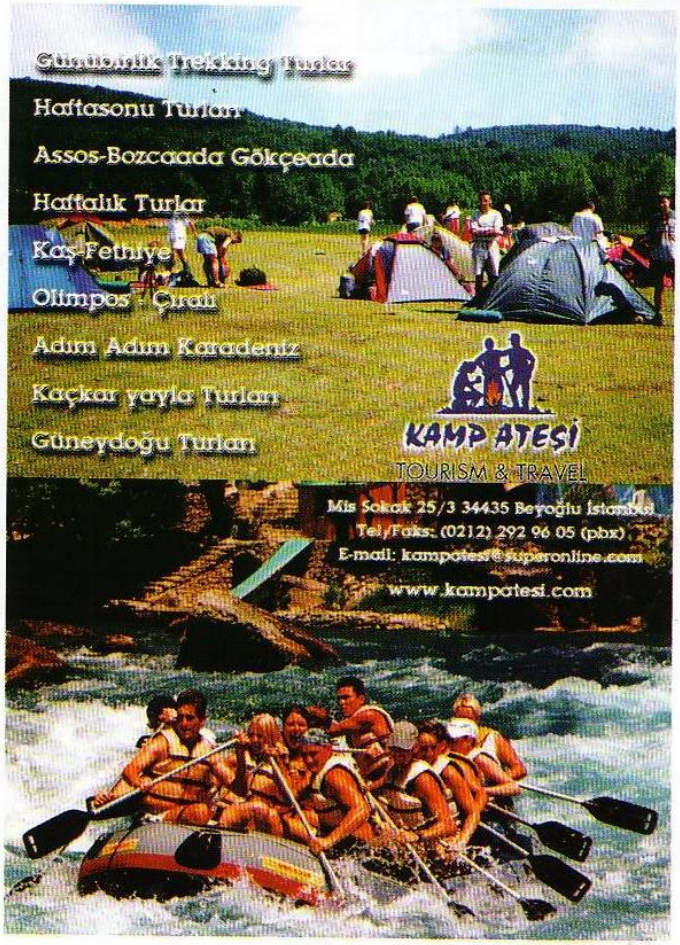

KAMP ATEŞİ
TOURISM & TRAVEL
Mis Sokak 25/3 34435 Beyoğlu İstanbul
Tel/Faks: (0212) 292 96 05 (pbx)
E-mail: kampatesi@superonline.com
www.kampatesi.com

Altın Fırsatlar

sağlık, güzellik, eğitim, dekorasyon, moda, büro malzemeleri, turizm, gayri menkul eğlence mekanları, restaurantlar, vb.

Firmalarınızın ilan rezervasyonu ve bilgi için bizi arayın.

Tel: 0.212 520 24 00
Faks: 0.212 512 82 25

DEEPNATURE
ADVENTURE TRAVEL
doğa kültür macera turları

DÜŞLER VADISI MACAHEL
DOĞU KARADENİZ YAYLALARI
TRANS KAÇKAR
LIKYA YOLU
IONIA & LYKIA TURU
MARMARIS MULTIAKTIVITE
KARÇAL YAYLALARI
DALAMAN'DA RAFTING
MAVI YOLCULUK
RODOS KOS SYMI YAT TURU
YUNANISTAN TURU

ASSOS GÖKÇEADA KAZDAĞI
BOZCAADA TRUVA
www.deepnature.com
(212) 2436885 2436924

Söyleşi: Senem Erdine
serdine@merkezdergi.com.tr

Rüçhan Çalışkur

Tiyatro sahnesindeki 30 yıllık oyunculuk deneyimini ilk kez sinemanın hizmetine sunan oyuncu, bu yılki İstanbul Film Festivali'nin Ulusal Yarışma Bölümü'nde, "Bulutları Beklerken" filminin başrolünde gösterdiği performansla En iyi Kadın Oyuncu ödülü aldı.

Unutamadığınız filmler...
"Yağmurdan Önce", "Babam İçin", "Konus Onunla", "21 Gram". Son zamanlarda seyrettigim filmlerden "Duvara Karsı" da beni çok etkiledi. İlk defa bir Türk yönetmenin bu kadar hos bir is yaptıgını görüyorum.

Hangi oyuncuları beğenirsiniz?
Al Pacino, Jeremy Irons, Daniel Day-Lewis. Kadın oyunculardan Simone Signoret. Bazı filmlerinde Nicole Kidman'ı beğeniyorum. Mesela "Diğerleri" filminde hayran olmustum. Julianna Moore'u da çok beğeniyorum. Yine bazı filmlerinde Meryl Streep'i seviyorum. Türkiye'den Ugur Yücel tek favorim. Kadın oyuncu düsünüyorum ama yok galiba. Zuhal Olcay diyebilirim. Çok da sevdiğim bir arkadasımdır ama onu daha değisik filmlerde, farklı rollerde görmek isterim. Çıldırsın biraz istiyorum.

Hangi yönetmenleri seversiniz?
Francis Ford Coppola, Kieslowski, Emir Kusturica, Pedro Almodovar. Bir sürü vardır ama simdi aklıma gelmiyor tabii. Lars von Trier'i de severim mesela. Bir de "21 Gram"ın yönetmeni Inarritu'yu beğeniyorum. Türkiye'den Yesim Ustaoğlu, Ömer Kavur, Yavuz Turgul ve Fatih Akın.

Bir filmde yarısında çıktığınız oldu mu?
Oldu. En son "Saatler"den çıkmıstım mesela.

Çocukluk kahramanınız kimdi?
Red Kit.

Yalnızlığı mı kalabalıkları mı tercih ediyorsunuz genellikle?
Yalnızlığı.

Birine sinirlendiğiniz zaman küsüp somurtur musunuz yoksa bağırıp çağırır mısınız?
Hiçbir sey yapmam. Uzaklasırım.

Çalışmadığınız akşamlarınız nasıl geçer?
Tiyatro yapmadığım aksamlar genelde evimde geçer. Kitap okurum, internet'e takılırım. Kendi kendime siirler, öyküler, bir seyler yazıyorum, onlarla uğrasırım. İyi bir film varsada televizyon seyrederim.

Sabah ilk is ne yaparsınız?
Kedilerimi severim.

Hangi konuda zayıfsınız?
Acı, üzüntü, ölüm görmeye dayanamam. Bir insanı televizyonda dahi olsa hasta görmek, acılı görmek beni çok kötü yapıyor.

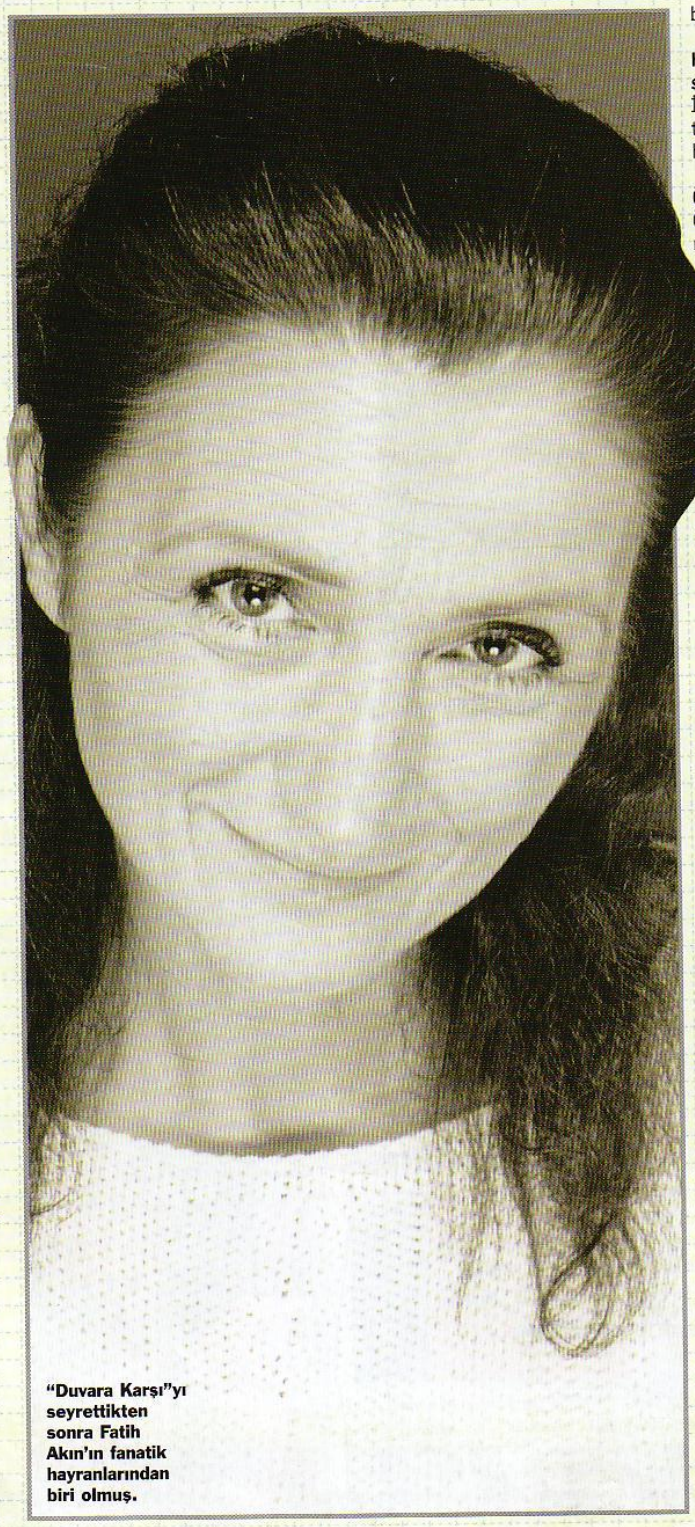

"Duvara Karşı"yı seyrettikten sonra Fatih Akın'ın fanatik hayranlarından biri olmuş.

Hangi konuda güçlü hissediyorsunuz?
İlkelerim konusunda. İlkelerimden taviz vermem. Bu konuda güçlü hissederim kendimi.

Ölümden sonra ne var?
Ölüm. Bitti gitti, ben artık yokum demek. Bir daha gelmeyeceğim yani.

En çok neden korkarsınız?
Sevdiklerimi kaybetmekten.

En büyük hayaliniz nedir?
Bir ciftlik evi kurup hayvan beslemek, bir de yazı yazmak.

Mutlu aşk var mı?
Hayır.

Hangi kent?
Benim için İstanbul çok özel bir yer. Prag'ı da çok severim.

Hayatınız filme çekilecek olsa adı ne olurdu?
"İyiyim". İyi bir insanım anlamında değil ama, iyiyim, yani keyfim yerinde.

İçkiyle ve sigarayla aranız nasıldır?
İçki içmiyorum ama sigara içiyorum.

Alışverisle aranız nasıldır?
Sevmem, çok sıkılırım.

Yeni bir sinema projeniz var mı?
Bir proje geldi ama çok tuttuğum bir sey olmadı, onun için de kabul etmedim ama iyi bir proje gelirse kesinlikle çalışmak isterim çünkü sinemayı da çok sevdim.

Türkiye'den çalısmak istediğiniz bir yönetmen var mı?
Ömer Kavur'la çalısmak isterim. Yesim'le tekrar çalısmak isterim. Fatih Akın'a taktım bugünlerde, onunla da çalısmayı isterim tabii, ama özellikle Yavuz Turgul'la calısmayı çok isterim.

"Bulutları Beklerken"le aldığınız ödül hakkında ne düsünüyorsunuz?
Gerçekten çok mutlu oldum. İlk filmimle böyle bir ödülü almak ve sahne üzerinde geçirdiğim 30 yıldan sonra "Ben buradayım" demek çok hosuma gitti. Çok zorluk çektik ama hepsine değdi.

Doların su anda kaç TL. olduğunu biliyor musunuz?
Hiç bilmem, ama şimdi 1.500'lerde geziniyor galiba.

sinema KOLEKSİYON

8 KADIN

(8 Femmes)

Günümüz Avrupa Sinemasının gözde yönetmenlerinden François Ozon'un şu ana kadar en çok dikkat çeken filmi... Müzikal, melodram ve polisiye türlerini bir potada eriten, yer yer "ucuz" bir mizaha başvurmaktan da kaçınmayan bir 50'li yıllar sineması parodisi. Her şey bir yana, ekranı iki saat boyunca dolduran 8 "diva"nın birlikteliği bile yeter... 2002 yapımı olan "8 Kadın" şimdiden sinema tarihine geçmiş bir ekip oyunculuğu harikası ve kolay kolay eskimeyecek, birinci sınıf bir eğlencelik.

bir CATHERINE BREILLAT filmi

AMIRA CASAR ROCCO SIFFREDI

CEHENNEMİN ANATOMİSİ

ROMANCE 2

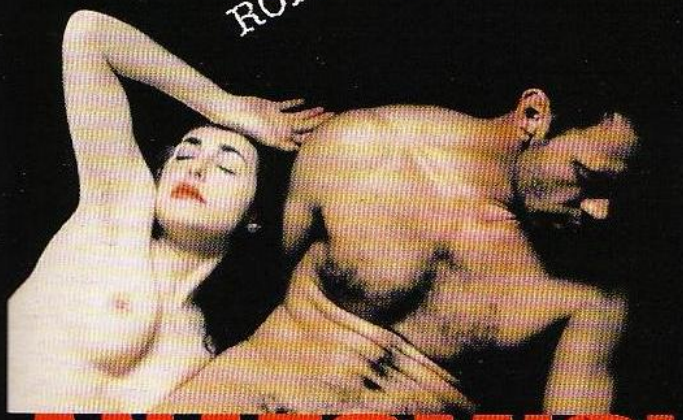

İSTANBUL FİLM FESTİVALİ

ROTTERDAM FİLM FESTİVALİ

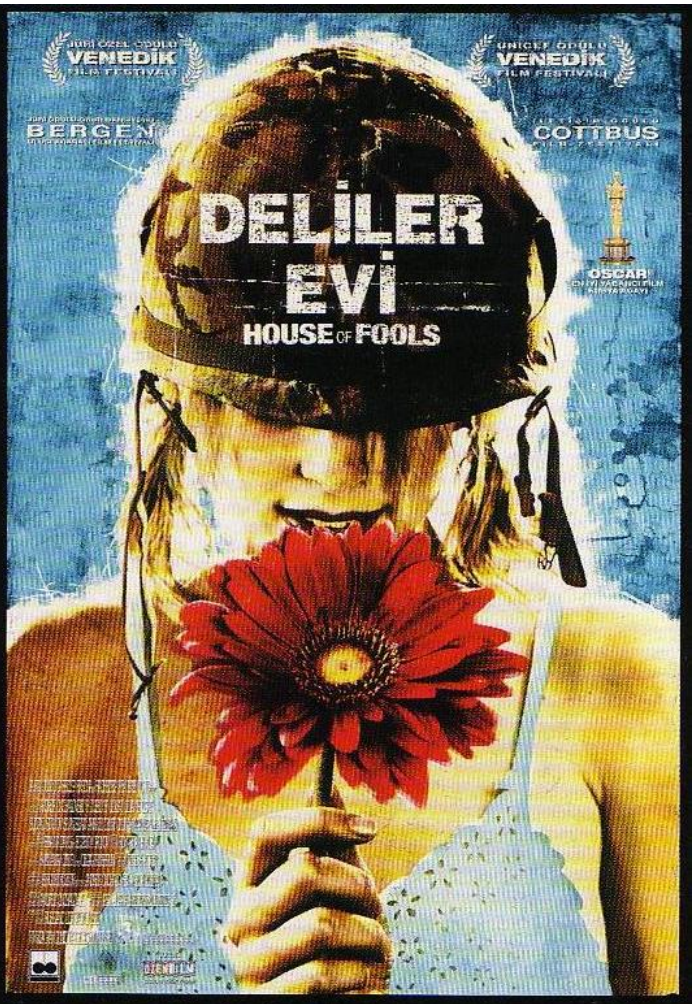

bir TAKASHI MIIKE filmi

ölüm provası

audition

Daha önce hiç böyle bir şey görmediniz !
Ken Fox - *Movie Guide*

Tüyler ürpertici...
William Arnold - *Seattle Post*

Daha önce hiç bir film kelimenin gerçek anlamıyla beni 'sarsmamıştı'.
Jeffrey Chen - *Window to the Movies*

Miike bir dahi !
Patrick McGavin - *Chicago Tribune*

Mükemmel bir film !
Dan Jardine - *Apollo Guide*

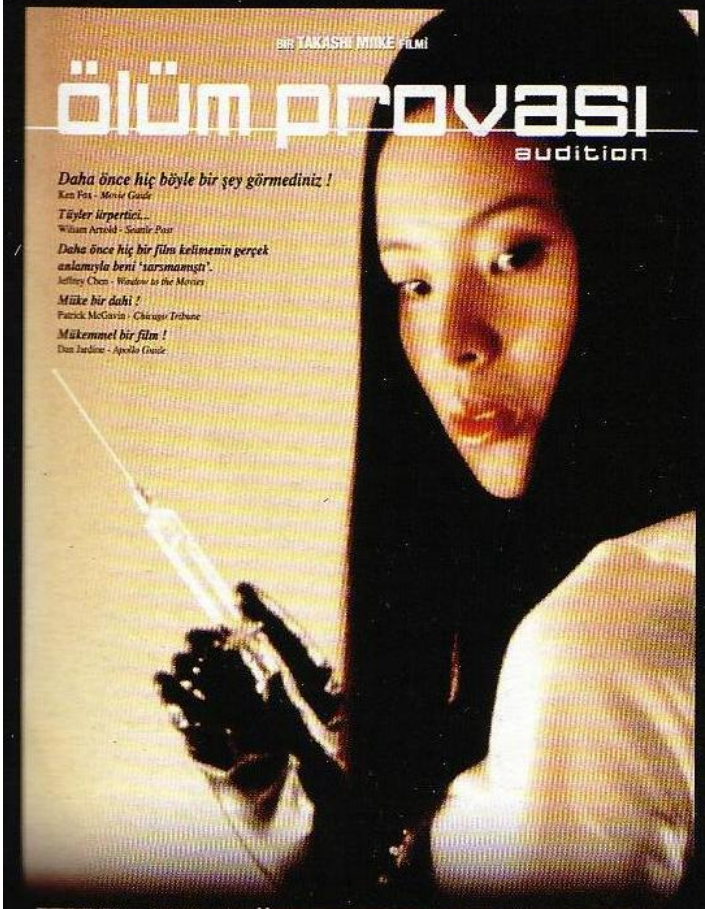

STUDIO GHIBLI SUNAR

bir HAYAO MIYAZAKI filmi

RUHLARIN KAÇIŞI

SPIRITED AWAY

2003 EN İYİ ANİMASYON OSCAR ÖDÜLÜ

BERLİN FİLM FESTİVALİ ALTIN AYI ÖDÜLÜ

SEN TO CHIHIRO KAMIKAKUSHI - RUHLARIN KAÇIŞI

SANAT YÖNETMENİ YOUJI TAKESHIGE - TAKESHI SEYAMA SES KAZ HAYASHI

PRODÜKSİYON TASARIMI NOROBU YOSHIDA ANİMASYON MASASHI ANDO GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ ATSUSHI OKUI MÜZİK JO HISAISHI - YUMI KIMURA

YAPIMCILAR TOSHIO SUZUKI - YASUYOSHI TOKUNA - DONALD W.ERNEST SENARYO VE YÖNETMEN HAYAO MIYAZAKI

DELİLER EVİ
DOM DURAKOV

Yönetmen: Andrey Konchalovsky. **Oyuncular:** Yuliya Vysotskaya, Yelena Fomina, Sultan Islamov, Stanislav Varskki, Yelena Fomina, Marina Politsejmako, Rasmi Dzhabrailov, Vladimir Fyodorov, Bryan Adams. **Senaryo:** Andrey Konchalovsky. **Görüntü Yönetmeni:** Sergey Kozlov. **Müzik:** Eduard Artemyev. **Kurgu:** Olga Grinshpun. **Yapım Tasarımcısı:** Lyubov Skorina. **Yapımcı:** Felix Kleiman, Andrey Konchalovsky. **Süre:** 104 dk. **Yapım:** Rusya-Fransa. **Dağıtımcı:** Özen Film.

Gösterim Tarihi: 23 Temmuz.

Konu: Zhanna Çeçen sınırına yakın bir akıl hastanesinde yatan ve akordeon çalabilme yeteneğine sahip bir hastadır. Çesit çesit akıl hastasının barındığı hastanenin etrafına bir gün Ruslar bomba yağdırmaya başlayınca bir grup Çeçen milis, hastaneyi ele geçirip bombalardan saklanmak için orayı sığınak olarak kullanmaya başlar. Milislerden Ahmet ile Zhanna arasında çok geçmeden bir yakınlaşma basgösterir. Hatta Zhanna erkek arkadası Bryan Adams'ı Ahmet için terkeder. Böylece bu müskül durum içerisinden umutsuz bir aşk filizlenir.

Yönetmen: Bir dönem Hollywood'da da çalışan ünlü Rus yönetmen Andrey Konchalovsky'nin filmografisinde "Pervyj uchitel / The First Teacher", "Vanya Dayı", "Sibiriada", "Maria's Lovers", "Runaway Train", "Duet For One", "Shy People", "Homer & Eddie", "Tango & Cash", "The Inner Circle" ve "Kurochka Ryaba" gibi filmler mevcut.

Oyuncular: Yuliya Vysotskaya daha önce "Igra Voobrazheniya" ve geçtiğimiz aylarda ülkemiz sinemalarında gösterime giren "Max / Genç Hitler" adlı filmle karşımıza çıkmıştı. Sultan Islamov ise bu filmle ilk kez bir sinema filmi için kamera karşısına geçmiş oldu.

sinema

ROMANS 2: CEHENNEMİN ANATOMİSİ
ANATOMIE DE L'ENFER

Yönetmen: Catherine Breillat. **Oyuncular:** Amira Casar, Rocco Siffredi, Alexandre Belin, Manuel Taglang, Jacques Monge, Claudio Carvalho. **Senaryo:** Catherine Breillat (Pornocatie adlı kendi romanından). **Görüntü Yönetmeni:** Yorgos Arvanitis, Guillaume Schiffman. **Kurgu:** Pascale Chavance. **Yapım Tasarımcısı:** Jean-Marie Milon, Pedro Sá Santos. **Yapımcı:** Jean-François Lepetit. **Süre:** 80 dk. **Yapım:** Fransa. **Dağıtımcı:** İrfan Film.

Gösterim Tarihi: 25 Haziran.

Konu: Bir kadın bir escinsel barında bir erkekten hoslanır ama erkek escinsel olduğu için onu reddeder. Bunun üzerine kadın jiletle bileğini keserek intihar etmeye kalkışır. Fakat escinsel adam onu kurtarıp evine götürür. Orada, pek hoşuna gitmese de kadının kendisine oral seks yapmasına izin verir. Kadın ona eğer onunla kalırsa para ödeyeceğini söyler. İlerleyen gecelerde adam kadının deniz kenarındaki evini ziyaret etmeye baslar. Bu gecelerin basbıca içeriği cinsellik olacaktır.

Yönetmen: Fransız Catherine Breillat "Une vraie jeune fille / İlk Sevisme", "Tapage nocturne", "36 fillette", "Sale comme un ange", "Parfait amour!", "Romance", "À ma soeur! / Kızkardeşim", "Brève traversée" ve "Sex Is Comedy" adlı pek çoğu erotik içerikli olan filmleri yönetti.

Oyuncular: İngiltere'de doğup büyümüs aktris Amira Casar'ın yeraldığı bazı filmler sunlar: "Tiré à part", "La Vérité si je mens", "Pourquoi pas moi?", "Le Derrière", "Tôt ou tard", "Quand on sera grand", ""La Vérité si je mens! 2", "Buñuel y la mesa del rey Salomón", "Les Chemins de l'oued", "Mariées mais pas trop", "Sylvia"... Ünlü İtalyan porno oyuncusu Rocco Siffredi'yi ise oynadığı porno filmler dısında yine Catherine Breillat'nın "Romance" adlı filminde seyretme fırsatı bulmustuk.

sinema

RUHLARIN KAÇIŞI
SEN TO CHIHIRO NO KAMIKAKUSHI

Yönetmen: Hayao Miyazaki. **Görüntü Yönetmeni:** Atsushi Okui. **Müzik:** Joe Hisaishi. **Kurgu:** Takeshi Seyama. **Yapım Tasarımcısı:** Norobu Yoshida. **Yapımcı:** Toshio Suzuki, Donald W. Ernst. **Süre:** 125 dk. **Yapım:** Japonya. **Dağıtımcı:** Özen Film - 1Film.

Gösterim Tarihi: 18 Haziran.

Konu: Küçük Chihiro anne ve babasıyla birlikte yeni evlerine taşınmak üzere arabadadır. Yolda giderken babaları kestirme bir yol bulur ve buraya sapar. Bir süre ilerledikten sonra restoranlarla dolu küçük bir kasabaya gelirler. Fakat etrafta tek bir insan bile yoktur. Chihiro korkar. Anne-babası ise açıkta gördükleri yiyecekleri yemeye başlar. Gece olunca yüzü olmayan ruhlar tarafından rahatsız edilmeye başlarlar. Bir an için ailesinin yanından ayrılan Chihiro döndüğünde anne ve babasının domuza dönüstüklerini görür. Çaresiz haldeyken Haku isimli gizemli bir çocukla karsılasır. Haku ona önce bir otelde is bulur. Fakat Chihiro bir yandan otelin bahçesinde bekleyen ailesini de bir an evvel kesilip bir müsteriye yemek olmadan kurtarmak zorundadır.

Yönetmen: Animelerin usta yönetmeni Hayao Miyazaki'nin bugüne dek çektiği animasyonlar "Rupan sansei: Kariosutoro no shiro / Arsene Lupin and the Castle of Cagliostro", "Kaze no tani no Naushika / Nausicaä of the Valley of the Winds", "Tenkü no shiro Rapyuta / Castle in the Sky", "Tonari no Totoro / My Neighbor Totoro", "Majo no Takkyubin / Kiki's Delivery Service", "Kurenai no buta / Porco rosso" ve "Prenses Mononoke".

sinema

ÖLÜM PROVASI
ÔDISHON

Yönetmen: Takashi Miike. **Oyuncular:** Ryo Ishibashi, Eihi Shiina, Tetsu Sawaki, Jun Kunimura, Miyuki Matsuda, Toshie Negishi, Ren Osugi, Ken Mitsuishi. **Senaryo:** Daisuke Tengan (Ryu Murakami'nin romanından). **Görüntü Yönetmeni:** Hideo Yamamato. **Müzik:** Kôji Endô. **Kurgu:** Yasushi Shimamura. **Yapım Tasarımcısı:** Tatsuo Ozeki. **Yapımcı:** Satoshi Fukushima, Akemi Suyama. **Süre:** 115 dk. **Yapım:** Japonya-Güney Kore. **Dağıtımcı:** 1Film.

Gösterim Tarihi: 2 Temmuz.

Konu: Bir şirkette yöneticilik yapan Shigeharu Aoyama karısının ölümünden yedi yıl sonra bir kadın rolü için yapılan deneme çekimlerini izlemek üzere davet alır. Çekimler sırasında Yamazaki Asami isimli, bale eğitimi almış, genç ve çekici bir kadına gözü takılır. Çekimler için en sona kalan genç kız günün sonunda Aoyama'yla tanışır ve ona telefon numarasını verir. Çok geçmeden de onu akşam yemeğine götürür. Fakat Asami'den tekrar telefon almaz. Çünkü adam genç kadının onu fazlasıyla istekli bulacağından korkmaktadır.

Yönetmen: Ülkemizde geçtiğimiz yıllarda festival takipcilerinin yakından tanıma fırsatı bulduğu Japon Takashi Miike son derece üretken bir yönetmen. Filmografisindeki filmler şu adları taşıyor: "Shinjuku kuroshakai: Chaina mafia sensô", "Gokudô sengokushi: Fudô", "Kishiwada shônen gurentai: Chikemuri junjô-hen", "Gokudô kuroshakai", "Çin'in Kus İnsanları", "Andoromedeia", "Kishiwada shônen gurentai: Bôkyô", "Nihon kuroshakai", "Dead or Alive: Hanzaisha", "Sarariiman Kintarô", "Ölüm Provası", "Hyôryuu-gai", "Tengoku kara kita otokotachi", "Dead or Alive 2: Tôbôsha", "Family", "Kati Ichi", "Bizita Q", "Araburu tamashii-tachi", "Katakuriler'in Mutluluğu", "Kikuchi-jô monogatari - sakimori-tachi no uta", "Dead or Alive: Final", "Shin jingi no hakaba", "Kin'yuu hametsu Nippon: Tôgenkyô no hito-bito", "Jitsuroku Andô Noboru kyôdô-den: Rekka", "Yurusarezaru mono", "Gozu" ve "Cevapsız Arama".

Oyuncular: Ryo Ishibashi "A-Hômansu", "Bokuno onna ni teodasuna", "Yushun", "A Sign Days", "Blue Tiger", "American Yakuza", "Shin kanashiki hittoman", "The Crossing Guard", "Gokudo no onna-tachi: Kiken na kake", "Kidzu Ritan / Çocuklar Döner", "Chinpira", "Mukokuseki no otoko: Chi no shûkaku", "Tsumetai Chi", "Brother", "Koroshi", "Jisatsu Circle", "Dog Star", "Aiki" ve "Moon Child" adlı Japon yapımlarında oynadı. Eihi Shiina ise "Eureka", "Gaichu" ve "Sky High" adlı filmlerde yeraldı.

sinema

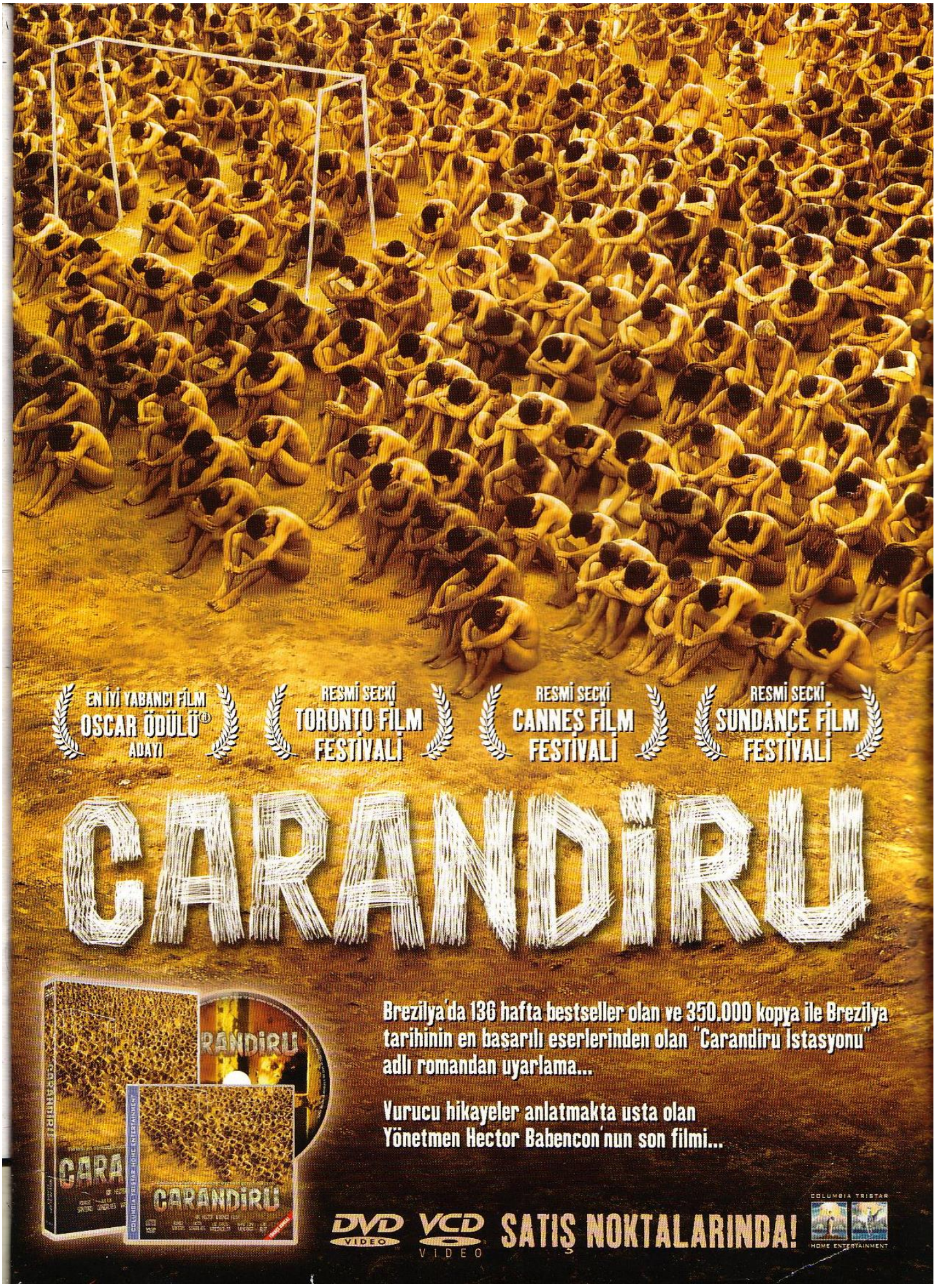
EN İYİ YABANCI FİLM
OSCAR ÖDÜLÜ®
ADAYI
RESMİ SEÇKİ
TORONTO FİLM
FESTİVALİ
RESMİ SEÇKİ
CANNES FİLM
FESTİVALİ
RESMİ SEÇKİ
SUNDANCE FİLM
FESTİVALİ
CARANDİRU
Brezilya'da 136 hafta bestseller olan ve 350.000 kopya ile Brezilya tarihinin en başarılı eserlerinden olan "Carandiru İstasyonu" adlı romandan uyarlama...
Vurucu hikayeler anlatmakta usta olan
Yönetmen Hector Babenco'nun son filmi...
DVD VIDEO
VCD VIDEO
SATIŞ NOKTALARINDA!
COLUMBIA TRISTAR
HOME ENTERTAINMENT

SONY

Hayata daha geniş bakın!

Kategorisinde en geniş ekrana sahip Cyber-shot W1,
pek çok üstün özelliğiyle kusursuz bir fotoğraf makinesi.

Cyber-shot W1

• Carl Zeiss Vario-Tessar mercek • 2,5 inç LCD ekran • Gerçek Görüntü İşlemcisi (Real Imaging Processor) • Net 5.1 megapiksel • Daha canlı ve gerçekçi görüntü • Hafif, kompakt ve sağlam gövde

www.sony.com.tr

Onu Sony yapan sizsiniz.

'Sony' ve 'Cyber-shot' Sony Corporation Japan'in tescilli markalarıdır. Sony Eurasia Pazarlama A.Ş. Müşteri Bilgi Merkezi (0216) 531 98 50